Uniwersytet Rzeszowski

Załącznik nr 1

do uchwały nr 747/2025

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 18 września 2025 r.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Rzeszowski,

al. Tadeusza Rejtana 16C,

35-959 Rzeszów, Polska

Raport opublikowany pod adresem: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/ksztalcenie-jakosc-ksztalcenia/polska-komisja-akredytacyjna/raporty-samooceny

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Rolnictwo**

1. Poziom/y studiów: studia I i II stopnia
2. Forma/y studiów: stacjonarne i niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek[1]
   rolnictwo i ogrodnictwo

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	**Punkty ECTS**	
	liczba	**%**
Rolnictwo i ogrodnictwo- studia I stopnia	210	100
Rolnictwo i ogrodnictwo- studia II stopnia	90	100

b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	**Nazwa dyscypliny**	**Punkty ECTS**	
		liczba	**%**

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK ☒ NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

☐ nauczyciel przedmiotu . . . . . .[2]
☐ nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych . . . . . .[2]
☐ nauczyciel praktycznej nauki zawodu . . . . . .[2]

[1]Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).
[2] Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

☐ nauczyciel prowadzący zajęcia . . . . . .[2]

☐ nauczyciel psycholog

☐ nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej

☐ nauczyciel pedagog specjalny

☐ nauczyciel logopeda

☐ nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku rolnictwo na studiach I stopnia

Opis zakładanych efektów uczenia się przyjęty Uchwałą nr 73/04/2025 Senatu UR z dnia 28 kwietnia 2025 r. (Załącznik nr 8.2 do Uchwały nr 73/04/2025 Senatu UR)

Nazwa kierunku studiów	**Rolnictwo**
Poziom studiów	**studia pierwszego stopnia**
Profil studiów	**ogólnoakademicki**

Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1606) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK - poziom 6*
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	w zaawansowanym stopniu fakty, zjawiska i teorie z zakresu nauk przyrodniczych i rolniczych na poziomie potrzebnym do wyjaśnienia procesów zachodzących w przyrodzie oraz funkcjonowania organizmów żywych, w tym biologię roślin uprawnych i łąkowych i zasady agrotechniki	P6S_WG
K_W02	w zaawansowanym stopniu możliwości gospodarczego i przyrodniczego wykorzystania roślin uprawnych i łąkowych, a także interakcje rośliny - środowisko w aspekcie kształto-wania środowiska	P6S_WG
K_W03	w zaawansowanym stopniu właściwości pierwiastków chemicznych oraz wybranych związków organicznych i nieorganicznych w stopniu umożliwiającym zrozumienie procesów chemicznych i zasad nawożenia	P6S_WG
K_W04	w zaawansowanym stopniu zagadnienia i teorie z zakresu nauk ścisłych w stopniu niezbędnym do wykorzystania w naukach rolniczych	P6S_WG
K_W05	w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia i teorie dotyczące roli przyrody nieożywionej w rolnictwie oraz znaczenie szans i zagrożeń dla środowiska przyrodniczego	P6S_WG

K_W06	w zaawansowanym stopniu fizjologię żywienia, użytkowania i dobrostanu zwierząt gospodarskich	P6S_WG
K_W07	w zaawansowanym stopniu budowę maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzację procesów produkcyjnych i problematykę postępu technologicznego w rolnictwie	P6S_WG P6S_WG (Inż.)
K_W08	w zaawansowanym stopniu kategorie pojęciowe, terminologię i działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i ochrony bioróżnorodności w różnych systemach produkcji rolnej, ich planowania i optymalizacji, bezpieczeństwa żywności i poprawy jakości życia człowieka	P6S_WG
K_W09	regulacje prawne i uwarunkowania ekonomiczne, etyczne i społeczne związane z rolnictwem jako gałęzią gospodarki oraz fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	P6S_WK
K_W10	pojęcia i przepisy w zakresie ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz zasady tworzenia i rozwoju zawodowego i form indywidualnej przedsiębiorczości z zakresu nauk rolniczych	P6S_WK P6S_WK (Inż.)
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	dokonywać oceny, krytycznej analizy i syntezy informacji z literatury, baz danych oraz innych źródeł oraz precyzyjnie porozumiewać się z różnymi podmiotami, prezentować własne poglądy w formie werbalnej, pisemnej i graficznej wykorzystując techniki informacyjno-komunikacyjne w trakcie pozyskiwania danych, przy wykonywaniu obliczeń oraz przy prezentacji wyników badań z zakresu rolnictwa	P6S_UW P6S_UK
K_U02	zaplanować i wykonać eksperymenty, zlecone zadania badawcze, projekty i ekspertyzy, zinterpretować otrzymane wyniki i formułować wnioski z zakresu rolnictwa oraz projektować procesy technologiczne wykorzystując właściwe metody i narzędzia analityczne, symulacyjne i eksperymentalne	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U03	dokonywać analizy czynników wpływających na produkcyjność roślin, zwierząt, jakość żywności oraz stan środowiska i zasobów naturalnych, a także wybrać odpowiednie odmiany roślin uprawnych i rasy zwierząt gospodarskich, stosownie do warunków gospodarowania	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U04	podejmować działania wykorzystując odpowiednie metody, techniki, technologie, narzędzia i materiały do rozwiązywania problemów w zakresie stanu środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz produkcji żywności i dobrostanu zwierząt oraz optymalizacji działalności rolniczej	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U05	wymienić elementy budowy i zastosowanie maszyn rolniczych oraz ocenić ekonomiczną efektywność ich wykorzystania	P6S_UW
K_U06	przeprowadzić niezbędne obliczenia matematyczne, fizyczne, chemiczne i statystyczne stosowane w naukach rolniczych z wykorzystaniem informatycznych technik komputerowych	P6S_UW

K_U07	planować działalność gospodarczą w zakresie różnych systemów produkcji rolnej i agrobiznesu oraz ocenić słabe i mocne strony podjętych działań rozwiązujących zaistniałe problemy ekonomiczne i zadania inżynierskie	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U08	posługiwać się słownictwem specjalistycznym z zakresu nauk rolniczych oraz słownictwem obcojęzycznym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U09	analizować i identyfikować przyczyny oraz problemy związane z degradacją środowiska oraz podejmować działania dla właściwej eksploatacji i kształtowania środowiska rolniczego	P6S_UW
K_U10	planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, a także dążyć do własnego rozwoju poprzez uczenie się przez całe życie	P6S_UO P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy dotyczącej etycznych, ekonomicznych i środowiskowych priorytetów w podejmowanych przez siebie lub innych działaniach z zakresu nauk rolniczych	P6S_KK
K_K02	zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów z zakresu nauk rolniczych	P6S_KK
K_K03	przyjmowania odpowiedzialności oraz podejmowania działań i wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz środowiska społecznego, a także do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_K04	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz dbałość o dorobek i tradycje zawodu	P6S_KR

** z uwzględnieniem odniesienia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich*

Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku rolnictwo na studiach II stopnia

Opis zakładanych efektów uczenia się przyjęty Uchwałą nr 131/01/2026 Senatu UR z dnia 26 stycznia 2026 r. (Załącznik nr 2.2 do Uchwały nr 131/01/2026 Senatu UR)

Nazwa kierunku studiów	**Rolnictwo**
Poziom studiów	**studia drugiego stopnia**
Profil studiów	**ogólnoakademicki**
Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1606) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.	

Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK - poziom 7
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	w pogłębionym stopniu wiedzę z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych niezbędną dla zrozumienia złożonych zależności procesów i zjawisk, zależności i funkcjonowania organizmów oraz powiązań działalności rolniczej i środowiska	P7S_WG
K_W02	w pogłębionym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu biologii i chemii niezbędne do zastosowania w naukach rolniczych	P7S_WG
K_W03	w pogłębionym stopniu zasady planowania, formułowania i testowania hipotez, prowadzenia badań rolniczych: pobierania prób, stosowania urządzeń pomiarowych oraz analizy i interpretacji otrzymanych wyników	P7S_WG
K_W04	w pogłębionym stopniu znaczenie agrobiotechnologii w rolnictwie oraz innowacyjnych technologii dla optymalizacji metod, technik i technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej, pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka	P7S_WG
K_W05	w pogłębionym stopniu znaczenie postępu biologicznego jako determinantu wzrostu plonów i wydajności oraz udziału nowych odmian roślin i ras zwierząt w kształtowaniu efektywności produkcji rolniczej	P7S_WG
K_W06	w pogłębionym stopniu zagadnienia z zakresu techniki rolniczej i kształtowania środowiska przyrodniczego, a także jego zagrożenia	P7S_WG
K_W07	w pogłębionym stopniu znaczenie podejmowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony bioróżnorodności w rolnictwie oraz czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich	P7S_WG
K_W08	złożone uwarunkowania ekonomiczne, prawne, społeczne i etyczne w odniesieniu do rolnictwa jako gałęzi gospodarki, w tym z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	P7S_WK
K_W09	zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości wykorzystującej wiedzę z zakresu rolnictwa	P7S_WK

Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	umiejętnie wykorzystywać informacje z różnych źródeł, np. baz danych, publikacji rolniczych, w języku polskim i obcym oraz dokonywać oceny, krytycznej analizy i twórczej interpretacji uzyskanych informacji wykorzystując język naukowy w dyskusji ze specjalistami z zakresu rolnictwa i interpretacji poglądów prezentowanych przez innych w czasie dyskusji z zakresu szeroko rozumianego rolnictwa	P7S_UW
K_U02	zastosować odpowiednie technologie informatyczne, techniki informacyjno-komunikacyjne w toku zbierania danych, przy wykonywaniu obliczeń i prezentowaniu wyników badań rolniczych	P7S_UW
K_U03	wykorzystać posiadaną wiedzę do formułowania, testowania hipotez i rozwiązywania zadań badawczych i nietypowych problemów, wykonywać projekty i ekspertyzy oraz formułować wnioski na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł z zakresu nauk rolniczych	P7S_UW
K_U04	zastosować właściwe techniki i technologie w rolnictwie oraz określić determinanty optymalizacji i postępu rolniczego, w tym ekonomiczne, a także wykorzystać odpowiednie metody badawcze, w tym analizy instrumentalne w celu poprawy jakości życia człowieka	P7S_UW
K_U05	komunikować się i prowadzić debatę na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców w naukach rolniczych, także w języku obcym, samodzielnie przygotować pracę pisemną i wystąpienie ustne z zakresu rolnictwa w języku polskim oraz obcym na poziomie B2+ Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
K_U06	samodzielnie i kierując zespołem analizować problemy wpływające na produkcję i jakość żywności, zdrowie ludzi i zwierząt, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych	P7S_UO
K_U07	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie, a także ukierunkowywać innych do dokształcania się i uczenia	P7S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu nauk rolniczych	P7S_KK
K_K02	uznawania znaczenia wiedzy i opinii ekspertów w przy-padku trudności z samodzielnym rozwiązaniem nietypowych problemów z zakresu nauk rolniczych	P7S_KK

K_K03	podejmowania działań i wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego, a także myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO
K_K04	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym rozwijania dorobku zawodowego a także przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Czesław Puchalski	prof. dr hab. inż. / Dziekan Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego
Jadwiga Topczewska	dr hab. inż., prof. UR / Prodziekan ds. studenckich / członek Zespołu Programowego kierunku rolnictwo
Wacław Jarecki	dr hab. inż., prof. UR / kierownik Zespołu Programowego kierunku rolnictwo
Mariola Garczyńska	dr hab., prof. UR / członek Zespołu Programowego kierunku rolnictwo
Marta Jańczak-Pieniążek	dr hab., prof. UR / członek Zespołu Programowego kierunku rolnictwo / koordynator praktyk
Piotr Kuźniar	dr hab. inż., prof. UR / członek Zespołu Programowego kierunku rolnictwo
Renata Tobiasz - Salach	dr hab. inż., prof. UR / członek Zespołu Programowego kierunku rolnictwo
Wiesława Janusz	mgr / Kierownik Dziekanatu, Pełnomocnik Dziekana ds. Finansowych
Ewa Żyracka	dr / Sekcja Jakości i Akredytacji oraz Praktyk Studenckich

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku,poziomu i profilu studiów 2

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny 8

Prezentacja uczelni 10

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim 11

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się 11

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się 24

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie 46

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry 64

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie 80

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku 91

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku 95

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia 100

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach 109

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów 111

Część II.Perspektywy rozwoju kierunku studiów 123

Część III. Załączniki 124

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów 124

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających 138

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Rzeszowski (UR) został utworzony na mocy ustawy uchwalonej 7 czerwca 2001 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i podpisanej przez Prezydenta RP w dniu 4 lipca 2001 roku. Uczelnia powstała z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Wydziału Ekonomii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Obecnie jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca ponad 1460 nauczycieli akademickich, prowadząca 70 kierunków studiów, na których kształci się 19 tysięcy studentów. O wysokim poziomie i jakości prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim badań naukowych świadczą wyniki ewaluacji jakości działalności naukowej przyznane przez MNiSW – spośród zgłoszonych do ewaluacji dyscyplin naukowych za okres 2022 -2025, jedna uzyskała kategorię naukową A+, osiem kategorię A, a czternaście kategorię B+, co świadczy o przyznaniu pełni praw akademickich tj. uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego we wszystkich 23 poddanych ocenie dyscyplinach.

Oferta Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego obejmuje kształcenie w 21 dyscyplinach naukowych i 2 dyscyplinach artystycznych. Uczelnia zapewnia również możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach oferowanych form studiów podyplomowych.

Realizując swoją misję, Uniwersytet Rzeszowski stanowi dla studentów i doktorantów kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki zapewniający optymalne warunki studiowania, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze sprzyjające wysokiej jakości badań. W 2015 roku Uczelni przyznano Złote Godło – Najwyższa Jakość Quality International w kategorii QI SERVICES - usługi najwyższej jakości w ramach realizacji projektów unijnych. Ze względu na swoje położenie geograficzne, Uniwersytet Rzeszowski odgrywa ważną rolę w procesie edukacji międzykulturowej i transgranicznej. W ramach podjętych działań na rzecz umiędzynarodowienia, Uczelnia na podstawie podpisanych umów bilateralnych współpracuje ze 186 uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpraca w ramach programu Erasmus+ obejmuje 321 uczelni zagranicznych.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczy w realizacji wielu projektów naukowych i badawczych. O ich aktywności świadczą uzyskane nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* przyznane w kategoriach: *Agricultural Sciences* (2017 r., 2018 r., 2020 r.) i *Humanities* (2017 r.*)*, oraz wyróżnienie *ELSELVIER Research Impact Leaders Awards w kategorii Agricultular Sciences* (2019 r.). Uniwersytet Rzeszowski znalazł się również na liście QS World University Ranking by Subject, plasując się na 21 miejscu wśród polskich uczelni. Ponadto, w maju 2022 roku Komisja Europejska przyznała Uniwersytetowi Rzeszowskiemu prestiżowe logo „HR Excellence in Research", co potwierdza przynależność naszej uczelni do grupy instytucji realizujących najwyższe standardy i zasady określone w Europejskiej Karcie Naukowca. W ostatnim okresie Uczelnia zadebiutowała również w Times Higher Education World University Rankings 2026.

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego", „edukacji przez całe życie". W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących bądź seniorów. Na Uczelni funkcjonuje Mały Uniwersytet Rzeszowski (MUR), Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. S. Barańczaka, oferujące naukę na trzech profilach oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzący zajęcia w kilkunastu klubach i sekcjach.

Od stycznia 2025 roku kształcenie na kierunku rolnictwo prowadzone jest na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym, jednym z 15 wydziałów wyodrębnionych w nowej strukturze uczelni (w okresie od października 2019 roku do końca grudnia 2024 r. kierunek przypisany był do Kolegium Nauk Przyrodniczych). Podstawę do realizacji programu studiów na ww. kierunku stanowi dorobek badawczy oraz dydaktyczny kadry Wydziału. Zarówno pracownicy Wydziału, jak i studenci mają w swoim dorobku liczne osiągnięcia, m. in. 2 zgłoszenia patentowe, 16 patentów, 1 wynalazek oraz 554 publikacje naukowe, w tym większość indeksowanych w bazie JCR.

Część I. **Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim**

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. **powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni** (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych wybieralnych modułów kierunkowych (tzw. specjalności/specjalizacji)

Koncepcja kształcenia na kierunku *rolnictwo* pozostaje spójna z misją oraz kierunkami rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego określonymi w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2021-2030, przyjętej przez Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego uchwałą nr 59/03/2025 z dnia 31 marca 2025 r. Misja Uczelni zakłada aktywne uczestnictwo w rozwoju społeczno-gospodarczym poprzez kształtowanie kapitału intelektualnego odpowiadającego na wyzwania współczesnej gospodarki i społeczeństwa. Realizacja tych założeń opiera się na potencjale wysoko wykwalifikowanej kadry, rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej, wysokim poziomie badań naukowych oraz wykorzystaniu regionalnego potencjału. Kształcenie w Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzone jest przy jednoczesnym poszanowaniu wartości, zasad etycznych i norm wynikających z tradycji akademickiej. Jednym z istotnych celów strategicznych jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz jego dostosowanie do zmieniających się potrzeb społecznych i gospodarczych, w tym oczekiwań rynku pracy. Równolegle Uczelnia dąży do wzmacniania swojej pozycji naukowej poprzez rozwój kompetencji kadry oraz zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych do prowadzenia badań.

Założenia kształcenia na kierunku *rolnictwo* bezpośrednio odpowiadają wskazanym priorytetom. Program studiów I i II stopnia umożliwiają studentom zdobycie uporządkowanej i aktualnej wiedzy z zakresu nauk rolniczych, a także rozwijanie umiejętności jej praktycznego zastosowania. Integralną częścią procesu kształcenia jest rozwój kompetencji społecznych, w szczególności odpowiedzialności, samodzielności, przedsiębiorczości oraz postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej. Przyjęte rozwiązania uwzględniają sugestie sformułowane przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym oczekiwania potencjalnych pracodawców wobec absolwentów kierunku. Opracowana koncepcja kształcenia uwzględnia specyfikę społeczno-gospodarczą i przyrodniczą południowo-wschodniej Polski, w tym znaczący potencjał rolniczy regionu. Istotnym punktem odniesienia pozostają również kierunki rozwoju województwa podkarpackiego, w szczególności działania ukierunkowane na zwiększanie konkurencyjności sektora rolno-spożywczego. Program kształcenia odpowiada zatem na potrzebę podnoszenia efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych w zmieniającym się otoczeniu gospodarczym.

Koncepcja kształcenia na kierunku *rolnictwo* została opracowana i wdrożona przez Wydział Biologiczno-Rolniczy Uniwersytetu Rzeszowskiego, a po zmianach organizacyjnych Uczelni jest kontynuowana przez Wydział Technologiczno-Przyrodniczy. W procesie opracowywania oraz doskonalenia koncepcji kształcenia uwzględniano opinie i doświadczenia przedstawicieli interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Do grona interesariuszy wewnętrznych należą przede wszystkim nauczyciele akademiccy zaangażowani w przygotowywanie i modyfikowanie programów studiów, a także studenci kierunku *rolnictwo*, uczestniczący w pracach komisji, zespołów i rad funkcjonujących w strukturze Uczelni. Udział studentów umożliwia uwzględnianie ich doświadczeń i opinii dotyczących procesu kształcenia. Natomiast doświadczenia nauczycieli akademickich wynikają ze współpracy naukowej i dydaktycznej zdobytej podczas staży i wizyt studyjnych w uczelniach krajowych i zagranicznych.

Interesariusze zewnętrzni reprezentują podmioty funkcjonujące w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni, z którymi Wydział Technologiczno-Przyrodniczy prowadzi współpracę. Ich udział w doskonaleniu programu studiów pozwala na konfrontowanie założeń kształcenia z aktualnymi potrzebami sektora rolnego oraz wymaganiami rynku pracy.

Kandydat na studia na kierunku *rolnictwo*, studia I stopnia, powinien interesować się nowymi technologiami w rolnictwie i jego rozwojem, szczególnie w zakresie wspierania rozwoju nowoczesnego rolnictwa, produkcją żywności wysokiej jakości oraz kształtowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Od kandydata oczekuje się również umiejętności analitycznego myślenia, zdolności do logicznego rozumowania i samodzielnego rozwiązywania problemów. W odniesieniu do kandydatów na studia II stopnia oczekuje się chęci w zakresie pogłębiania wiedzy z zakresu rolnictwa oraz prowadzenia badań naukowych w rolnictwie.

Na kierunku *rolnictwo* realizowane są elastyczne programy studiów o profilu ogólnoakademickim, w ramach, których studenci mają możliwość wyboru indywidualnej ścieżki edukacyjnej, co umożliwiają proponowane specjalności oraz przedmioty do wyboru. Koncepcja kształcenia pozostaje powiązana z działalnością naukową prowadzoną przez pracowników Wydziału. Problematyka badawcza podejmowana przez nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w procesie dydaktycznym i przyczynia się do aktualizacji treści kształcenia. Prowadzone badania ukierunkowane są m.in. na zagadnienia związane z innowacjami w rolnictwie, poprawą efektywności gospodarstw, zrównoważonym rozwojem oraz wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań w produkcji rolniczej, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań regionu południowo-wschodniej Polski.

Absolwenci kierunku *rolnictwo* posiadają kompetencje umożliwiające samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego oraz podejmowanie pracy m.in. w administracji rządowej i samorządowej, jednostkach doradztwa rolniczego, przedsiębiorstwach świadczących usługi na rzecz rolnictwa oraz podmiotach zajmujących się skupem i obrotem produktami roślinnymi i zwierzęcymi. Programy studiów przygotowujące do podejmowania i prowadzenia samodzielnej działalności w agrobiznesie, w tym pozyskiwania funduszy krajowych i unijnych. Uzyskane kwalifikacje i kompetencje umożliwiają absolwentom aktywne funkcjonowanie w życiu gospodarczym i społecznym, zarówno na poziomie regionalnym, krajowym jak i w środowisku międzynarodowym. Absolwent studiów pierwszego stopnia zna język obcy na poziomie B2, natomiast studiów drugiego stopnia – na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Działalność dydaktyczna i organizacyjna pracowników Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego jest ukierunkowana również na wspieranie studentów i absolwentów w rozwijaniu aktywności zawodowej. Ważnym aspektem jest przygotowanie absolwentów do świadomego planowania własnej ścieżki rozwoju oraz podejmowania odpowiedzialności za rozwój zawodowy i osobisty.

Na studiach pierwszego stopnia kształtowane są umiejętności związane z identyfikowaniem i formułowaniem problemów badawczych, doborem właściwych metod i narzędzi badawczych, analizą uzyskanych wyników oraz ich opracowywaniem i prezentowaniem. Absolwent uzyskuje przygotowanie umożliwiające zarówno kontynuowanie dalszego kształcenia, jak i podjęcie aktywności zawodowej. Program studiów drugiego stopnia zapewnia możliwość uczestniczenia w działalności badawczej związanej z naukami rolniczymi. Kształcenie odbywa się z wykorzystaniem aparatury naukowo-badawczej, co pozwala na zdobywanie praktycznych umiejętności związanych z realizacją badań, w tym terenowych. Absolwenci studiów drugiego stopnia są przygotowani do podjęcia pracy zawodowej, a także do kontynuowania kształcenia w Szkole Doktorskiej. Uniwersytet Rzeszowski uzyskał w 2008 r. uprawnienia do nadawania stopnia doktora, a w 2015 r. - stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie agronomia (obecnie rolnictwo i ogrodnictwo). W ramach ostatniej oceny ewaluacji jakości działalności naukowej dyscyplina *rolnictwo i ogrodnictwo* uzyskała kategorię B+.

Oferta kształcenia na kierunku *rolnictwo* obejmuje studia pierwszego i drugiego stopnia, realizowane w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej. Studia pierwszego stopnia umożliwiają zdobycie kompetencji inżynierskich i trwają siedem semestrów. Student ma możliwość wyboru jednej z dwóch ścieżek specjalnościowych: agronomia z agrobiznesem lub kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Studia drugiego stopnia trwają trzy semestry i są przeznaczone dla absolwentów studiów inżynierskich i jednolitych magisterskich. Na tym etapie kształcenia dostępne są również dwie ścieżki specjalnościowe: agronomia z agrobiznesem lub kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Tak skonstruowana oferta pozwala na dalsze rozwijanie wiedzy i kompetencji uzyskanych podczas studiów pierwszego stopnia.

Przyjęta koncepcja kształcenia, sposób organizacji procesu dydaktycznego oraz zakres oferowanych specjalności i form kształcenia wskazują na powiązanie kierunku *rolnictwo* z misją Uniwersytetu Rzeszowskiego, potrzebami regionu oraz wymaganiami współczesnego rynku pracy. Jednocześnie udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu programu stanowi podstawę jego okresowej aktualizacji i dostosowywania do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

1.2. związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym główne kierunki działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany oraz najważniejsze osiągnięcia naukowe uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności (kategoria naukowa, prestiżowe publikacje, granty, nagrody, awanse naukowe**), a także sposoby wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach**

Programy studiów I i II stopnia na kierunku *rolnictwo* są ściśle powiązane z działalnością naukową prowadzoną na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym. Treści kształcenia realizowane na wszystkich poziomach studiów podlegają systematycznej aktualizacji z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć naukowych w zakresie nauk rolniczych oraz pokrewnych.

Zgodnie z obowiązującymi programami studiów, kierunek *rolnictwo* został przyporządkowany do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo w 100%. Wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku ponad 90% stanowią osoby realizujące działalność naukową bezpośrednio związaną z tą dyscypliną. Zapewnia to zgodność treści programowych z profilem badawczym kadry oraz umożliwia wykorzystanie w procesie dydaktycznym aktualnych wyników badań i doświadczeń naukowych pracowników.

Koncepcja kształcenia na kierunku *rolnictwo* pozostaje zgodna z priorytetowymi obszarami działalności Wydziału, obejmującymi proces produkcji i pozyskiwania surowców rolniczych w warunkach postępujących zmian klimatu oraz problematykę oddziaływania rolnictwa na środowisko. Zadania badawcze realizowane są w ramach poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, w którego strukturach funkcjonują dwa instytuty; Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska (INROiKŚ) (6 katedr, 2 zakłady, 2 pracownie, Stacja Doświadczalna), oraz Instytut Technologii Żywności i Żywienia (ITŻiŻ) (4 katedry, 2 zakłady i jedna pracownia) a tematyka prowadzonych badań jest związana z efektami uczenia się oraz treściami programowymi kierunku.

Do głównych obszarów badawczych realizowanych w INROiKŚ należą między innymi:

- optymalizacja technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej w zróżnicowanych warunkach agrośrodowiskowych;
- analiza wpływu warunków środowiskowych na plonowanie, energochłonność i kosztochłonność produkcji roślinnej oraz jakość plonów;
- użytkowanie agroekosystemów rolnych, w tym ocena stanu środowiska oraz możliwości świadczenia usług ekosystemowych;
- wpływ działalności rolniczej na właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb oraz jakość wód;

- oddziaływanie czynników naturalnych i antropogenicznych na środowisko oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- badania nad wartością przyrodniczą i przemianami krajobrazu wiejskiego;
- zagadnienia związane ze zrównoważonym gospodarowaniem na obszarach wiejskich i ochroną agroekosystemów;
- ocena wpływu działalności rolniczej na wybrane grupy organizmów żywych.

Do głównych obszarów badawczych realizowanych w ITŻiŻ należą między innymi:

- doskonalenie i optymalizacja technologii produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem dobrostanu zwierząt oraz jakości surowców i produktów pochodzenia zwierzęcego;
- ocena składu, jakości, bezpieczeństwa i właściwości biologicznych surowców oraz produktów rolno-spożywczych z wykorzystaniem metod analitycznych, chemicznych i mikrobiologicznych;
- rozwój innowacyjnych technologii przetwarzania i utrwalania żywności, w tym wykorzystanie naturalnych substancji biologicznie czynnych oraz ograniczanie strat jakościowych produktów;
- opracowywanie innowacyjnych metod przechowywania produktów rolnych, w tym z wykorzystaniem ozonowania;
- rozwój systemów zarządzania jakością i bezpieczeństwem żywności;
- badania preferencji żywieniowych konsumentów i czynników wpływających na akceptację produktów spożywczych.

W ramach wymienionych obszarów pracownicy realizują szczegółowe tematy badawcze. Wyniki prowadzonych badań są wykorzystywane w procesie dydaktycznym poprzez aktualizację treści przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Dotyczy to między innymi takich przedmiotów, jak: *fizjologia roślin*, *gleboznawstwo*, *szczegółowa uprawa roślin*, *trwałe użytki zielone* i *ochrona roślin, innowacje w produkcji zwierzęcej, innowacje w technice rolniczej, przedsiębiorczość w agrobiznesie, systemy gospodarowania w rolnictwie*. Szczegółowe zestawienie powiązań pomiędzy działalnością naukową a realizowanymi przedmiotami przedstawiono w Tabeli 4 (Część III Raportu Samooceny).

Działalność naukowa pracowników Wydziału finansowana jest zarówno ze środków własnych Uniwersytetu, jak i ze źródeł zewnętrznych, w tym grantów Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz projektów finansowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Tematyka realizowanych projektów jest powiązana z profilem kierunku oraz znajduje odzwierciedlenie w procesie dydaktycznym.

W latach 2022–2026 nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo* uczestniczyli w realizacji licznych projektów badawczych oraz badawczo-wdrożeniowych. Projekty te przyczyniły się do opracowania i wdrożenia innowacyjnych rozwiązań wykorzystywanych w praktyce rolniczej i ogrodniczej. Ich realizacja umożliwiła również rozwój kompetencji dydaktycznych pracowników, szczególnie w zakresie transferu technologii i wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej. Szczegółowe zestawienie grantów i projektów przedstawiono w załączniku 3.1. Działania i osiągnięte rezultaty w ramach projektu **Regionalna Inicjatywa Doskonałości**" za okres 2021-2023 zestawiono w załączniku 3.2.

Rezultaty prowadzonych prac badawczych zostały potwierdzone uzyskanymi patentami oraz zgłoszeniami patentowymi (zał. nr 3.3.), znalazły również odzwierciedlenie w publikacjach naukowych (zał. nr 3.4.). Osiągnięcia naukowe kadry stanowią istotny element wspierający jakość procesu dydaktycznego oraz rozwój kierunku. Powiązanie programów studiów z profilem badawczym nauczycieli akademickich umożliwia pełną realizację zakładanych efektów uczenia się oraz zapewnia wysoki poziom kształcenia. Wyniki badań naukowych są wykorzystywane do systematycznej aktualizacji treści programowych, zwłaszcza w ramach przedmiotów specjalnościowych. Działalność naukowa wpływa również na tematykę prac dyplomowych oraz stwarza studentom możliwość uczestnictwa w projektach badawczych realizowanych na Wydziale.

Potwierdzeniem wysokiej aktywności naukowej kadry są osiągnięcia publikacyjne pracowników zaangażowanych w proces kształcenia. W latach 2022–2026 opublikowali łącznie 554 prace naukowe, z czego większość stanowiły publikacje indeksowane w bazie Journal Citation Reports i posiadające współczynnik wpływu (IF) (zał. nr 3.4). W ewaluacji za lata 2021-2025 dyscyplina rolnictwo i ogrodnictwo utrzymała kategorię B+.

Rozwój naukowy kadry akademickiej zaangażowanej w proces kształcenia na kierunku rolnictwo w latach 2022-2026 przejawiał się uzyskaniem kolejnych stopni i tytułów naukowych. W analizowanym okresie 1 nauczyciel akademicki uzyskał stopień doktora, 7 uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, a 2 osoby otrzymały tytuł naukowy profesora. Spośród 10 odnotowanych awansów naukowych 9 dotyczyło pracowników Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, natomiast 1 - nauczyciela akademickiego Instytutu Technologii Żywności i Żywienia.

Zestawienie awansów naukowych nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku rolnictwo w roku akademickim 2026/2027, uzyskanych w latach 2022–2026, przedstawiono w tabeli poniżej.

Awanse naukowe nauczycieli akademickich w latach 2022-2026

Lp.	Uzyskany stopień naukowy/ tytuł naukowy	Liczba osób
1.	Stopień naukowy doktora	1
2.	Stopień naukowy doktora habilitowanego	7
3.	Tytuł naukowy profesora	2
Łączna liczba awansów naukowych		10

Studenci kierunku *rolnictwo* wraz z pracownikami uczestniczą w wydarzeniach popularyzujących naukę, działaniach edukacyjnych realizowanych w ramach Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także w działalności studenckich kół naukowych, w tym SKN Włościanin, Zrównoważonego rozwoju, *AnimalEquus*, Przyrodników. Biorą również udział w konferencjach naukowych oraz działaniach promujących Wydział. Studenci zainteresowani prowadzeniem własnych badań mają zapewnione wsparcie merytoryczne i organizacyjne ze strony pracowników Wydziału. Umożliwia to rozwijanie zainteresowań naukowych oraz zdobywanie doświadczeń badawczych już podczas studiów, co sprzyja kształtowaniu kompetencji istotnych w działalności naukowej, jak i przyszłej aktywności zawodowej.

1.3. zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, rola i znaczenie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Koncepcja kształcenia na kierunku *rolnictwo* jest doskonalona z uwzględnieniem opinii oraz doświadczeń zarówno interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych. W opracowywaniu programów studiów uczestniczą nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo*. Ich doświadczenie dydaktyczne oraz dorobek naukowy, w szczególności wyniki badań odnoszących się do problematyki nauk rolniczych, stanowią istotny wkład w treści programowe. Pozwala to na ujęcie w procesie kształcenia aktualnej wiedzy naukowej i zagadnień istotnych z punktu widzenia rozwoju współczesnego rolnictwa.

W procesie opracowywania i modyfikowania programów studiów brane są również pod uwagę opinie studentów. Konsultowanie założeń programowych z tą grupą interesariuszy umożliwia uwzględnienie ich doświadczeń związanych z realizacją procesu kształcenia oraz identyfikowanie

oczekiwań dotyczących oferty dydaktycznej. Wpływ studentów na kształt oferty edukacyjnej ma charakter bezpośredni – poprzez zgłaszanie propozycji dotyczących wprowadzania nowych elementów do programów studiów zgodnie z ich zainteresowaniami – jak również pośredni, poprzez przedstawicieli studentów uczestniczących w pracach komisji, zespołów i innych gremiów funkcjonujących w strukturze Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego.

Istotnym elementem procesu opracowywania i doskonalenia koncepcji kształcenia jest udział interesariuszy zewnętrznych reprezentujących środowisko społeczno-gospodarcze. Ich opinie i doświadczenia wykorzystywane są przy dostosowywaniu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Współpraca z przedstawicielami pracodawców i instytucji związanych z sektorem rolniczym pozwalała na identyfikowanie kompetencji i umiejętności szczególnie istotnych z punktu widzenia przyszłego zatrudnienia absolwentów.

Uwagi i sugestie formułowane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych stanowią jeden z elementów wykorzystywanych przy projektowaniu elastycznych programów studiów o profilu ogólnoakademickim. W procesie tym uwzględniane są również wyniki badań naukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału. Pozwala to na zachowanie związku pomiędzy działalnością naukową a procesem dydaktycznym oraz na uwzględnianie w programach treści odpowiadających aktualnemu stanowi wiedzy. Równolegle rozwijana jest współpraca z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi. Kontakty te sprzyjają wymianie doświadczeń, transferowi wiedzy oraz wzbogacaniu i aktualizowaniu oferty dydaktycznej na kierunku *rolnictwo*.

Ważnym przejawem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest ich udział w praktycznym przygotowaniu studentów do podjęcia pracy zawodowej. Podmioty współpracujące przyjmują studentów na zajęcia terenowe, które stanowią integralną część programów studiów. Stwarza to możliwość konfrontowania wiedzy zdobywanej w toku kształcenia z rzeczywistymi warunkami funkcjonowania gospodarstw, przedsiębiorstw i instytucji związanych z rolnictwem. Doświadczenia uzyskiwane podczas praktyki semestralnej przyczyniają się do rozwijania zarówno umiejętności zawodowych, jak i kompetencji społecznych oczekiwanych przez pracodawców.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje również udział przedstawicieli instytucji i przedsiębiorstw w realizacji prac dyplomowych. Wśród podmiotów współpracujących z Wydziałem znajdują się, m.in. Podkarpacki Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie, Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego w Świlczy, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Podkarpacka Izba Rolnicza a także przedsiębiorstwa i podmioty gospodarcze, w tym: Wialan, Syngenta, Kisiel Agrotech, dr Green, Original Food oraz Agrobonus.

Współpraca z wymienionymi podmiotami umożliwia studentom zdobywanie doświadczeń w rzeczywistym środowisku pracy, rozwijanie umiejętności zawodowych oraz kształtowanie kompetencji społecznych przydatnych w przyszłej działalności zawodowej. Jednocześnie kontakty z przedstawicielami instytucji i przedsiębiorstw pozwalają na bieżące rozpoznawanie potrzeb pracodawców i uwzględnianie ich w procesie doskonalenia programu studiów.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego aktywnie uczestniczą w doskonaleniu programów studiów. W przekazywanych sugestiach i opiniach zwracano szczególną uwagę na konieczność zapewnienia studentom możliwości praktycznego wykorzystania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych w działalności zawodowej. Wskazywano zwłaszcza na znaczenie zajęć terenowych i praktyk studenckich jako form kształcenia pozwalających na weryfikację wiedzy teoretycznej w warunkach rzeczywistych.

Uwzględnianie opinii nauczycieli akademickich, studentów, pracodawców oraz przedstawicieli instytucji związanych z sektorem rolniczym umożliwia utrzymywanie zgodności koncepcji kształcenia z aktualnym stanem wiedzy, potrzebami rynku pracy oraz oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego.

1.4. sylwetki absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Absolwent studiów I stopnia kierunku *rolnictwo* uzyskuje tytuł zawodowy inżynier, a absolwent II stopnia – magister. Student zdobywa wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne głównie w zakresie nauk rolniczych.

Absolwent studiów I stopnia jest specjalistą w zakresie produkcji rolniczej. Posiada praktyczne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego. Absolwent posiada wiedzę z zakresu ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą oraz funkcjonowania infrastruktury rolniczej. Ponadto zna zagadnienia związane z agrobiznesem, doradztwem rolniczym, funkcjonowaniem przedsiębiorstw rolnych, firm handlowych i usługowych. Jest przygotowany do podjęcia pracy w administracji rządowej i samorządowej związanej z rolnictwem, usługach i doradztwie rolniczym, w przedsiębiorstwach zajmujących się skupem i obrotem produktów rolnych, a także do prowadzenia własnych gospodarstw rolnych. Absolwent jest przygotowany do prowadzenia badań naukowych. Posiada ponadto umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent studiów II stopnia posiada szeroką wiedzę z zakresu nauk rolniczych, z uwzględnieniem problematyki związanej z agrobiznesem, doradztwem rolniczym, w tym dla przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego, firm handlowych, usługowych, przedsiębiorstw rolnych i innych. Potrafi dokonać oceny stosowanych technologii produkcji, form organizacyjnych i prawnych przedsiębiorstw rolniczych oraz prowadzić negocjacje w agrobiznesie. Potrafi przygotować plan przedsięwzięcia gospodarczego (biznes plan). Zna i rozumie problemy dotyczące alternatywnych kierunków produkcji roślinnej i użytkowania zwierząt oraz zagadnienia z zakresu zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym, co pozwala na aktywne uczestnictwo w życiu społeczności obszarów wiejskich Jest przygotowany do pracy w specjalistycznych gospodarstwach rolnych, instytutach naukowo-badawczych, ośrodkach badawczo-rozwojowych oraz jednostkach doradczych. Zna język obcy na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego ze szczególnym uwzględnieniem terminologii z zakresu nauk rolniczych. Absolwent jest przygotowany do kontynuowania kształcenia w szkole doktorskiej.

1.5. cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystanych wzorców krajowych lub międzynarodowych

Koncepcja kształcenia realizowana na kierunku *rolnictwo* została opracowana z uwzględnieniem założeń Polskiej Ramy Kwalifikacji, obowiązujących przepisów prawa oraz uwarunkowań i potrzeb wynikających ze specyfiki społeczno-gospodarczej regionu. Przyjęte rozwiązania programowe ukierunkowane są na zapewnienie studentom możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, a także na przygotowanie ich do podejmowania pracy zawodowej oraz dalszego rozwoju naukowego i zawodowego.

Istotnym założeniem koncepcji kształcenia jest połączenie akademickiego charakteru studiów z aktualnymi wymaganiami otoczenia społeczno-gospodarczego. Programy studiów podlegają doskonaleniu z uwzględnieniem zmian zachodzących w sektorze rolnictwa, oczekiwań rynku pracy oraz opinii i potrzeb interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Takie podejście umożliwia zachowanie aktualności treści kształcenia oraz zwiększa adekwatność zdobywanych przez studentów kwalifikacji w odniesieniu do wymagań współczesnego rynku pracy.

Do kluczowych elementów stanowiących podstawę realizowanej koncepcji kształcenia należą:

- dostosowanie programów studiów do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego – obowiązujące programy uwzględniają aktualne kierunki rozwoju sektora rolnego, zmiany zachodzące na regionalnym i krajowym rynku pracy oraz oczekiwania podmiotów współpracujących z Uczelnią;
- zapewnienie możliwości specjalizacji w ramach kierunku – oferowane specjalności odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rynku pracy i umożliwiają studentom rozwijanie wiedzy,

umiejętności oraz kompetencji w wybranych obszarach działalności związanej z rolnictwem. Jednocześnie przyjęta struktura kształcenia sprzyja łączeniu wiedzy z różnych dziedzin oraz rozwijaniu kompetencji o charakterze interdyscyplinarnym;

- wykorzystanie potencjału naukowego kadry akademickiej – proces kształcenia realizowany jest przez nauczycieli akademickich posiadających odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie dydaktyczne i dorobek naukowy. Aktualne wyniki badań naukowych oraz doświadczenia zdobywane w ramach działalności badawczej są wykorzystywane w procesie dydaktycznym, co umożliwia studentom zapoznanie się ze współczesnymi kierunkami rozwoju nauk rolniczych;
- zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych – realizacja programów studiów odbywa się z wykorzystaniem zaplecza naukowo-dydaktycznego wyposażonego w środki i urządzenia umożliwiające prowadzenie zajęć o charakterze teoretycznym, laboratoryjnym oraz praktycznym. Infrastruktura ta umożliwia osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się, w szczególności w zakresie umiejętności;
- ujęcie w programie studiów I stopnia obowiązkowej programowej praktyki zawodowej – integralnym elementem procesu kształcenia są praktyki zawodowe oraz zajęcia terenowe realizowane we współpracy z instytucjami i przedsiębiorstwami związanymi z sektorem rolniczym. Studenci mogą zdobywać doświadczenie m.in. w Podkarpackim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, jednostkach Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego, w tym w Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Przecławiu oraz Zakładach Doświadczalnych Oceny Odmian w Dukli, Skołoszowie i Nowym Lublińcu. Możliwość realizacji praktyk i zajęć terenowych zapewniają również Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB Odrzechowa Sp. z o.o. Współpraca umożliwia konfrontowanie wiedzy zdobywanej w toku studiów z rzeczywistymi warunkami funkcjonowania sektora rolnego.

Koncepcja kształcenia na kierunku *rolnictwo* jest kształtowana w oparciu o współpracę pracowników Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi, a także z przedstawicielami środowiska społecznego, gospodarczego i samorządowego regionu. Współpraca ta stanowi istotny element wymiany wiedzy i doświadczeń oraz umożliwia bieżące rozpoznawanie zmian zachodzących zarówno w obszarze nauk rolniczych, jak i w praktyce gospodarczej. Opinie oraz potrzeby zgłaszane przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego są uwzględniane w procesie doskonalenia programów studiów. Tym samym współpraca z interesariuszami stanowi jeden z mechanizmów zapewniających aktualność i adekwatność koncepcji kształcenia oraz jej zgodność z wymaganiami współczesnego rynku pracy. Przyjęta koncepcja kształcenia stanowi podstawę systematycznego doskonalenia programów studiów na kierunku *rolnictwo*. Łączy potencjał naukowy i dydaktyczny Uczelni z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, zapewniając studentom warunki do uzyskania aktualnej wiedzy, rozwijania umiejętności praktycznych oraz kształtowania kompetencji społecznych niezbędnych do podejmowania odpowiedzialnej działalności zawodowej w obszarze rolnictwa.

1.6. kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany

Kierunkowe efekty uczenia się wpisują się w zakres dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której został przypisany oceniany kierunek. Uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1606 z) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Liczba efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów I stopnia wynosi 24, w tym 10 z zakresu wiedzy, 10 z zakresu umiejętności i 4 z zakresu kompetencji społecznych. Liczba efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów II stopnia wynosi 20, w tym 9 z zakresu wiedzy, 7 z zakresu umiejętności i 4 z zakresu kompetencji społecznych.

Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów zostały określone w taki sposób, aby były mierzalne i pozwalały na stworzenie systemu ich weryfikacji w formie wskazanej w sylabusach oraz możliwe do osiągnięcia w zdefiniowanym przez program studiów czasie. Do założonych efektów uczenia się dostosowane są cele oraz merytoryczne treści poszczególnych przedmiotów. Kierunkowe efekty uczenia się są realizowane w trakcie wielu przedmiotów, a także w czasie przygotowywania prac dyplomowych i umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy aktualizowanej w oparciu o najnowsze osiągnięcia naukowe.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się oddają specyfikę kierunku, mają ścisły związek z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów. W efektach uczenia się z **zakresu wiedzy** dla studiów I stopnia ujęto zagadnienia związane z naukami podstawowymi, np. botaniką, chemią, fizyką i statystyką (**K_W01, K_W03, K_W04**). Ujęto również zagadnienia związane z funkcjonowaniem i możliwością gospodarczego i przyrodniczego wykorzystania roślin uprawnych i łąkowych (**K_W02**), podstawą fizjologii, żywienia, użytkowania i dobrostanu zwierząt gospodarskich (**K_W06**), wiedzę związaną ze znaczeniem środowiska przyrodniczego oraz działaniami na rzecz zrównoważonego rozwoju a także ochrony bioróżnorodności w różnych systemach produkcji rolnej (**K_W05, K_W08**). Kierunkowe efekty uczenia się pozwalają na zdobycie wiedzy w zakresie podstawowych regulacji prawnych i uwarunkowań ekonomicznych, etycznych i społecznych związanych z rolnictwem jako gałęzią gospodarki, a także na temat fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji (**K_W09**).

W efektach uczenia się ujęto zagadnienia związane z kształtowaniem umiejętności badawczych. Przykładowo, absolwent potrafi: zaplanować i wykonać eksperymenty, zlecone zadania badawcze, projekty i ekspertyzy, zinterpretować otrzymane wyniki i formułować wnioski z zakresu rolnictwa oraz projektować procesy technologiczne wykorzystując właściwe metody i narzędzia analityczne, symulacyjne i eksperymentalne (**K_U02**); dokonywać analizy czynników wpływających na produkcyjność roślin, zwierząt, jakość żywności oraz stan środowiska i zasobów naturalnych, a także wybrać odpowiednie odmiany roślin uprawnych i rasy zwierząt gospodarskich, stosownie do warunków gospodarowania (**K_U03**); analizować i identyfikować przyczyny oraz problemy związane z degradacją środowiska oraz podejmować działania dla właściwej eksploatacji i kształtowania środowiska rolniczego (**K_U09**).

W zakresie języków obcych, student w trakcie czterech semestrów studiów I stopnia uzyskuje umiejętności posługiwania się obcojęzycznym słownictwem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistycznym słownictwem z zakresu nauk rolniczych (**K_U08**).

Studenci swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne mogą sprawdzać i pogłębiać w ramach praktyki zawodowej, na realizację, której w programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia przeznaczono 160 godzin dydaktycznych.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się dla studiów II stopnia w zakresie wiedzy uwzględniają pogłębione zagadnienia z nauk ścisłych i przyrodniczych, biologii i chemii, niezbędne do rozumienia złożonych procesów i zjawisk zachodzących w agroekosystemach oraz zależności między działalnością rolniczą a środowiskiem przyrodniczym (**K_W01**, **K_W02**). Istotne miejsce zajmuje również wiedza dotycząca planowania i prowadzenia badań rolniczych, formułowania i testowania hipotez oraz analizy i interpretacji wyników badań (**K_W03**). Ważnym elementem efektów uczenia się jest znajomość znaczenia agrobiotechnologii, innowacyjnych technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz postępu biologicznego w doskonaleniu efektywności produkcji rolniczej (**K_W04**, **K_W05**). Uwzględniono także zagadnienia z zakresu techniki rolniczej, kształtowania środowiska przyrodniczego, ochrony bioróżnorodności oraz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i ochrony bioróżnorodności w rolnictwie (**K_W06**, **K_W07**). Uzupełnieniem wiedzy kierunkowej są zagadnienia dotyczące

uwarunkowań ekonomicznych, prawnych, społecznych i etycznych działalności rolniczej, ochrony własności intelektualnej oraz zasad tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości (**K_W08**, **K_W09**).

W zakresie umiejętności szczególne znaczenie ma zdolność samodzielnego pozyskiwania, krytycznej analizy i interpretacji informacji naukowych, wykorzystywania narzędzi informatycznych oraz stosowania metod badawczych w rozwiązywaniu złożonych problemów z zakresu nauk rolniczych (**K_U01**-**K_U03**). Efekty te obejmują również umiejętność doboru i optymalizacji technologii rolniczych, uwzględniającą postęp technologiczny, uwarunkowania ekonomiczne oraz potrzebę poprawy jakości życia człowieka (**K_U04**). Ponadto ważne są kompetencje w zakresie komunikowania się i prowadzenia debaty naukowej, samodzielnego przygotowania pracy pisemnej i wystąpienia ustnego z zakresu rolnictwa w języku polskim oraz obcym na poziomie B2+ Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, pracy samodzielnej i zespołowej oraz analizy problemów dotyczących produkcji i jakości żywności, zdrowia ludzi i zwierząt oraz ochrony środowiska i zasobów naturalnych (**K_U05**, **K_U06**). Program kształcenia rozwija także umiejętność samodzielnego planowania i realizacji procesu uczenia się przez całe życie (**K_U07**).

Ważnym elementem kształcenia są kompetencje społeczne, obejmujące krytyczną ocenę posiadanej wiedzy, uznawanie znaczenia opinii ekspertów oraz gotowość do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego (**K_K01**-**K_K03**). Absolwent jest również przygotowany do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz rozwijania dorobku zawodowego w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby sektora rolniczego (**K_K04**).

1.7. efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich, z ukazaniem przykładowych rozwinięć na poziomie wybranych zajęć lub grup zajęć służących zdobywaniu tych kompetencji, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera

Programy studiów podlegają procesowi okresowej oceny i doskonalenia. W ich modyfikowaniu uczestniczą nauczyciele akademiccy, studenci kierunku *rolnictwo* oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Uwzględnianie ich opinii pozwala na weryfikację programów oraz efektów uczenia się pod kątem aktualnych potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców.

Kierunkowe efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy i umiejętności (**K_W07, K_W10, K_U02, K_U03, K_U04, K_U07**) na studiach I stopnia osiągane są poprzez realizację przedmiotów podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych oraz specjalnościowych do wyboru. W efektach kierunkowych służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich, w zakresie wiedzy uwzględniono zagadnienia związane z budową maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzacją procesów produkcyjnych, problematyką postępu technologicznego w rolnictwie. Możliwość realizacji zadań inżynierskich związana jest również z uzyskaniem efektów uczenia się w zakresie ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz zasad tworzenia i rozwoju zawodowego oraz form indywidualnej przedsiębiorczości **(K_W07, K_W10**).

Ważne z punktu widzenia pracy absolwenta kierunku *rolnictwo* jako inżyniera jest nabycie umiejętności, takich jak: wykonanie projektów i ekspertyz, projektowanie procesów technologicznych, rozwiązywanie problemów m.in. w zakresie produkcji żywności i dobrostanu zwierząt przy użyciu odpowiednich metod, technik i technologii (**K_U02, K_U04**). Kompetencje inżynierskie osiągane są również poprzez zdobycie umiejętności w zakresie analizy czynników wpływających na produkcyjność roślin i zwierząt a także planowania działalności gospodarczej w zakresie różnych systemów produkcji i oceny podjętych działań (**K_U03, K_U07**). Ważne jest również nabycie kompetencji społecznych. W konsekwencji absolwent kierunku rolnictwo I stopnia jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów, wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz środowiska społecznego, działania w sposób przedsiębiorczy, odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz dbałość o dorobek i tradycje zawodu (**K_K01-K_K04**).

Przykładowe efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich na poziomie wybranych przedmiotów

Kierunkowe efekty uczenia się	Przedmiot	Efekt z sylabusa
K_W07 – absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu budowę maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzację procesów produkcyjnych i problematykę postępu technologicznego w rolnictwie	System informacji przestrzennej w rolnictwie	student zna możliwości i dostrzega potrzebę wykorzystania narzędzi GIS w optymalizacji działalności rolniczej oraz w procesie wsparcia decyzji dotyczących racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych
	Ogólna uprawa roli i roślin	student zna i rozumie czynniki przyrodniczo-agrotechniczne zmianowań i płodozmianów, identyfikuje podstawowe gatunki chwastów
	Produkcja zwierzęca	student wymienia czynniki wpływające na ilość i jakość produktów zwierzęcych
K_W10 - absolwent zna i rozumie pojęcia i przepisy w zakresie ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz zasady tworzenia i rozwoju zawodowego i form indywidualnej przedsiębiorczości z zakresu nauk rolniczych	System finansowy w rolnictwie	student zna ogniwa rynkowego i publicznego systemu finansowego; zna podstawowe źródła finansowania działalności rolniczej
	Przedsiębiorczość w agrobiznesie	student potrafi podać przepisy z zakresu form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystując wiedzę z zakresu nauk rolniczych
K_U02 – absolwent potrafi zaplanować i wykonać eksperymenty, zlecone zadania badawcze, projekty i ekspertyzy, zinterpretować otrzymane wyniki i formułować wnioski z zakresu rolnictwa oraz projektować procesy technologiczne wykorzystując właściwe metody i narzędzia analityczne, symulacyjne i eksperymentalne	Przyrodnicze podstawy rolnictwa	student potrafi zaplanować i przeprowadzić eksperyment badawczy, zinterpretować wyniki oraz poprawnie wyciągnąć wnioski
	Podstawy ekonomii	student potrafi interpretować procesy mikroekonomiczne i makroekonomiczne wykorzystując podstawowe metody i narzędzia analityczne, a także ocenić słabe i mocne strony podjętych działań rozwiązujących problemy ekonomiczne z uwzględnieniem specyfiki rolnictwa jako gałęzi gospodarki.

	Podstawy statystyki w rolnictwie	student potrafi stosować wybrane metody statystycznej analizy danych (np. analizę regresji i korelacji) z zastosowaniem informatycznych technik komputerowych; potrafi wyznaczyć parametry statystyczne, do obliczeń stosuje funkcje wbudowane arkusza kalkulacyjnego lub pakiet statystyczny; potrafi interpretować uzyskane wyniki i prezentować w postaci graficznej
K_U03 - absolwent potrafi dokonywać analizy czynników wpływających na produkcyjność roślin, zwierząt, jakość żywności oraz stan środowiska i zasobów naturalnych, a także wybrać odpowiednie odmiany roślin uprawnych i rasy zwierząt gospodarskich, stosownie do warunków gospodarowania	Mikrobiologia rolnicza	student zna techniki stosowane w mikrobiologii klasycznej i potrafi prawidłowo je dobrać dla osiągnięcia określonego celu badawczego, zna także metody izolacji, identyfikacji i analizy mikroorganizmów w mikrobiologii rolniczej
	Gospodarka wodna i agrometeorologia	student potrafi scharakteryzować podstawowe elementy bilansu wodnego oraz czynniki meteorologiczne - temperatura powietrza, wilgotność powietrza, opady, zachmurzenie, promieniowanie i usłonecznienie, ciśnienie atmosferyczne, wiatr
	Agroekologia	student potrafi wymienić czynniki ograniczające i stymulujące produkcję pierwotną w ekosystemach polnych i łąkowych
K_U04 - absolwent potrafi podejmować działania wykorzystując odpowiednie metody, techniki, technologie, narzędzia i materiały do rozwiązywania problemów w zakresie stanu środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz produkcji żywności i dobrostanu zwierząt oraz optymalizacji działalności rolniczej	Ekologia i ochrona środowiska	student potrafi podjąć działania w celu rozwiązywania problemów związanych ze stanem środowiska i zasobów naturalnych
	Chwasty pól uprawnych	student potrafi dokonać charakterystyki oraz dokonać wyboru metod regulacji wybranych gatunków flory segetalnej i ruderalnej występującej na polach uprawnych

	Szczegółowa uprawa roślin	student potrafi podejmować działania wykorzystując odpowiednie materiały do rozwiązywania problemów w zakresie optymalizacji działalności rolniczej
K_U07 - absolwent potrafi planować działalność gospodarczą w zakresie różnych systemów produkcji rolnej i agrobiznesu oraz ocenić słabe i mocne strony podjętych działań rozwiązujących zaistniałe problemy ekonomiczne i zadania inżynierskie	Trwałe użytki zielone	student potrafi dobierać gatunki traw i roślin motylkowych do mieszanek na trwałe i przemienne użytki zielone
	Programy wsparcia mechanizacji rolnictwa	student potrafi wybrać odpowiednie programy i narzędzia wsparcia finansowego służące modernizacji maszyn rolniczych w gospodarstwie rolnym. Potrafi wprowadzać programy mechanizacji rolnictwa w różnych systemach produkcji rolnej i ocenić ich słabe i mocne strony.
	Komputerowe systemy wspomagania decyzji	student potrafi zaplanować działalność gospodarczą w zakresie różnych systemów produkcji rolnej, uwzględniając wyniki analizy komputerowych systemów wspomagania decyzji.

1.8. **spełnienie wymagań odnoszących się do ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się** zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

nie dotyczy

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się na kierunku Rolnictwo są spójne i adekwatne do ogólnoakademickiego profilu studiów. Program zapewnia podstawy do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się poprzez odpowiedni dobór treści z zakresu nauk rolniczych, przyrodniczych, technicznych i ekonomicznych. Jednocześnie uwzględnia współczesne wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem rolnictwa, ochroną środowiska, ale z wykorzystaniem nowoczesnych i innowacyjnych technologii.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany

Na kierunku *rolnictwo* aktualnie realizowane są różne programy studiów.

Na studiach I stopnia:

- na I i II roku (dla cykli kształcenia rozpoczynających się odpowiednio od roku akademickiego 2026/2027 oraz 2025/2026) realizowany jest program studiów przyjęty Uchwałą nr 73/04/2025 Senatu UR z dnia 28 kwietnia 2025 r.

- na III roku (dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2024/2025) realizowany jest program studiów przyjęty Uchwałą nr 342/06/2024 Senatu UR z dnia 27 czerwca 2024 r.

- na IV roku (dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2023/2024) realizowany jest program studiów przyjęty Uchwałą nr 267/06/2023 Senatu UR z dnia 29 czerwca 2023 r.

Natomiast **na studiach II stopnia** realizowany jest program studiów przyjęty Uchwałą nr 131/01/2026 Senatu UR z dnia 26 stycznia 2026 r. (dotyczy studentów, którzy rozpoczęli kształcenie w roku akademickim 2025/2026 oraz studentów, którzy podejmą naukę w roku akademickim 2026/2027 z naborem od lutego 2027 r.)

Programy studiów podlegają procesowi okresowej oceny i doskonalenia. W ich modyfikowaniu uczestniczą nauczyciele akademiccy, studenci kierunku *rolnictwo* oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Uwzględnianie ich opinii pozwala na weryfikację programów oraz efektów uczenia się pod kątem aktualnych potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców.

Treści programowe realizowane w ramach kierunku *rolnictwo* są opracowane z uwzględnieniem profilu działalności naukowej i dydaktycznej nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia. Przyjęte rozwiązania zapewniają spójność pomiędzy aktualnym dorobkiem naukowym kadry, zakresem tematycznym prowadzonych zajęć oraz efektami uczenia się określonymi dla kierunku. Uwzględnienie wyników działalności naukowej nauczycieli akademickich w procesie projektowania i aktualizacji treści programowych sprzyja przekazywaniu studentom aktualnej wiedzy oraz kształtowaniu umiejętności pozwalających na jej wykorzystanie w praktyce, w szczególności w obszarze dyscypliny naukowej, do której przyporządkowano kierunek.

Powiązanie procesu dydaktycznego z działalnością naukową kadry znajduje szczególne odzwierciedlenie w treściach przedmiotów kierunkowych, specjalnościowych oraz przedmiotów specjalnościowych do wyboru. Zakres tematyczny tych zajęć uwzględnia aktualne kierunki badań prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz ich doświadczenie eksperckie. Wykaz zajęć powiązanych z działalnością naukową kadry przedstawiono w Tabeli 4, zamieszczonej w Części III Raportu Samooceny.

Istotnym elementem programów studiów są treści ukierunkowane na przygotowanie studentów do praktycznego wykorzystania zdobywanej wiedzy i umiejętności. Są one koncentrowane przede wszystkim w grupie przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Odpowiedzialność za właściwy dobór i aktualizację treści przypisana jest koordynatorowi przedmiotu. Podstawę opracowania treści przedmiotowych stanowi matryca efektów uczenia się, określająca powiązania pomiędzy kierunkowymi efektami uczenia się a poszczególnymi przedmiotami i zajęciami. Na jej podstawie koordynator przedmiotu formułuje efekty uczenia się właściwe dla danego przedmiotu, a następnie

dobiera treści programowe, metody prowadzenia zajęć oraz sposoby weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów. Przyjęty sposób postępowania umożliwia zachowanie logicznej i merytorycznej spójności pomiędzy efektami uczenia się, treściami kształcenia, metodami dydaktycznymi oraz metodami oceny osiągnięć studentów.

Szczegółowy zakres treści kształcenia został określony w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Dokumentacja ta jest opracowywana z uwzględnieniem poziomu i formy studiów oraz specyfiki poszczególnych zajęć. Sylabusy są udostępniane studentom za pośrednictwem strony internetowej uczelni, w zakładce poświęconej kierunkowi *rolnictwo*: Sylabusy

https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/sylabusy-8

Informacje zawarte w sylabusach są przedstawiane studentom przez nauczycieli akademickich podczas zajęć organizacyjnych. W szczególności omawiane są zakładane efekty uczenia się, zakres treści programowych, wymagania dotyczące zaliczenia oraz zasady i kryteria weryfikacji osiągnięć. Rozwiązanie to zapewnia studentom dostęp do informacji dotyczących organizacji procesu kształcenia oraz wymagań stawianych w ramach poszczególnych przedmiotów.

Integralnym elementem zapewniania jakości kształcenia jest systematyczna ocena aktualności i adekwatności treści programowych. Zespół Programowy Kierunku *rolnictwo* dokonuje, na początku każdego cyklu kształcenia, przeglądu sylabusów pod względem zgodności zawartych w nich treści z efektami uczenia się określonymi w programie studiów.

W ramach prowadzonego przeglądu analizowana jest również aktualność merytoryczna przekazywanej wiedzy, zgodność treści z aktualnym stanem wiedzy w danej dziedzinie oraz adekwatność i dostępność literatury zalecanej studentom. Wyniki przeprowadzanych analiz stanowią podstawę do wprowadzania, w razie potrzeby, zmian i aktualizacji treści programowych.

Zadania związane z przeglądem i oceną dokumentacji programowej realizuje Zespół Programowy Kierunku *rolnictwo*, zgodnie z przyjętymi zasadami funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Przyjęty mechanizm okresowej weryfikacji umożliwia reagowanie na zmiany zachodzące w obszarze nauki i praktyki rolniczej, a także zapewnia możliwość bieżącego dostosowywania treści kształcenia do aktualnych wymagań stawianych absolwentom kierunku.

Program studiów I stopnia na kierunku *rolnictwo* został skonstruowany w sposób zapewniający stopniowe nabywanie i rozwijanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Treści programowe uporządkowano w cztery zasadnicze grupy: przedmioty ogólne, podstawowe, kierunkowe oraz specjalnościowe. Przedmioty ogólne, realizowane w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, umożliwiają studentom uzyskanie podstawowej wiedzy o charakterze ogólnym i interdyscyplinarnym. Obejmują one m.in. zagadnienia z zakresu podstaw prawa w rolnictwie, technologii informacyjnej, etyki i filozofii przyrody, przedmiotu ogólnouczelnianego oraz języków obcych.

Przedmioty podstawowe tworzą fundament wiedzy niezbędnej do dalszego kształcenia specjalistycznego. W tej grupie uwzględniono treści dotyczące m.in. chemii, fizyki, statystyki, fizjologii roślin, genetyki oraz mikrobiologii.

Przedmioty kierunkowe służą rozwijaniu wiedzy i umiejętności bezpośrednio związanych z rolnictwem. Obejmują one m.in. gleboznawstwo, chemię rolną, ogólną i szczegółową uprawę roli i roślin, technikę rolniczą, produkcję zwierzęcą oraz ochronę roślin. Zakres tych treści stanowi podstawę do dalszego rozwijania kompetencji specjalistycznych.

Treści realizowane w ramach przedmiotów specjalnościowych oraz specjalnościowych do wyboru są zróżnicowane w zależności od wybranej przez studenta specjalności i umożliwiają uzyskanie pogłębionych kompetencji odpowiadających jej profilowi.

W ramach specjalności *agronomia z agrobiznesem* uwzględniono zagadnienia związane m.in. z ekonomiką mechanizacji rolnictwa, systemem finansowym w rolnictwie, marketingiem oraz przedsiębiorczością w agrobiznesie. Treści te umożliwiają połączenie wiedzy z zakresu produkcji rolniczej z podstawami funkcjonowania podmiotów gospodarczych działających w sektorze rolno-spożywczym.

W ramach specjalności *kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej* realizowane są treści dotyczące m.in. zasad dobrej praktyki rolniczej, kształtowania terenów zieleni i środowiska leśnego, żyzności i produktywności gleb, a także hydrologii i gospodarowania wodą. Zakres tych treści odpowiada potrzebie kompleksowego przygotowania absolwentów do działań związanych z kształtowaniem i racjonalnym wykorzystaniem przestrzeni rolniczej.

Wspólnym elementem kształcenia w ramach wszystkich specjalności na studiach I stopnia jest seminarium inżynierskie, którego realizacja sprzyja rozwijaniu umiejętności samodzielnego analizowania problemów oraz przygotowaniu studenta do opracowania pracy dyplomowej.

Program studiów II stopnia na kierunku *rolnictwo* obejmuje trzy główne grupy przedmiotów: podstawowe, kierunkowe oraz specjalnościowe. Konstrukcja programu umożliwia pogłębienie wiedzy zdobytej na wcześniejszym etapie kształcenia oraz rozwój specjalistycznych kompetencji odpowiadających potrzebom współczesnego rolnictwa.

W ramach przedmiotów podstawowych realizowane są treści dotyczące agrofizyki, analiz instrumentalnych, ekofilozofii oraz języków obcych. Stanowią one uzupełnienie i rozwinięcie wiedzy ogólnej oraz przygotowują studentów do bardziej zaawansowanego kształcenia specjalistycznego.

Przedmioty kierunkowe umożliwiają pogłębienie wiedzy związanej z funkcjonowaniem i kształtowaniem środowiska rolniczego, postępem biologicznym w produkcji roślinnej oraz zastosowaniem osiągnięć agrobiotechnologii. Dobór tych treści uwzględnia aktualne wyzwania stojące przed współczesnym rolnictwem oraz potrzebę wykorzystania nowoczesnych metod i technologii w produkcji rolnej.

Przedmioty specjalnościowe i przedmioty do wyboru pozwalają na dalsze ukierunkowanie procesu kształcenia zgodnie z zainteresowaniami studenta oraz profilem wybranej specjalności.

W ramach specjalności *agronomia z agrobiznesem* realizowane są treści dotyczące innowacyjnych rozwiązań w produkcji roślinnej i zwierzęcej, ochronie roślin oraz technice rolniczej. Program obejmuje również zagadnienia związane z reprodukcją i obrotem materiałem siewnym, wykorzystaniem roślin energetycznych oraz funkcjonowaniem systemu rachunkowości rolnej FSDN.

Specjalność *kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej* obejmuje treści związane z delimitacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej, optymalizacją produkcji zwierzęcej, identyfikacją i oceną chemicznych zagrożeń środowiska rolniczego oraz zarządzaniem środowiskiem w krajobrazie rolniczym.

Uzupełnieniem kształcenia specjalnościowego na studiach II stopnia są seminarium magisterskie oraz pracownia magisterska. Zajęcia te umożliwiają rozwijanie kompetencji badawczych i analitycznych, pogłębianie wiedzy specjalistycznej oraz przygotowanie studentów do samodzielnej realizacji zadań związanych z opracowaniem pracy magisterskiej.

Całość przyjętych treści programowych, w połączeniu z organizacją procesu kształcenia i odpowiednio dobranymi metodami dydaktycznymi, tworzy spójny system umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Jednocześnie struktura programu zapewnia możliwość stopniowego przechodzenia od wiedzy ogólnej i podstawowej do wiedzy kierunkowej oraz specjalistycznej, z uwzględnieniem jej praktycznego zastosowania i aktualnych potrzeb społeczno-gospodarczych.

Przykłady powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się:

Studia I stopnia

K_W02 - Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu możliwości gospodarczego i przyrodniczego wykorzystania roślin uprawnych i łąkowych, a także interakcje rośliny –środowisko w aspekcie kształtowania środowiska. Przygotowanie studentów do osiągnięcia tego efektu następuje na dwóch początkowych semestrach studiów, a jego pełna realizacja jest rozłożona na kilka przedmiotów. Przykłady przedmiotów i treści zamieszczono w tabeli.

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Gleboznawstwo	materia organiczna w glebach rolnych; źródła materii organicznej w glebach rolnych, zawartość materii organicznej w glebach, funkcje i rola materii organicznej w glebach
Ogólna uprawa roli i roślin	siedlisko roślin uprawnych: czynniki klimatyczne, topograficzne, edaficzne, biotyczne i antropogeniczne
Szczegółowa uprawa roślin	agrotechnika w specyficznych warunkach siedliska i prośrodowiskowe elementy agrotechniki
Trwałe użytki zielone	paszowe i ekologiczne funkcje ekosystemów trawiastych

K_W06 - Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu fizjologię żywienia, użytkowania i dobrostanu zwierząt gospodarskich

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Żywienie zwierząt i paszoznawstwo	układ pokarmowy; fizjologia trawienia i wchłaniania
Dobrostan zwierząt	dobrostan zwierząt, metody i kryteria jego oceny

K_W09 - Absolwent zna i rozumie regulacje prawne i uwarunkowania ekonomiczne, etyczne i społeczne związane z rolnictwem jako gałęzią gospodarki oraz fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Podstawy ekonomii	mechanizm działania gospodarki rynkowej, pojęcie rynku, podział i funkcje rynku
Marketing w agrobiznesie	pojęcia i definicje związane z marketingiem, koncepcje działalności przedsiębiorstw na rynku
Agrobiznes a rozwój zrównoważony obszarów wiejskich	Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa. Zrównoważone i ekologiczna gospodarka rolna

K_U02 – Absolwent potrafi zaplanować i wykonać eksperymenty, zlecone zadania badawcze, projekty i ekspertyzy, zinterpretować otrzymane wyniki i formułować wnioski z zakresu rolnictwa oraz projektować procesy technologiczne wykorzystując właściwe metody i narzędzia analityczne, symulacyjne i eksperymentalne

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Seminarium inżynierskie	metodyka badań laboratoryjnych i polowych
Praktyka zawodowa	analiza wyników finansowo-produkcyjnych gospodarstwa
Fizjologia roślin	Przeprowadzanie eksperymentów z zakresu gospodarki wodnej roślin, gospodarki mineralnej roślin, fotosyntezy, oddychania oraz wzrostu i rozwoju roślin

K_U03 – Absolwent potrafi dokonywać analizy czynników wpływających na produkcyjność roślin, zwierząt, jakość żywności oraz stan środowiska i zasobów naturalnych, a także wybrać odpowiednie odmiany roślin uprawnych i rasy zwierząt gospodarskich, stosownie do warunków gospodarowania

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Szczegółowa uprawa roślin	rozpoznawanie gatunków i odmian roślin uprawnych w ramach grup użytkowych
Produkcja zwierzęca	rola czynników genetycznych w kształtowaniu produkcji zwierzęcej; wpływ czynników środowiskowych na produkcyjność zwierząt gospodarskich; typy użytkowe i rasy zwierząt gospodarskich
Podstawy rolnictwa ekologicznego	dobór gatunków i odmian w produkcji ekologicznej; stare gatunki, odmiany i rasy.
Hodowla roślin rolniczych i nasiennictwo	zasady wprowadzania do obrotu materiału reprodukcyjnego nowych odmian roślin rolniczych

K_U04 – Absolwent potrafi podejmować działania wykorzystując odpowiednie metody, techniki, technologie, narzędzia i materiały do rozwiązywania problemów w zakresie stanu środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz produkcji żywności i dobrostanu zwierząt oraz optymalizacji działalności rolniczej

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	zasady stosowania środków ochrony roślin; środki ochrony roślin w aspekcie ochrony środowiska
Przetwórstwo rolno-spożywcze	charakterystyka procesów technologicznych stosowanych w przetwórstwie rolno-spożywczym; systemy i praktyki związane z zarządzaniem jakością żywność
Dobrostan zwierząt	dobrostan i ochrona zwierząt w strategii zrównoważonego rozwoju UE

K_U07 – Absolwent potrafi planować działalność gospodarczą w zakresie różnych systemów produkcji rolnej i agrobiznesu oraz ocenić słabe i mocne strony podjętych działań rozwiązujących zaistniałe problemy ekonomiczne i zadania inżynierskie

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Przedsiębiorczość w agrobiznesie	inwestycje i ich rola w rozwoju gospodarstw rolnych; znaczenie inwestycji modernizacyjnych
Podstawy ekonomii	wzrost i rozwój gospodarczy, cykliczny rozwój gospodarek
Ogólna uprawa roli i roślin	zmianowania roślin i płodozmiany, czynniki przyrodnicze i agrotechniczne zmianowań, typy i rodzaje płodozmianów
Produkcja zwierzęca	znaczenie gospodarcze i użytkowanie bydła i owiec, trzody chlewnej oraz produkcji drobiarskiej.

Studia II stopnia

K_W03 - Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady planowania, formułowania i testowania hipotez, prowadzenia badań rolniczych: pobierania prób, stosowania urządzeń pomiarowych oraz analizy i interpretacji otrzymanych wyników

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Pracownia analiz instrumentalnych	zasady pobierania próbek środowiskowych; sposoby przygotowania próbek do analizy.
Doświadczalnictwo rolnicze	charakterystyka metod badawczych w naukach rolniczych; specyfika doświadczeń laboratoryjnych; klasyfikacja doświadczeń polowych; planowanie, formułowanie i testowanie hipotez; analiza i interpretacja wyników badań rolniczych
Pracownia magisterska	opracowanie koncepcji pracy; techniki badawcze; zbieranie materiału, wykonywanie badań naukowych, statystyczne opracowywanie wyników badań; dyskusja otrzymanych wyników badań
Seminarium magisterskie	właściwa interpretacja wyników badań

K_W04 - Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu znaczenie agrobiotechnologii w rolnictwie oraz innowacyjnych technologii dla optymalizacji metod, technik i technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej, pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy jakości życia człowieka

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Agrobiotechnologia	specyfika biotechnologii mikroorganizmów, roślin i zwierząt użytkowych; diagnostyka molekularna
Innowacje w ochronie roślin	Innowacyjne metody w zapobieganiu i zwalczaniu agrofagów w produkcji roślinnej
Innowacje w produkcji roślinnej	nowe trendy w uprawie roli i roślin
Innowacje w produkcji zwierzęcej	nowoczesne technologie w produkcji zwierzęcej
Innowacje w technice rolniczej	zastosowanie urządzeń elektronicznych, automatyzacji i robotyzacji w technice rolniczej.

K_W07 - Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu znaczenie podejmowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony bioróżnorodności w rolnictwie oraz czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	zrównoważony rozwój w kontekście postępu biologicznego w rolnictwie; ekonomiczne i społeczne aspekty wprowadzania postępu biologicznego w produkcji roślinne
Fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich	zasady funkcjonowania funduszy europejskich; charakterystyka wsparcia dla obszarów wiejskich
Reprodukcja i obrót materiałem siewnym	rola i znaczenie materiału siewnego w produkcji rolniczej; zasady produkcji, nadzoru i obrotu materiałem siewnym

K_W08 - Absolwent zna i rozumie złożone uwarunkowania ekonomiczne, prawne, społeczne i etyczne w odniesieniu do rolnictwa jako gałęzi gospodarki, w tym z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Handel i usługi w agrobiznesie	działalność usługowa, jej rola i znaczenie w gospodarce; uwarunkowania rozwoju handlu i jego znaczenia we współczesnej gospodarce
System rachunkowości rolnej w Polsce (FSDN)	system zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych
Fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich	Wspólna Polityka Rolna i jej założenia; plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej

K_U04 – Absolwent potrafi zastosować właściwe techniki i technologie w rolnictwie oraz określić determinanty optymalizacji i postępu rolniczego, w tym ekonomiczne, a także wykorzystać odpowiednie metody badawcze, w tym analizy instrumentalne w celu poprawy jakości życia człowieka

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Systemy gospodarowania w rolnictwie	charakterystyka rolnictwa konwencjonalnego, integrowanego, ekologicznego; efektywności ekonomicznej i energetycznej systemów gospodarowania
Roślinne kultury In vitro	zastosowanie kultur *in vitro* w hodowli zachowawczej i twórczej roślin

K_U06 – Absolwent potrafi samodzielnie i kierując zespołem analizować problemy wpływające na produkcję i jakość żywności, zdrowie ludzi i zwierząt, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych

Przedmiot	Treści prowadzące do osiągnięcia efektu
Kształtowanie środowiska	strategia kształtowania i ochrony środowiska; zasady prawidłowego gospodarowania na terenach rolniczych
Inżynieria wytwarzania produktów zielarskich	ocena jakości i bezpieczeństwa surowców zielarskich

Dodatkowo od roku akademickiego 2026/2027 Uniwersytet Rzeszowski w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia kierunku *rolnictwo,* wzbogacił ofertę edukacyjną o programy studiów stacjonarnych I i II stopnia realizowane w j. angielskim (Agriculture). Oferta programów studiów Agriculture kierowana jest do kandydatów z innych krajów a także kandydatów z Polski, chcących studiować w j. angielskim. Obowiązujące programy i harmonogramy studiów w j. angielskim dostępne są w załączniku w załączniku nr 2, Cz. I, 1.4. i 1.5. oraz na stronie https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/agriculture-programme-in-english

2.2. dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany

lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Metody dydaktyczne stosowane w procesie kształcenia zostały określone w sylabusach poszczególnych przedmiotów i dostosowane do ich specyfiki, zakładanych form realizacji zajęć oraz efektów uczenia się. Dobór metod uwzględnia charakter osiąganych efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, a także zapewnia odpowiednie proporcje pomiędzy przekazywaniem treści a formami aktywizującymi studentów.

W procesie dydaktycznym wykorzystywany jest zróżnicowany zestaw metod. Do metod o charakterze wyjaśniającym zaliczyć należy przede wszystkim wykład problemowy oraz wykład wspomagany prezentacją multimedialną. Równolegle stosowane są metody aktywizujące, ukierunkowane na rozwijanie samodzielności poznawczej i praktycznych kompetencji studentów. Obejmują one m.in. pracę indywidualną i zespołową, dyskusję dydaktyczną, realizację projektów oraz rozwiązywanie problemów i zadań, studium przypadku. W przypadku zajęć laboratoryjnych zestaw stosowanych metod poszerzany jest o samodzielne planowanie i projektowanie oraz wykonywanie eksperymentów. Pozwala to na bezpośrednie powiązanie wiedzy teoretycznej z jej praktycznym zastosowaniem.

Specyfika organizacji procesu kształcenia na kierunku *rolnictwo* znajduje odzwierciedlenie w sposobie realizacji znacznej części przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Zajęcia te prowadzone są w grupach laboratoryjnych, co stwarza warunki sprzyjające indywidualizacji procesu dydaktycznego oraz zwiększa aktywność studentów. Praca w mniejszych zespołach umożliwia bezpośrednie uczestnictwo w realizacji zadań praktycznych, rozwijanie samodzielności oraz pogłębianie wiedzy odnoszącej się do problematyki poszczególnych przedmiotów. Jednocześnie sprzyja kształtowaniu umiejętności współpracy, komunikacji i odpowiedzialności za realizację powierzonych zadań.

Stosowane metody dydaktyczne pełnią również istotną funkcję w przygotowaniu studentów do podejmowania samodzielnej aktywności naukowej. Szczególne znaczenie w tym zakresie przypisuje się metodzie projektów oraz samodzielnemu planowaniu i prowadzeniu doświadczeń laboratoryjnych. Formy te umożliwiają studentom przechodzenie przez kolejne etapy postępowania badawczego – od identyfikacji problemu, poprzez zaplanowanie sposobu jego rozwiązania i realizację badań, aż po analizę uzyskanych rezultatów. Uzupełnieniem tego procesu są dyskusje, które rozwijają zdolność formułowania samodzielnie wniosków, a także krytyczną weryfikację wyników, argumentowania oraz prowadzenia merytorycznej dyskusji.

Proces kształcenia uwzględnia rozwijanie kompetencji związanych z pozyskiwaniem, selekcją i krytyczną oceną zebranych informacji. Studenci korzystają z różnorodnych źródeł wiedzy, w szczególności z literatury naukowej, nabywając umiejętności oceny ich wiarygodności oraz właściwego wykorzystania wiedzy w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych. Istotnym elementem kształcenia jest również rozwijanie kreatywnego podejścia do problemów, poszukiwanie nowych rozwiązań oraz prezentowanie rezultatów własnej pracy, w tym z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i technologii multimedialnych.

Na studiach pierwszego stopnia przygotowanie do prowadzenia działalności badawczej realizowane jest poprzez odpowiednio dobrane treści programowe i formy zajęć. Studenci rozwijają kompetencje umożliwiające identyfikowanie i formułowanie hipotez badawczych, procedury doświadczeń, ich realizację pod opieką naukową, a następnie analizę i interpretację uzyskanych wyników. Kształtowane są również umiejętności związane z opracowywaniem nowych rozwiązań oraz modyfikowaniem już istniejących. Szczególną rolę w integrowaniu i praktycznym wykorzystaniu tych kompetencji pełni seminarium.

Kompetencje dotyczące organizacji i realizacji procesu badawczego są rozwijane również w ramach przedmiotów związanych z problematyką produkcji rolniczej, analizy środowiska oraz metodologii badań rolniczych. Zagadnienia dotyczące sposobów pozyskiwania i analizy danych pochodzących z różnych źródeł oraz metod stosowanych w badaniach są podejmowane m.in. w ramach takich przedmiotów jak *gleboznawstwo, chemia rolna, metodologia badań rolniczych, organizacja i ekonomika gospodarstw, agronomiczne aspekty intensyfikacji produkcji* oraz *postęp technologiczny w rolnictwie*. Natomiast problematyka prawidłowego projektowania i planowania doświadczeń rolniczych stanowi przedmiot kształcenia w ramach *metodologii badań rolniczych*.

Na studiach drugiego stopnia proces kształcenia ukierunkowany jest na dalsze pogłębianie kompetencji badawczych. Studenci nabywają umiejętności niezbędne do samodzielnego formułowania hipotez badawczych, opracowywania wyników badań, wnioskowania, właściwego doboru literatury przedmiotu, w tym ze źródeł krajowych i zagranicznych. Istotnym komponentem kształcenia jest także rozwijanie zdolności do analizy problemów o charakterze teoretycznym i praktycznym, identyfikowania zależności występujących w badanych zjawiskach oraz właściwego doboru i stosowania metod i technik badawczych.

Realizacji powyższych celów służą w szczególności zajęcia prowadzone w ramach *pracowni analiz instrumentalnych*, *doświadczalnictwa rolniczego* oraz *seminarium magisterskiego*. Pozwalają one na integrowanie wiedzy teoretycznej z praktyką badawczą oraz doskonalenie warsztatu niezbędnego do samodzielnego prowadzenia badań i opracowywania wyników. Tym samym kształcenie na drugim stopniu stanowi kontynuację i pogłębienie kompetencji badawczych rozwijanych podczas studiów pierwszego stopnia.

Integralną część procesu kształcenia na kierunku *rolnictwo* stanowi również rozwój kompetencji językowych. W ramach zajęć z języka obcego studenci studiów pierwszego stopnia osiągają poziom B2, natomiast studiów drugiego stopnia – poziom B2+, zgodnie z poziomami określonymi w Europejskim Opisie Kształcenia Językowego. Realizacja efektów uczenia się w tym obszarze odbywa się z wykorzystaniem różnorodnych metod i form pracy, obejmujących m.in. analizę tekstów ogólnych i specjalistycznych w języku obcym, ćwiczenia w zakresie rozumienia ze słuchu, konwersacje, przygotowywanie wypowiedzi pisemnych oraz prezentacji. Szczegółowe informacje w zakresie weryfikacji osiąganych efektów uczenia się zawarte są w sylabusów lektoratów języków obcych.

Od roku akademickiego 2026/2027 Uniwersytet Rzeszowski w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia kierunku *rolnictwo,* wzbogacił ofertę edukacyjną o programy studiów stacjonarnych I i II stopnia realizowane w j. angielskim.

Uruchomienie kształcenia w j. angielskim (Agriculture) to odpowiedź na rosnące znaczenie międzynarodowej edukacji oraz potrzebę kształcenia specjalistów przygotowanych do funkcjonowania w globalnym środowisku zawodowym. Studia w języku angielskim mogą również sprzyjać integracji studentów z różnych krajów i otwierać nowe możliwości współpracy akademickiej oraz zawodowej.

Analiza przyjętych rozwiązań dydaktycznych wskazuje, że stosowane metody tworzą spójny system wspierający osiąganie zakładanych efektów uczenia się. Ich różnorodność umożliwia dostosowanie procesu kształcenia do specyfiki poszczególnych przedmiotów, a jednocześnie sprzyja stopniowemu przechodzeniu od przyswajania i porządkowania wiedzy do samodzielnego jej wykorzystywania, prowadzenia analiz, rozwiązywania problemów oraz podejmowania aktywności o charakterze badawczym. Tak zorganizowany proces dydaktyczny wspiera nabywanie kompetencji zawodowych, jak i naukowych oraz społecznych studentów.

2.3. zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Na kierunku *rolnictwo* metody i techniki kształcenia na odległość nie stanowią obligatoryjnego elementu realizacji wszystkich zajęć, jednak program studiów umożliwia ich wykorzystanie jako narzędzia wspierającego i uzupełniającego proces dydaktyczny. Przyjęte rozwiązania pozwalają na

elastyczne dostosowanie formy prowadzenia zajęć, komunikacji ze studentami oraz udostępniania materiałów do poszczególnych przedmiotów i realizowanych efektów uczenia się. Kształcenie na odległość obligatoryjnie realizowane jest w ramach przedmiotu ogólnouczelnianego, zgodnie z Zarządzeniem Rektora UR nr 61/2025.

https://www.ur.edu.pl/pl/student/przebieg-studiow-oplaty-praktyki-itp/przedmioty-ogolnouczelniane

Rozwiązania e-learningowe wykorzystywane są przede wszystkim do zapewnienia studentom stałego dostępu do materiałów dydaktycznych oraz bieżącej komunikacji z osobami prowadzącymi zajęcia. Materiały udostępniane za pośrednictwem platform internetowych mogą być wykorzystywane przez studentów w dogodnym dla nich czasie, co wspiera proces samodzielnego uczenia się i umożliwia wielokrotny dostęp do treści związanych z realizowanym przedmiotem. Uzupełnieniem tych działań jest kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej, który zapewnia możliwość konsultacji również poza godzinami zajęć. Zastosowanie asynchronicznych form komunikacji zwiększa dostępność nauczycieli akademickich oraz umożliwia studentom uzyskiwanie informacji o charakterze organizacyjnym, jak i merytorycznym. Studenci mogą zadawać pytania dotyczące omawianych treści, wyjaśniać pojawiające się trudności oraz otrzymywać wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania określonych problemów. Rozwiązanie to wspiera indywidualizację procesu kształcenia, szczególnie w odniesieniu do studentów wymagających dodatkowych wyjaśnień lub chcących samodzielnie pogłębiać wiedzę.

Wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość wspiera osiąganie efektów uczenia się przede wszystkim poprzez zwiększenie dostępności materiałów, usprawnienie komunikacji oraz stworzenie dodatkowych możliwości samodzielnego pogłębiania wiedzy. W zależności od specyfiki przedmiotu narzędzia cyfrowe mogą wspomagać zarówno osiąganie efektów w zakresie wiedzy, poprzez dostęp do materiałów i źródeł informacji, jak również rozwijanie umiejętności, m.in. poprzez realizację zadań, analizę materiałów oraz konsultowanie sposobów rozwiązania problemów. Komunikacja elektroniczna sprzyja również rozwijaniu samodzielności, odpowiedzialności za proces uczenia się oraz umiejętności organizacji pracy własnej.

Przyjęty sposób wykorzystania e-learningu należy zatem traktować jako element wspierający realizację programu studiów, którego skuteczność wynika przede wszystkim z komplementarnego połączenia tradycyjnych metod dydaktycznych z rozwiązaniami cyfrowymi. Zapewnienie studentom dostępu do materiałów, możliwości bieżącego kontaktu z nauczycielami oraz udziału w zajęciach prowadzonych online zwiększa elastyczność procesu kształcenia.

Doświadczenia zdobyte podczas powszechnego wykorzystania kształcenia zdalnego w okresie pandemii przyczyniły się również do trwałego zwiększenia kompetencji cyfrowych kadry akademickiej. Rozwinięte umiejętności oraz wypracowane rozwiązania organizacyjne stanowią potencjał umożliwiający dalsze wykorzystywanie narzędzi cyfrowych w sposób adekwatny do potrzeb studentów, specyfiki zajęć oraz zakładanych efektów uczenia się. Tym samym rozwiązania stosowane na kierunku *rolnictwo* zapewniają nie tylko dostępność procesu dydaktycznego, lecz również jego ciągłość i możliwość dostosowania do zmieniających się warunków oraz potrzeb studentów.

2.4. dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Organizacja procesu kształcenia na kierunku *rolnictwo* umożliwia uwzględnianie indywidualnych zainteresowań, predyspozycji oraz potrzeb studentów. Indywidualizacja ścieżki kształcenia realizowana jest w szczególności poprzez możliwość wyboru specjalności oraz przedmiotów obieralnych, przewidzianych w programach studiów. Przyjęte rozwiązania pozwalają studentom na kształtowanie własnej ścieżki edukacyjnej zgodnie z zainteresowaniami oraz planowanym rozwojem zawodowym.

Istotnym elementem wspierającym proces uczenia się jest zapewnienie studentom kontaktu z nauczycielami akademickimi w ramach konsultacji. Konsultacje odbywają się podczas dyżurów pracowników, zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie pracy UR. Dodatkowo komunikacja ze studentami prowadzona jest za pośrednictwem poczty elektronicznej, a także z wykorzystaniem platformy MSTeams. Przyjęte rozwiązania zapewniają możliwość uzyskania bieżącego wsparcia merytorycznego oraz konsultacji dotyczących realizacji procesu kształcenia. Informacja o dyżurach i konsultacjach zamieszczana jest na stronie Wydziału w zakładce Student – Dyżury i konsultacje pracowników.

https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/dyzury-i-konsultacje-pracownikow

W uzasadnionych przypadkach studentom zapewniana jest możliwość realizacji studiów w ramach indywidualnej organizacji studiów (IOS). Zasady ubiegania się o IOS oraz jego realizacji określa Regulamin Studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, rozdział 7, § 22. https://www.ur.edu.pl/pl/student/regulamin-studiow2

Rozwiązanie to służy dostosowaniu organizacji procesu kształcenia do indywidualnej sytuacji studenta, przy jednoczesnym zachowaniu wymagań wynikających z programu studiów oraz konieczności osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Podstawą ubiegania się o IOS mogą być w szczególności: 1) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub ciężka choroba potwierdzona zaświadczeniem wydanym przez uprawnionego lekarza, które w znacznym stopniu utrudniają uczęszczanie na obowiązkowe zajęcia dydaktyczne; 2) odbywanie części studiów w uczelni krajowej lub zagranicznej; 3) przyjęcie na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się; 4) korzystanie z krótkoterminowego urlopu od zajęć; 5) ciąża studentki potwierdzona zaświadczeniem lekarskim – na studiach stacjonarnych; 6) niekorzystanie z urlopu, o którym mowa § 46 ust. 3, przez studenta studiów stacjonarnych będącego rodzicem.

Możliwość realizacji studiów w ramach IOS może być również związana ze studiowaniem równolegle na co najmniej dwóch kierunkach w formie stacjonarnej, szczególnymi uwarunkowaniami wynikającymi ze specyfiki kierunku, uczestnictwem w zawodach sportowych na poziomie krajowym lub międzynarodowym, a także uzyskiwaniem wyróżniających osiągnięć naukowych lub udziałem w działalności badawczej prowadzonej przez UR poza podstawowym programem studiów oraz praca zawodowa w obszarze związanym z kształceniem.

Indywidualna organizacja studiów może obejmować m.in. indywidualny dobór zajęć lub grup zajęć, dostosowanie metod i form kształcenia, a także modyfikację zasad realizacji i zaliczania zajęć, pod warunkiem osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. W ramach IOS możliwe jest również dostosowanie tygodniowego harmonogramu zajęć, w tym wybór grupy zajęciowej lub godzin zajęć, stosownie do możliwości czasowych studenta. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również zmianę terminów egzaminów i zaliczeń, ustalaną w porozumieniu z prowadzącym dane zajęcia.

Rozwiązania dotyczące IOS są wykorzystywane w praktyce. W roku akademickim objętym oceną na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia z tej formy organizacji kształcenia korzysta 10 studentów. Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia, na pierwszym roku, w ramach IOS nie kształci się żaden student. Zapotrzebowanie na taką organizację studiów stanowi również element indywidualizacji procesu kształcenia oraz umożliwia kontynuację edukacji studentów znajdujących się w szczególnej sytuacji.

System wsparcia studentów obejmuje również działania służące rozwijaniu ich aktywności naukowej i zainteresowań. Studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach otwartych, konferencjach oraz innych wydarzeniach naukowych i dydaktycznych organizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, ale również przez podmioty zewnętrzne. Jest to np. cykliczna konferencja organizowana przez SKN Zrównoważonego rozwoju. Rozwojowi zainteresowań naukowych i kompetencji badawczych służy również działalność w kołach

naukowych. Studenci osiągający wyróżniające wyniki w nauce lub posiadający szczególne osiągnięcia mogą ponadto korzystać z systemu stypendialnego, stanowiącego dodatkowy instrument motywowania do osiągania wysokich wyników w nauce i działalności akademickiej.

Uniwersytet Rzeszowski podejmuje działania mające na celu zapewnienie studentom z niepełnosprawnościami oraz studentom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi warunków umożliwiających pełne i możliwie samodzielne uczestnictwo w procesie kształcenia. Przyjęte rozwiązania są ukierunkowane na zapewnienie równego dostępu do kształcenia, eliminowanie barier w procesie dydaktycznym oraz dostosowanie organizacji procesu nauczania i uczenia się do indywidualnych potrzeb studentów, przy jednoczesnym zachowaniu wymagań dotyczących osiągania efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów.

Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest traktowane jako integralny element organizacji procesu kształcenia. Obejmuje ono zarówno rozwiązania o charakterze organizacyjnym i dydaktycznym, jak również działania związane z dostępnością infrastruktury, materiałów dydaktycznych i informacji. Zakres udzielanego wsparcia jest dostosowywany do indywidualnej sytuacji studenta oraz charakteru jego potrzeb.

Student może uzyskać informacje dotyczące dostępnych form pomocy, zasad ubiegania się o dostosowanie procesu kształcenia oraz możliwości korzystania z określonych rozwiązań wspierających. System wsparcia umożliwia również kontakt z pracownikami odpowiedzialnymi za organizację pomocy oraz konsultowanie indywidualnych potrzeb związanych z realizacją programu studiów.

W uzasadnionych przypadkach organizacja procesu kształcenia może zostać dostosowana do potrzeb wynikających z niepełnosprawności studenta. Przyjmowane rozwiązania mają charakter indywidualny i są dobierane odpowiednio do rodzaju oraz stopnia ograniczeń funkcjonalnych studenta. Mogą obejmować m.in. wydłużenie czasu przeznaczonego na wykonanie zadania lub egzaminu, zmianę formy zaliczenia w przypadkach uzasadnionych potrzebami studenta, zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, możliwość korzystania ze specjalistycznych urządzeń lub oprogramowania wspomagającego, a także inne racjonalne usprawnienia. Dostosowanie procesu kształcenia nie oznacza obniżenia wymagań związanych z osiągnięciem efektów uczenia się. Jego celem jest usunięcie lub ograniczenie barier, które uniemożliwiałyby studentowi wykazanie się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi.

W procesie dydaktycznym podejmowane są działania zmierzające do zwiększania dostępności zajęć i materiałów edukacyjnych. W zależności od potrzeb studentów stosowane mogą być rozwiązania ułatwiające odbiór treści przekazywanych podczas zajęć, korzystanie z materiałów dydaktycznych oraz komunikację z nauczycielem akademickim.

W przypadku studentów z niepełnosprawnościami sensorycznymi szczególnego znaczenia nabiera dostępność materiałów wizualnych, audiowizualnych i tekstowych. W miarę możliwości materiały dydaktyczne mogą być przygotowywane w formatach umożliwiających korzystanie z technologii asystujących, w tym czytników ekranu lub innych narzędzi wspomagających.

W odniesieniu do studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi uwzględnia się dostępność przestrzeni, możliwość dotarcia do sal dydaktycznych oraz korzystania z infrastruktury niezbędnej do uczestnictwa w zajęciach. W przypadku występowania barier organizacyjnych podejmowane są działania zmierzające do zapewnienia studentowi możliwości realizacji zajęć w warunkach odpowiadających jego potrzebom.

W Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym również na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym, osoby z niepełnosprawnością mają zapewnione dobre warunki kształcenia, wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne. Nowoczesne budynki dydaktyczne wyposażone są w rozwiązania architektoniczne przyjazne osobom z niepełnosprawnościami. Na Uczelni działa Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR (https://bon.ur.edu.pl/pl/), podejmujące działania związane ze

stwarzaniem studentom, będącym osobami z niepełnosprawnościami, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych. Dla potrzeb studentów wprowadzono szereg rozwiązań, w tym: likwidację barier architektonicznych i transportowych; zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnościami; zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych; organizację szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje i umiejętności studentów z niepełnosprawnościami oraz obozów integracyjno-szkoleniowych; na wniosek studenta odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych. Do korzystania z pomocy BON uprawnieni są studenci i doktoranci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Ustawy o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) oraz przewlekle chorzy nieposiadający orzeczonego stopnia niepełnosprawności oraz Ci, których niezdolność do pełnego uczestnictwa w zajęciach spowodowana jest nagłą chorobą lub utratą sprawności z powodu wypadku, ale charakter tej niezdolności jest czasowy.

Na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym funkcjonuje Konsultant ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Funkcję tę, na mocy powołania przez Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, pełni dr inż. Anna Augustyńska-Prejsnar. Do zakresu obowiązków Konsultanta należy rozpoznawanie i monitorowanie potrzeb studentów z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich w organizacji i realizacji procesu kształcenia. Konsultant wspiera studentów w rozwiązywaniu bieżących trudności związanych z procesem studiowania oraz informuje o dostępnych formach i możliwościach wsparcia.

Do otrzymania pomocy materialnej w formie stypendium specjalnego uprawnione są osoby z niepełnosprawnością, legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ. Na kierunku *rolnictwo* w analizowanym okresie ze świadczenia korzystali wyłącznie studenci studiów stacjonarnych. W roku akademickim 2022/2023 – stypendium otrzymywał 1 student, co stanowiło 1,47% ogółu studentów kierunku. W roku akademickim 2023/2024 – świadczenie otrzymywało 2 studentów, stanowiących 2,94% ogółu studentów kierunku. W roku akademickim 2024/2025 – stypendium otrzymywało 2 studentów (2,85%) ogółu studentów kierunku, w tym 2 studentów studiów drugiego stopnia (12,50%). W roku akademickim 2025/2026 – świadczenie otrzymywało 2 studentów (3,39%) ogółu studentów kierunku, w tym 2 studentów studiów drugiego stopnia (14,28%).

2.5. harmonogram realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru

Harmonogramy realizacji studiów zamieszczone w Załączniku nr 2, Cz. I, 1.2 zostały opracowane na podstawie obowiązujących programów studiów, zawartych w Załączniku nr 2, Cz. I, 1.1. Przyjęta organizacja procesu kształcenia pozostaje spójna z założeniami programów studiów oraz umożliwia realizację zakładanych efektów uczenia się. Wskaźniki charakteryzujące program studiów na ocenianym kierunku przedstawiono w Tabeli 3 w Części III Raportu Samooceny.

Kształcenie na kierunku *rolnictwo* realizowane jest na dwóch poziomach – studiach pierwszego i drugiego stopnia. Studia pierwszego stopnia obejmują 7 semestrów, natomiast studia drugiego stopnia – 3 semestry. Kształcenie prowadzone jest w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

Zgodnie z harmonogramem studiów stacjonarnych pierwszego stopnia całkowity wymiar zajęć wynosi 2560 godzin, którym przypisano 210 punktów ECTS (liczba punktów ECTS realizowanych

w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi 108 pkt. ECTS). Struktura programu obejmuje następujące grupy przedmiotów:

- przedmioty ogólne – 275 godzin, 16 ECTS;
- przedmioty podstawowe – 425 godzin, 37 ECTS;
- przedmioty kierunkowe – 985 godzin, 75 ECTS;
- przedmioty specjalnościowe – 715 godzin, 76 ECTS, dla każdej z dwóch specjalności;
- praktyka zawodowa – 160 godzin, 6 ECTS.

Przyjęta sekwencja realizacji zajęć uwzględnia stopniowe wprowadzanie studentów w problematykę kierunkową. Przedmioty ogólne i podstawowe realizowane są przede wszystkim w początkowej fazie studiów, tj. w pierwszym i drugim semestrze. Przedmioty kierunkowe realizowane są natomiast w całym cyklu kształcenia, obejmującym semestry od pierwszego do siódmego.

Istotnym elementem programu jest powiązanie treści kształcenia z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo. Zajęcia kierunkowe, specjalnościowe oraz specjalnościowe do wyboru powiązane są ściśle z tą działalnością, a łączna liczba punktów ECTS przypisana do takich zajęć dla pełnego cyklu kształcenia wynosi 155. Szczegółowe dane dotyczące zajęć powiązanych z działalnością naukową przedstawiono w Tabeli 4 w Części III Raportu Samooceny.

Od piątego semestru studenci mają możliwość ukierunkowania dalszego kształcenia poprzez wybór jednej z dwóch specjalności: agronomia z agrobiznesem lub kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Program studiów zapewnia również znaczący udział zajęć obieralnych. Przedmioty do wyboru, obejmujące lektoraty z języka obcego, przedmioty z dziedziny nauk społecznych lub humanistycznych (*etyka/filozofia przyrod*y i *przedmiot ogólnouczelniany*), a także związane ze specjalnością, stanowią 41,9% ogólnej liczby punktów ECTS. Takie rozwiązanie umożliwia studentom dostosowanie części ścieżki kształcenia do własnych zainteresowań i planów związanych z dalszym rozwojem zawodowym.

Kompetencje językowe rozwijane są w ramach lektoratów z języka obcego. Lektoraty realizowane są w czterech pierwszych semestrach, w wymiarze 120 godz. i 8 pkt ECTS. Lektoraty z j. obcego kończą się egzaminem. Kształcenie językowe prowadzi do osiągnięcia poziomu B2 na studiach pierwszego stopnia. Studenci mogą również wybrać przedmiot z grupy przedmiotów podstawowych - Podstawy ekonomii do realizacji w j. angielskim. Na specjalności agronomia z agrobiznesem proponowanym do realizacji w j. angielskim jest przedmiot System finansowy w rolnictwie. W okresie poddawanym ocenie studenci kierunku rolnictwo nie zgłosili potrzeby realizacji tych przedmiotów w języku obcym. Szczegółowy zakres tematów i treści oraz metody weryfikacji osiąganych efektów uczenia się zawarte są w sylabusach.

Program studiów stacjonarnych drugiego stopnia obejmuje 900 godzin zajęć, którym przypisano 90 punktów ECTS. W strukturze programu wyodrębniono:

- przedmioty podstawowe – 183 godziny, 14 ECTS;
- przedmioty kierunkowe – 170 godzin, 13 ECTS;
- przedmioty specjalnościowe – 547 godzin, 63 ECTS, dla każdej z dwóch specjalności.

Przedmioty podstawowe realizowane są przede wszystkim na pierwszym roku studiów, ze szczególnym uwzględnieniem pierwszego semestru. Przedmioty kierunkowe i specjalnościowe są rozłożone na cały okres studiów drugiego stopnia, obejmującego trzy semestry. Taka sekwencja zapewnia stopniowe pogłębianie wiedzy oraz rozwijanie kompetencji związanych z wybraną specjalnością.

Podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia, program studiów drugiego stopnia pozostaje ściśle powiązany z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni. Zajęcia kierunkowe, specjalnościowe oraz specjalnościowe do wyboru uwzględniają tematykę badań realizowanych w ramach dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, a łączna liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć

związanych z działalnością naukową wynosi 72. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera Tabela 4 w Części III Raportu Samooceny. Liczba punktów ECTS realizowanych w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów wynosi 46 ECTS. Już od pierwszego semestru studenci dokonują wyboru jednej z dwóch specjalności, tj. agronomia z agrobiznesem lub kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na tym etapie kształcenia student wybiera również grupę seminaryjną, a następnie określa temat pracy dyplomowej oraz wybiera promotora, co umożliwia wcześniejsze ukierunkowanie aktywności dydaktycznej i naukowej zgodnie z zainteresowaniami studenta.

Program studiów drugiego stopnia przewiduje również istotny udział zajęć obieralnych. Przedmioty do wyboru, związane z wyborem specjalności, przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych (*przedmiot ogólnouczelniany*) oraz nauką języków obcych, stanowią 76,7% ogólnej liczby punktów ECTS. Znaczący udział zajęć obieralnych zapewnia studentom możliwość indywidualizacji procesu kształcenia oraz pogłębiania wiedzy w obszarach odpowiadających ich zainteresowaniom i planom zawodowym.

Kompetencje językowe rozwijane są w ramach lektoratów z języka obcego. Lektoraty realizowane są w dwóch pierwszych semestrach, w wymiarze 60 godz. i 4 pkt ECTS. Lektoraty z j. obcego kończą się egzaminem. Szczegółowy zakres tematów i treści oraz metody weryfikacji osiąganych efektów uczenia się zawarte są w sylabusach. Kształcenie językowe prowadzi do osiągnięcia poziomu B2+ na studiach drugiego stopnia.

Przyjęta struktura harmonogramu studiów pierwszego i drugiego stopnia zapewnia logiczną sekwencję kształcenia – od treści ogólnych i podstawowych, poprzez kierunkowe, do zaawansowanych specjalnościowych. Jednocześnie wysoki udział zajęć obieralnych oraz możliwość wyboru specjalności pozwalają na elastyczne kształtowanie ścieżki edukacyjnej. Powiązanie znacznej części zajęć z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni sprzyja natomiast integracji kształcenia z aktualną działalnością badawczą oraz rozwijaniu kompetencji niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania problemów związanych z rolnictwem.

Zgodnie z programem studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia całkowity wymiar zajęć wynosi 1564 godzin, którym przypisano 210 punktów ECTS. Struktura programu obejmuje następujące grupy przedmiotów:

- przedmioty ogólne – 138 godzin, 14 ECTS;
- przedmioty podstawowe – 256 godzin, 37 ECTS;
- przedmioty kierunkowe – 578 godzin, 72 ECTS;
- przedmioty specjalnościowe – 432 godzin, 76 ECTS, dla każdej z dwóch specjalności;
- praktyka zawodowa – 160 godzin, 6 ECTS.

Program studiów niestacjonarnych drugiego stopnia obejmuje 540 godzin zajęć, którym przypisano 90 punktów ECTS. W strukturze programu wyodrębniono:

- przedmioty podstawowe – 110 godziny, 14 ECTS;
- przedmioty kierunkowe – 103 godzin, 13 ECTS;
- przedmioty specjalnościowe – 327 godzin, 63 ECTS, dla każdej z dwóch specjalności.

Dodatkowo od roku akademickiego 2026/2027 Uniwersytet Rzeszowski w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia kierunku rolnictwo, wzbogacił ofertę edukacyjną o programy studiów stacjonarnych I i II stopnia realizowane w j. angielskim (Agriculture). Oferta programów studiów Agriculture kierowana jest do kandydatów z innych krajów a także kandydatów z Polski, chcących studiować w j. angielskim. Obowiązujące programy i harmonogramy studiów w j. angielskim dostępne są w załączniku nr 2, Cz. I, 1.4. i 1.5. oraz na stronie https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/agriculture-programme-in-english

2.6. dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (w przypadku gdy na studiach prowadzone jest takie kształcenie**), harmonogram zajęć (**w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych**)**

Na kierunku rolnictwo zajęcia odbywają się w ośmiu formach: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, zajęcia projektowe, zajęcia terenowe, seminarium inżynierskie, lektorat z języka obcego i zajęcia z wychowania fizycznego. Osobną formą zajęć (ze względu na specyfikę i miejsce realizacji poza Uczelnią) stanowią praktyki zawodowe. Wykłady są formą zajęć związaną najczęściej z podającymi metodami kształtowania wiedzy, podczas gdy pozostałe formy reprezentują głównie aktywne metody kształtowania umiejętności, w tym praktycznego ich kształtowania. W odniesieniu do całkowitej liczby godzin w cyklu kształcenia na pierwszym stopniu wynoszącej 2560 udział wykładów (w.), ćwiczeń (ćw.), laboratoriów (lab.), zajęć projektowych (zaj. proj.) praktyk zawodowych (prakt.), seminarium inżynierskiego (sem.), lektoratu języka angielskiego (lekt.) i zajęć z wychowania fizycznego (wf) przedstawiono w poniższej tabeli udział poszczególnych form (wyrażony w % i zaokrąglony do rzędu jedności):

Forma zajęć	w	ćw.	zaj. proj.	lab.	zaj. ter.	sem.	lekt.	wf.	prakt.
Studia I stopnia, stacjonarne									
Przed. ogólne	2,9	-	-	0,8	-	-	4,7	2,3	-
Przed. podstawowe	5,9	0,8	-	9,6	0,4	-	-	-	-
P. kierunkowe	13,7	0,8	-	20,5	3,5	-	-	-	-
Praktyka zawodowa	-	-	-	-	-	-	-	-	6,3
specjalności									
agronomia z agrobiznesem	8,8	6,4	2,1	7,8	0,4	2,3	-	-	-
kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	8,8	4,3	-	10,7	1,8	2,3	-	-	-
Studia II stopnia, stacjonarne									
Przed. podstawowe	6,4	-	7,2	-	-	-	6,7	-	-
Przed. kierunkowe	7,7	1,7	9,1	0,4	-	-	-	-	-
specjalności									
agronomia z agrobiznesem	20,2	3,0	0,7	28,6	2,7	5,6	-	-	-
kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	19,6	-	-	35,7	-	5,6	-	-	-

Studia niestacjonarne, formy zajęć i ich procentowy udział w ogólnym wymiarze godzin zestawiono w tabeli:

Forma zajęć	w	ćw.	zaj. proj.	lab.	zaj. ter.	sem.	lekt.	wf.	prakt.
Studia I stopnia, niestacjonarne									
Przed. ogólne	3,26	-	-	0,96	-	-	4,6	-	-
Przed. podstawowe	5,56	0,96	-	9,72	0,13	-	-	-	-
Przed. kierunkowe	13,36	0,9	-	19,57	3,13	-	-	-	-
Praktyka zawodowa	-	-	-	-	-	-	-	-	10,23
specjalności									
agronomia z agrobiznesem	8,63	6,33	2,12	7,86	0,38	2,30	-	-	-
kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	8,63	4,22	-	10,74	1,73	2,30	-	-	-

Studia II stopnia, niestacjonarne									
Przed. podstawowe	6,48	-	-	7,22	-	-	6,67	-	-
Przed. kierunkowe	7,78	1,67	-	9,07	0,56	-	-	-	-
specjalności									
agronomia z agrobiznesem	21,85	2,96	0,37	27,22	2,59	5,56	-	-	-
kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	20,56	-	-	34,44	-	5,56	-	-	-

Studenci realizują po drugim roku studiów praktykę zawodową w wymiarze 160 godzin dydaktycznych.

Organizacja roku akademickiego ustalana jest w drodze Zarządzenia Rektora UR i podawana do wiadomości studentów. Organizację roku akademickiego 2026/2027 określa Zarządzenie nr 72/2026 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 kwietnia 2026 roku w sprawie organizacji roku akademickiego 2026/2027. Informacje o organizacji zajęć, harmonogramach studiów (planach studiów) dostępne są na stronie internetowej w zakładce Student - Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy:

https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/rozklady-zajec-8

W przypadku studiów stacjonarnych, zajęcia planowane są najczęściej od poniedziałku do piątku, natomiast w przypadku studiów niestacjonarnych zajęcia na kierunku *rolnictwo* odbywają się zazwyczaj dwa razy w miesiącu (dwa weekendy - sobota i niedziela). Podczas zjazdów dyżur pełnią jednostki Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego związane z obsługą procesu dydaktycznego (Dziekanat).

Liczebność grup studentów określa Zarządzenie *nr 120/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 19 maja 2025 r. w sprawie szczegółowych zasad planowania obsady kadrowej oraz ustalenia minimalnej liczebności grup studenckich dla form* zajęć dydaktycznych prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm. Zgodnie z Zarządzeniem, w wykładach na kierunku *rolnictwo* uczestniczą wszyscy studenci danego rocznika studiów, ćwiczenia audytoryjne realizowane są w min. 25 osobowych grupach, laboratoria i ćwiczenia terenowe realizowane w min. 15 osobowych grupach, a seminaria w grupach min. 10 osobowych. W roku akademickim 2026/2027 liczba studentów na poszczególnych rocznikach nie przekracza 20 osób, dlatego wszystkie formy zajęć (ćwiczenia, laboratoria, zaj. projektowe, ćwiczenia terenowe i seminaria) realizowane są w jednej grupie.

2.7. program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk – w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe

Programowa praktyka zawodowa jest obowiązkowym elementem procesu kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku *rolnictwo*, prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Stanowi ona integralną część programu studiów. Praktyka jest realizowana przez studentów II roku po zakończeniu zajęć dydaktycznych w semestrze czwartym, w okresie wakacyjnym, tj. od 15 czerwca do 31 sierpnia. Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 4 tygodni, odpowiadających 160 godzinom dydaktycznym, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Za realizację praktyki student otrzymuje 6 punktów ECTS.

Organizacja, przebieg i sposób dokumentowania praktyki, a także zasady i kryteria jej zaliczenia, regulowane są przepisami wewnętrznymi Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podstawę formalną stanowi Zarządzenie nr 74/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych (z późn. zm.). Regulacje te uzupełnia Regulamin

organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym UR oraz Załącznik nr 1, zawierający szczegółowe wytyczne dotyczące realizacji praktyki na kierunku *rolnictwo*, opracowany przez Zespół programowy kierunku.

Za prawidłową organizację praktyki oraz sprawowanie nadzoru dydaktyczno-organizacyjnego nad jej przebiegiem odpowiada koordynator praktyk. Jest on powoływany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uniwersytecie Rzeszowskim. Obsługę administracyjną procesu realizacji praktyk zapewnia Sekcja Jakości i Akredytacji oraz Praktyk Studenckich Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego UR. Do jej zadań należy w szczególności przygotowanie dokumentacji związanej z realizacją praktyk, w tym porozumień zawieranych z podmiotami przyjmującymi studentów na praktykę. Przygotowana dokumentacja podlega akceptacji Dziekana Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego.

Studenci mają zapewniony dostęp do informacji dotyczących organizacji praktyki, obowiązujących procedur, terminów oraz wymaganej dokumentacji za pośrednictwem strony internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego, w zakładce poświęconej praktykom programowym na kierunku *rolnictwo*.
https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/praktyki-zawodowe-8

Udostępnianie aktualnych przepisów, wytycznych i wzorów dokumentów umożliwia studentom odpowiednie przygotowanie się do realizacji praktyki, a także minimalizuje ryzyko wystąpienia nieprawidłowości formalnych.

Jednym z istotnych założeń organizacji praktyki zawodowej jest możliwość samodzielnego wyboru przez studenta podmiotu, w którym będzie ona realizowana. Rozwiązanie to wzmacnia samodzielność i odpowiedzialność studentów za własny rozwój oraz umożliwia uwzględnienie ich indywidualnych zainteresowań i planów zawodowych. Jednocześnie stwarza możliwość konfrontowania oczekiwań z wymaganiami i możliwościami oferowanymi przez rynek pracy. Studenci mogą również korzystać z oferty podmiotów, z którymi Wydział Technologiczno-Przyrodniczy posiada zawarte porozumienia o współpracy, obejmujący także odbywanie praktyk zawodowych.

Do podmiotów współpracujących z Wydziałem w tym zakresie należą m.in.: Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Podkarpacki Oddział Regionalny ARiMR w Rzeszowie, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych – Stacja Doświadczalna w Przecławiu, Agromasz Serwis Sp. z o.o. w Domaradzu oraz Młyn Frysztak Sp. z o.o. w Frysztaku. Ponadto koordynator praktyk prowadzi wykaz gospodarstw rolnych i innych jednostek, w których możliwa jest realizacja praktyki zgodnie z wymaganiami określonymi w programie. Wykaz ten jest systematycznie aktualizowany, co umożliwia uwzględnianie nowych podmiotów do odbywania programowej praktyki zawodowej.

Wybór miejsca realizacji praktyki jest dokonywany z uwzględnieniem kryteriów określonych w programie studiów. Praktyka może być realizowana w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych oraz innych jednostkach, których profil działalności pozostaje bezpośrednio związany z zakresem kształcenia właściwym dla kierunku *rolnictwo*. Podmiot przyjmujący powinien zapewniać warunki umożliwiające realizację programu programowej praktyki oraz osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. W szczególności miejsce realizacji tego elementu programu studiów powinno stwarzać studentowi możliwość zdobycia doświadczenia praktycznego związanego z szeroko rozumianą produkcją rolniczą.

Program programowej praktyki zawodowej dopuszcza również jej realizację w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadzących działalność naukową w obszarze związanym z produkcją rolniczą. Możliwe jest także zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej, pod warunkiem jej zgodności z profilem kształcenia na kierunku *rolnictwo*. Program przewiduje ponadto możliwość odbywania praktyki poza granicami kraju, przy zachowaniu zgodności jej zakresu z kierunkiem studiów oraz zapewnieniu warunków pozwalających na osiągnięcie zakładanych celów i efektów uczenia się.

W celu zapewnienia studentom jednolitego i aktualnego dostępu do informacji związanych z realizacją praktyki koordynator praktyk organizuje corocznie spotkanie informacyjne dla studentów II roku. W trakcie spotkania omawiane są zasady organizacji oraz procedury dotyczące realizacji programowej praktyki zawodowej, wymagania dotyczące dokumentacji, a także możliwości wyboru miejsca jej odbywania. Studenci są również informowani o obowiązku posiadania ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW), obejmującego okres realizacji praktyki.

Zaliczenie praktyki opiera się na ocenie stopnia realizacji jej programu oraz weryfikacji dokumentacji potwierdzającej prawidłowy przebieg praktyki. Student zobowiązany jest do przedstawienia informacji dotyczących miejsca odbywania praktyki i zakresu wykonywanych czynności oraz dostarczenia oświadczenia podmiotu przyjmującego o możliwości realizacji praktyki zgodnie z obowiązującym ramowym planem. Jednym z podstawowych elementów dokumentacji jest dziennik praktyk, w którym student dokumentuje wykonywane zadania i czynności. Po zakończeniu praktyki student dołącza również opinię zakładowego opiekuna praktyki oraz sprawozdanie z jej przebiegu. Dokumentacja przedkładana do zaliczenia musi zostać potwierdzona przez zakładowego opiekuna praktyki poprzez odpowiedni podpis i/lub pieczęć.

W przypadku ubiegania się o zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej wymagane jest przedstawienie zakresu realizowanych obowiązków oraz zaświadczenia o zatrudnieniu na stanowisku, którego charakter odpowiada wymaganiom określonym w programie praktyki zawodowej. W obu przypadkach student przygotowuje sprawozdanie zawierające charakterystykę wykonywanej pracy, opis nabytych i rozwijanych kompetencji oraz samoocenę przydatności realizowanych zadań.

Weryfikacja dokumentacji oraz formalne zaliczenie praktyki odbywają się w terminie wyznaczonym przez koordynatora praktyk. Podstawę zaliczenia stanowi ocena kompletności dokumentacji oraz jej zgodności z wymaganiami określonymi w regulaminie i programie praktyki. W przypadku stwierdzenia braków lub konieczności wprowadzenia korekt student może zostać zobowiązany do ich uzupełnienia, a także do udzielenia dodatkowych ustnych wyjaśnień. Po pozytywnym zakończeniu procesu weryfikacji koordynator dokonuje formalnego zaliczenia praktyki poprzez wprowadzenie oceny końcowej do systemu Wirtualnej Uczelni.

Uzupełnieniem systemu nadzoru nad realizacją praktyk zawodowych są hospitacje wybranych praktyk, prowadzone przez koordynatora praktyk, zgodnie z obowiązującą Procedurą przeprowadzania hospitacji programowych praktyk zawodowych (Załącznik nr 2 do Uchwały nr 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 r. w sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim). W ramach hospitacji weryfikowane są w szczególności warunki realizacji praktyki, zakres powierzonych studentowi zadań oraz ich zgodność z programem praktyki i zakładanymi efektami uczenia się. Hospitacja przebiegu praktyki w miejscu jej realizacji stanowi uzupełnienie weryfikacji dokumentacji składanej przez studenta i pozwala na ocenę prawidłowości realizacji praktyki w rzeczywistym środowisku pracy. Wyniki hospitacji mogą stanowić podstawę do formułowania wniosków dotyczących organizacji i doskonalenia procesu realizacji praktyk zawodowych.

Analiza danych dotyczących miejsc realizacji praktyk przez studentów kierunku *rolnictwo* w latach 2021–2026 wskazuje, że najczęściej wybieraną formą realizacji praktyki były gospodarstwa rolne. W tej formie praktykę odbyło 75,7% studentów, tj. 53 osoby. Ponadto 2 osoby realizowały praktykę w gospodarstwie sadowniczym, 2 osoby w gospodarstwie ogrodniczym, 2 osoby w gospodarstwie pasiecznym, 1 osoba w gospodarstwie hodowlanym oraz 1 osoba w gospodarstwie jeździeckim. Praktyki realizowano również w jednostkach związanych z szeroko rozumianą produkcją rolniczą – w tej grupie znalazło się 9 osób, z czego 3 osoby uzyskały zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej.

Do podmiotów, w których studenci realizowali praktyki, należały m.in.: Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Ropczycach, firma Wialan Langer i Wiatr Sp. jawna, Agencja Restrukturyzacji

i Modernizacji Rolnictwa – Podkarpacki Oddział Regionalny, a także firmy Patwik, zajmująca się uprawą żurawiny wielkoowocowej oraz Fieldstone Investments II Sp. z o.o., prowadząca plantacje owoców jagodowych.

Przyjęty model organizacji i realizacji programowych praktyk zawodowych na kierunku *rolnictwo* zapewnia studentom możliwość wykorzystania wiedzy i umiejętności zdobywanych w toku studiów w rzeczywistych warunkach pracy oraz osiągania zakładanych efektów uczenia się. Możliwość wyboru miejsca praktyki, przy jednoczesnym określeniu wymagań wobec podmiotu przyjmującego, pozwala na uwzględnienie specyfiki kierunku, indywidualnych zainteresowań studentów oraz ich planów zawodowych. Funkcjonujący system nadzoru, dokumentowania i weryfikacji przebiegu praktyki, obejmujący działania koordynatora praktyk oraz zakładowego opiekuna, zapewnia ocenę zgodności jej realizacji z programem i wymaganiami formalnymi. Przyjęte rozwiązania wspierają praktyczne przygotowanie studentów do podjęcia pracy zawodowej, a jednocześnie stanowią element systemu zapewniania jakości kształcenia i weryfikacji efektów uczenia się osiąganych w warunkach rzeczywistego środowiska pracy.

2.8. dobór treści i metod kształcenia, formy, liczebności grup studenckich w odniesieniu do zajęć lub grup zajęć, na których studenci osiągają efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera

Treści prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich są zaplanowane w programie studiów w sposób zapewniający ich narastający charakter – od przygotowania podstawowego i ogólnego, poprzez kształcenie kierunkowe, aż do wiedzy specjalnościowej i pracy dyplomowej.

W programie studiów kierunku *rolnictwo* realizowanych dla cyklu kształcenia obowiązującego od roku akademickiego 2026/2027 zdefiniowano 6 kierunkowych efektów uczenia się prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich − 2 w kategorii wiedzy (efekty K_W07, dla P6S_WG (Inż)) oraz efekt K_W10 dla P6S_WK (Inż) i 4 w kategorii umiejętności (efekty K_U02 – K_U04 i K_U07 dla P6S_UW (Inż)).

Zakłada się osiągnięcie przez studentów efektów wiedzowych głównie dzięki zajęciom wykładowym. Efekt kierunkowy K_W07 (prowadzący do osiągnięcia efektu P6S_WG (Inż)) jest przypisany np. do przedmiotów *system informacji przestrzennej w rolnictwie*, *ogólna uprawa roli i roślin, produkcja zwierzęca, technika rolnicza, organizacja i ekonomika gospodarstw,* na specjalności agronomia z agrobiznesem *ekonomika mechanizacji rolnictwa, dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, agronomiczne aspekty intensyfikacji produkcji, doradztwo rolnicze*. Na specjalności kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej *dobra praktyka rolnicza*, dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Efekt kierunkowy K_W10 (prowadzący do osiągnięcia efektu P6S_WK (Inż) jest przypisany np. do przedmiotów Systemy certyfikacji w rolnictwie, Marketing w agrobiznesie, Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich.

Efekt kierunkowy K_U02 (prowadzący do osiągnięcia efektu P6S_UW (Inż) jest przypisany np. do przedmiotów Gleboznawstwo, Agronomiczne aspekty intensyfikacji produkcji, Systemy rolno-leśne; K_U03 do przedmiotu Chemia rolna, Przetwórstwo rolno-spożywcze, Dobra praktyka rolnicza; K_04 do przedmiotów Gospodarka wodna i agrometeorologia, Dobrostan zwierząt, Kształtowanie terenów zieleni; K_U07 do przedmiotów Ogólna uprawa roli i roślin, Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich.

Treści merytoryczne realizowane w poszczególnych przedmiotach pozwalających na **uzyskanie kompetencji inżynierskich** są powiązane z efektami uczenia się. Przykłady powiązania przedmiotowych efektów uczenia się z treściami merytorycznymi i formami prowadzonych zajęć przedstawiono w tabeli poniżej:

Przedmiot	Przedmiotowy efekt uczenia się	Treści merytoryczne
Przedmioty kierunkowe		
Ogólna uprawa roli i roślin	Wiedza: student zna i rozumie czynniki przyrodniczo-agrotechniczne zmianowań i płodozmianów, identyfikuje podstawowe gatunki chwastów	Wykład: np. siedlisko roślin uprawnych: czynniki klimatyczne, topograficzne, edaficzne, biotyczne i antropogeniczne
	Umiejętności: student potrafi określić wpływ czynników przyrodniczo-agrotechnicznych na produkcję roślinną i opracowuje płodozmiany i zasady uprawy roli i roślin, dobiera metody regulacji zachwaszczenia	Lab. np. konstruowanie członów i ogniw zmianowania oraz rodzaje płodozmianów polowych
Produkcja zwierzęca	Wiedza: student zna i rozumie czynniki wpływające na ilość i jakość produktów zwierzęcych	Wykład: np. wpływ czynników środowiskowych na produkcyjność zwierząt gospodarskich z uwzględnieniem wymogów dobrostanu
	Umiejętności: student potrafi ocenić wpływ czynników genetycznych i środowiskowych na produkcyjność zwierząt	Lab. np. projekt fermy bydła mlecznego i mięsnego (dobór ras, rozród, obrót stada, żywienie, pomieszczenia)
Organizacja i ekonomika gospodarstw	Wiedza: student zna i rozumie podstawowe czynniki produkcji w rolnictwie oraz zasady organizacji i funkcjonowania gospodarstwa rolnego	Wykład: np. czynniki produkcji w rolnictwie, zasoby gospodarstwa rolnego, wydajność i efektywność produkcji, techniki wytwarzania oraz proces inwestowania w gospodarstwie rolnym.
	Umiejętności: student potrafi analizować organizację gospodarstwa rolnego oraz wskazywać działania służące poprawie efektywności gospodarowania.	Ćwiczenia: np. analiza organizacji i wyników ekonomicznych gospodarstwa rolnego oraz opracowanie propozycji poprawy efektywności produkcji roślinnej i zwierzęcej, z uwzględnieniem wykorzystania zasobów, kosztów produkcji i opłacalności działalności.
Przedmioty specjalnościowe		
Postęp technologiczny w rolnictwie	Wiedza: student zna i rozumie postęp technologiczny i jego składowe oraz zasady wyboru nowych technologii w rolnictwie	Wykład: np. postęp rolniczy i jego czynniki; postęp technologiczny i jego składowe.
	Umiejętności: student potrafi wykonać projekt w gospodarstwach nisko- i wysokonakładowych uwzględniający postęp technologiczny w rolnictwie	Lab: projekt gospodarstwa nisko- i wysokonakładowego – studium przypadku.

System finansowy w rolnictwie	Wiedza: student zna i rozumie ogniwa rynkowego i publicznego systemu finansowego	Wykład: np. charakterystyka systemu finansowego w Polsce i UE
	Umiejętności: student potrafi dokonać analizy finansowej przedsięwzięć w gospodarstwie rolnym	Lab. np.: analiza źródeł finansowania gospodarstw rolnych
Seminarium inżynierskie	Wiedza: student zna i rozumie statystykę i metodologię przygotowania i napisania pracy inżynierskiej z poszanowaniem praw autorskich wykorzystywanej literatury naukowej	Seminaria: zasady pisania pracy inżynierskiej, metodyka badań laboratoryjnych i polowych, zasady statystycznego opracowania wyników badań.

Metody kształcenia są dobierane adekwatnie do charakteru efektów uczenia się oraz specyfiki poszczególnych przedmiotów. W przypadku efektów inżynierskich stosowane jest przede wszystkim łączenie metod podających z metodami aktywizującymi i praktycznymi.

W zakresie wiedzy wykorzystywane są przede wszystkim wykłady problemowe i informacyjne, wspomagane prezentacjami multimedialnymi, analizą aktualnej literatury naukowej, wyników badań oraz przykładów rozwiązań technologicznych stosowanych w praktyce rolniczej.

Program studiów przewiduje zróżnicowane formy realizacji zajęć, w tym wykłady, ćwiczenia, laboratoria, zajęcia terenowe, zajęcia projektowe oraz seminarium inżynierskie, a także praktykę zawodową. Taki dobór form jest adekwatny do specyfiki kształcenia inżynierskiego, ponieważ zapewnia równowagę pomiędzy przekazywaniem wiedzy, rozwijaniem umiejętności praktycznych i analitycznych oraz samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

Liczebność grup studenckich jest ustalana zgodnie z obowiązującymi na Uniwersytecie Rzeszowskim zasadami organizacji zajęć dydaktycznych. Zarządzenie nr 120/2025 Rektora UR określa minimalną liczebność grup z uwzględnieniem formy poszczególnych form zajęć.

2.9. spełnienia reguł i wymagań w zakresie programu studiów i sposobu organizacji kształcenia, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

Nie dotyczy

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Harmonogram realizacji programu studiów zapewnia właściwą kolejność i komplementarność przedmiotów oraz równomierne obciążenie studentów. Stosowane metody kształcenia łączą przekazywanie wiedzy z rozwijaniem umiejętności praktycznych, analitycznych i kompetencji społecznych. Istotnym elementem kształcenia są programowe praktyki zawodowe, umożliwiające studentom wykorzystanie wiedzy w rzeczywistych warunkach pracy oraz zdobycie doświadczenia zawodowego. Organizacja procesu nauczania i uczenia się uwzględnia systematyczną realizację zajęć oraz bieżącą weryfikację osiągania efektów uczenia się.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Proces rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunek *rolnictwo* odbywa się zgodnie z zasadami określanymi w uchwale Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dokument ten jest przyjmowany z wyprzedzeniem, tj. w roku poprzedzającym rozpoczęcie roku akademickiego, którego dotyczy postępowanie rekrutacyjne. Postępowanie rekrutacyjne w Uniwersytecie Rzeszowskim przeprowadza Centralna Komisja Rekrutacyjna. Za organizację i przebieg rekrutacji na kierunki, na których Wydział Technologiczno-Przyrodniczy realizuje kształcenie, w tym na *rolnictwo*, odpowiada Wydziałowy Zespół Rekrutacyjny.

Zasady oraz kryteria obowiązujące podczas rekrutacji na rok akademicki 2026/2027 zostały określone Uchwałą nr 100/06/2025 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2026/2027 (z późn. zm.).

Za przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego na Uniwersytecie Rzeszowskim odpowiada Centralna Komisja Rekrutacyjna (CKR), powoływana przez Rektora UR. W jej skład wchodzą m.in. przewodniczący oraz wiceprzewodniczący, pełnomocnicy odpowiedzialni za sprawy rekrutacji, sekretarze, a także przedstawiciel Samorządu Studentów UR. Przedstawiciel studentów pełni funkcję obserwatora, której celem jest m.in. zapewnienie ochrony interesów osób ubiegających się o przyjęcie na studia oraz zachowanie przejrzystości całego procesu rekrutacyjnego.

Zespoły Rekrutacyjne zapewniają prawidłową organizację procesu naboru na kierunki studiów prowadzonych przez dany Wydział. Pracę poszczególnych zespołów koordynuje pełnomocnik ds. rekrutacji, który odpowiada za właściwy przebieg postępowania rekrutacyjnego na kierunkach realizowanych w ramach danego Wydziału.

Dodatkowo od roku akademickiego 2026/2027 Uniwersytet Rzeszowski w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia kierunku *rolnictwo,* wzbogacił ofertę edukacyjną o programy studiów stacjonarnych I i II stopnia realizowane w j. angielskim (Agriculture).

Informacje dotyczące zasad przyjęć oraz kryteriów rekrutacyjnych są udostępniane kandydatom za pośrednictwem strony internetowej uczelni, w zakładce poświęconej rekrutacji i zasadom naboru na poszczególne kierunki. Wszystkie informacje znajdują się pod linkiem:

https://www.ur.edu.pl/pl/kandydat/rekrutacja

Rekrutacja na kierunki studiów prowadzone przez Uniwersytet Rzeszowski odbywa się w formie elektronicznej, z wykorzystaniem uczelnianego systemu rekrutacyjnego. W przypadku studiów pierwszego stopnia, których rozpoczęcie przewidziano na semestr zimowy roku akademickiego 2026/2027, elektroniczna rejestracja kandydatów była prowadzona od 31 maja do 24 września. Natomiast nabór na studia drugiego stopnia rozpoczynające się w semestrze letnim odbywa się od 20 grudnia do 11 lutego kolejnego roku.

Szczegółowe terminy poszczególnych etapów postępowania rekrutacyjnego ustala Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Szczegółowe zasady przeliczania punktów z procesu rekrutacyjnego na studia I i II stopnia określa Załącznik nr 2 do Uchwały nr 100/06/2025 Senatu UR z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2026/2027 tj. *Sposób przeliczania ocen z dokumentów uprawniających do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich oraz studiów drugiego stopnia*. Listę kandydatów

przyjętych na pierwszy rok studiów I i II stopnia ustala się na podstawie uzyskanych punktów od najwyższej, aż do wyczerpania limitu miejsc.

*Szczegółowe zasady przyjęć **na studia I stopnia na kierunek*** **Rolnictwo** *(studia stacjonarne i niestacjonarne):*
Kierunek – rolnictwo
Poziom – I stopnia – studia inżynierskie
Forma – stacjonarne/niestacjonarne
Profil kształcenia – ogólnoakademicki

Przedmiot obowiązkowy*	Jeden z przedmiotów do wyboru: biologia, chemia, fizyka/fizyka z astronomią, geografia, matematyka – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego.
Przedmiot dodatkowy	Język polski – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego.
Kryterium dodatkowe	Język obcy nowożytny – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego.

***Dodatkowe kryterium kwalifikacji dla cudzoziemców - Wynik egzaminu sprawdzającego wiedzę w zakresie niezbędnym do podjęcia studiów.

*Szczegółowe zasady przyjęć **na studia II stopnia na kierunek*** **Rolnictwo** *(studia stacjonarne i niestacjonarne):*
Kierunek – rolnictwo
Poziom – II stopnia
Forma – stacjonarne/niestacjonarne
Profil kształcenia – ogólnoakademicki

Wymagania wstępne	Dyplom ukończenia studiów I stopnia (co najmniej siedmiosemestralnych) lub jednolitych studiów magisterskich.
Kryterium kwalifikacyjne	Ocena uzyskana na dyplomie ukończenia studiów I stopnia (co najmniej siedmiosemestralnych) lub jednolitych studiów magisterskich dla absolwentów w dziedzinie nauk rolniczych. Dla absolwentów inżynierskich kierunków studiów, innych niż w dziedzinie nauk rolniczych pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej sprawdzającej kompetencje kandydata do podjęcia studiów II stopnia. Do rozmowy kwalifikacyjnej dopuszczeni będą tylko absolwenci z kierunków: automatyka, biologia, biogospodarka, bioinformatka, biotechnologia, chemia, ekonomia, ekoenergetyka, inżynieria środowiska, gospodarka przestrzenna i inne pokrewne z dziedzin nauk inżynieryjno-technicznych, społecznych, ścisłych i przyrodniczych. Kandydat zobowiązany jest dostarczyć do Komisji Egzaminacyjnej opis efektów uczenia się określonych w programie studiów, które ukończył.
Kryterium dodatkowe	Średnia arytmetyczna ocen z toku studiów.

*Szczegółowe zasady przyjęć **na studia I i II stopnia na kierunek*** **Agriculture**
Field of study: Agriculture
Level: First cycle
Form: Full-time/Part-time
Educational profile: General academic

Compulsory subject*	One of the subjects to choose from: biology, chemistry, physics/physics with astronomy, geography, mathematics – at the basic or advanced level from the written part of the secondary school leaving examination.
Additional criterion	Modern foreign language – at basic or advanced level from the written part of the secondary school leaving examination.

***Additional qualification criterion for foreigners** - The result of an exam checking knowledge necessary to undertake studies.

Field of study – Agriculture
Level – Second cycle
Form – Full-time/Part-time
Educational profile – General academic

Entry requirements	Diploma of completion of first-cycle studies (at least seven semesters) or uniform master's studies.
Qualifying criterion	A grade obtained on the diploma of completion of a first-cycle program (at least seven semesters) or a long-cycle master's program for graduates in agricultural sciences. For graduates of engineering programs other than agricultural sciences, a positive result in an interview assessing the candidate's competencies to undertake a second-cycle program. Only graduates of the following fields will be eligible for an interview: automation, biology, bioeconomy, bioinformatics, biotechnology, chemistry, economics, eco-energy, environmental engineering, spatial management, and other related fields in engineering and technology, social sciences, science and natural sciences. The candidate must provide the Examination Board with a description of the learning outcomes specified in the program of study they have completed.
Additional criterion	Arithmetic average grades from the course of studies.

3.2. zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Uniwersytet Rzeszowski umożliwia studentom podejmowanie lub kontynuowanie studiów w wyniku przeniesienia z innej uczelni krajowej lub zagranicznej, zarówno na ten sam, jak i na inny kierunek studiów. Warunki i tryb realizacji tego procesu określa Uchwała nr 149/04/2026 Senatu UR z dnia 27 kwietnia 2026 r. w sprawie uchwalenia zmian i tekstu jednolitego Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, Załącznik do Uchwały, Rozdział 4 § 11 w sprawie przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Student innej uczelni, w tym także zagranicznej, może ubiegać się o przeniesienie na UR nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego semestru studiów. Procedura przeniesienia realizowana jest na poziomie Wydziału.

Zasady uznawania osiągniętych przez studenta efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni określa Regulamin Studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, rozdział 4. Przepisy te zapewniają możliwość uwzględnienia dotychczasowego przebiegu kształcenia studenta, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z wymaganiami określonymi w programie studiów obowiązującym na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Przeniesienie studenta z innej uczelni na kierunek taki sam lub pokrewny może nastąpić za zgodą dziekana, nie wcześniej jednak niż po zaliczeniu pierwszego semestru studiów. Przy ustalaniu semestru, od którego student kontynuuje kształcenie, uwzględnia się dotychczasowy przebieg studiów oraz występujące różnice programowe. Zaliczenie zajęć zrealizowanych w innej uczelni jest możliwe po potwierdzeniu zgodności uzyskanych efektów uczenia się. Oceny tej dokonuje kierownik kierunku studiów na podstawie dokumentacji przedstawionej przez studenta, w szczególności sylabusów zrealizowanych zajęć.

Analogiczne rozwiązania stosowane są w przypadku studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego odbywających czasowo kształcenie w innej uczelni krajowej lub zagranicznej. Student, który realizuje jedno- lub dwusemestralny okres studiów na kierunku prowadzonym w UR lub kierunku pokrewnym, po powrocie kontynuuje kształcenie na kolejnym semestrze. Uzyskane poza UR punkty ECTS mogą zostać uznane przez dziekana i przypisane do odpowiednich zajęć lub praktyk zawodowych ujętych w programie studiów, pod warunkiem stwierdzenia zgodności efektów uczenia się. Weryfikację ich zgodności przeprowadza kierownik kierunku.

W przypadku wystąpienia różnic programowych, wynikających z odmiennej organizacji procesu kształcenia w uczelni przyjmującej, student jest zobowiązany do uzupełnienia brakujących efektów uczenia się poprzez realizację wskazanych zajęć. Zakres i sposób uzupełnienia różnic programowych określany jest w trójstronnym porozumieniu, którego celem jest zapewnienie możliwości realizacji założonych efektów uczenia się przy jednoczesnym ograniczeniu różnic pomiędzy programami studiów obu uczelni.

W przypadku niezrealizowania ustaleń wynikających z porozumienia oraz nieuzyskania wymaganej liczby punktów ECTS dziekan może odmówić zaliczenia semestru, w którym student odbywał kształcenie w uczelni przyjmującej. W zależności od okoliczności dziekan może podjąć decyzję o skierowaniu studenta na powtarzanie semestru lub roku studiów albo dokonać warunkowego wpisu na kolejny semestr, określając termin uzupełnienia stwierdzonych zaległości.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają indywidualne uwzględnianie dotychczasowego dorobku akademickiego studentów, przy zachowaniu wymagań dotyczących osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów. Procedura uznawania zajęć i okresów kształcenia opiera się na analizie zgodności efektów uczenia się, co pozwala na właściwe odniesienie osiągnięć studenta do programu studiów realizowanego w Uniwersytecie Rzeszowskim.

3.3. zasady, warunki i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Uniwersytet Rzeszowski posiada uprawnienia do prowadzenia procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów na kierunku *rolnictwo*. Potwierdzanie efektów uczenia się stanowi formalny proces weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych przez kandydata w ramach działalności zawodowej, edukacyjnej lub innych form uczenia się poza systemem szkolnictwa wyższego. Informacje dotyczące możliwości oraz zasad przeprowadzania procedury są dostępne na stronie internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego, w części przeznaczonej dla kandydatów.

Podstawę organizacji procesu stanowi Uchwała nr 48/02/2025 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 lutego 2025 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim. Określone zostały warunki, tryb oraz zasady dokumentowania i weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych poza formalnym systemem studiów. Szczegółowe informacje dla kandydatów, w tym dotyczące wymaganej dokumentacji oraz przebiegu postępowania, są publikowane na stronie internetowej UR.

Za wsparcie organizacyjne i informacyjne procesu odpowiada Dział Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego, w ramach którego funkcjonuje Punkt Informacyjny ds. potwierdzania efektów uczenia się. Do jego zadań należy przede wszystkim udzielanie osobom zainteresowanym informacji dotyczących możliwości i zasad potwierdzania efektów uczenia się, podejmowanie działań ukierunkowanych na doskonalenie funkcjonowania procedury oraz bieżące aktualizowanie informacji zamieszczanych na stronie internetowej Uczelni.

Na kierunku *rolnictwo* procedura potwierdzania efektów uczenia się realizowana jest zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na poziomie Uczelni i obejmuje cztery zasadnicze etapy.

Etap I obejmuje złożenie przez kandydata wniosku do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej wraz z dokumentacją potwierdzającą osiągnięcie określonych efektów uczenia się oraz spełnienie wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego. W przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia rozpoczynające się w semestrze zimowym wniosek należy złożyć do 30 kwietnia roku, w którym prowadzona jest rekrutacja. W przypadku studiów drugiego stopnia rozpoczynających się w semestrze letnim termin składania wniosku upływa 30 listopada.

Etap II polega na formalnej weryfikacji złożonego wniosku oraz dołączonej dokumentacji pod względem spełnienia wymagań określonych w obowiązujących przepisach.

Etap III obejmuje ocenę merytoryczną przedstawionej dokumentacji przez komisję weryfikującą, w skład której wchodzi trzech nauczycieli akademickich posiadających kompetencje w zakresie tematyki, której dotyczą potwierdzane efekty uczenia się. Wyniki przeprowadzonej weryfikacji dokumentowane są w protokole, a kandydat otrzymuje stosowne zaświadczenie. W ramach postępowania dokonywana jest ocena efektów uczenia się odnoszących się do poszczególnych zajęć. W przypadku ich potwierdzenia student otrzymuje ocenę zgodną z zasadami obowiązującymi na Wydziale oraz przypisaną do danego przedmiotu liczbę punktów ECTS.

Etap IV kończy procedurę poprzez podjęcie przez Centralną Komisję Rekrutacyjną decyzji dotyczącej przyjęcia na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się. Podstawą wydania pozytywnej decyzji są wyniki uzyskane przez kandydatów w procesie weryfikacji efektów uczenia się oraz spełnienie pozostałych warunków rekrutacji. O przyjęciu decydują najlepsze wyniki uzyskane w ramach prowadzonego postępowania, zgodnie z obowiązującymi zasadami rekrutacji.

Na kierunku *rolnictwo* do chwili obecnej nie odnotowano przyjęcia studenta na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się z uwagi na brak zainteresowania kandydatów ofertą rekrutacji w tym trybie. Procedura jest jednak formalnie uregulowana na poziomie Uczelni, a kandydatom zapewniono dostęp do informacji dotyczących warunków, wymaganej dokumentacji oraz przebiegu postępowania.
https://www.ur.edu.pl/pl/kandydat/potwierdzenie-efektow-uczenia-sie

3.4. sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposoby wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów

Monitorowanie postępów studentów na kierunku *rolnictwo* odbywa się w sposób systematyczny i jest realizowane na różnych poziomach procesu kształcenia. Bezpośrednią weryfikację efektów uczenia się prowadzą nauczyciele akademiccy w ramach zajęć.

Monitorowanie liczby kandydatów na studia I stopnia na kierunku *rolnictwo* dokonuje się na bieżąco podczas procesu rekrutacji oraz na podstawie przygotowywanych przez Centralną Komisję Rekrutacyjną UR corocznych sprawozdań podających liczbę kandydatów na poszczególne kierunki studiów. Bieżąca analiza liczby studentów oraz wyników przez nich uzyskiwanych jest realizowana z wykorzystaniem elektronicznego systemu wspomagającego dokumentację przebiegu studiów Wirtualna Uczelnia. Elementem monitorowania funkcjonowania kierunku jest także analiza liczby studentów oraz zmian liczebności poszczególnych roczników na studiach pierwszego i drugiego stopnia, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Kierunek *rolnictwo* charakteryzuje się stosunkowo niewielką, ale stabilną liczbą studentów. Zainteresowanie kierunkiem jest wynikiem planowania kariery zawodowej w instytucjach z otoczenia rolniczego i przedsiębiorstwach rolniczych, a także prowadzeniem gospodarstw rolnych. Analiza liczebności studentów oraz wyników rekrutacji jest wykorzystywana do realizacji działań ukierunkowanych na utrzymanie zainteresowania kierunkiem.

W analizowanym okresie na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia kształciło się łącznie 61 studentów, natomiast na studiach niestacjonarnych – 49 studentów. Szczegółowe dane dotyczące liczebności studentów poszczególnych roczników przedstawiono w Tabeli 1, Część III Raportu Samooceny.

Analiza przebiegu kształcenia wskazuje, że największe zmniejszenie liczby studentów notuje się zazwyczaj w trakcie pierwszego roku studiów lub bezpośrednio po jego zakończeniu. Wśród wskazywanych przyczyn rezygnacji ze studiów wymieniane są przede wszystkim przyczyny osobiste oraz sytuacja materialna studentów. Informacje te są uwzględniane w analizach dotyczących przebiegu kształcenia i funkcjonowania kierunku.

Analiza struktury ocen uzyskiwanych przez studentów kierunku *rolnictwo* wskazuje na znaczący udział ocen dobrych i bardzo dobrych. Wyniki te są uwzględniane w bieżącej ocenie procesu kształcenia i stanowią jeden z elementów monitorowania stopnia osiągania efektów uczenia się.

Zadania związane z analizą wyników kształcenia realizuje Zespół Programowy Kierunku Rolnictwo oraz Rada Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego. Jednym z podstawowych narzędzi wykorzystywanych w tym procesie jest Sprawozdanie z działalności Zespołu Programowego kierunku studiów (Załącznik nr 1 do Uchwały 32/06/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 16 czerwca 2025 r.), zawierające m.in. zestawienie struktury ocen uzyskiwanych przez studentów w sesji zimowej i letniej oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.

Wnioski z monitorowania wyników studentów są wykorzystywane do doskonalenia procesu kształcenia. W zależności od zidentyfikowanych problemów mogą one być przekazywane nauczycielom akademickim podczas zebrań jednostek organizacyjnych, a także stanowić podstawę do podejmowania działań wyjaśniających lub modyfikacji treści i sposobu realizacji zajęć. Tym samym analiza wyników studentów pełni funkcję nie tylko diagnostyczną, ale również wspiera bieżące doskonalenie jakości kształcenia na kierunku.

Odrębnie monitorowane jest osiąganie efektów uczenia się w ramach praktyki zawodowej. Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się uzyskiwanych podczas praktyki określają przepisy Regulaminu organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym. Za organizacyjny i dydaktyczny nadzór nad realizacją praktyk odpowiada koordynator praktyk dla kierunku, powoływany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich Uniwersytetu Rzeszowskiego. Do jego podstawowych zadań należy przygotowanie programu praktyk, wskazanie miejsc umożliwiających ich realizację, przekazanie studentom informacji dotyczących zasad odbywania i zaliczania praktyki, a także poinformowanie o obowiązku posiadania ubezpieczenia NNW na okres jej realizacji. Koordynator udziela również studentom informacji dotyczących wyboru miejsca praktyki oraz możliwości zwolnienia z jej odbywania, zgodnie z obowiązującymi zasadami.

Pomimo stosunkowo niewielkiej liczby studentów kierunek *rolnictwo* pozostaje istotnym elementem oferty dydaktycznej jednostki i jest bezpośrednio powiązany z prowadzoną działalnością naukowo-badawczą. W związku z tym podejmowane są działania służące utrzymaniu zainteresowania kierunkiem, zapewnieniu odpowiedniej liczby kandydatów oraz dalszemu doskonaleniu procesu kształcenia. Wyniki prowadzonego monitoringu stanowią podstawę do formułowania wniosków dotyczących organizacji i jakości kształcenia oraz planowania działań doskonalących.

3.5. ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się

Zasady dotyczące weryfikacji oraz oceny stopnia osiągania efektów uczenia się przez studentów są określone w Regulaminie studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim. Dokument ten reguluje kwestie związane z zaliczaniem zajęć, przeprowadzaniem egzaminów, uzyskiwaniem zaliczenia kolejnych etapów kształcenia oraz ukończeniem studiów. Określa również zasady postępowania w sytuacjach związanych z nieuzyskaniem zaliczenia, a także przysługujące studentom możliwości odwoławcze.

Proces monitorowania osiągania efektów uczenia się prowadzony jest w sposób systematyczny i wieloaspektowy. Obejmuje on w szczególności analizę harmonogramów i programów studiów oraz sylabusów przedmiotów. W ramach prowadzonej analizy ocenia się zgodność zakładanych przedmiotowych efektów uczenia się z efektami kierunkowymi, właściwy dobór treści programowych, metod realizacji zajęć oraz sposobów weryfikacji osiągniętych efektów. Pozwala to na ocenę spójności procesu kształcenia oraz adekwatności stosowanych metod oceny do zakładanych efektów.

Istotnym elementem monitorowania efektów uczenia się jest również proces dyplomowania. Analizie podlegają proponowane tematy prac dyplomowych, w szczególności pod kątem ich zgodności z kierunkiem kształcenia i zakładanymi efektami uczenia się. Weryfikacji podlegają także zrealizowane

prace dyplomowe, co umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów zakładanych dla końcowego etapu studiów.

Za bezpośrednią weryfikację i ocenę osiągnięcia efektów uczenia się w ramach danego przedmiotu odpowiada nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia. Na pierwszych zajęciach studenci są zapoznawani z sylabusem, w tym z zakładanymi efektami uczenia się, treściami programowymi, metodami ich weryfikacji oraz zasadami zaliczenia i oceniania przedmiotu. Podawana jest również literatura podstawowa i uzupełniająca, stanowiącą źródło wsparcia w procesie przygotowania do zaliczeń i egzaminów.

Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się z wykorzystaniem metod odpowiednich do charakteru danego przedmiotu i obejmuje ocenę wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Stosowane są zarówno tradycyjne formy sprawdzania wiedzy, jak i metody dostosowane do specyfiki zajęć oraz zakładanych efektów uczenia się. Wyniki zaliczeń i egzaminów są dokumentowane zgodnie z obowiązującymi zasadami.

W Uniwersytecie Rzeszowskim stosowana jest skala ocen odpowiadająca systemowi ECTS: bardzo dobry – 5,0 (A), dobry plus – 4,5 (B), dobry – 4,0 (C), dostateczny plus – 3,5 (D), dostateczny – 3,0 (E) oraz niedostateczny – 2,0 (F/FX). Uzyskane przez studentów wyniki są odnotowywane w dokumentacji przebiegu studiów, w tym w protokołach zaliczenia dostępnych w systemie Wirtualna Uczelnia.

Regulamin studiów określa również zasady przystępowania do zaliczeń i egzaminów. Student ma możliwość dwukrotnego przystąpienia do zaliczenia lub egzaminu. W uzasadnionych przypadkach, związanych z niewykorzystaniem przysługujących terminów z ważnych przyczyn, student może wystąpić do Dziekana Wydziału z pisemnym wnioskiem o przywrócenie terminu. Regulamin przewiduje także możliwość uzyskania wpisu warunkowego na kolejny semestr, z zachowaniem określonych terminów realizacji przedmiotu i jego zaliczenia.

W celu zapewnienia prawidłowości i transparentności procesu oceniania w Regulaminie studiów opisana została również procedura egzaminu komisyjnego. Student może wnioskować o jego przeprowadzenie w sytuacji nieuzyskania wymaganego zaliczenia przedmiotu, otrzymania oceny niedostatecznej z egzaminu poprawkowego. Podstawą wyrażenia zgody na wyznaczenie komisyjnego sprawdzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych może być wyłącznie nieprawidłowy sposób przeprowadzenia egzaminu lub zaliczenia.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają systematyczne weryfikowanie osiągania efektów uczenia się, dokumentowanie wyników oraz podejmowanie działań służących zapewnieniu jakości procesu kształcenia. Jednocześnie zapewniają studentom przejrzyste zasady oceniania oraz możliwość skorzystania z określonych procedur odwoławczych.

3.6. dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania**), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych na praktykach zawodowych (**o ile praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów**), ukazując przykładowe powiązania metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, efektami dotyczącymi stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego**

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się na kierunku *rolnictwo* są określane w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Przyjęte rozwiązania mają charakter ujednolicony i wynikają z obowiązującego w Uniwersytecie Rzeszowskim wzoru sylabusa. Od cyklu kształcenia 2025/2026 dokumentację przedmiotów sporządza się zgodnie z wzorem określonym w Załączniku nr 1.5 do Zarządzenia nr 61/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 13 marca 2025 roku w sprawie:

określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, sporządzania ich dokumentacji oraz zasad realizacji zajęć z wychowania fizycznego, przedmiotów ogólnouczelnianych, szkolenia BHP oraz szkolenia bibliotecznego w Uniwersytecie Rzeszowskim. W sylabusach wskazywane są zarówno zakładane przedmiotowe efekty uczenia się, jak i odpowiadające im sposoby ich sprawdzania i oceniania.
https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne

W zależności od charakteru przedmiotu stosowane są różnorodne formy weryfikacji, m.in. egzaminy pisemne, kolokwia, testy, prezentacje, projekty, sprawozdania, raporty, opracowania oraz obserwacja aktywności studentów podczas zajęć praktycznych. Dokumentację potwierdzającą osiągnięcie efektów uczenia się stanowią przede wszystkim prace egzaminacyjne i zaliczeniowe, testy, opracowania, wykonane zadania i projekty, prezentacje, dokumentacja praktyk zawodowych, prace dyplomowe oraz protokoły egzaminów dyplomowych.

W ramach poszczególnych przedmiotów studenci realizują również zadania/prace cząstkowe. Ich zakres jest powiązany z treściami programowymi oraz efektami uczenia się określonymi w sylabusach. Pozwala to na bieżące monitorowanie postępów studentów i stopnia osiągania zakładanych efektów.

Dokumentowanie wyników weryfikacji należy do obowiązków prowadzących zajęcia. Uzyskanie zaliczenia przedmiotu jest odnotowywane w elektronicznym protokole w systemie Wirtualna Uczelnia.

Weryfikacja efektów w zakresie umiejętności obejmuje ocenę prawidłowości wykonywania analiz, zadań, projektów, wypowiedzi ustnych i pisemnych, przygotowanych prezentacji oraz wykonywania zadań praktycznych. Kompetencje społeczne oceniane są przede wszystkim poprzez obserwację funkcjonowania studenta podczas zajęć, w szczególności jego aktywności, udziału w dyskusjach, współpracy z innymi osobami oraz zaangażowania w realizację zadań indywidualnych i zespołowych.

Osiąganie efektów uczenia się związanych z uzyskaniem kompetencji inżynierskich jest weryfikowane m.in. w ramach dwu-semestralnego seminarium inżynierskiego. W toku zajęć student formułuje i rozwija własny problem badawczy, a następnie przygotowuje kolejne elementy pracy inżynierskiej. Ocenie podlegają m.in. dobór i uzasadnienie tematyki, sposób opracowania materiału, prezentowanie wyników oraz analiza i interpretacja danych eksperymentalnych lub projektowych.

W zakresie kompetencji społecznych oceniana jest m.in. umiejętność współpracy w zespole, organizacji pracy oraz właściwego korzystania ze źródeł naukowych z uwzględnieniem zasad poszanowania praw autorskich. Seminarium służy także przygotowaniu studentów do egzaminu inżynierskiego. W ramach pracy indywidualnej lub zespołowej opracowują oni zagadnienia odnoszące się do zakresu wiedzy kierunkowej i specjalnościowej, które następnie są poddawane ocenie przez prowadzącego.

Efekty uczenia się właściwe dla poziomu magisterskiego są weryfikowane w ramach trzysemestralnego seminarium magisterskiego. W pierwszym etapie student określa problem badawczy oraz przygotowuje założenia pracy, w tym wprowadzenie, hipotezy badawcze i metodykę badań. W kolejnym semestrze koncentruje się na opracowaniu i analizie wyników przeprowadzonych badań, natomiast w końcowym etapie przygotowuje i prezentuje kolejne części pracy magisterskiej.

Wiedza jest oceniana m.in. na podstawie przygotowywanych i prezentowanych poszczególnych etapów pracy. W zakresie umiejętności weryfikowana jest zdolność analizy i interpretacji uzyskanych wyników, w tym wykorzystania metod statystycznych. Ocena kompetencji społecznych uwzględnia natomiast umiejętność organizacji pracy, współdziałania z innymi osobami oraz prawidłowego wykorzystywania literatury naukowej z zachowaniem zasad prawa autorskiego.

Uzupełnieniem seminarium magisterskiego jest dwu-semestralna pracownia magisterska. W pierwszym semestrze student zdobywa i doskonali praktyczne umiejętności badawcze związane z wybraną specjalnością oraz realizuje badania właściwe dla przygotowywanej pracy. W drugim etapie opracowuje wyniki, w tym dokonuje ich analizy statystycznej, interpretacji i opracowania dyskusji.

Końcowy etap obejmuje również redagowanie pracy magisterskiej oraz przygotowanie prezentacji obejmującej najważniejsze wyniki i wnioski z wykonanej pracy dyplomowej celem zaprezentowania na egzaminie dyplomowym magisterskim.

W ramach pracowni oceniana jest wiedza dotycząca zasad funkcjonowania laboratorium badawczego lub organizacji pracy terenowej, odpowiednio do specyfiki specjalności. Umiejętności są weryfikowane poprzez ocenę poprawności wykonywania badań i analiz laboratoryjnych lub terenowych. W zakresie kompetencji społecznych uwzględnia się natomiast zdolność do samodzielnej oraz zespołowej realizacji zadań badawczych.

Seminarium i pracownia magisterska stanowią również przestrzeń do systematycznego przygotowania studentów do obrony pracy magisterskiej. W ramach tych zajęć opracowywane są zagadnienia związane z problematyką kierunkową i specjalnościową, a ich znajomość jest sprawdzana i oceniana przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia.

Końcowym etapem weryfikacji efektów uczenia się jest proces dyplomowania, obejmujący przygotowanie pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Prace inżynierskie i magisterskie pozwalają na ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się poprzez samodzielne rozwiązanie określonego problemu, wykorzystanie literatury przedmiotu oraz w zależności od charakteru pracy, przeprowadzenie i analizę badań eksperymentalnych. Dokumentacja procesu dyplomowania, w tym prace dyplomowe, recenzje oraz protokoły egzaminów, jest przechowywana zgodnie z obowiązującymi w Uczelni zasadami dokumentowania przebiegu studiów.

W przedmiotach wykorzystujących zaawansowane technologie informacyjno-komunikacyjne ocenie podlegają przede wszystkim praktyczne umiejętności związane z wykorzystaniem specjalistycznych narzędzi informatycznych wspierających działalność rolniczą. Studenci wykonują zadania wymagające zastosowania odpowiednich programów komputerowych oraz systemów wspomagania decyzji dostępnych w środowisku cyfrowym.

Weryfikacja obejmuje również znajomość specjalistycznego oprogramowania wykorzystywanego m.in. do analizy obrazu, opracowywania danych statystycznych oraz korzystania z technologii satelitarnych. Rozwiązania te znajdują zastosowanie zarówno w zarządzaniu gospodarstwem rolnym, jak i we wspomaganiu działalności jednostek samorządu terytorialnego na obszarach, na których istotną rolę odgrywa produkcja rolna.

Osiąganie efektów uczenia się w zakresie kompetencji językowych jest sprawdzane za pomocą metod dostosowanych do poszczególnych obszarów językowych. Wiedza weryfikowana jest przede wszystkim poprzez testy i krótkie sprawdziany obejmujące słownictwo ogólne i specjalistyczne, zagadnienia gramatyczne oraz terminologię właściwą dla kierunku.

Umiejętności językowe oceniane są poprzez wypowiedzi ustne i pisemne, ćwiczenia w zakresie czytania i rozumienia tekstu słuchanego, prezentacje multimedialne oraz zadania realizowane podczas zajęć. Pozwala to na ocenę praktycznego wykorzystania języka w sytuacjach związanych zarówno z komunikacją ogólną, jak i zawodową.

Zakładane efekty uczenia się oraz sposoby ich weryfikacji w ramach programowej praktyki zawodowej są określone w sylabusie praktyki. Przed rozpoczęciem praktyki opiekun ze strony instytucji lub gospodarstwa, w którym student odbywa praktykę, zapoznaje się z programem praktyki oraz wymaganymi efektami uczenia się i potwierdza możliwość ich realizacji w danym miejscu. W trakcie praktyki osiąganie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jest monitorowane przez zakładowego opiekuna praktyk. Potwierdzeniem realizacji poszczególnych zadań jest dokumentacja prowadzona przez studenta w dzienniku praktyk, obejmująca informacje o przebiegu praktyki i wykonanych czynnościach. Istotnym elementem oceny jest również opinia opiekuna praktyki z ramienia instytucji przyjmującej, odnosząca się przede wszystkim do poziomu nabytych umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Końcowej oceny efektów uczenia się uzyskanych podczas praktyki dokonuje koordynator praktyk reprezentujący Uczelnię. Analizuje on dokumentację przedstawioną przez studenta, w szczególności dziennik praktyk, w którym zamieszczony jest opis realizowanych prac i czynności, wraz z informacją dotyczącą stopnia samodzielności studenta przy ich wykonywaniu. Na tej podstawie weryfikowana jest wiedza oraz w odpowiednim zakresie, umiejętności i kompetencje społeczne.

Dodatkowym elementem procesu oceny jest sprawozdanie z przebiegu praktyki przygotowane przez studenta zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. Dokument obejmuje charakterystykę miejsca odbywania praktyki, informacje dotyczące organizacji i kierunków produkcji, analizę wybranych aspektów działalności gospodarstwa oraz ocenę zastosowanych technologii. Student dokonuje również oceny przydatności praktyki w odniesieniu do zdobytej podczas studiów wiedzy, rozwijanych umiejętności oraz przygotowania do przyszłej pracy zawodowej.

Ostatnim etapem weryfikacji efektów uzyskanych podczas praktyki jest rozmowa merytoryczna studenta z koordynatorem praktyk. Pozwala ona na dodatkową ocenę stopnia opanowania wiedzy i umiejętności związanych z realizowanymi zadaniami oraz na odniesienie doświadczeń praktycznych do treści kształcenia na kierunku. Dokumentacja związana z realizacją i oceną praktyki, obejmująca program praktyki, dziennik praktyk, sprawozdanie oraz opinię zakładowego opiekuna i jest przechowywana przez koordynatora praktyk zgodnie z przyjętymi zasadami.

Organizacja, przebieg, monitorowanie oraz sposób zaliczania praktyk zawodowych wynikają z przepisów obowiązujących w Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym z regulaminu organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym.

3.7. zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Proces dyplomowania realizowany na kierunku *rolnictwo* odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, w szczególności w rozdziale dotyczącym ukończenia studiów. Szczegółowe informacje dotyczące organizacji procesu dyplomowania są udostępniane studentom za pośrednictwem strony internetowej Wydziału Technologiczno–Przyrodniczego, w zakładce Student / Prace dyplomowe.

Studenci kierunku mają dostęp do szczegółowych wytycznych dotyczących opracowania prac dyplomowych. Dokument ten określa m.in. zasady konstruowania pracy, układ i numerację poszczególnych części, sposób prezentowania wyników oraz zasady korzystania i cytowania literatury naukowej. Informacje dotyczące procedury dyplomowania oraz przygotowania prac są również przekazywane studentom podczas seminariów dyplomowych. Promotorzy są zobowiązani do zapoznania studentów z zasadami obowiązującymi na poszczególnych etapach procesu dyplomowania.

Tematyka prac inżynierskich i magisterskich jest związana z profilem kształcenia na kierunku *rolnictwo*. Obejmuje przede wszystkim zagadnienia dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej, a także problematykę dotyczącą relacji pomiędzy działalnością rolniczą a ochroną zasobów przyrodniczych. Dobór tematów pozostaje w związku z efektami uczenia się określonymi dla kierunku oraz z działalnością naukowo-badawczą nauczycieli akademickich pełniących funkcję promotorów.

Proces dyplomowania obejmuje kilka wzajemnie powiązanych etapów: przygotowanie pracy pod opieką promotora, realizację seminarium dyplomowego, obowiązkową weryfikację antyplagiatową, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Tak skonstruowany proces umożliwia wieloetapową ocenę osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Opiekę nad przygotowaniem pracy dyplomowej sprawuje wybrany przez studenta promotor posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Wykaz nauczycieli akademickich uprawnionych do prowadzenia prac przygotowuje Zespół Programowy Kierunku *rolnictwo*. Lista ta jest następnie

opiniowana przez Radę Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego. Powierzenie funkcji promotora nauczycielowi zatrudnionemu na stanowisku adiunkta wymaga uzyskania stosownej zgody Rady Wydziału.

W uzasadnionych sytuacjach, na wniosek promotora, Rada Wydziału może wyrazić zgodę na powołanie promotora pomocniczego. Promotorem pomocniczym może być również specjalista spoza Uczelni, w szczególności przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego, posiadający co najmniej tytuł zawodowy magistra oraz odpowiednie doświadczenie i kompetencje związane z tematyką pracy.

Tematy prac dyplomowych są proponowane przez nauczycieli akademickich prowadzących działalność naukową w dyscyplinie *rolnictwo i ogrodnictwo*. Zgłoszone propozycje podlegają analizie Zespołu Programowego Kierunku *Rolnictwo*, a po ich zatwierdzeniu są udostępniane studentom. Ostatecznego wyboru tematu student dokonuje podczas pierwszych zajęć seminaryjnych, w porozumieniu z promotorem. Dopuszczalna jest również modyfikacja proponowanego tematu albo zgłoszenie własnej propozycji przez studenta.

W sytuacji, gdy ten sam temat wybiera większa liczba studentów, przy rozstrzyganiu pierwszeństwa uwzględnia się określone kryteria, w tym działalność w kole naukowym oraz średnią ocen uzyskaną w dotychczasowym przebiegu studiów. Ostateczna wersja tematu pracy jest zatwierdzana przez Radę Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego.

Realizacja pracy dyplomowej odbywa się przy stałym wsparciu promotora. Student może korzystać z konsultacji oraz pomocy merytorycznej podczas przygotowywania części teoretycznej i badawczej pracy, a w przypadku prac wymagających badań laboratoryjnych również z opieki podczas ich wykonywania.

Wszystkie prace dyplomowe podlegają ocenie w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA), zgodnie z procedurą antyplagiatową wprowadzoną zarządzeniem nr 247/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 listopada 2025 r. w sprawie ustalenia procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim. Przebieg procedury zgodny jest z Regulaminem, który określa Załącznik nr 1 do w/w Zarządzenia. JSA jest zintegrowany z uczelnianym systemem Wirtualna Uczelnia (WU), co ułatwia weryfikację i obieg pracy w systemie. Student zobowiązany jest przesłać ostateczną elektroniczną wersję pracy do systemu WU. Promotor niezwłocznie po otrzymaniu informacji e-mail z systemu WU sprawdza jej poprawność. Jeśli promotor potwierdzi, że praca spełnia wymagania formalne, zostaje ona przekazana do JSA i podlega sprawdzeniu. Pozytywny wynik weryfikacji pracy w JSA, a także opinia promotora i recenzenta są równoważne z dopuszczeniem pracy do obrony. Podpisany wydruk ogólnego raportu antyplagiatowego promotor dostarcza do Dziekanatu. Dokumentacja związana z przeprowadzoną analizą pracy jest przekazywana do dziekanatu.
https://www.ur.edu.pl/files/user_directory/1333/Obrony/Zarz%C4%85dzenie%20247-2025%20regulamin%20antyplagiatowy.pdf?_gl=1*1umubek*_up*MQ..*_ga*MTY3Mjk0OTQyMi4xNzkxNTM3MzI5*_ga_1Y1DGE3Z6N*czE3OTE1MzczMjgkbzEkZzEkdDE3OTE1MzczMzMkajU1JGwwJGgw

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie pozytywnych ocen pracy wystawionych przez promotora i recenzenta oraz zaliczenie wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie studiów. Ocena pracy dyplomowej dokonywana przez promotora i recenzenta odbywa się z wykorzystaniem odpowiednich formularzy oceny. Analizie podlegają m.in. zgodność treści pracy z jej tematem, poziom merytoryczny opracowania, dobór i wykorzystanie literatury, wartość oraz oryginalność przedstawionych rozwiązań, a także strona formalna pracy, w tym poprawność językowa, sposób opracowania, struktura pracy i poprawność opisu bibliograficznego.

Praca dyplomowa recenzowana jest przez nauczyciela posiadającego tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora. W przypadku, gdy promotorem pracy magisterskiej jest nauczyciel posiadający stopień naukowy doktora, to jej recenzentem jest nauczyciel posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Końcowa ocena pracy dyplomowej jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ocen wystawionych przez promotora i recenzenta. Recenzje prac mają charakter jawny i są dostępne w Wirtualnej Uczelni.

Egzamin dyplomowy stanowi końcowy etap weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta. Zgodnie z Regulaminem studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim, student powinien przystąpić do egzaminu w terminach określonych dla danego cyklu kształcenia. W przypadku studiów inżynierskich kończących się w semestrze zimowym termin ten przypada nie później niż 31 marca, natomiast dla studiów magisterskich kończących się w semestrze letnim – nie później niż 30 września. W uzasadnionych przypadkach Dziekan Wydziału może wyznaczyć dodatkowy, ostateczny termin egzaminu.

Do egzaminu dyplomowego może przystąpić student, po złożeniu w dziekanacie wymaganych dokumentów, w tym pracy dyplomowej w wersji papierowej, oświadczenie o jej samodzielnym przygotowaniu oraz zgodności z wersją elektroniczną a także dokumentację niezbędną do wydania dyplomu.

Egzamin przeprowadza komisja powołana przez Dziekana. W jej skład wchodzą przewodniczący, promotor oraz recenzent pracy. Funkcję przewodniczącego pełni Dziekan lub wyznaczony przez niego nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień doktora. W przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających udział promotora lub recenzenta dopuszcza się udział innego nauczyciela akademickiego posiadającego odpowiednie kompetencje w zakresie tematyki pracy.

Na kierunku *rolnictwo* egzamin dyplomowy na obu poziomach kształcenia ma formę ustną i odbywa się w siedzibie Uczelni. Regulacje Uniwersytetu przewidują również możliwość przeprowadzenia egzaminu z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających bezpośrednią, wielostronną komunikację uczestników. Szczegółowe zasady organizacji egzaminu w formie zdalnej określają odrębne przepisy wewnętrzne Uczelni.

Podczas egzaminu student przedstawia najważniejsze założenia oraz wyniki swojej pracy, wykorzystując w tym celu narzędzia multimedialne. Następnie odpowiada na pytania członków komisji dotyczące bezpośrednio problematyki pracy oraz na pytania odnoszące się do wiedzy zdobytej w toku całych studiów i wybranej specjalności. Zagadnienia egzaminacyjne są opracowywane i opiniowane przez Zespół Programowy Kierunku *rolnictwo przed rozpoczęciem seminarium.* Są one udostępniane studentom podczas seminariów dyplomowych oraz w zakładce Student / Prace dyplomowe.

Taka organizacja egzaminu umożliwia kompleksową ocenę przygotowania absolwenta, obejmującą zarówno znajomość zagadnień związanych z przygotowaną pracą, jak i stopień opanowania wiedzy kierunkowej oraz specjalnościowej.

Warunkiem ukończenia studiów pierwszego lub drugiego stopnia jest uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu dyplomowego, tj. co najmniej oceny dostatecznej. Końcowy wynik studiów ustalany jest na podstawie trzech elementów: średniej ocen z przebiegu studiów, oceny pracy dyplomowej oraz oceny uzyskanej podczas egzaminu dyplomowego. Poszczególnym elementom przypisano odpowiednio wagi: 60% dla średniej ocen z przebiegu studiów, 20% dla oceny pracy dyplomowej oraz 20% dla oceny egzaminu dyplomowego.

W przypadku uzyskania średniej ocen z przebiegu studiów nie wyższej niż 3,0 komisja nie może ustalić oceny końcowej na dyplomie wyższej niż dostateczna.

W przypadku, gdy student nie przystąpi lub nie uzyska pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego, Dziekan, na wniosek studenta, wyznacza drugi termin egzaminu jako ostateczny. Student, który złożył w dziekanacie pracę dyplomową wraz z wymaganymi dokumentami i nie przystąpił do egzaminu dyplomowego, składa wniosek do Dziekana o przedłużenie tego terminu. Dziekan może przedłużyć maksymalnie o miesiąc termin obrony (zachowując zgodnie z regulaminem Studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim 31 marca na studiach kończących się w semestrze zimowym i 30 września na studiach kończących się w semestrze letnim). W uczelnianym systemie dziekanatowym student ma przypisany status oczekujący na egzamin dyplomowy. Student może wystąpić z wnioskiem o możliwość powtarzania seminarium dyplomowego. Po spełnieniu wszystkich wymagań i uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wraz z odpowiednim tytułem zawodowym – inżyniera w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz magistra w przypadku studiów drugiego stopnia.

Przyjęty na kierunku *rolnictwo* model dyplomowania tworzy wieloetapowy system weryfikacji efektów uczenia się. Obejmuje on przygotowanie pracy pod opieką promotora, ocenę jej wartości merytorycznej i formalnej przez dwie osoby, weryfikację w systemie antyplagiatowym oraz końcowy egzamin dyplomowy. Poszczególne etapy procesu są udokumentowane, a ich realizacja pozwala na potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się wymaganych do ukończenia studiów.

Jakość prac dyplomowych jest dodatkowo wspierana poprzez stosowanie „Procedury oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac na Uniwersytecie Rzeszowskim" przyjętej przez Komisję ds. Kształcenia w dniu 17 marca 2025 r. Szczegółowe zasady tej procedury przedstawiono w pkt 10.3 Raportu Samooceny.

3.8. dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, z ukazaniem przykładowych powiązań tych metod z efektami uczenia się, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera

Na kierunku *rolnictwo* metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się są dobierane adekwatnie do ich charakteru, tj. wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych oraz specyfiki kształcenia inżynierskiego. Stosowane są m.in. egzaminy i zaliczenia pisemne, kolokwia, sprawozdania z samodzielnej pracy studenta w laboratoriach i z zajęć terenowych, projekty, prezentacje, a także obserwacja pracy studenta, ocena aktywności oraz ocena praktyki zawodowej. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane i oceniane są również w ramach seminarium inżynierskiego. Osiągnięcie efektów inżynierskich jest dodatkowo weryfikowane poprzez pracę dyplomową i egzamin dyplomowy. Przyjęte metody pozwalają na bezpośrednią weryfikację praktycznego wykorzystania wiedzy, a nie tylko jej odtworzenia. Szczególne znaczenie mają projekty, laboratoria, zajęcia terenowe i praktyka zawodowa, podczas których student samodzielnie wykonuje zadania, analizuje wyniki i podejmuje decyzje. Kompetencje społeczne są oceniane m.in. poprzez obserwację pracy indywidualnej i zespołowej, aktywność, prezentację wyników oraz ocenę odpowiedzialności i organizacji pracy. Prowadzący przedmiot decyduje o wyborze metody weryfikacji efektów uczenia się, zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności adekwatnie do treści przedmiotu, formy zajęć czy wymiaru przedmiotu. Każda wymieniona forma weryfikacji efektów uczenia się jest dokumentowana przez nauczyciela akademickiego realizującego zajęcia. Zaliczenie przedmiotu jest potwierdzone wpisem w elektronicznym protokole (system Wirtualna Uczelnia). Ponadto w zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające, a w zakresie kompetencji społecznych obserwacje studentów w czasie zajęć, tj. praca studenta w grupie, jego aktywność i udział w dyskusji na zajęciach. Przykładowe efekty uczenia się dla przedmiotów z ukazaniem metod weryfikacji wskazano w tabeli poniżej:

Przykładowe efekty uczenia się dla przedmiotów z ukazaniem metod weryfikacji wskazano w tabeli poniżej:

Przedmiot	Przedmiotowy efekt uczenia się	Metody weryfikacji
Ogólna uprawa roli i roślin	Wiedza: student zna i rozumie czynniki przyrodniczo-agrotechniczne zmianowań i płodozmianów, identyfikuje podstawowe gatunki chwastów	egzamin
	Umiejętności: student potrafi określić wpływ czynników przyrodniczo-agrotechnicznych na produkcję roślinną i opracowuje płodozmiany i zasady uprawy roli i roślin, dobiera metody regulacji zachwaszczenia	egzamin, kolokwium, sprawozdanie

Technika rolnicza	Wiedza: student zna i rozumie budowę maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzację procesów produkcyjnych i problematykę postępu technologicznego w rolnictwie	egzamin
	Umiejętności: student potrafi opisać budowę i zastosowanie maszyn rolniczych oraz ocenić ekonomiczną efektywność ich wykorzystania	egzamin, kolokwium
Organizacja i ekonomika gospodarstw	Wiedza: student zna i rozumie podstawowe czynniki produkcji w rolnictwie oraz zasady organizacji i funkcjonowania gospodarstwa rolnego	egzamin
	Umiejętności: student potrafi analizować organizację gospodarstwa rolnego oraz wskazywać działania służące poprawie efektywności gospodarowania.	kolokwium, sprawozdanie
Przedmioty specjalnościowe		
Agronomia z Agrobiznesem		
Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	Wiedza: student zna i rozumie interpretację przepisów prawa z zakresu rejestracji, dystrybucji oraz stosowania chemicznych środków ochrony roślin	egzamin
	Umiejętności: student potrafi wykorzystać poznane przepisy prawa w rozwiązywaniu problemów w zakresie produkcji, dystrybucji oraz stosowania chemicznych środków ochrony roślin	egzamin, praca kontrolna semestralna, prezentacja,
System finansowy w rolnictwie	Wiedza: student zna i rozumie ogniwa rynkowego i publicznego systemu finansowego	kolokwium, dyskusja
	Umiejętności: student potrafi dokonać analizy finansowej przedsięwzięć w gospodarstwie rolnym	kolokwium, dyskusja
Kształtowanie Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej		
Dobra praktyka rolnicza	Wiedza: student zna i rozumie problematykę postępu technologicznego w rolnictwie w aspekcie dobrej praktyki rolniczej	egzamin
	Umiejętności: student potrafi dokonywać analizy czynników wpływających na stan środowiska i zasobów naturalnych a także wybrać odpowiednie odmiany roślin uprawnych i rasy zwierząt gospodarskich, stosownie do warunków gospodarowania	kolokwium, obserwacja
Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich	Wiedza: student zna i rozumie terminologię dotyczącą polityki rolnej	umiejętność wypełnienia wniosku, udział w dyskusji
	Umiejętności: student potrafi	prezentacja

3.9. spełnienia reguł i wymagań w zakresie metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy

nie dotyczy

Dodatkowe informacje dotyczące I i II poziomu studiów:

1. **Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów**

Zakres tematyczny prac etapowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych oraz projektów wykorzystywanych do oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się jest powiązany z obszarem działalności naukowej i dydaktycznej nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku *rolnictwo*. Dobór tematyki prac pozostaje zatem bezpośrednio związany z treściami programowymi poszczególnych przedmiotów oraz zakładanymi efektami uczenia się.

Na studiach pierwszego stopnia tematyka prac etapowych z przedmiotów podstawowych obejmuje między innymi zagadnienia z zakresu chemii nieorganicznej i organicznej, biochemii, mikrobiologii, genetyki, fizjologii roślin oraz statystyki. W ramach przedmiotów kierunkowych podejmowane są natomiast problemy związane z kształtowaniem żyzności i właściwości gleb, charakterystyką chemiczną nawozów mineralnych i organicznych oraz ich przemianami zachodzącymi w środowisku glebowym. Prace odnoszą się również do oceny przydatności materiału hodowlanego i nasiennego w kolejnych etapach procesu rozmnożeniowego, a także do analizy oddziaływania czynników przyrodniczych i agrotechnicznych na wielkość oraz jakość produkcji roślinnej.

Istotną grupę zagadnień stanowią również zasady wykonywania podstawowych zabiegów uprawowych, dobór odpowiednich systemów uprawy i płodozmianów, sposoby ograniczania zachwaszczenia oraz działania ukierunkowane na poprawę dobrostanu zwierząt gospodarskich. Tematyka prac obejmuje ponadto analizę znaczenia czynników genetycznych i środowiskowych dla produkcyjności zwierzęcej oraz zastosowanie danych cyfrowych w rolnictwie.

Zakres prac realizowanych w ramach przedmiotów specjalnościowych na pierwszym stopniu studiów jest uzależniony od wybranej specjalności. Obejmuje on między innymi zagadnienia dotyczące zastosowania maszyn rolniczych podczas wykonywania określonych zabiegów agrotechnicznych, oceny postępu technologicznego i odmianowego, sporządzania bilansu biomasy przeznaczonej na cele energetyczne, a także analizy energochłonności wybranych technologii produkcji rolniczej. W pracach podejmowana jest również problematyka wykorzystania biotechnologii w ochronie roślin oraz sposobów powstawania, zagospodarowania i wykorzystania odpadów pochodzących z działalności rolniczej.

Na drugim stopniu studiów zakres tematyczny prac etapowych również jest determinowany przez wybraną specjalność. W odniesieniu do przedmiotów kierunkowych prace koncentrują się między innymi na zasadach kształtowania i ochrony krajobrazu rolniczego, ekologicznych i proekologicznych systemach gospodarowania, organizacji oraz prowadzeniu doświadczeń rolniczych, a także na metodach opracowywania, analizy i interpretacji wyników badań. Podejmowana jest także problematyka nowoczesnych technik i technologii stosowanych we współczesnym rolnictwie.

W ramach specjalności agronomia z agrobiznesem tematyka prac obejmuje przede wszystkim metody zapobiegania występowaniu oraz zwalczania chorób i szkodników roślin, zasady prowadzenia agrotechniki oraz zbioru roślin wykorzystywanych na cele spożywcze, paszowe i przemysłowe. Uwzględniane są także zagadnienia związane z alternatywnymi uprawami, prowadzeniem ewidencji podstawowych operacji gospodarczych oraz analizą sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów prowadzących działalność rolniczą.

Natomiast w przypadku specjalności kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej prace etapowe dotyczą między innymi wyznaczania i oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej pod kątem potrzeb rozwoju rolnictwa, a także zasad projektowania, urządzania i utrzymywania obiektów walorów krajobrazu na terenach otwartych oraz zurbanizowanych. Podejmowana jest również problematyka optymalizacji rozrodu zwierząt gospodarskich, poprawy wyników produkcyjnych, właściwego żywienia oraz zapewnienia odpowiednich warunków ich utrzymania. Tematyka obejmuje ponadto możliwości gospodarczego i środowiskowego wykorzystania roślin alternatywnych oraz charakterystykę zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych, występujących między innymi w lasach, murawach, na łąkach, polach uprawnych i siedliskach ruderalnych, stanowiących element krajobrazu rolniczego.

2. **Charakterystyka rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz kompetencji inżynierskich** (w przypadku, gdy oceniany kierunek prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera)

Na pierwszym stopniu studiów na kierunku *rolnictwo* studenci przygotowują pracę inżynierską, której realizacja przypada na szósty i siódmy semestr kształcenia. Zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez Zespół Programowy Kierunku *rolnictwo*, praca dyplomowa może przyjmować różną formę, w tym opracowania badawczego, ekspertyzy lub projektu o charakterze technologicznym, organizacyjnym, konstrukcyjnym, modernizacyjnym bądź innym.

W przypadku pracy inżynierskiej o charakterze badawczym podstawę opracowania stanowią przede wszystkim badania przeprowadzone samodzielnie przez studenta lub realizowane z jego udziałem w jednostce, w której wykonywana jest praca dyplomowa. Dopuszczalne jest również wykorzystanie wyników badań udostępnionych przez jednostki naukowo-badawcze oraz instytucje związane z dyscypliną naukową odpowiadającą tematyce pracy. Zgromadzony materiał powinien zostać poddany odpowiedniemu opracowaniu oraz interpretacji z zastosowaniem metod naukowych, w tym metod statystycznych. Uzyskane rezultaty są następnie odnoszone do aktualnego stanu wiedzy przedstawionego w literaturze przedmiotu.

Praca inżynierska przygotowana w formie ekspertyzy może dotyczyć przeprowadzenia oceny, wyceny lub diagnozy określonego zagadnienia, obiektu czy procesu. Powinna ona spełniać funkcję rzeczoznawczą, a więc umożliwiać ocenę, rozpoznanie problemu lub jego wyjaśnienie. Istotnym elementem takiego opracowania jest analiza zgromadzonych danych, która może mieć m.in. charakter porównawczy, kosztowy lub odnosić się do określonych uwarunkowań. W analizie porównawczej możliwe jest zestawienie badanego obiektu z obowiązującymi normami, normatywami, instrukcjami technologicznymi czy innymi obiektami. Analiza kosztowa może natomiast obejmować przykładowo określenie kosztów produkcji, wykonania określonego przedsięwzięcia lub zatrudnienia. Przy analizie uwarunkowań może zostać zastosowana m.in. metoda SWOT, pozwalająca na identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Końcowa część ekspertyzy powinna zawierać odpowiednie zalecenia oraz rekomendacje, które mogą stanowić podstawę do podjęcia dalszych działań, w tym działań naprawczych.

W przypadku projektowej pracy inżynierskiej wymagane jest przedstawienie i omówienie założeń oraz charakterystyki opracowywanego projektu. W zależności od jego rodzaju może on obejmować

kwestie technologiczne, techniczne, organizacyjne lub użytkowe. Projekt technologiczny powinien uwzględniać m.in. przebieg procesu technologicznego, wykorzystywane maszyny, urządzenia i materiały, warunki realizacji poszczególnych etapów, kolejność wykonywanych czynności oraz sposoby kontroli ilościowej i jakościowej uzyskiwanego produktu. W projekcie technicznym należy przedstawić takie elementy jak konstrukcja i zasada działania, sposoby sterowania i regulacji, a także kwestie związane z obsługą, konserwacją i przechowywaniem. Projekt organizacyjny może koncentrować się na strukturze organizacyjnej, sposobach zarządzania, współpracy z innymi podmiotami oraz aspektach ekonomicznych. Z kolei projekt użytkowy powinien określać zakres i sposób zastosowania rozwiązania, możliwości jego wdrożenia, skuteczność i efektywność ekonomiczną oraz najważniejsze właściwości produktu.

Potwierdzeniem osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się w zakresie pracy dyplomowej jest przede wszystkim opracowana w formie pisemnej praca inżynierska oraz dwie recenzje, sporządzone odpowiednio przez promotora i recenzenta. Tematy prac inżynierskich, które zostały zrealizowane i obronione w roku akademickim 2024/2025 i 20205/2026 na kierunku *rolnictwo* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, przedstawiono w Załączniku nr 2, tabela 6.

Na drugim stopniu studiów kierunku *rolnictwo* studenci przygotowują pracę magisterską. Jej realizacja odbywa się w drugim i trzecim semestrze studiów. Praca magisterska powinna posiadać charakter naukowy i opierać się na materiale zebranym oraz opracowanym przez studenta. Jednym z jej podstawowych elementów jest jednoznaczne określenie celu badań oraz sformułowanie hipotez badawczych. Analizowane zagadnienie powinno zostać przedstawione na tle aktualnego dorobku naukowego, z wykorzystaniem odpowiednio dobranej literatury przedmiotu. W pracy należy również dokładnie opisać zastosowane metody badawcze.

Od autora pracy magisterskiej oczekuje się umiejętności właściwego wykorzystania metod naukowych, w tym technik analitycznych i metod statystycznych, zarówno na etapie opracowywania zebranego materiału, jak i podczas interpretacji uzyskanych rezultatów. Wyniki badań własnych powinny zostać poddane dyskusji oraz zestawione z wynikami i ustaleniami przedstawionymi w aktualnej literaturze naukowej, przy czym wskazane jest uwzględnienie również publikacji obcojęzycznych. Całość opracowania powinna zostać zakończona wnioskami wynikającymi bezpośrednio z przyjętego celu pracy oraz syntetycznym streszczeniem najważniejszych jej założeń i rezultatów.

W procesie przygotowywania pracy magisterskiej wykorzystywane są różnorodne metody dydaktyczne, w szczególności konsultacje, dyskusja, realizacja doświadczeń, analiza oraz interpretacja wyników badań, a także analiza literatury źródłowej. Dokumentację potwierdzającą osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się stanowi przygotowana praca magisterska wraz z dwiema recenzjami – promotora oraz recenzenta. Tytuły prac magisterskich zrealizowanych i obronionych w roku akademickim 2024/2025 i 2025/2026 na kierunku *rolnictwo*, zarówno w ramach studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych drugiego stopnia, zamieszczono w Załączniku nr 2, tabela 6.

3. **Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów** (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych.)

Dokumentację stanowiącą potwierdzenie osiągnięcia zakładanych w programie studiów efektów uczenia się tworzą różnorodne materiały związane z procesem kształcenia i weryfikacją wiedzy oraz umiejętności studentów. Należą do nich przede wszystkim prace dyplomowe wraz z ich recenzjami oraz protokoły z egzaminów dyplomowych. Dokumentację uzupełniają również wyniki i materiały z egzaminów pisemnych i ustnych, kolokwia, sprawozdania przygotowywane w ramach ćwiczeń i zajęć terenowych, projekty, prezentacje, referaty oraz inne formy prac zaliczeniowych wymagane w ramach poszczególnych przedmiotów.

Do dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów uczenia się zalicza się także materiały związane z realizacją praktyk zawodowych. Obejmują one w szczególności dzienniczek praktyk, sprawozdanie z jej przebiegu oraz opinię sporządzoną przez zakładowego opiekuna praktyk. Dokumenty te umożliwiają ocenę stopnia realizacji przez studenta założonych celów i efektów kształcenia w warunkach praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności.

Prace dyplomowe, ich recenzje oraz dokumentacja dotycząca przebiegu egzaminu dyplomowego są archiwizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi dokumentacji przebiegu studiów, w tym z Rozporządzeniem MNiSW z 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Dokumentacja ta jest przechowywana w teczce osobowej studenta w dziekanacie, a następnie przekazywana do Archiwum Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Materiały dokumentujące osiągnięcia studenta uzyskiwane w ramach poszczególnych zajęć, zarówno w postaci papierowej, jak i elektronicznej, są gromadzone przez nauczycieli prowadzących dane przedmioty oraz osoby odpowiedzialne za opiekę nad praktykami zawodowymi i naukowymi. Dokumentacja ta jest przechowywana przez okres jednego roku akademickiego. Po upływie tego terminu materiały podlegają zniszczeniu, przy czym proces ten powinien odbywać się w sposób zapewniający zachowanie poufności oraz ochronę zawartych w nich informacji.

4. **Wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku**

Badanie losów zawodowych absolwentów jest uważane przez Uniwersytet Rzeszowski za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz dostosowywaniu oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. Przedmiotem badania jest przebieg karier zawodowych absolwentów studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich.

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadzone jest z podziałem wyników na poszczególne stopnie oraz formę studiów i ma charakter ogólnouczelniany, choć obecnie uczelnie wyższe nie mają obowiązku prowadzenia takiego badania. Istnieje bowiem Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych, z którego wyników również chętnie korzystamy. Informacje zawarte w Badaniu Losów Zawodowych Absolwentów UR są ogólne, dotyczące wszystkich kierunków studiów.

Jeśli student/absolwent stawia pierwsze kroki na rynku pracy i nie wie od czego zacząć, potrzebuje profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych i konsultacji na temat np. wyboru studiów odpowiednich do predyspozycji i planów życiowych lub omówienia sensu wybranego już kierunku studiów, może umówić się na spotkanie z doradcą zawodowym Biura Karier.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

nie dotyczy

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. **liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego/artystycznego nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencji dydaktycznych (**z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych). **W tym kontekście warto wymienić najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne jednostki z ostatnich 5 lat w zakresie ocenianego kierunku studiów (**własne zasoby dydaktyczne, podręczniki autorstwa kadry, miejsca w prestiżowych rankingach dydaktycznych, popularyzacja)

Potencjał kadrowy Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, obejmujący zarówno odpowiednią liczbę nauczycieli akademickich, jak i ich kwalifikacje oraz doświadczenie naukowo-dydaktyczne, zapewnia możliwość prawidłowej realizacji programów studiów. W roku akademickim 2026/2027 w proces kształcenia na tym kierunku, w zakresie przedmiotów podstawowych, kierunkowych oraz specjalnościowych, zaangażowanych jest łącznie 53 nauczycieli akademickich, przede wszystkim w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych.

Największą część kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *rolnictwo* stanowią nauczyciele akademiccy z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego. Z Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska zajęcia prowadzi 34 osób, co odpowiada 65% obsady przedmiotów. Kolejną grupę tworzą pracownicy Instytutu Technologii Żywności i Żywienia – 9 osób (17%). W realizację zajęć są również zaangażowani pracownicy Wydziału Nauk Ścisłych i Technicznych – 2 osoby (4% ogółu kadry). W procesie dydaktycznym uczestniczą także nauczyciele akademiccy reprezentujący Wydział Biotechnologii (4%). Uzupełnieniem kadry są pracownicy innych jednostek Uniwersytetu Rzeszowskiego. Są to lektorzy z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji oraz dydaktycy ze Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu Akademickiego. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia na kierunku rolnictwo posiadają kompetencje dydaktyczne, nabyte w szkolnictwie wyższym, w tym te, związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W celu zapewnienia właściwego poziomu merytorycznego kształcenia oraz wykorzystania specjalistycznej wiedzy ekspertów z określonych obszarów, w roku akademickim 2026/2027 prowadzenie pięciu przedmiotów, tj. *prawo w rolnictwie*, *system finansowy w rolnictwie, wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich, fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich* oraz *system rachunkowości rolnej w Polsce* (FSDN) powierzono dodatkowo osobom na podstawie umów cywilno-prawnych. Stanowią one 3,7% kadry realizującej zajęcia na kierunku. Szczegółowe informacje dotyczące struktury kadry dydaktycznej przedstawiono w tabeli poniżej.

Pozostali nauczyciele akademiccy reprezentują dyscypliny powiązane z realizowanym programem studiów, co umożliwia zapewnienie interdyscyplinarnego charakteru procesu kształcenia.

Liczba nauczycieli akademickich i struktura ich kwalifikacji na dzień 01.10.2026 r.

Stopień/tytuł naukowy	*Liczba pracowników*	*Struktura kadry dydaktycznej (%)*
Profesor	5	10
Doktor habilitowany	20	38
Doktor	23	44
Magister	4	8
Razem	**52**	**100**

Analiza kompetencji osób zaangażowanych w proces dydaktyczny wskazuje, że dominującą grupę stanowią nauczyciele posiadający stopień doktora lub doktora habilitowanego. Łącznie osoby z tymi stopniami naukowymi stanowią 82% kadry. Profesorowie stanowią 10%, a nauczyciele akademiccy legitymujący się tytułem zawodowym magistra stanowią 8% .

Istotnym elementem potencjału kadry jest również jej aktywność naukowa. Spośród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *rolnictwo* 92,7% realizuje badania naukowe związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowany jest oceniany kierunek. Dyscyplina, do której przyporządkowany jest kierunek, w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2022–2025 otrzymała kategorię naukową B+.

Rozwój naukowy kadry akademickiej zaangażowanej w proces kształcenia na kierunku Rolnictwo w latach 2022-2026 przejawiał się w uzyskaniu kolejnych stopni i tytułów naukowych. W analizowanym okresie 1 nauczyciel akademicki uzyskał tytuł doktora, 7 uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, a 2 osoby otrzymały tytuł naukowy profesora. Spośród 10 odnotowanych awansów naukowych 9 dotyczyło pracowników Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, natomiast jeden nauczyciela akademickiego z Instytutu Technologii Żywności i Żywienia.

Zestawienie awansów naukowych nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku Rolnictwo w roku akademickim 2024/2025, uzyskanych w latach 2022–2026, przedstawiono w tabeli poniżej.

Awanse naukowe nauczycieli akademickich w latach 2022-2026

Lp.	Uzyskany stopień naukowy/ tytuł naukowy	Liczba osób
1.	Stopień naukowy doktora	1
2.	Stopień naukowy doktora habilitowanego	7
3.	Tytuł naukowy profesora	2
	Łączna liczba awansów naukowych	10

Znaczącym potwierdzeniem poziomu merytorycznego pracowników Wydziału zaangażowanych w realizację zajęć dydaktycznych na kierunku *rolnictwo* jest ich aktywność badawcza oraz publikacyjna. W latach 2022–2026 pracownicy opublikowali łącznie 554 (baza Expertus UR) publikacji naukowych. Szczegółowe zestawienie dorobku publikacyjnego kadry przedstawiono w Załączniku nr 3, 3.4.).

Aktywność naukowa nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *rolnictwo* znajduje odzwierciedlenie w ich zaangażowanie w realizację projektów badawczych oraz badawczo-wdrożeniowych. Wśród pracowników realizujących zajęcia na kierunku znajdują się osoby pełniące funkcje kierowników projektów oraz wykonawców odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań badawczych. Podejmowana tematyka badawcza jest związana z obszarem rolnictwa i obejmuje zagadnienia znajdujące zastosowanie zarówno w działalności naukowej, jak i w procesie kształcenia studentów. Wyniki prowadzonych badań oraz doświadczenia zdobywane w ramach realizowanych projektów są wykorzystywane w działalności dydaktycznej, w szczególności poprzez ich odniesienie do treści przedmiotów i aktualnych problemów praktyki rolniczej. Część realizowanych przedsięwzięć ma również charakter aplikacyjny, a opracowywane rozwiązania są ukierunkowane na możliwość ich wykorzystania w rolnictwie i ogrodnictwie.

W latach 2021–2026 nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo* uczestniczyli w realizacji projektów finansowanych ze środków krajowych, obejmujących badania o tematyce związanej z profilem naukowym kierunku. Udział pracowników w tych przedsięwzięciach umożliwia wprowadzanie do procesu dydaktycznego aktualnych wyników badań oraz przykładów rozwiązań opracowywanych na potrzeby praktyki rolniczej. Do najważniejszych projektów związanych z działalnością naukową i dydaktyczną na ocenianym kierunku studiów zaliczyć można:

- Regionalna Inicjatywa Doskonałości – rozwój potencjału badawczego w obszarze nauk rolniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla gospodarki żywnościowej, finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (okres realizacji 2019-2023), nr projektu 026/RID/2018/19, kierownik projektu – **prof. dr hab. inż. Czesław Puchalski**
- Regionalna Inicjatywa Doskonałości – kompleksowe badania środowiska w Uniwersytecie Rzeszowskim na rzecz regionu, finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (okres realizacji 2024-2027), nr projektu RID/SP/0010/2024/1, kierownik projektu – **prof. dr hab. Idalia Kasprzyk**
- Wpływ warunków środowiskowych i procesów ekologicznych na naturalne odnowienie dębu (*Quercus robur*) w post-rolniczych krajobrazach Europy Środkowowschodniej, OPUS 22 (okres realizacji 2022-2026), nr projektu 2021/43/B/NZ9/01861**,** kierownik projektu – **prof. dr hab. Andrzej Bobiec**
- Ocena właściwości bakteriostatycznych wyciągów z liści paulowni (*Paulownia spp*.) jako naturalnych środków ochrony roślin, Miniatura 6 (okres realizacji 2022-2023), finansowany przez NCN, kierownik projektu – **dr Beata Jacek**
- Ocena reakcji pszenżyta tetraploidalnego na stres oksydacyjny spowodowany działaniem metali ciężkich, Miniatura 7 nr 2023/07/X/NZ9?00415 (okres realizacji 2023-2025), finansowany przez NCN, kierownik projektu – **dr hab. Marta Jańczak-Pieniążek, prof. UR**

Pracownicy uczestniczyli również w przedsięwzięciach finansowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, których przedmiotem były m.in. projekty:

- Innowacyjna metoda poprawy stanu mikrobiologicznego i trwałości przechowalniczej owoców żurawiny wielkoowocowej, Projekt B+R (00015.DDD.6509.00025.2020.05), współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ARiMR (okres realizacji 2021-2022), kierownik projektu – dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
- Innowacyjna technologia produkcji owoców jagodowych na przykładzie maliny o podwyższonej zawartości związków bioaktywnych oraz zwiększonej wartości handlowej, Projekt B+R (00024.DDD.6509.00014.2019.07), współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ARiMR (okres realizacji 2021-2023), koordynator projektu – dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
- Innowacyjna metoda stymulacji wegetatywnego rozmnażania roślin na przykładzie żurawiny wielkoowocowej (*Vaccinium macrocarpon* Aiton) z zastosowaniem nowych inicjatorów organicznych, Projekt B+R (00013.DDD.6509.00066.2022.09), współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ARiMR (okres realizacji 2021-2023), kierownik projektu – dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
- Kompleksowa technologia bezherbicydowego zwalczania mchów w uprawach rolniczych i ogrodniczych z użyciem aktywowanych wodorowęglanów, Projekt badawczy przedwdrożeniowy, Business for Science", NCBR, FENG, kierownik projektu – dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR.

Projekt Regionalna Inicjatywa Doskonałości „Rozwój potencjału badawczego w obszarze nauk rolniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla gospodarki żywnościowej" miał na celu wzmocnienie potencjału badawczego Uniwersytetu Rzeszowskiego w obszarze nauk rolniczych, podniesienie poziomu i efektywności prowadzonych badań oraz rozwój współpracy nauki z gospodarką. W jego ramach wspierano rozwój priorytetowych kierunków badawczych, rozwój kadry B+R, pozyskiwanie środków na działalność naukową i udział w programach międzynarodowych, a także transfer technologii i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Uniwersytet Rzeszowski otrzymał Nagrodę

Jakości – *European Quality Certificate* Gold 2023 w kategorii „Nauka" za projekt Regionalna Inicjatywa Doskonałości „Rozwój potencjału badawczego w obszarze nauk rolniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla gospodarki żywnościowej". W trakcie realizacji jest kolejny projekt, w którym uczestniczą pracownicy Instytutu – Regionalna Inicjatywa Doskonałości „Kompleksowe badania środowiska w Uniwersytecie Rzeszowskim na rzecz regionu" – przyczyniający się do rozwoju działalności badawczej oraz wzmacniania potencjału naukowego jednostki.

W trakcie realizacji jest projekt **„**Ocena stanu zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych i rekreacyjnych dla potrzeb ochrony obszarów chronionego krajobrazu województwa podkarpackiego wraz z rekomendacjami do ich ochrony", finansowany w ramach Funduszy Europejskich dla Podkarpacia 2021–2027. Projekt obejmuje kompleksową waloryzację 13 obszarów chronionego krajobrazu województwa podkarpackiego, w tym ocenę stanu zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych oraz identyfikację zagrożeń. Rezultatem prac będzie opracowanie rekomendacji służących skuteczniejszej ochronie i zrównoważonemu zarządzaniu obszarami chronionego krajobrazu.

W ramach projektów „Miniatura", finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, młoda kadra prowadziła badania dotyczące reakcji roślin na czynniki stresowe oraz możliwości wykorzystania naturalnych substancji w ochronie roślin. W jednym z projektów analizowano mechanizmy odpowiedzi antyoksydacyjnej pszenżyta na stres wywołany doglebową aplikacją soli metali ciężkich ($Cu(NO_3)_2$, $Pb(NO_3)_2$ i $CdCl_2$), wykazując zróżnicowaną reakcję poszczególnych genotypów na stres oksydacyjny. Drugi projekt obejmował ocenę właściwości bakteriostatycznych ekstraktów z liści paulowni wobec bakterii powodujących choroby roślin warzywnych. Uzyskane wyniki wskazały na możliwość wykorzystania ekstraktów roślinnych jako alternatywy dla chemicznych środków ochrony roślin w integrowanej i ekologicznej produkcji roślinnej. Realizacja projektów przyczyniła się do rozwoju kompetencji badawczych młodej kadry oraz wzbogacenia doświadczenia naukowego pracowników zaangażowanych w kształcenie na kierunku *rolnictwo*.

W ramach projektu B+R nr 00015.DDD.6509.00025.2020.05, realizowanego przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku *rolnictwo* we współpracy z Fieldstone Investments Sp. z o.o., Oryginal Food Sp. z o.o. oraz Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, opracowano innowacyjną metodę obróbki pozbiorczej owoców żurawiny wielkoowocowej, wykorzystującą połączenie ciągłego procesu ozonowania z naświetlaniem promieniowaniem UV-C. Zastosowanie opracowanej technologii pozwoliło na ograniczenie obecności mikroorganizmów patogennych oraz wydłużenie trwałości przechowalniczej owoców. Opracowane rozwiązanie znalazło zastosowanie w praktyce gospodarczej poprzez rozbudowę istniejącej linii do obróbki pozbiorczej owoców u producenta żurawiny. Rezultatem prac badawczo-wdrożeniowych było również uzyskanie patentu na wynalazek pt. „Sposób obróbki owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro, oraz komora do ozonowania i naświetlania UV-C owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro" (patent nr P. 441160). Projekt stanowi przykład wykorzystania wyników działalności naukowej pracowników w opracowywaniu i wdrażaniu rozwiązań technologicznych znajdujących zastosowanie w praktyce rolniczej i sektorze rolno-spożywczym.

W ramach projektu B+R nr 00013.DDD.6509.00066.2022.09, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)**,** pracownicy realizujący zajęcia na kierunku *rolnictwo* we współpracy Fieldstone Investments Sp. z o.o., Oryginal Food Sp. z o.o. oraz Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale opracowano innowacyjną metodę stymulacji wegetatywnego rozmnażania żurawiny wielkoowocowej z wykorzystaniem nowych inicjatorów organicznych. Zastosowanie opracowanej metody przyczyniło się do przyspieszenia inicjacji oraz rozwoju systemu korzeniowego roślin rozmnażanych wegetatywnie, zwiększając efektywność procesu ich ukorzeniania. Uzyskane wyniki mają znaczenie dla praktyki produkcji materiału roślinnego oraz doskonalenia technologii rozmnażania żurawiny wielkoowocowej.

Skala działalności badawczej i wdrożeniowej znajduje potwierdzenie w uzyskanych prawach własności przemysłowej. W latach 2022–2026 pracownicy Wydziału uzyskali 16 patentów, a także opracowali 2 kolejne zgłoszenia patentowe. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w Załączniku 3_3.3.

Dorobek pracowników znajduje odzwierciedlenie także w licznych nagrodach i wyróżnieniach otrzymanych za osiągnięcia naukowe oraz dydaktyczne (Zał.3 3,7). W latach 2021–2026 wyróżnienia przyznawały zarówno instytucje krajowe, jak i gremia o charakterze międzynarodowym. W 2026 roku dwóch pracowników otrzymało zespołową Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności wdrożeniowej. Wyróżnienie stanowi potwierdzenie wysokiego poziomu prowadzonych badań aplikacyjnych oraz ich znaczenia dla praktyki gospodarczej.

Na szczególne podkreślenie zasługują również osiągnięcia pracowników w zakresie działalności wynalazczej i ochrony własności intelektualnej. W 2024 roku podczas międzynarodowych wystaw wynalazków pracownicy uzyskali złoty medal w konkursie ICAN (*International Invention Innovation Competition*) w Kanadzie za wynalazek pt. „Urządzenie do fumigacji roślin i sposób uprawy roślin pod osłonami, w szczególności malin" oraz brązowy medal ARECA w Chorwacji za wynalazek pt. „Sposób obróbki owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro oraz komora do ozonowania i naświetlania UV-C owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro" (patent nr P. PL 247081 B1). Wymienione osiągnięcia potwierdzają aktywny udział pracowników w działalności badawczo-rozwojowej, wdrożeniowej i wynalazczej, a także praktyczne znaczenie prowadzonych badań dla rozwoju nowoczesnego, innowacyjnego i zrównoważonego rolnictwa oraz ogrodnictwa. Stanowią one również istotny element potencjału naukowego i aplikacyjnego kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *rolnictwo*.

W 2023 roku pracownicy otrzymali złoty medal podczas międzynarodowej wystawy wynalazków i innowacji INTARG za „Sposób oceny stopnia przetworzenia odpadów biodegradowalnych" (patent nr P. 246558).

W 2022 roku jedna osoba otrzymała Stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnych młodych naukowców, a także wyróżnienie Ministra Edukacji i Nauki za opracowanie dotyczące uprawy pomidora. W 2024 roku pracownik otrzymał II miejsce w ogólnopolskim konkursie „Kobiety tworzą innowacje" w kategorii „Naukowczyni w produkcji rolniczej". Uzyskane wyróżnienia potwierdzają wysoką jakość działalności naukowej oraz jej znaczenie dla rozwoju innowacyjnych rozwiązań w produkcji rolniczej.

Ponadto pracownicy Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego otrzymali Złoty, Srebrny i Brązowy Krzyż Zasługi oraz Medale Komisji Edukacji Narodowej. Osiągnięcia badawcze kadry zostały wyróżnione Nagrodą Indywidualną Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego I, II i III stopnia. Szczegóły w charakterystykach nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia (Załącznik nr 2, Cz. I, zał. 4).

Aktywność naukowa pracowników przejawia się również poprzez ich zaangażowanie w działalności redakcyjnej czasopism naukowych. Nauczyciele akademiccy pełnią lub pełnili funkcje redaktorów w czasopismach naukowych, m.in. *Agriculture*, *Plants* oraz *Polish Journal for Sustainable Development*. Ponadto zasiadają w radach naukowych czasopism *Journal of Ecological Engineering* oraz *Ecological Engineering & Environmental Technology (EEET)*.

Bogate doświadczenie zawodowe oraz dorobek naukowy są również podstawą uczestnictwa pracowników w krajowych i międzynarodowych organizacjach, komisjach oraz gremiach eksperckich. Wśród osób prowadzących zajęcia na kierunku znajdują się eksperci i członkowie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, w tym Zespołu Nauk Przyrodniczych oraz Zespołu Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych. Kadra pełni również funkcje w strukturach Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, m.in. w komisji ds. rejestracji odmian roślin pastewnych oraz uczestniczy w pracach zespołów eksperckich zajmujących się analizą szans i zagrożeń oraz kierunków rozwoju obszarów wiejskich. Pracownicy angażują się także w prace zespołów związanych ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa oraz analizą kierunków rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa

w ramach Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021–2027. Ponadto przedstawiciel kadry uczestniczy w pracach Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) w ramach grupy *Species Survival Commission (SSC)*. Aktywność ekspercka pracowników wzmacnia powiązanie działalności dydaktycznej z aktualnymi potrzebami sektora rolnego, ochrony środowiska oraz polityki rozwoju obszarów wiejskich.

Pracownicy pełnią również funkcje w organizacjach naukowych, m.in. jako prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej członkowie KPZK PAN oraz Polskiego Komitetu Normalizacyjnego – Komisji ds. Zoologii Gleby. Należą także do licznych towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Międzynarodowej Unii Towarzystw Gleboznawczych (IUSS), Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, Polskiego Towarzystwa Agronomicznego, Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego oraz Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Istotnym elementem rozwoju kompetencji kadry są także krajowe i zagraniczne wyjazdy naukowe oraz dydaktyczne. Pracownicy Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego korzystali z możliwości mobilności w ramach programu Erasmus+. Wyjazdy naukowe pracowników obejmowały m.in. wizyty w ośrodkach naukowych w Słowacji, Hiszpanii, Portugalii i Czechach. Ponadto, w ramach projektu Regionalna Inicjatywa Doskonałości (RiD), pracownicy odbywali staże naukowe w ośrodkach zagranicznych w Chorwacji, Hiszpanii i Czechach, co sprzyjało rozwijaniu współpracy naukowej oraz wymianie doświadczeń i dobrych praktyk badawczych. Szczegółowe informacje dotyczące mobilności przedstawiono w Załączniku nr 3, zał. 3.5. W okresie podlegającym ocenie 25 nauczycieli akademickich Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, prowadzących zajęcia na kierunku *rolnictwo* wyjechało za granicę w celach naukowo-badawczych, 10 w celach dydaktycznych i 8 w celach szkoleniowych.

Współpraca naukowa rozwijana jest również z krajowymi jednostkami badawczymi i uczelniami. Pracownicy uczestniczą we wspólnych przedsięwzięciach badawczych m.in. z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, Uniwersytetem Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Gdańskim, UTP w Bydgoszczy oraz IUNG-PIB w Puławach. Pełna dokumentacja dotycząca kompetencji, dorobku naukowego, uzyskanych stopni i tytułów oraz doświadczenia dydaktycznego nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku *rolnictwo* została zawarta w indywidualnych kartach charakterystyki kadry. Dokumenty te stanowią część II Raportu Samooceny i zostały zamieszczone w Załączniku III_4.1.

4.2. **obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągania przez studentów kompetencji zawiązanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz inżynierskich** (w przypadku, gdy oceniany kierunek prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera)

Przydział zajęć dydaktycznych na kierunku *rolnictwo* odbywa się z uwzględnieniem kompetencji nauczycieli akademickich, ich doświadczenia dydaktycznego oraz profilu prowadzonej działalności naukowej. Kadra dydaktyczna posiada odpowiednie przygotowanie merytoryczne, potwierdzone zarówno dorobkiem naukowym, jak i doświadczeniem w działalności dydaktycznej.

Za weryfikację właściwego doboru nauczycieli do poszczególnych zajęć odpowiada *Zespół Programowy Kierunku Rolnictwo*. Jednym z podstawowych zadań Zespołu jest analiza kompetencji oraz dorobku naukowego osób proponowanych do prowadzenia określonych przedmiotów. Na tej podstawie formułowane są rekomendacje dotyczące obsady dydaktycznej. W ramach prowadzonego monitoringu oceniana jest również zgodność powierzanych zajęć z profilem naukowym nauczycieli prowadzących zajęcia.

Zajęcia prowadzone w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, laboratoriów oraz seminariów dyplomowych powierzane są nauczycielom posiadającym kompetencje odpowiadające zakresowi tematycznemu danego przedmiotu. Podstawą doboru są przede wszystkim zainteresowania naukowe i zakres prowadzonych badań, doświadczenie zawodowe oraz praktyka dydaktyczna. Dzięki temu treści przekazywane studentom są oparte na aktualnym stanie wiedzy. Zgodnie z Regulaminem pracy na Uniwersytecie Rzeszowskim wykłady prowadzą nauczyciele akademiccy z tytułem naukowym profesora, stopniem doktora habilitowanego lub stopniem doktora posiadający odpowiednie doświadczenie i wiedzę z zakresu danego przedmiotu. W uzasadnionych przypadkach Rada Wydziału, na wniosek kierownika kierunku, może wskazać do prowadzenia wykładów specjalistów w danej dziedzinie, posiadających tytuł zawodowy magistra lub równorzędny. Zasady planowania obsady kadrowej uwzględniają jednocześnie kryteria i wymogi zawarte w Zarządzeniu nr 120/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 19 maja 2025 r. w sprawie szczegółowych zasad planowania obsady kadrowej oraz ustalenia minimalnej liczebności grup studenckich dla form zajęć dydaktycznych prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zmianami.

Aktywność badawcza kadry stanowi istotny element procesu kształcenia. Nauczyciele akademiccy angażują studentów w realizowane przedsięwzięcia naukowe, umożliwiając im poznanie metodologii prowadzenia badań oraz rozwijanie umiejętności analitycznych i badawczych. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie przygotowywanie prac dyplomowych. Ich tematyka jest najczęściej związana z zainteresowaniami naukowymi promotora, co pozwala studentom na bezpośrednie wykorzystanie aktualnego dorobku badawczego kadry.

Skuteczność działań ukierunkowanych na rozwój kompetencji naukowych studentów znajduje potwierdzenie w ich aktywności publikacyjnej oraz konferencyjnej. W latach 2021–2026 studenci kierunku *rolnictwo* byli współautorami 9 publikacji naukowych, 1 rozdział w monografii oraz 9 doniesień konferencyjnych. Aktywność ta stanowi istotny element przygotowania studentów do dalszego rozwoju naukowego, w tym do podjęcia kształcenia w Szkole Doktorskiej.

Możliwość uczestniczenia w działalności badawczej stwarzana jest również w ramach Studenckiego Koła Naukowego. Studenci kierunku *rolnictwo* brali udział w konferencjach, seminariach i innych wydarzeniach naukowych, podczas których prezentowali rezultaty prowadzonych badań. Szczegółowe informacje dotyczące działalności naukowej studentów, ich publikacji oraz udziału w konferencjach i seminariach przedstawiono w Załączniku nr 3, zał. 3.6.

4.3. łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej

Nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo* posiadają kompetencje oraz doświadczenie odpowiadające zakresowi tematycznemu prowadzonych przedmiotów. Ma to potwierdzenie w prowadzonych badaniach naukowych, działalności dydaktycznej, a także w dorobku publikacyjnym. Rezultaty prac badawczych są wykorzystywane w procesie kształcenia, dzięki czemu studenci mają możliwość zapoznawania się z aktualnymi wynikami badań oraz współczesnymi problemami występującymi w rolnictwie. W dorobku publikacyjnym pracowników znajdują się zarówno artykuły naukowe, jak i rozdziały w monografiach oraz opracowania o charakterze monograficznym. Do publikacji związanych z tematyką przedmiotów realizowanych na kierunku można zaliczyć m.in.:

- Funkcjonowanie rolnictwa ekologicznego w warunkach suszy i wysokich temperatur w kontekście zmian klimatu. Agro Podkarpacie, 7-8, 2026, 167-168.
- Znaczenie temperatury powietrza w polowej uprawie roślin. Agro Podkarpacie, 3 (163), 2026, 26-27.
- Płodozmian w rolnictwie. Agro Podkarpacie, 4 (152), 2025, 43-45.
- Comprehensive analysis of highbush blueberry plants propagated in vitro and conventionally. International Journal of Molecular Sciences, 25, 2024, 544. https://doi.org/10.3390/ijms25010544.

- Zachowanie bioróżnorodności genetycznej w kolekcji starych odmian roślin sadowniczych Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie, rozdział w monografii ”Uwarunkowania produkcji żywności” Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 7, 2024, 39-45.
- The influence of some reactive oxygen species treatments on the yield and changes in the chemical composition of potato tubers (*Solanum tuberosum* L.). Agronomy, 14, 2024, 1865. https:// doi.org/10.3390/agronomy14081865.
- Rolnicza przestrzeń produkcyjna i bilans glebowej materii organicznej w województwie podkarpackim. Polish Journal for Sustainable Development, 28 (1), 2024, 37-44.
- Effects of sowing date variation on winter wheat(*Tritium aestivum* L.) quality and grain yield. Journal of Elementology, 28(4), 2023, 1089-1100,http://doi.org/10.5601/jelem.2023.28.2.2403.
- Ciecierzyca, rozdział w monografii ”Uprawa roślin” Tom IV, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, 2023, 309 -334.
- Efektywność produkcji jęczmienia ozimego z przeznaczeniem na cele browarnicze w wybranych gospodarstwach na podkarpaciu. [w:] Uwarunkowania produkcji żywności, część 2, Wydawnictwo UR, 2022,29-40.
- Ziarno owsa (*Avena sativa* L) i możliwości jego wykorzystania jako alternatywnego źródła energii. Polish Journal for Sustainable Development, 26 (2), 2022, 71-76.
- Physiological and epigenetic reaction of barley (*Hordeum vulgare* L.) to the foliar application of silicon under soil salinity conditions. International Journal of Molecular Sciences. 23 (3), 2022, 1149. DOI 10.3390/ijms23031149.
- Efektywność tuczu świń linii Hypor Libra w zależności od systemu utrzymania, rozdział w monografii ” Uwarunkowania produkcji żywności” cz. 2, Wydawnictwo UR, 2022, 107 - 130.
- Effect of different tillage systems on soil organic carbon and enzymatic activity. Agronomy 2022, 12, 208. https://doi.org/10.3390/agronomy12010208.
- Modelling of mechanical properties of fresh and stored fruit of Large cranberry using multiple linear regression and machine Learning. Agriculture, 12(2), 2022, 200.
- Physiological and epigenetic reaction of barley (*Hordeum vulgare* L.) to the foliar application of silicon under soil salinity conditions. International Journal of Molecular Sciences. 23 (3), 2022, 1149. DOI 10.3390/ijms23031149.
- Morphophysiology, productivity and quality of soybean (*Glycine max* (L.) Merr.) cv. Merlin in response to row spacing and seeding systems. Agronomy, 11(2), 2021, 403. https://doi.org / 10.3390/agronomy11020403.
- Molecular and immunological identification of low allergenic fruits among old and new apple varieties. Int. J. Mol. Sci. 22, 2021, 3527. https://doi.org/10.3390/ijms22073527.
- Reakcja pszenicy zwyczajnej ozimej na dolistne nawożenie. Biuletyn Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin. 294, 2021,73–81. https://doi.org/10.37317/biul-2021-0008.

Przedstawiony dorobek wskazuje na szeroki zakres zainteresowań badawczych kadry, obejmujący m.in. produkcję roślinną, technologie uprawy, jakość płodów rolnych, rolnictwo ekologiczne, nawożenie, rośliny strączkowe oraz zagadnienia związane z wykorzystaniem czynników agrośrodowiskowych. Publikacje te stanowią jednocześnie wartościowe uzupełnienie materiałów wykorzystywanych podczas zajęć dydaktycznych.

Pracownicy Wydziału uczestniczący w kształceniu na kierunku *rolnictwo* doskonalili kompetencje również poprzez udział w szkoleniach i innych formach podnoszenia kwalifikacji.

Nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo* angażują się również w rozwój naukowy studentów poprzez opiekę nad studenckimi kołami naukowymi. Działalność ta umożliwia studentom poszerzanie wiedzy zdobywanej podczas zajęć, rozwijanie indywidualnych zainteresowań

oraz zdobywanie praktycznych umiejętności związanych z prowadzeniem badań. Pod opieką nauczycieli akademickich studenci uczestniczą w różnorodnych przedsięwzięciach naukowych i popularyzujących naukę. Obejmują one przede wszystkim udział w konferencjach, seminariach, szkoleniach, wystawach, warsztatach oraz targach. Tego rodzaju aktywność pozwala studentom rozwijać umiejętności prezentowania wyników własnych prac, komunikacji naukowej oraz współpracy w zespołach badawczych. Zaangażowanie kadry w rozwój naukowy i dydaktyczny studentów stanowi ważny element procesu kształcenia, umożliwiając łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką badawczą oraz tworząc warunki do dalszego rozwoju akademickiego studentów. Członkostwo i działalność w studenckich kołach naukowych sprzyjają rozwijaniu samodzielności studentów oraz ich aktywności w podejmowaniu inicjatyw naukowych. Zdobywane doświadczenia mogą stanowić podstawę do podejmowania dalszej aktywności naukowej, w tym udziału w projektach badawczych i przygotowywania prac naukowych.

4.4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry

Polityka kadrowa Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego jest zgodna ze *Strategią Rozwoju UR* i ma na celu zapewnienie wykwalifikowanej kadry posiadającej kompetencje do prowadzenia zajęć na wysokim poziomie dydaktycznym i merytorycznym. Zatrudnianie kadry odbywa się w drodze transparentnych procedur konkursowych, w duchu HR Excellence in Research – certyfikat ten został przyznany Uczelni w 2022 r. Zasady zatrudniania nauczycieli akademickich w Uniwersytecie Rzeszowskim określa Zarządzenie nr 212/2021 Rektora UR z 8 listopada 2021 r. *w sprawie wprowadzenia polityki przejrzystej i merytorycznej rekrutacji pracowników na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne (OTM-R) w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Polityka kadrowa realizuje również zasady Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Pracowników Naukowych. Europejska Karta Naukowca ustanawia ogólne zasady i wymagania określające role, zakres obowiązków i uprawnienia pracowników naukowych, a także ich pracodawców. Kodeks postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych obejmuje ogólne zasady i wymagania, do których powinni stosować się pracodawcy, a które powinny zagwarantować przestrzeganie takich wartości jak przejrzystość procesu rekrutacji oraz równe traktowanie wszystkich kandydatów (https://www.ur.edu.pl/pl/pracownik/hr4r-ur). Wdrożona w Uniwersytecie Rzeszowskim polityka równości płci oraz równego traktowania, stanowi również istotny element polityki zatrudnienia oraz świadczenia pracy. Szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/rowne-traktowanie.

Zatrudnienia nauczycieli akademickich odbywają się w drodze konkursowej (zatrudnienie na umowę o pracę), a szczegółowe zasady postępowań konkursowych zapisane są w Statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nauczyciele akademiccy będący pracownikami UR są zatrudniani w grupach: pracowników badawczych, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz pracowników dydaktycznych. Szczegółowe obowiązki nauczycieli akademickich zapisane są w Regulaminie Pracy UR, którego tekst jednolity określa załącznik nr 1 do Uchwały nr 184/09/2022 Senatu UR z dnia 29 września 2022 roku *w sprawie zmian w Regulaminie pracy Uniwersytetu Rzeszowskiego*. W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku dopuszcza się również zatrudnienie specjalistów w określonej dziedzinie spoza pracowników UR na podstawie umowy cywilno-prawnej, przy czym wymiar kadry zatrudnianej spoza Uczelni do obsady zajęć dydaktycznych nie może być wyższy niż określony w przepisach art. 73 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1571 z późn. zm.).

Działalność dydaktyczna nauczycieli akademickich (w tym realizacja zajęć, również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) podlega systematycznej ocenie oraz kontroli przez bezpośrednich przełożonych (hospitacje zajęć) oraz przez studentów w ramach systemu ankietyzacji. Ankiety studenckie, dotyczące każdego przedmiotu i każdego prowadzącego, są wypełniane on-line z wykorzystaniem systemu *Wirtualna Uczenia* po zakończeniu każdego semestru. Ponadto, system ankietyzacji wraz z działalnością naukową i organizacyjną stanowi element oceny okresowej nauczycieli akademickich. Nauczyciele akademiccy prowadzący zajęcia na tym kierunku są od wielu lat bardzo dobrze oceniani przez studentów. Wysoko oceniane jest zwłaszcza duże zaangażowanie i bardzo dobre przygotowanie prowadzących do zajęć, przekazywanie wiedzy w sposób przejrzysty, interesujący i zrozumiały oraz przyjazne podejście do studentów, pozytywna atmosfera, życzliwość i otwartość. Doceniane jest ponadto łączenie wiedzy teoretycznej z praktycznymi przykładami i interaktywną dyskusją, zachęcanie do samodzielnego myślenia, zadawania pytań i pogłębiania zainteresowań, a także punktualność, właściwa organizacja zajęć, umiejętne rozplanowanie zadań i w pełni wykorzystany czas spędzony na zajęciach.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się według ustaleń przyjętych w Statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego (§ 133-135). Każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co dwa lata, jednak nie rzadziej niż raz na 4 lata. Zasady oraz kryteria oceny nauczycieli określa Zarządzenie nr 286/2025 Rektora UR z dnia 29.12.2025 r. Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje wydziałowa komisja oceniająca i dotyczy ona działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Wyniki tej oceny mogą mieć wpływ na: przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku; wysokość uposażenia; awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. Nauczyciel akademicki ma prawo do złożenia odwołania od wyniku przyznanej oceny do Odwoławczej komisji oceniającej. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania negatywnej oceny okresowej, zgodnie z art. 123 ust. 1 pkt 1 Ustawy PSWiN. Rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania 2 kolejnych negatywnych ocen okresowych, zgodnie z art. 123 ust. 2 ww. ustawy.

Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich odbywają się zgodnie z określonymi w Uczelni zasadami. Aktualnie obowiązującą procedurę przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych określa Uchwała nr 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 r. *w sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Celem hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunkach realizowanych na Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym na kierunku *rolnictwo* jest ocena jakości kształcenia studentów oraz dążenie do jej systematycznej poprawy. Hospitacje zajęć dydaktycznych obowiązują wszystkich nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR. Hospitacje zajęć dydaktycznych obejmują również osoby realizujące proces dydaktyczny na podstawie umowy cywilno-prawnej. Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczyciela przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dziekan Wydziału przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Ogólne wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawione zostają na Radzie Wydziału i stanowią podstawę do doskonalenia procesu kształcenia.

W ramach **systemu ankietyzacji** z wykorzystaniem systemu dziekanatowego Wirtualna Uczelnia, w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot oraz w ankiecie oceny dziekanatu studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat jakości systemu kształcenia (Ankietyzacja - Uniwersytet Rzeszowski). Anonimowe ankiety studenckie dotyczące każdego przedmiotu i nauczycieli prowadzących wypełniane są po zakończeniu każdego semestru. Sposób realizacji ankiet określa Zarządzenie nr 94/2025 Rektora

Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 9 kwietnia 2025 r. *w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia oraz analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim*. Wyniki oceny uzyskane w oparciu o ankiety studenckie są analizowane przez Dyrektora Instytutu, Kierownika kierunku oraz przez Dziekana Wydziału. W szczególnych przypadkach, w sytuacji, kiedy wyniki ankiet studenckich budzą zastrzeżenia, Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem i ustala działania naprawcze, pozwalające na doskonalenie ich warsztatu. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na posiedzeniu Rady Wydziału (w skład której wchodzą także studenci) i stanowią element doskonalenia procesu kształcenia. Wyniki tej ankiety uwzględniane są także w ankiecie okresowej oceny nauczyciela.

W pełnieniu obowiązków dydaktycznych oraz dążeniu do własnego rozwoju nauczyciele akademiccy zobowiązani są do poszanowania i przestrzegania uniwersalnych zasad etycznych, zgodnie z ***Kodeksem etyki nauczycieli akademickich*** określonym w Uchwale Senatu UR nr 580/06/2020 z dnia 25 czerwca 2020 r.

Ważnym elementem polityki kadrowej Uniwersytetu Rzeszowskiego są starania, aby być coraz bardziej przyjaznym dla całej społeczności akademickiej. Powołane zostały wewnętrzne instytucje uniwersyteckie, które służą temu, aby w sytuacjach trudnych, konfliktowych lub w przypadku nierównego traktowania służyć pomocą w rozwiązaniu zaistniałego problemu. Wewnętrzną politykę przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji, korupcji i innym zachowaniom niepożądanym w Uniwersytecie Rzeszowskim określa Zarządzenie Rektora UR nr 120/2024 z dnia 8 października 2024r.

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W tym kontekście warto przedstawić awanse naukowe kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów

Wewnętrzny system wspierania i motywowania do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych kadry UR prowadzącej kształcenie na kierunku Rolnictwo jest wieloaspektowy i składa się z kluczowych elementów takich jak: wsparcie w zakresie rozwoju zawodowego i postępowań awansowych, wsparcie w zakresie pomocy administracyjnej w tworzeniu projektów w zakresie badań podstawowych, komercyjnych i innych, wsparcie młodej kadry w kontekście wewnętrznych grantów celowych, transparentnej polityki wynagradzania projakościowego oraz nagród przyznawanych przez JM Rektora, dostęp do szkoleń podnoszących kompetencje naukowe, dydaktyczne czy też organizacyjne, wsparcie w zakresie mobilności nauczycieli akademickich w ramach różnych programów (NAWA, Erasmus Mobility, umowy bilateralne), aż po wsparcie w zakresie równego traktowania, przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji, korupcji oraz równości płci. Realizowana polityka kadrowa sprzyja stabilizacji zatrudnienia, trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia, czego wyrazem są osiągane kolejne stopnie naukowe, otrzymane nagrody i wyróżnienia, uczestnictwo w różnych szkoleniach podnoszących kompetencje czy mobilność.

Wspieranie kadry w zakresie rozwoju zawodowego i projektów realizowane jest na czterech głównych płaszczyznach, w oparciu o wewnętrzne procedury UR: (**1**) doradztwo zawodowe w zakresie konsultacji warunków umów oraz regulacji prawnych dotyczących zatrudniania na stanowiskach w UR; (**2**) doradztwo w zakresie awansowania i rozwoju indywidualnej kariery naukowej; (**3**) doradztwo w zakresie składania projektów badawczych oraz ich późniejszej administracji; (**4**) doradztwo w zakresie ochrony własności intelektualnej i transferu wiedzy. Uzyskanie wsparcia zawodowego przez pracowników możliwe jest również w formie on-line w ramach grupy na platformie MS Teams.

W ramach wsparcia postępowań awansowych w zakresie stopni i tytułów naukowych Uniwersytet Rzeszowski ma opracowane własne procedury oraz regulamin określający zakres oferowanej pomocy. Regulamin przeprowadzania czynności w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz stopnia doktora habilitowanego prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim określa Uchwała nr 57/03/2025 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 marca 2025 r. Zasady finansowania kosztów postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, doktora habilitowanego i tytułu profesora nauczycielom akademickim zatrudnionym w Uniwersytecie Rzeszowskim określa Zarządzenie nr 16/2024 Rektora UR z dnia 28 lutego 2024 r. Oferowane wsparcie wiąże się również z zobowiązaniami pracowników, którzy z takiej formy pomocy korzystają, w zakresie minimalnego okresu zatrudnienia w UR po uzyskaniu stopnia bądź tytułu. Ponadto nauczyciele akademiccy podnoszący swoje kwalifikacje przez uczestnictwo w studiach podyplomowych organizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski mogą skorzystać z obniżonych stawek za studia na podstawie decyzji Rektora UR.

Rozwój naukowy kadry akademickiej zaangażowanej w proces kształcenia na kierunku *rolnictwo* w latach 2022-2026 przejawiał się w uzyskaniu kolejnych stopni i tytułów naukowych. W analizowanym okresie 1 nauczyciel akademicki uzyskał stopień naukowy doktora, 7 doktora habilitowanego, a 2 osoby otrzymały tytuł naukowy profesora. Spośród 10 odnotowanych awansów naukowych 9 dotyczyło pracowników Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, natomiast 1 - nauczyciela akademickiego Instytutu Technologii Żywności i Żywienia.

Uniwersytet Rzeszowski wspiera i motywuje rozwój kadry badawczo-dydaktycznej i dydaktycznej. Zgodnie z tą polityką w systemie wynagradzania nauczycieli akademickich uwzględniany jest dodatek projakościowy. Wielkość przyznanego dodatku projakościowego uzależniona jest od wyników oceny pracownika. Aktualne kryteria oceny działalności naukowej pracowników, będące podstawą wynagrodzenia projakościowego określa Zarządzenie Rektora UR nr 46/2025 z dn. 17 lutego 2025 r.

Kolejnym czynnikiem, który w istotny sposób premiuje aktywność nauczycieli akademickich jest stosowany w Uczelni system nagród. Szczegółowe zasady przyznawania nagród określa Zarządzenie Rektora UR nr 81/2025 z dn. 25 marca 2025, z poźn. zm. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.* Powyższy akt prawny dostępny jest na stronie UR pod adresem: https://www.ur.edu.pl/pl/pracownik/nagrody-ordery-odznaczenia/laur-dydaktyczny1/akty-prawne. Pracownicy mogą otrzymywać nagrody za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną, takie jak: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego, Nagroda Rektora I stopnia, Nagroda Rektora II stopnia, Nagroda Rektora III stopnia, Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego. W załączniku nr 3 (zał. 3.7.) wymieniono przykłady uzyskanych przez pracowników nagród i wyróżnień

Regularne przeprowadzanie hospitacji zajęć dydaktycznych, okresowa ocena nauczycieli, ankiety oceny dokonywane przez studentów, nominacje przyznawane przez studentów (*Laur Studenta*) oraz odznaczenia państwowe (Medale KEN) aktywizują podnoszenie kompetencji dydaktycznych.
Nauczyciele akademiccy mieli również możliwość udziału w szkoleniach m. in. organizowanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej finansowanych z Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój:

- „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia" - podnoszenie kompetencji dydaktycznych, metodycznych i technicznych,
- „Przyjazny nURt" - szkolenia świadomościowe dla pracowników. Szkolenia te mają na celu zwiększenie kompetencji w zakresie organizacji i realizacji procesu kształcenia oraz obsługi administracyjnej studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami.

Szkolenia organizowane dla pracowników UR (w większości bezpłatne) pozwalają na podniesienie kompetencji dydaktycznych, m.in. poprzez wykorzystanie nowoczesnych metod kształcenia (m.in. metod aktywnych, coachingu, grywalizacji) podczas zajęć ze studentami. Pozwalają także na

poszerzenie umiejętności obsługi narzędzi i programów wykorzystywanych w badaniach naukowych i na zajęciach (m.in. programów STATISTICA czy QGIS) oraz różnorodnych kompetencji miękkich.

Przykładowe szkolenia, w których pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku w okresie od 2021 do 2026 roku uczestniczyli:

1. AI MasterClass Higher Education – cykl szkoleń organizowanych przez Google for Education Polska: „Pracownicy uczelni Basic", „Pracownicy uczelni Medium", „Pracownicy uczelni Pro", 2026
2. AI w badaniach naukowych, SAGES, platforma online, 2025.
3. Analiza danych ankietowych – kurs podstawowy, StatSoft Polska, 2023.
4. Analiza wyników badań empirycznych w programie Statistica, Przykłady planowania i analizy wyników badań empirycznych w programie Statistica, StatSoft Polska, 2026.
5. Analizy obrazowe w aplikacji ArcGIS Pro, szkolenie prowadzone przez ekspertkę GIS Marię Sokołowską, Esri Polska Sp. z o.o., platforma online, 2026.
6. Automotywacja do pracy naukowej i dydaktycznej, warsztaty online dla nauczycieli akademickich, 2024 r.
7. Bezpieczeństwo informacji – Security Awareness, Uniseco Sp. z o.o., platforma online, 2023 i 2026.
8. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z technologii informatycznych – szkolenie z zakresu cyberbezpieczeństwa informacji, Uniwersytet Rzeszowski, 2026.
9. Bezpieczne i odpowiedzialne stosowanie środków ochrony roślin – seminarium, Uniwersytet Rzeszowski, 2023.
10. Biologia na studiach – mikrobiologia ogólna, Strefa Kursów, 2026.
11. Coaching jako skuteczna metoda pracy ze studentami. Podnoszenie umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich, Centrum Szkolenia Poczty Polskiej, Rzeszów, 2018–2019.
12. Cyberbezpieczeństwo, Uniwersytet Rzeszowski, platforma e-learningowa, 2026.
13. Czy analiza ICP-OES może być tańsza? – webinarium, MS Spektrum, 2026.
14. Dobre praktyki w regionie w obszarze GOZ, Podkarpackie Centrum Innowacji w Rzeszowie, 2026.
15. Doradztwo nawozowe w praktyce, Uniwersytet Rzeszowski, 2026.
16. Efektywna komunikacja w dydaktyce pracy z pokoleniem Z, warsztaty, Uniwersytet Rzeszowski, 2026.
17. Efektywna komunikacja w zespole – czyli jak skutecznie kierować ludźmi i twórczo rozwiązywać konflikty, Centrum Księgowości i Biznesu, Rzeszów, 2022.
18. Efektywna komunikacja, Uniwersytet Rzeszowski, 2024.
19. Efektywne wykorzystywanie narzędzi GIS – „ArcGIS Pro: Efektywne wykorzystywanie narzędzi GIS", Esri Polska Sp. z o.o., platforma online, 2025.
20. Europejska Karta Naukowca – szkolenie w ramach wdrażania strategii Human Resources Strategy for Researchers (HRS4R), Uniwersytet Rzeszowski, 2026.
21. Głos i mowa jako narzędzie pracy naukowca. Jak pracować nad skutecznym przekazem, Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju Tygiel, 2025
22. Gospodarka nawozowa a ochrona wód, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, 2023.
23. GOZ w praktyce – inspirujące przykłady sukcesów, wyzwania i kluczowe lekcje z wdrożeń, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, 2026.
24. Granty NCN – krok po kroku do sukcesu, Podkarpackie Centrum Innowacji we współpracy z Narodowym Centrum Nauki, 2023.
25. Grywalizacja – skuteczne metody nauczania z wykorzystaniem elementów gier w celu aktywizacji i motywowania studentów do nauki, szkolenie realizowane w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia", 2022.
26. Innovative Entrepreneurship Course HEI2MARKET, platforma online, 2025.
27. Innowacyjne metody nauczania zdalnego, w tym weryfikacja efektów nauki zdalnej, szkolenie realizowane w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia", Centrum Szkoleniowe Poczty Polskiej S.A., 2022.
28. Jak mieć rację i dobrą relację – psychologia menedżerska, 2022.
29. Jak przygotować wniosek w Horyzoncie Europa, Podkarpackie Centrum Innowacji, 2022.

30. Jak reagować na naruszenia? Praktyczny wymiar postępowań dyscyplinarnych studentów – webinarium, 2025
31. Jak wystartować ze startupem w Polsce? – webinarium, 2025 r.
32. Jak z sukcesem przygotować wnioski o granty Narodowego Centrum Nauki – szkolenie dla wnioskodawców, Podkarpackie Centrum Innowacji, 2022.
33. Komunikacja w zespole z wykorzystaniem narzędzi coachingowych, 2022.
34. Metody aktywne w pracy nauczyciela akademickiego, 2022.
35. Miniatura 9 – szkolenie dotyczące przygotowywania projektów badawczych i pozyskiwania finansowania na działalność naukową, 2025.
36. Niechemiczne rozwiązania w integrowanej ochronie roślin – webinarium, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, 2025.
37. Nowe podejście do ochrony danych osobowych po wejściu RODO, Uniseco Sp. z o.o., Uniwersytet Rzeszowski, 2023 i 2026.
38. Ochrona danych osobowych, Uniwersytet Rzeszowski, platforma e-learningowa, 2026.
39. Ochrona własności intelektualnej źródłem przewagi organizacji opartej na wiedzy, Podkarpackie Centrum Innowacji, 2023.
40. Odkrywanie mostów: Efektywna komunikacja międzypokoleniowa w edukacji akademickiej, 2024
41. Pełne wykorzystanie możliwości Scopus AI: kompleksowe omówienie narzędzia i demonstracja na żywo – webinarium, Elsevier Online Training Hub, 2025.
42. Podstawy ochrony roślin oraz integrowana ochrona roślin, Akademia ASAP, platforma online, 2024.
43. Profesjonalny dialog – mediacja w środowisku nauczycieli akademickich, Biuro ds. Równego Traktowania Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2025
44. Prognozowanie i analiza danych w energetyce, StatSoft Polska, 2022.
45. Racjonalne nawożenie – seminarium online, Instytut Ogrodnictwa – PIB w Skierniewicach, 2022.
46. Rolnictwo niskoemisyjne – webinarium, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, 2025.
47. Rozwój kariery naukowej z Horyzontem Europa, Podkarpackie Centrum Innowacji, 2025
48. Siła dialogu – czym jest mediacja i jak wspiera współpracę, szkolenie organizowane przez Biuro ds. Równego Traktowania Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2026.
49. Soil decontamination – wydarzenie tematyczne online, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach, 2024.
50. Szkolenie świadomościowe dotyczące problemów osób z niepełnosprawnością dla pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, w ramach projektu „Przyjazny nURt – rozwój dostępności UR", współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, 2021–2022.
51. Szkolenie z zakresu pierwszej pomocy, Zakład Ratownictwa Medycznego, Uniwersytet Rzeszowski, 2024.
52. Szkolenie z zakresu RODO, Uniwersytet Rzeszowski, 2022.
53. Szkolenie z zakresu rozporządzenia o ochronie danych osobowych na uczelni wyższej, Uniwersytet Rzeszowski, platforma online, 2023.
54. Sztuczna inteligencja krokiem w kierunku modernizacji kształcenia, panel dydaktyczny w ramach Dni Jakości Kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2026 Sztuczna inteligencja w dydaktyce, 2025.
55. Tutoring narzędziem nowoczesnej dydaktyki – od przekazu wiedzy do indywidualnego rozwoju studenta, Uniwersytet Rzeszowski, 2026
56. Webinaria Agrosimex: „Azot za darmo. Jak wykorzystać potencjał bakterii w soi", „Konferencja Sadownicza. Kluczowe elementy ochrony i biologiczne rozwiązania w uprawach ziarnkowych", „Zboża – zagadnienia uprawowe", „Rzepak pod lupą", platforma online, 2026.
57. Webinaria Fundacji Tygiel: „CRISPR w roślinach: Jak uniknąć błędów, które kosztują rok pracy?", „Badanie aktywności przeciwbakteryjnej związków w praktyce", „Gdy posiew to za mało: metody molekularne w pracy mikrobiologa", „Mikrobiologia w praktyce laboratoryjnej – od teorii do codziennej pracy", platforma online, 2026.

58. Webinaria Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu: „Agrofagi priorytetowe dla Unii Europejskiej – nowe zagrożenia dla obszaru Polski", „Regulacja zachwaszczenia roślin rolniczych oraz wpływ zmian klimatycznych na szkodniki", „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony upraw rolniczych przed sprawcami chorób i szkodnikami", platforma online, 2023.
59. Webinaria Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu: „Integrowana ochrona buraka cukrowego przed sprawcami chorób, szkodnikami i chwastami" oraz „Integrowana ochrona rzepaku przed sprawcami chorób i szkodnikami", platforma online, 2026.
60. Webinaria Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu: „Ochrona organizmów pożytecznych oraz stwarzanie warunków sprzyjających ich występowaniu" oraz „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony buraka cukrowego", platforma online, 2025.
61. Webinaria Instytutu Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu: „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony roślin. Metody integrowanej ochrony roślin przed patogenami", „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony roślin. Narzędzia wykorzystywane do monitoringu szkodników w integrowanej ochronie roślin", „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony roślin: choroby bakteryjne roślin rolniczych. Szczepionki bakteryjne stosowane w rolnictwie. Bakterie promujące wzrost roślin", „Wybrane zagadnienia integrowanej ochrony roślin: integrowana ochrona kukurydzy zwyczajnej i cukrowej", platforma online, 2024.
62. Webinaria Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego: „Choroby grzybów jadalnych: charakterystyka, szkodliwość i zwalczanie", „Diagnostyka chorób roślin jagodowych", „Ekstrakty roślinne w biostymulacji i ochronie pszenicy ozimej przed grzybami chorobotwórczymi", „Precyzyjny system monitoringu zagrożeń upraw oraz biologiczny przełom w ochronie roślin przed stresem abiotycznym i biotycznym", platforma online, 2026.
63. Webinaria Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego: „Możliwości zastosowania zimnych plazm atmosferycznych do ochrony roślin przed bakteryjnymi fitopatogenami", „Wykorzystanie nieukierunkowanej metabolomiki i genomiki do badania mechanizmów adaptacyjnych *Pectobacterium* w kolonizacji i infekcji roślinnych gospodarzy", „Bakterioza pierścieniowa ziemniaka – wykrycie i co dalej?", „Czy zmiany klimatyczne wpłyną na pojawianie się nowych patogenów drzew?", „Emisja lotnych związków organicznych przez rośliny w odpowiedzi na stres", „Drożdże w ochronie pszenicy przed fuzariozą kłosów", platforma online, 2024.
64. Webinaria Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego: „Rola tlenku azotu w odporności ziemniaka na zarazę" oraz „Charakterystyka fitoplazm obecnych w pszenicy i kukurydzy oraz w potencjalnych wektorach", platforma online, 2023.
65. Webinaria Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego: „Ziemniaczana grypa – o biologii i bioróżnorodności wirusa Y ziemniaka", „Związki bioaktywne w nawłoci późnej (*Solidago gigantea* Aiton) oraz ich właściwości przeciwbakteryjne i chemoprewencyjne", „Fuzarioza kłosów pszenicy: aktualny stan wiedzy i najnowsze odkrycia", „Problematyka zdrowotności zbóż i rzepaku w praktyce integrowanej produkcji roślinnej", „Ciecze jonowe w rolnictwie – zastosowanie do ochrony i stymulacji roślin", platforma online, 2025.
66. Wprowadzenie do systemu GIS – „ArcGIS Pro: Wprowadzenie do systemu GIS", Esri Polska Sp. z o.o., platforma online, 2025.
67. Wywiad grupowy – warsztaty w ramach międzynarodowego projektu WeLASER „Zrównoważone zwalczanie chwastów w rolnictwie za pomocą autonomicznych narzędzi wykorzystujących laser", Instytut Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach, platforma online, 2022.
68. Zarządzanie danymi przestrzennymi w ArcGIS, Esri Polska Sp. z o.o., platforma online, 2026.
69. Zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności intelektualnej, Uniwersytet Rzeszowski, 2022.
70. Zarządzanie sobą w czasie, Uniwersytet Rzeszowski, 2022.
71. Zastosowanie wybranych metod modelowania statystycznego w programie Statistica, 2022.
72. Zrozumieć i wesprzeć – wyzwania w pracy wykładowcy: jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami studentów wynikającymi z ich problemów psychicznych, warsztaty organizowane przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2025

W 2026 roku, w ramach organizowanych w Uczelni Dni Jakości Kształcenia (13-14 kwietnia), nauczyciele akademiccy mieli możliwość uczestniczenia w warsztatach dotyczących nowoczesnych metod nauczania i aktywizowania studentów, doskonalenia kompetencji dydaktycznych oraz wdrażania dobrych praktyk w pracy ze studentami. W dniu 21 maja 2026 r. odbyło się w murach Uczelni szkolenie dla nauczycieli pt. „Tutoring narzędziem nowoczesnej dydaktyki – od przekazu wiedzy do indywidualnego rozwoju studenta", którym zainaugurowano cykl wydarzeń edukacyjnych organizowanych przez Uniwersyteckie Biuro Rozwoju Potencjału Akademickiego.

Informacje dotyczące szkoleń odbytych przez poszczególnych nauczycieli akademickich zawarto w załączonych kartach charakterystyki. Osobną grupę szkoleń stanowią bezpłatne kursy językowe dla pracowników UR (nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych) organizowane przez Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji.

Bardzo ważnym elementem rozwoju nauczycieli akademickich, zarówno w aspekcie dydaktycznym jak i naukowym są wyjazdy zagraniczne, które są możliwe dzięki oferowanemu przez UR wsparciu w zakresie umiędzynarodowienia i mobilności. Uniwersytet Rzeszowski pomaga we wszelkich formalnościach związanych z wyjazdami i wymianą kadry w ramach programu *Erasmus+* (Wyjazdy pracowników - Uniwersytet Rzeszowski) oraz *NAWA* (NAWA - Uniwersytet Rzeszowski). Pomoc i kwalifikacje do wyjazdów są usystematyzowane i regulowane wewnętrznymi procedurami lub zależnie od innych umów i projektów warunkami wynikającymi bezpośrednio z umów pomiędzy instytucjami. Dane dotyczące mobilności, zarówno pracowników, jak i studentów, przedstawiono szczegółowo w opisie kryterium 7.

Elementami składowymi systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia społeczności akademickiej o ogromnym znaczeniu są: równość traktowania, przeciwdziałanie mobbingowi, dyskryminacji i korupcji oraz zasady równości płci. Uniwersytet Rzeszowski inicjując starania o pozyskanie i finalnie uzyskując certyfikat HR Excellence in Research wprowadził nowoczesne rozwiązania w tym zakresie, powołując do życia Pełnomocnika i Komisję ds. Mobbingu i Korupcji, Pełnomocnika i Komisję ds. równego traktowania, Biuro ds. równego traktowania, oraz instytucję Rzecznika akademickiego, do którego należą dwa najważniejsze zadania: (1) wspieranie wszystkich osób ze wspólnoty uniwersyteckiej w polubownym rozwiązywaniu konfliktów, sporów i napięć; (2) promowanie wysokich standardów etycznych w życiu akademickim. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się pod adresem https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/rowne-traktowanie/akty-prawne-i-kodeksy-etyczne.

4.6. **Spełnienie reguł i wymagań w zakresie doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz obsady zajęć, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach** wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy

nie dotyczy

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku *rolnictwo* uczestniczy również w działalności eksperckiej, organizacyjnej i redakcyjnej, w tym w pracach gremiów naukowych oraz komitetów i rad naukowych czasopism. Istotnym elementem aktywności pracowników jest także udział w realizacji projektów badawczych i badawczo-wdrożeniowych, których wyniki mogą być wykorzystywane w procesie dydaktycznym oraz służyć rozwijaniu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Działalność naukowa kadry obejmuje ponadto współpracę z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi, co sprzyja wymianie doświadczeń oraz aktualizacji wiedzy wykorzystywanej w procesie kształcenia.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. stan, nowoczesność, rozmiar i kompleksowości bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany

Proces dydaktyczny na kierunku *rolnictwo* realizowany jest w nowoczesnym kompleksie naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego – Kampus Zalesie, który położony jest na obrzeżach miasta Rzeszowa. Jest on bardzo dobrze skomunikowany z Kampusem Rejtana, gdzie znajduje się Rektorat, Biblioteka Główna i centrum administracyjne, jak również z centrum miasta i centrami komunikacyjnymi (sześć linii autobusowych w bezpośrednim sąsiedztwie Kampusu, z dużą częstotliwością kursów, w tym na dworzec autobusowy i kolejowy).

Kampus Zalesie został znacznie rozbudowany w wyniku realizowanego od 2008 roku projektu pt. „Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz marketingu w sektorze rolno-spożywczym", finansowanego w ramach naboru prowadzonego w trybie konkursowym do działania I.1 „Infrastruktura uczelni" Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. W efekcie tego projektu powstała nowoczesna baza badawczo-dydaktyczna, na którą składają się funkcjonalne budynki, zawierające nowoczesne sale wykładowe i dydaktyczne, hale technologiczne oraz laboratoria badawcze wyposażone w nowoczesny sprzęt i aparaturę badawczą. Infrastruktura badawczo-dydaktyczna jest ciągle udoskonalana. W roku 2015 do użytku zostało oddane Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska, sfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu „Infrastruktura i Środowisko XIII osi priorytetowej", o wartości ponad 34 mln zł. Budynek stanowi bazę naukowo-dydaktyczną, wyposażoną w nowoczesny sprzęt naukowo-badawczy. Bazę badawczo-dydaktyczną stanowi 5 nowoczesnych i funkcjonalnych budynków, dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Zajęcia dydaktyczne na kierunku *rolnictwo* odbywają się głównie w budynkach D3, D7, D9, D10 i D11.

Na terenie kampusu zlokalizowana jest automatyczna stacja meteorologiczna pracująca w trybie ciągłym, a dane pomiarowe wykorzystywane są w procesie dydaktycznym jak i naukowym. Funkcjonują obiekty dedykowane studentom - akademiki, obiekty sportowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Baza sportowo-rekreacyjna Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu Akademickiego obejmuje hale sportowe, siłownie, saunę fińską, salę taneczną, sale rehabilitacji (Kampus ZALESIE: ul. Ćwiklińskiej 1, budynek D1, ul. Zelwerowicza 8C, budynek D11), ściankę wspinaczkową (ul. Kasprowicza 1) oraz pływalnię ROSIR (ul. ks. Jałowego 23a). Oferta CWFiSA umożliwia ćwiczenia w różnych specjalizacjach sportowych w grach zespołowych, zajęciach gimnastycznych i siłowych, tanecznych, szermierce i rehabilitacyjnych. W Kampusie Zalesie zlokalizowane jest również nowoczesne Centrum Konferencyjno-Naukowe, w którym organizowane są konferencje naukowe.

Poszczególne jednostki organizacyjne Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego zlokalizowane są w budynkach przy ulicy Ćwiklińskiej (budynek D3 i D10) oraz przy ulicy Zelwerowicza (budynki D7, D9), w których w głównej mierze realizowane są zajęcia na ocenianym kierunku. W ramach programu kształcenia studenci realizują wykłady, ćwiczenia, laboratoria, zaj. projektowe, seminaria w nowoczesnych, estetycznych, odpowiednio wyposażonych spełniających wymogi BHP pomieszczeniach.

Wykłady mogą odbywać się w ogólnouczelnianych aulach będących pod nadzorem centralnej administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale także w salach wykładowych oraz seminaryjnych funkcjonujących w ramach instytutów Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego. Sale wykładowe oraz seminaryjne mają różną powierzchnię użytkową, a przy planowaniu ich wykorzystania na cele dydaktyczne Sekcja Dydaktyki dziekanatu bierze pod uwagę liczbę studentów w grupie lub na danym

roku studiów. System zajętości sal pozwala na efektywne wykorzystanie pomieszczeń uniwersyteckich. Na wyposażeniu wszystkich sal wykładowych jest wymagany dla procesu dydaktycznego sprzęt taki jak projektory/rzutniki, mikrofony i głośniki, oraz ekran umożliwiający prezentację wykładu/referatu, tablice suchościeralne. Aule są klimatyzowane. Ponadto w większości sal wykładowych i seminaryjnych znajdują się: rzutnik multimedialny, przenośny sprzęt komputerowy posiadający podstawowe oprogramowanie komputerowe oraz dostęp do sieci internetowej, co daje możliwość skorzystania z zasobów Internetu w czasie zajęć. Okna w salach wykładowych i seminaryjnych można zasłonić roletami. Wszystkie sale wykładowe i seminaryjne przystosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ćwiczenia audytoryjne, seminaria odbywają się w salach mieszczących od 20 do 40 osób.

Zajęcia np. z *technologii informacyjnej*, *podstaw statystyki w rolnictwie*, *systemów informacji przestrzennej w rolnictwie*, *komputerowych systemów wspomagania decyzji* odbywają się w pracowniach komputerowych (bud. D9 sala 113, 126, bud D3 sala 0.32), wyposażonych w 23 i 17 stanowiska komputerowe z jednostką centralną i monitory 21” LCD oraz w budynku D3, 15 stanowisk komputerowych z jednostką centralną i monitorami LCD 23’’. Każdy komputer pracuje w domenie studenckiej połączonej z serwerem. Wydział posiada wydajne środowisko VDI do zajęć obliczeniowych, GIS i grafiki 3D. Bazą są serwery Dell PowerEdge R7625 wyposażone w karty NVIDIA L40S 48 GB, których moc może być dzielona pomiędzy wiele maszyn wirtualnych dzięki NVIDIA vGPU. Studenci mogą pracować na zwykłych terminalach lub komputerach w pracowni (w domu lub czytelni), natomiast zaawansowane obliczenia i grafika wymagające dużej mocy obliczeniowej wykonywane są na serwerach w chmurze obliczeniowej. W praktyce oznacza to, że student może na swoim stanowisku uruchomić wymagające oprogramowanie, które wymaga bardzo mocnej stacji roboczej, a Uczelnia może centralnie udostępniać te same aplikacje grupom studentów. Na komputerach jest zainstalowane oprogramowanie biurowe, bazodanowe, specjalistyczne z zakresu zarządzania i obiegu informacji, specjalistyczne do przeprowadzenia zajęć dydaktycznych np. Statistica, AutoCAD, QGIS i ArcGIS (do analizy działek, map glebowych, ukształtowania terenu, danych pogodowych, suszy, nawodnienia czy plonowania). GPU NVIDIA L40S może zostać wykorzystane również w fotogrametrii i analizie zdjęć z dronów, tworzeniu ortofotomap, modeli 3D terenu oraz przetwarzaniu zdjęć multispektralnych i hiperspektralnych służących np. do oceny kondycji roślin, w rolnictwie precyzyjnym i AI (rozpoznawanie chorób roślin, chwastów, niedoborów nawożenia, prognozowania plonów oraz pracy z dużymi zbiorami danych). Dodatkowo GPU NVIDIA umożliwia płynną wizualizację modeli 3D gospodarstw, maszyn i instalacji, np. w oprogramowaniu CAD, Lumion lub podobnych. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu są unowocześniane i systematycznie aktualizowane. Do dyspozycji studentów (konsultacje lub pracy samodzielnej) przeznaczone zostały również komputery w dwóch lokalizacjach: budynek D9 sala 109 - 14 komputerów oraz 10 komputerów w budynku D3.

Zajęcia z języka obcego prowadzone są przez lektorów pracujących w Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zajęcia odbywają się w salach audytoryjnych/seminaryjnych (D9/125/336/337), wyposażonych między innymi w sprzęt audiowizualny. Zadaniem CNJOiC jest zapewnienie wysokiego poziomu nauczania języka obcego ogólnego i języka specjalistycznego właściwego dla kierunku *rolnictwo*, promowanie rozwoju kompetencji komunikacyjnych i naukowych studentów oraz wspieranie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy podczas studiów i przez całe życie. Umiejętności językowe nabyte przez studentów są pomocne w podejmowaniu decyzji o wyjeździe w ramach projektów międzynarodowej wymiany studentów (np. ERASMUS+, MOST).

Bazę badawczo-dydaktyczną stanowi 5 nowoczesnych i funkcjonalnych, dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami budynków. Studenci kierunku *rolnictwo* regularne zajęcia odbywają głównie w budynkach przy ulicy A. Zelwerowicza (budynki D7 i D9) oraz przy ulicy M. Ćwiklińskiej (budynki D3, D10). Zajęcia z przedmiotu ogólnouczelnianego odbywają się z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

Rodzaj i charakter sprzętu laboratoryjnego i aparatury w poszczególnych jednostkach jest dostosowany do realizowanej tam problematyki badawczej. Pracownie są bardzo dobrze wyposażone, co umożliwia studentom studiów I i II stopnia realizację ćwiczeń zgodnie z założeniami zawartymi w sylabusie przedmiotu. Bogate wyposażenie poszczególnych jednostek Instytutu pozwala na prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia na ocenianym kierunku. Z aparatury specjalistycznej studenci korzystają na ogół podczas realizacji niektórych przedmiotów podstawowych, kierunkowych i kierunkowych do wyboru, w trakcie wykonywania prac inżynierskich i magisterskich oraz w przypadku działalności naukowej, np. w kołach naukowych.

Szczegółowy wykaz aparatury i sprzętu będący na wyposażeniu jednostek wykorzystywanej w procesie dydaktycznym a także w działalności naukowej zamieszczono w załączniku nr 2, Cz. I, zał. 5 „Wyposażenie sal …".

Sale, specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria, gdzie odbywają się zajęcia w ramach kształcenia na kierunku *rolnictwo*, są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Wyposażenie tych pomieszczeń oraz wykorzystywana aparatura/sprzęt, są adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej/zawodowej oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne i aparatura badawcza są sprawne, nowoczesne, nieodbiegające od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

5.2. infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe)

Wszystkie zajęcia dydaktyczne objęte programem studiów na kierunku *rolnictwo* są realizowane w pomieszczeniach UR, z wyjątkiem zajęć terenowych z przedmiotów podstawowych i kierunkowych na studiach I i II stopnia oraz programowych praktyk zawodowych na studiach I stopnia w wymiarze 160 godzin dydaktycznych. Zajęcia terenowe odbywają się w Stacji Doświadczalnej UR w Krasnem, Podkarpackim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, w jednostkach Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego (Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, Zakłady Doświadczalne Oceny Odmian w Dukli i Nowym Lublińcu), w Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki PIB Odrzechowa Sp. z o.o. oraz indywidualnych gospodarstwach rolnych. W podmiotach, w których realizowane są praktyki, studenci otrzymują do dyspozycji wskazane stanowisko pracy i wykorzystują stosowane tam narzędzia. Dodatkowe wyposażenie instytucji, w których odbywają się praktyki jest zróżnicowane.

Instytucje i przedsiębiorstwa, w których realizowane są programowe praktyki zawodowe spełniają wymagania BHP i mają wyposażenie odpowiednie do specyfiki realizowanych zadań i pełnionych funkcji.

5.3. dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) **oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej, udogodnień w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością**

Na terenie wszystkich obiektów Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego funkcjonuje dostęp do szerokopasmowego Internetu. Każdy z budynków jest wyposażony w urządzenia do bezprzewodowej

transmisji danych - wszyscy studenci i pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego, posiadający aktywną legitymację odpowiednio studencką lub pracowniczą, mogą na osobistym sprzęcie komputerowym korzystać z uczelnianej, bezprzewodowej sieci Eduroam. W Uniwersytecie Rzeszowskim działa Uniwersyteckie Centrum Informatyzacji (UCI), jednostka administracyjna integrująca ogólnouczelnianą działalność w zakresie informatyzacji. Na stronie UCI studenci mogą znaleźć niezbędne informacje odnośnie dostępu do infrastruktury informatycznej UR czy bezpłatnych programów (jak Microsoft 365 czy Statistica). W ramach systemu informatycznego Wirtualna Uczelnia (WU) studenci otrzymują kanałami elektronicznymi dostęp do informacji o procesie kształcenia i procedurach związanych z tokiem studiowania.

https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/jednostki/administracja/uniwersyteckie-centrum-informatyzacji

Studenci kierunku *rolnictwo* mogą znaleźć niezbędne informacje dotyczące infrastruktury informatycznej UR oraz bezpłatnych programów. Dostępna jest także instrukcja odnośnie tworzenia indywidualnego konta, aktywowania Elektronicznej Legitymacji Studenckiej UR. Dodatkowo, w ramach programu firmy Microsoft skierowanego do uczelni istnieje dostęp do bezpłatnego oprogramowania Microsoft w ramach subskrypcji (Microsoft Imagine-OnTheHub-Azure for Education). Oprócz strony internetowej UCI, także na stronie internetowej UR Student w zakładce Usługi IT dla Studentów są zamieszczone informacje odnośnie dostępu do Microsoft Office 365, Eduroam, programu Statistica, *Wirtualnej Uczelni*, poczty elektronicznej (https://www.ur.edu.pl/pl/student/uslugi-it-dla-studentow).

Na stronie internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz poprzez stronę Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, zakładka Student, możliwy jest dostęp do elektronicznego systemu *Wirtualna Uczelnia.* Studenci korzystając z tego systemu mogą na bieżąco sprawdzać swoje oceny, wpisywane zaliczenia z ćwiczeń i wykładów, a także kontaktować się z nauczycielem akademickim. Ponadto w ramach *Wirtualnej Uczelni* studenci otrzymują kanałami elektronicznymi pełny dostęp do informacji o procesie kształcenia i procedurach związanych z tokiem studiowania. *Wirtualna Uczelnia* posiada wbudowane repozytorium plików, dzięki czemu istnieje możliwość umieszczania materiałów dydaktycznych do pobrania/odczytu dla studentów. Ponadto, w zależności od potrzeb pracownicy mogą publikować na Wirtualnej Uczelni ogłoszenia (np. zarządzenia, regulaminy i inne dokumenty organizacyjne), które będą widoczne dla studenta po zalogowaniu. Zarówno studenci, jak i nauczyciele akademiccy mają dostęp do wbudowanych narzędzi komunikacyjnych (wysyłanie powiadomień e-mail i SMS, chat i Akademickie Forum Dyskusyjne), które mogą stanowić doskonałe uzupełnienie tradycyjnych form kształcenia.

W *Wirtualnej Uczelni* studenci mogą też zapisywać się na wykłady ogólnouczelniane. W ramach systemu ankietyzacji z wykorzystaniem WU studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat jakości systemu kształcenia i pracy dziekanatu. Po zalogowaniu się do uczelnianej sieci internetowej, za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (BUR) studenci mają możliwość wyszukiwania niezbędnych materiałów dydaktycznych lub naukowych, poprzez bezpłatne bazy danych i publikacji. Biblioteka UR (BUR) umożliwia dostęp do kilkudziesięciu baz danych, w tym najczęściej użytkowanych przez studentów rolnictwa AgEconSearch, AGRIS, AGRO, Nature, Science Direct, SIBROL, Scopus, Web of Science, WBI Studies Repository, Willey Online Library. Dostępne są również e-booki oraz Experus – baza dorobku pracowników UR.

Również proces dyplomowania rozumiany jako złożenie pracy, możliwość wykonania kontroli antyplagiatowej jest przeprowadzany przez system *Wirtualna Uczelnia*. Obowiązkowe na pierwszym roku studiów szkolenie BHP oraz szkolenie biblioteczne jest przeprowadzane zdalnie. Szkolenie biblioteczne jest dostępne przez system *Wirtualna Uczelnia.*

5.4. udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Nowoczesne budynki dydaktyczne (D3, D7, D9, D10, D11) wyposażone są w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z dysfunkcjami. Wszystkie budynki Kampusu są wyposażone w windy, platformy oraz schodołazy, a także drzwi i toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Obiekty wyposażono również w podjazdy oraz odpowiednio oznakowane miejsca parkingowe, a także w oznaczenia tyflograficzne i beacony – systemy wspomagające orientację i przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami w budynkach uczelni.

Na terenie Uczelni działa Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością UR podejmujące działania związane ze stwarzaniem studentom niepełnosprawnym, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym: likwidację barier transportowych; zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnością zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych (np. stanowisk komputerowych, programów komputerowych) oraz na wniosek studenta odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych. Na Uczelni znajdują się również budynki wyposażone w systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM), tablice interaktywne z systemem E-beam realizujące treść zapisaną w formie cyfrowej. Pętla indukcyjna znajduje się w budynku D9/108. W 10 budynkach Uczelni w tym) na terenie kampusu Zalesie (w budynkach (D9 i D1) powstały specjalne „pokoje wyciszeń" przeznaczone do wewnętrznego wyciszenia się i uspokojenia, pozwalające na odcięcie się od nadmiaru bodźców zewnętrznych, co sprzyja przygotowaniu do wysiłku intelektualnego oraz poprawie koncentracji. W budynku D9/109 pomieszczenie relaksu i odpoczynku.

Domy akademickie znajdujące się na terenie Kampusu Zalesie nie są w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. W obiektach znajduje się jedynie platforma/podjazd ułatwiający dostęp. Planowane są dostosowania (w 2026 rozpoczęto budowę dźwigów osobowych (w DS. „Merkury", „DS. Hilton"). W domach akademickich Merkury i Hilton planowane są mieszkania dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (2 mieszkania z pełnym dostosowaniem). Uniwersytet Rzeszowski posiada pokoje w akademiku „Filon" (ul. Cicha 4) z pełnym dotowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (windy, platforma, wyposażenie pokoi i łazienek).

Obiekty sportowe na terenie kampusu Zalesie są w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Studenci są objęci fachową opieką mgr rehabilitacji, fizjoterapeuty oraz specjalisty kinezyterapii ruchowej. Na terenie budynku D1 znajdują się dwie sale do ćwiczeń (parter i piętro) dla osób z dysfunkcjami niepełnosprawności. W grudniu 2020 r powstała siłownia integracyjna, która jest cały czas doposażana.

Budynek biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (ul. Pigonia 8) wyposażony jest w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami (winda, drzwi dostosowane do wózków inwalidzkich do wszystkich pomieszczeń bibliotecznych, toalety oraz podjazdy i miejsca parkingowe). Na terenie biblioteki znajduje się sfinansowana przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amgo FM), programy komputerowe powiększająco-udźwiękawiające tekst (ZoomText), specjalne myszki komputerowe i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezatory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków.

W ramach konkursu „Uczelnia dostępna", ogłoszonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Uniwersytet Rzeszowski uzyskał dofinansowanie na realizację projektu pn. „Przyjazny nURt – rozwój dostępności UR" (realizacja lata 2020-2023). Celem przedsięwzięcia było podnoszenie poziomu dostępności Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz podejmowanie działań ukierunkowanych na zapewnienie równego dostępu do

procesu kształcenia i funkcjonowania uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach projektu UR wykonano szereg działań ukierunkowanych na poprawę dostępności infrastrukturalnej, która jest systematycznie modernizowana i dostosowywana do potrzeb użytkowników. Aktualnie realizowane są kolejne przedsięwzięcia w tym zakresie. W 2026 r. rozpoczęto budowę dźwigów osobowych, a także remont i dostosowanie 10 mieszkań studenckich w domach studenckich „Merkury" i „Hilton". Zakończenie realizowanych inwestycji planowane jest na 2027 r. W 2026 roku zakończono montowanie oznaczeń tyflograficznych, beaconów (systemów wspomagających przemieszczanie się we wszystkich budynkach Kampusu Zalesie oraz domontowano krzesła ewakuacyjne. W budynkach uczelni zamontowano dostosowanie serwisów internetowych do obowiązujących standardów WCAG 2.1 AA, stworzenie wirtualnego asystenta studenta w Biurze Karier, szkolenia dla pracowników i studentów zwiększające świadomość problemów osób ze specjalnymi potrzebami, spotkania eksperckie, budowę platformy e-learningowej, mającej stanowić bazę wiedzy dla nauczycieli akademickich, w jaki sposób pracować z osobą z daną niepełnosprawnością oraz prowadzone są szkolenia świadomościowe dla pracowników. W Kampusie Zalesie w 2023 roku oddano do użytku 2 pokoje wyciszeń (w budynku D9 i Budynku D1) oraz windę w budynku D1 a w 2026r. salę relaksu i odpoczynku w budynku D9.

Uniwersytet Rzeszowski posiada pokoje w akademiku Filon (ul. Cicha 4) z pełnym dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, platforma, wyposażenie pokoi i łazienek).

Wyposażenie budynków dydaktycznych Kampusu Zalesie

Budynek D9:

- 3 windy,
- dostosowane toalety oraz sale wykładowe i ćwiczeniowe bezprogowe z dostosowaną wielkością drzwi, 1 kiosk informacyjny z regulacją wysokości wyposażony w klawiaturę brajlowską,
- panel dotykowy oraz pętlę indukcyjną dla osób niedosłyszących,
- 2 podjazdy dla wózków inwalidzkich,
- 1 platforma elektroniczna,
- 3 miejsca parkingowe,
- pokój wyciszeń.

Budynek D3:

- 1 winda,
- dostosowane toalety oraz sale wykładowe i ćwiczeniowe bezprogowe z dostosowaną wielkością drzwi, 1 kiosk informacyjny z regulacją wysokości, wyposażony w klawiaturę brajlowską, panel dotykowy oraz pętlę indukcyjną dla osób niedosłyszących,
- 1 podjazd dla wózków inwalidzkich,
- 1 miejsce parkingowe.

Budynek D10:

- 1 winda,
- dostosowane toalety oraz sale wykładowe i ćwiczeniowe bezprogowe z dostosowaną wielkością drzwi płaska powierzchnia, bezprogowy wjazd – brak podjazdów
- 2 miejsca parkingowe

Budynek D7:

- 1 winda,
- dostosowane toalety oraz sale wykładowe i ćwiczeniowe bezprogowe z dostosowaną wielkością drzwi 1 kiosk informacyjny z regulacją wysokości, wyposażony w klawiaturę brajlowską, panel dotykowy oraz pętlę indukcyjną dla osób niedosłyszących,
- 1 podjazd dla wózków inwalidzkich,
- 4 miejsca parkingowe.

Budynek D1:

- 2 sale do ćwiczeń (parter i piętro) dla osób z dysfunkcjami niepełnosprawności wyposażone min. ergometr, bieżnię, orbitrek, urządzenia do kinezyterapii. Studenci niepełnosprawni są objęci fachową opieką mgr rehabilitacji, fizjoterapeuty oraz specjalisty kinezyterapii ruchowej, możliwość realizacji WF alternatywny,
- schodołaz,
- siłownia integracyjna wewnątrz budynku i na zewnątrz,
- dostosowane toalety,
- 1 kiosk informacyjny z regulacją wysokości, wyposażony w klawiaturę brajlowską, panel dotykowy oraz pętlę indukcyjną dla osób niedosłyszących,
- płaska powierzchnia, bezprogowy wjazd – brak podjazdów,
- 2 miejsca parkingowe.

5.5. dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Stan i nowoczesność infrastruktury naukowo-badawczej wpływają na jakość prowadzonych badań naukowych oraz realizację prowadzonego procesu kształcenia na kierunku *rolnictwo*. Studenci ocenianego kierunku studiów mają do dyspozycji liczne laboratoria badawcze oraz pracownie wyposażone w drobny, podręczny sprzęt laboratoryjny, ale również w nowoczesną aparaturę badawczą na światowym poziomie. Studenci mogą być włączani w prace badawcze pracowników Wydziału podczas realizacji prac dyplomowych, a także w ramach działalności kół naukowych. Efektem tego są publikacje naukowe lub doniesienia na konferencjach (Załącznik 3, zał. 3.6.) Aparatura naukowo-badawcza Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego jest wykorzystywana przez pracowników do prowadzenia zajęć dydaktycznych, a przez studentów do realizacji badań naukowych związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej. Prace dyplomowe studentów ocenianego kierunku realizowane są pod kierunkiem promotorów mających odpowiednie kompetencje oraz dorobek naukowy. Wyposażenie laboratoriów oraz dostępność aparatury naukowej stwarzają odpowiednie warunki, sprzyjające studentom do samodzielnej aktywności naukowej w ramach przedmiotów objętych programem studiów. Nowoczesność dostępnej aparatury naukowej oraz dążenie do jej unowocześniania znajdują odzwierciedlenie w licznych publikacjach naukowych o zasięgu światowym, współpracy z innymi krajowymi lub zagranicznymi ośrodkami akademickim/badawczymi oraz współpracę z otoczeniem zewnętrznym, np. Podkarpackie Centrum Innowacji. Studenci mogą korzystać z zasobów dydaktycznych dostępnych na serwerach UR. Ponadto mają możliwość korzystania nieodpłatnie z oprogramowania Statistica 13.3, które jest pomocne przy opracowaniu wyników badań w czasie przygotowywania pracy dyplomowej. Materiały dydaktyczne udostępniane studentom drogą elektroniczną: przesyłanie pocztą e-mail, poprzez system Wirtualna Uczelnia oraz platformę Microsoft Teams. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia, jest połączona z innymi systemami uczelnianymi, dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Posiadane przez Wydział wydajne środowisko VDI, którego bazą są serwery Dell PowerEdge R7625 wyposażone w karty NVIDIA L40S 48 GB umożliwia dzielenie mocy obliczeniowej pomiędzy wiele maszyn wirtualnych dzięki NVIDIA vGPU. Dzięki temu rozwiązaniu studenci mogą pracować na zwykłych terminalach lub komputerach w pracowni (w domu lub czytelni), a wymagające obliczenia i grafika (QGIS, ArcGIS, AutoCAD, BricCAD, Lumion) wykonywane są na serwerach w chmurze obliczeniowej.

Specjalistyczna aparatura naukowo-badawcza często jest umieszczona laboratoriach dedykowanych prowadzeniu badań naukowych. Mogą z niej korzystać studenci w ramach

realizowania pracy dyplomowej, po wcześniejszym przeszkoleniu i wyłącznie pod opieką pracowników inżynieryjno-technicznych, naukowo-technicznych lub badawczo-dydaktycznych. Pozwala to na zapewnienie dostępu studentów do pomieszczeń dydaktycznych oraz laboratoriów naukowych poza godzinami zajęć w celu realizacji badań naukowych.

5.6. system biblioteczno-informacyjny uczelni, w tym dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie *dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach*

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego tworzy system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Gromadzi zbiory i e-zbiory o tematyce odpowiadającej kierunkom studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Zbiory Biblioteki to: ponad 752 tys. woluminów książek, ponad 116 tys. woluminów czasopism oraz ponad 30 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (wg stanu na dzień 31.12.2025)

KSIĘGOZBIÓR I ZASOBY ELEKTRONICZNE BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO	
Druki zwarte	752 299 woluminów
Czasopisma	116 181 woluminów
Zbiory Specjalne	31 198 jednostek inwentarzowych
Pełnotekstowe, faktograficzne i bibliograficzne bazy danych	33 bazy
Czasopisma elektroniczne	ok. 35 803 tytułów
E-booki	ok. 425 187 tytułów

Biblioteka organizuje dostęp do zagranicznych czasopism elektronicznych dając środowisku uniwersyteckiemu możliwość korzystania z najnowszych osiągnięć i badań naukowych na świecie. Zapewniony jest dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do źródeł cyfrowych zakupionych w ramach indywidualnej subskrypcji. Korzystanie z zasobów elektronicznych odbywa się za pośrednictwem komputerowej sieci uniwersyteckiej, a także zdalnie dla zweryfikowanych użytkowników poprzez serwer Proxy.

Biblioteka UR oferuje dostęp do ok. 28 000 tytułów zagranicznych czasopism w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (m. in. Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, Medline, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS, Lex, Polska Bibliografia Lekarska, Polska Bibliografia Prawnicza. Od 2016 r. Biblioteka ma dostęp do wybranych kolekcji bazy JSTOR. Cały czas rozbudowywana jest również kolekcja ebooków: Biblioteka UR posiada dostęp do czytelni polskich książek elektronicznych PWN ibuk.pl, a także do kolekcji e-booków na platformie Springer oraz do bazy książek elektronicznych EBSCO. Łącznie oferuje dostęp do ponad 400 000 tytułów książek elektronicznych. Od 2015 roku Biblioteka UR posiada również dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica, która oferuje dostęp do prawie 3 800 000 publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego. Stale rozbudowywane zasoby ww. bazy obejmują współczesne piśmiennictwo naukowe ze wszystkich dziedzin, w tym także najnowsze wydania podręczników akademickich oraz aktualne numery fachowych czasopism specjalistycznych, jak również teksty źródłowe, literaturę piękną oraz zbiory specjalne, które są przedmiotem badań naukowców.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu. Nowoczesny budynek przy ul. Prof. Stanisława Pigonia 8 dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek. Budynek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych i dysponuje podjazdem dla wózków inwalidzkich oraz windą.

W czytelniach zamontowane są również specjalne drzwi, których konstrukcja umożliwia bezproblemowe poruszanie się na wózku inwalidzkim. W holu Biblioteki znajduje się infokiosk wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem przystosowanym dla osób z niepełnosprawnościami, który udostępnia między innymi informacje dotyczące form wsparcia osób niepełnosprawnych. Kiosk ten posiada następujące funkcje: lektor czytający tekst, powiększanie tekstu, zmiana wielkości czcionki, zmiana kontrastu, wspomaganie słuchu – pętla indukcyjna. W Oddziale Informacji Naukowej znajduje się specjalne stanowisko komputerowe dla osób z niepełnosprawnościami wyposażone między innymi w: monitor dotykowy, specjalistyczną klawiaturę ZoomText, urządzenie zastępujące mysz komputerową SimplyWorks Trackball, słuchawki kostne, multimedialne głośniki komputerowe, program powiększający i czytający ekran, biurko z elektryczną regulacją wysokości, krzesło rehabilitacyjne. Na terenie Biblioteki znajduje się również pokój wyciszeń. Wypożyczalnia oraz portiernia wyposażone są w zestawy pętli indukcyjnych z mikrofonem. W budynku znajduje się także krzesło ewakuacyjne służące do transportu po schodach osób niepełnosprawnych ruchowo oraz odpowiednio dostosowane toalety. Zamontowane są również innowacyjne beacony (czyli małe, bezprzewodowe emitery sygnału Bluetooth łączące się z urządzeniami mobilnymi), które wraz z dedykowaną aplikacją tworzą system naprowadzający, którego podstawowym zadaniem jest nawigacja użytkownika w budynku, dzięki czemu orientacja przestrzenna, zwłaszcza osób z dysfunkcjami narządu wzroku, jest zdecydowanie łatwiejsza.

We wszystkich czytelniach i holu głównym dostępna jest strefa bezprzewodowego Internetu Wi-Fi. Użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z kilkunastu terminali (służących do przeglądania katalogu i zamawiania książek) oraz kilkudziesięciu stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu rozmieszczonych we wszystkich czytelniach. Procesy biblioteczne są całkowicie skomputeryzowane i zautomatyzowane. Z myślą o komforcie czytelnika podczas wizyty w bibliotece zostały przygotowane Strefa Relaksu, Zielona Strefa Nauki, Strefa Boho, Literacki Zakątek i Kącik Bibliografa. W Bibliotece dostępne są również kabiny do cichej pracy.

Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym Prolib, a do transportu książek z magazynów wykorzystuje specjalny system wózków podsufitowych TELE-LIFT. Dzięki temu czas realizacji zamówienia jest bardzo krótki i nie przekracza 30 minut.

Biblioteka UR świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism wraz z informacją o lokalizacji tych dokumentów i ich dostępności jest udostępniony on-line (https://opac.ur.edu.pl). Czytelnicy mogą książki zamawiać poprzez Internet. Indywidualne konto czytelnika zawiera informację o wypożyczonych i udostępnianych na miejscu materiałach, a także informacje o terminie zwrotu książek, możliwości prolongaty i rezerwacji książek. Strona www Biblioteki (https://bur.ur.edu.pl) zawiera niezbędne informacje o usługach biblioteczno-informacyjnych oraz zasadach korzystania z BUR. Jest również narzędziem komunikacji z bibliotekarzami – umożliwiają to specjalne formularze, komunikator GG oraz poczta e-mailowa. Jest ona również przyjazna osobom z niepełnosprawnościami.

Publikacje (książki i artykuły), które nie znajdują się w zbiorach Biblioteki UR, a które są niezbędne do prowadzenia badań i przygotowania prac dyplomowych, sprowadzane są w ramach Wypożyczalni Międzybibliotecznej z innych bibliotek w kraju i z zagranicy. W 2024 r. zrealizowano prawie 300 zamówień użytkowników BUR, sprowadzając niezbędne materiały z kilkudziesięciu bibliotek partnerskich z kraju i zagranicy.

W ramach prac dokumentacyjnych Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BUR opracowują bazę bibliograficzno-bibliometryczną „Bibliografia publikacji pracowników naukowych UR 2000-…", która dostępna jest w Internecie pod adresem http://bibliografia.ur.edu.pl/new/01/ i zawiera obecnie ponad 64 tysiące rekordów. Baza rejestruje dorobek naukowy pracowników UR zatrudnionych na pierwszym etacie oraz umożliwia sporządzenie analizy bibliometrycznej pracowników oraz Jednostek Uczelni.

W 2020 roku został powołany Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki UR ds. Współpracy ze Środowiskiem Akademickim, do którego obowiązków należy między innymi reprezentowanie Biblioteki w kontaktach z pracownikami naukowymi Uczelni, współpraca z samorządem studenckim i samorządem doktorantów oraz prowadzenie cyklicznych badań satysfakcji i potrzeb użytkowników Biblioteki UR.

Dla osób rozpoczynających studiowanie w Uniwersytecie Rzeszowskim przygotowano interaktywne szkolenie e-learningowe dostępne pod adresem http://szkoleniebur.ur.edu.pl.

Biblioteka UR jest współzałożycielem konsorcjum Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa (www.pbc.rzeszow.pl). Do elektronicznych zasobów PBC wprowadzany jest digitalizowany we własnej pracowni księgozbiór z tzw. domeny publicznej, a także publikacje autorów współczesnych, którzy podpiszą licencję i wyrażą zgodę na udostępnianie swych publikacji w Internecie. Obecnie w zasobach PBC znajduje się ponad 30 000 obiektów cyfrowych, a kolekcja „Materiały naukowe i dydaktyczne" liczy prawie 400 pozycji. Biblioteka UR prowadzi ponadto Repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Repozytorium Danych Badawczych Uniwersytetu Rzeszowskiego, będące cyfrowymi archiwami rejestrującymi dorobek naukowy, dydaktyczny oraz dane badawcze środowiska akademickiego UR. W Bibliotece UR, a także w bibliotekach wydziałowych i instytutowych zatrudnionych jest obecnie 51 osób. Jest to wykwalifikowana kadra – ponad 90% pracowników posiada wyższe wykształcenie, z czego prawie 73% posiada kwalifikacje z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej zdobyte za studiach kierunkowych lub podyplomowych. Pracownicy Biblioteki UR cały czas podwyższają swoje umiejętności uczestnicząc w szkoleniach, kursach i konferencjach naukowych, publikując artykuły naukowe, a także odbywając staże zawodowe w bibliotekach polskich i zagranicznych.

Zasoby biblioteczne z zakresu rolnictwa

Księgozbiór z zakresu rolnictwa udostępniany jest prezencyjnie w Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej, a także w ramach wypożyczeń miejscowych i międzybibliotecznych.

KSIĘGOZBIÓR I ZBIORY ELEKTRONICZNE Z ZAKRESU ROLNICTWA (LICZBA TYTUŁÓW)	
Książki tradycyjne	INTEGRO – 7 816
Książki elektroniczne	Elsevier – 289; Springer – 6 167; Wiley Online Library – 199; EBSCO – 5 816; Ibuk Libra – 18
Czasopisma tradycyjne	INTEGRO – 62
Czasopisma elektroniczne	ScienceDirect – 369; Springer – 217; Wiley Online Library – 311; EBSCO – 592; JSTOR - 14

Liczba książek tradycyjnych z zakresu rolnictwa będących w zasobach Biblioteki UR wynosi obecnie ponad 7,8 tys. tytułów (https://opac.ur.edu.pl/integro/catalog).

Dzięki platformom: Elsevier, ScienceDirect, Springer, EBSCO, Wiley Online Library, Ibuk Libra; JSTOR użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z około 12,5 tys. tytułów e-booków oraz mają dostęp do około 1,5 tys. tytułów czasopism elektronicznych z zakresu rolnictwa https://bur.ur.edu.pl/bazy-danych.

Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w Bibliotece UR. Dla zweryfikowanych użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer proxy.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego prenumeruje ponadto 62 tytuły polskich czasopism tradycyjnych z zakresu rolnictwa, które udostępniane są w Czytelni Czasopism.

5.7. sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udział w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Sposoby, częstość i zakres monitorowania zasobów materialnych określa „Procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w Uniwersytecie Rzeszowskim". Procedura określa tryb postępowania związanego z przeprowadzaniem oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, wsparcia dla studentów i organizacji procesu kształcenia. Dotyczy monitorowania stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym oraz zasobów bibliotecznych. Nauczyciele akademiccy, pracownicy inżynieryjno-techniczni, naukowo-techniczni i administracyjni są zobowiązani do dbałości o bieżący stan techniczny i prawidłowe użytkowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz zgłaszania władzom Wydziału zapotrzebowania na pomoce dydaktyczne oraz inne środki niezbędne do realizacji zajęć i konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw i remontów. Studenci mogą zgłaszać potrzeby dotyczące zasobów materialnych i infrastruktury bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne, podczas spotkań z opiekunami lat lub w trakcie organizowanego przynajmniej raz do roku spotkania z przedstawicielami władz dziekańskich. Jednocześnie ocenę infrastruktury dokonuje zespół powołany przez dziekana, składający się z kierownika kierunku, opiekunów lat, opiekuna praktyk, przedstawiciela samorządu studentów, pracownika inżynieryjno-technicznego i administratora budynku. Ocena infrastruktury i zasobów materialnych odbywa się raz na dwa lata, a sprawozdanie z przeprowadzonej oceny przekazywane jest do Dziekanatu Wydziału. Dziekanat Wydziału opracowuje zbiorcze sprawozdanie dotyczące oceny infrastruktury i zasobów materialnych wydziału, które przekazuje Dziekanowi Wydziału. Dziekan Wydziału przedstawia sprawozdanie Radzie Wydziału, która formułuje rekomendacje na rzecz poprawy infrastruktury i zasobów materialnych. Władze wydziału podejmują stosowne działania korygujące w celu zapewnienia optymalnego poziomu zasobów materialnych na wydziale.

Wyniki z przeprowadzonego badania uwzględniane są w formularzu oceny wydziału. Procedura realizowana jest poprzez analizę stanu i dostosowanie zasobów materialnych, w tym wyposażenia sal dydaktycznych do realizacji procesu dydaktycznego, dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, modernizację i odnawianie zasobów materialnych wspomagających prowadzenie badań naukowych z udziałem studentów.

Zapewniony jest udział nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach. Nauczyciele akademiccy mogą monitorować stan zasobów bibliotecznych oraz zgłaszać konieczność ich uzupełnienia w szybki i prosty sposób za pomocą zakładki na stronie internetowej BUR. Procedura określa także tryb postępowania związanego z przeprowadzaniem oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, wsparcia prowadzenia badań przez studentów oraz prawidłowej organizacji procesu uczenia się. Obejmuje monitorowanie stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym oraz zasobów bibliotecznych. Nauczyciele akademiccy, pracownicy inżynieryjno-techniczni i naukowo-techniczni zobowiązani są do dbałości o bieżący stan techniczny i prawidłowe użytkowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej jednostki, jak również bieżącego zgłaszania Dyrektorowi Instytutu za pośrednictwem kierownika kierunku studiów zapotrzebowania na pomoce dydaktyczne oraz inne środki niezbędne do realizacji zajęć i konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw, remontów. Zgodnie z procedurą studenci mają prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne lub w trakcie spotkań z opiekunami roczników / przedstawicielami władz dziekańskich wydziału.

Władze dziekańskie wydziału zobowiązane są do zorganizowania co najmniej raz w roku akademickim spotkania otwartego dla studentów, w trakcie którego studenci mogą zgłaszać uwagi i sugestie dotyczące wyposażenie obiektów, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz zasobów bibliotecznych Uczelni.

Studenci w ramach studenckiej ankiety warunków studiowania mieli także możliwość oceny budynków UR, w których są prowadzone zajęcia dydaktyczne lub inne związane z prowadzonymi kierunkami studiów w roku 2022, (https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan/963278@).

Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

5.8. spełnienie reguł i wymagań w zakresie infrastruktury dydaktycznej i naukowej, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

nie dotyczy

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

Infrastruktura jest systematycznie modernizowana i dostosowywana do aktualnych potrzeb programu studiów, rozwoju technologii rolniczych oraz oczekiwań rynku pracy. Doskonalenie zasobów odbywa się również z uwzględnieniem opinii studentów i nauczycieli akademickich.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakres i formy współpracy Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływ na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Współpraca Uniwersytetu Rzeszowskiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest istotnym elementem realizacji i doskonalenia procesu kształcenia na kierunku *rolnictwo*. Ma ona charakter wielokierunkowy i obejmuje współpracę z pracodawcami, przedsiębiorstwami sektora rolnego i ogrodniczego, gospodarstwami rolnymi, jednostkami badawczo-doświadczalnymi, instytucjami doradztwa rolniczego, jednostkami ochrony środowiska, podmiotami gospodarki komunalnej, organizacjami branżowymi oraz szkołami. Formy współpracy obejmują przede wszystkim wspólne badania naukowe i badawczo-wdrożeniowe, realizację projektów, ekspertyz i usług badawczych, prowadzenie doświadczeń polowych i laboratoryjnych, realizację prac dyplomowych, organizację zajęć terenowych, wizyt studyjnych, szkoleń, warsztatów i wykładów otwartych, a także organizację i realizację praktyk zawodowych.

Do ważnych partnerów Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego należą m.in. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) - Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (PODR) w Boguchwale, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie oraz Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie. Współpraca z COBORU obejmuje prowadzenie doświadczeń polowych z gatunkami i odmianami roślin

uprawnych, udział studentów w zajęciach terenowych z przedmiotu Szczegółowa uprawa roślin, realizację prac dyplomowych oraz organizację szkoleń i wydarzeń dla rolników. Na aktualność i praktyczny charakter kształcenia wpływa również aktywność ekspercka pracowników Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego w Komisjach ds. Rejestracji Odmian Roślin Pastewnych i ds. Rejestracji Odmian Oleistych i Włóknistych COBORU w kadencji 2026–2029. Doświadczenia i wiedza zdobywane w ramach tej działalności są wykorzystywane w procesie dydaktycznym, m.in. w zakresie doboru odmian, oceny ich wartości gospodarczej oraz technologii uprawy, wzmacniając transfer wiedzy pomiędzy środowiskiem akademickim, praktyką rolniczą i sektorem nasiennym.

Współpraca z PODR obejmuje m.in. zajęcia terenowe z zakresu roślin uprawnych, w tym roślin energetycznych, prowadzenia doświadczeń polowych z gatunkami i odmianami roślin uprawnych, realizację prac dyplomowych oraz wermikompostowania i zrównoważonego rolnictwa. Wydział Technologiczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Rzeszowskiego współpracuje z Okręgową Stacją Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej i praktycznej. Współpraca obejmuje m.in. badania i analizę gleb, ocenę ich zasobności w składniki pokarmowe oraz zagadnienia związane z nawożeniem i ochroną środowiska. Istotnym elementem jest również umożliwienie studentom poznanie praktycznych metod pracy laboratoryjnej oraz realizacji prac dyplomowych. Współpraca przyczynia się do wymiany wiedzy i doświadczeń oraz wzmacnia powiązanie kształcenia akademickiego z praktyką zawodową.

Aktywna jest współpraca z Polskim Towarzystwem Agronomicznym (PTA) – Oddział w Rzeszowie, w ramach którego organizowane są wykłady otwarte z udziałem ekspertów, naukowców oraz przedstawicieli przedsiębiorstw sektora rolnego. Spotkania umożliwiają studentom poznanie aktualnych technologii, innowacji i potrzeb rynku pracy, a także konfrontację wiedzy teoretycznej z praktyką gospodarczą. Współpraca z PTA wzmacnia praktyczny wymiar kształcenia oraz ułatwia studentom nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami.

Kluczowym elementem współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest działalność INVENTUR sp. z o.o., powołanej w celu wspierania transferu wiedzy, wyników badań naukowych i prac rozwojowych do praktyki gospodarczej oraz wzmacniania współpracy uczelni z przedsiębiorstwami i innymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Działalność spółki tworzy przestrzeń do komercjalizacji rezultatów działalności naukowej, inicjowania projektów o charakterze wdrożeniowym oraz rozwijania współpracy pomiędzy pracownikami naukowymi Uniwersytetu Rzeszowskiego a przedstawicielami sektora gospodarczego. Współpraca ta ma szczególne znaczenie w odniesieniu do kierunku *rolnictwo*, dla którego istotne jest kształcenie praktycznych kompetencji zawodowych oraz dostosowanie efektów uczenia się do potrzeb rynku pracy. Dzięki współpracy z otoczeniem gospodarczym możliwe jest również pozyskiwanie informacji dotyczących aktualnych oczekiwań pracodawców, zmian zachodzących w sektorach gospodarki oraz oczekiwanych kompetencji absolwentów, co stanowi ważny element doskonalenia procesu kształcenia. Działalność INVENTUR sp. z o.o. wpisuje się tym samym w realizację przez Uniwersytet Rzeszowski misji współpracy z regionem oraz budowania trwałych relacji pomiędzy nauką, edukacją i praktyką społeczno-gospodarczą.

Istotnym obszarem współpracy jest realizacja projektów badawczo-rozwojowych współfinansowanych ze środków EFRROW przy udziale Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)**,** realizowanych wspólnie z przedsiębiorstwami sektora rolnego i ogrodniczego. W latach 2022–2024 realizowano projekty dotyczące m.in. poprawy jakości i trwałości przechowalniczej żurawiny, innowacyjnych technologii produkcji owoców jagodowych oraz metod rozmnażania żurawiny, we współpracy z Fieldstone Investment Sp. z o.o., Original Food Sp. z o.o. oraz Agro Wiosna I Sp. z o.o. Projekty te miały charakter badawczo-wdrożeniowy i umożliwiały wykorzystanie wyników badań w procesie kształcenia, w tym aktualizację treści programowych, udział studentów w badaniach oraz realizację prac dyplomowych.

Istotną część współpracy stanowią relacje z przedsiębiorstwami i gospodarstwami rolnymi oraz ogrodniczymi. Przykładem jest współpraca z Agrobonus Sp. z o.o., obejmująca badania nad

zagospodarowaniem popiołów z biomasy, ekspertyzy i realizację prac dyplomowych. Wyniki współpracy przyczyniły się do opracowania i rejestracji polepszacza glebowego „Agropotafoska". Natomiast współpraca z Veolia EKOZEC dotyczy opracowania metod zagospodarowania popiołów z biomasy, odpadów z odsiarczania spalin i ustabilizowanych osadów ściekowych poprzez wytwarzanie nawozu granulowanego. Przedsięwzięcia te wzmacniają kształcenie w zakresie nawożenia, ochrony środowiska, gospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego rolnictwa. Przykładem współpracy z przedsiębiorstwami z branży rolniczej jest również realizacja doświadczeń z wykorzystaniem preparatów zawierających nanosrebro, m.in. Agriker Silver i SilverPlant. Współpraca ta umożliwia wykorzystanie wyników badań w praktyce oraz wspiera realizację prac inżynierskich i magisterskich.

Współpraca z gospodarstwami i przedsiębiorstwami ogrodniczymi obejmuje m.in. badania dotyczące jakości owoców, ich przechowywania i ozonowania, produkcji owoców jagodowych, żurawiny, malin, porzeczek i pigwowca, a także doświadczenia dotyczące kultur in vitro i mikrorozmnażania roślin. Rezultatem są publikacje naukowe, prace dyplomowe oraz wykorzystanie rzeczywistych problemów produkcyjnych w działalności dydaktycznej i badawczej.

Współpraca obejmuje również podmioty związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska, m.in. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Rzeszowie, Miejski Zakład Komunalny w Leżajsku oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Rzeszowie. Realizowane są projekty dotyczące recyklingu biofrakcji, kompostowania, wermikompostowania oraz prośrodowiskowego zagospodarowania odpadów organicznych. Zagadnienia te wzbogacają program kształcenia o aktualne problemy związane z gospodarką obiegu zamkniętego, ochroną środowiska i zrównoważonym wykorzystaniem zasobów.

Ważnym obszarem współpracy są również instytucje ochrony przyrody i środowiska, m.in. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie i Bieszczadzki Park Narodowy. Współpraca obejmuje monitoring, ekspertyzy i szkolenia, umożliwiając transfer wiedzy eksperckiej do procesu kształcenia.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wpływa na koncepcję kształcenia poprzez wzmacnianie jego praktycznego, aplikacyjnego i interdyscyplinarnego charakteru. Problemy i potrzeby zgłaszane przez partnerów zewnętrznych znajdują odzwierciedlenie w treściach kształcenia dotyczących m.in. nowoczesnych technologii produkcji rolniczej, nawożenia, ochrony roślin, rolnictwa precyzyjnego, biopreparatów, rolnictwa ekologicznego, biotechnologii roślin, gospodarki o obiegu zamkniętym oraz ochrony środowiska. Współpraca przekłada się także na osiąganie efektów uczenia się. Udział studentów w badaniach, doświadczeniach polowych, zajęciach terenowych, wizytach studyjnych, szkoleniach i praktykach umożliwia rozwijanie wiedzy, umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych. Studenci uczą się m.in. interpretowania wyników badań, prowadzenia obserwacji i doświadczeń, rozwiązywania problemów produkcyjnych oraz funkcjonowania w rzeczywistym środowisku zawodowym. Współpraca z otoczeniem jest również wykorzystywana w procesie doskonalenia programu studiów. Opinie i doświadczenia przedstawicieli przedsiębiorstw, instytucji doradczych, jednostek badawczych i innych interesariuszy są analizowane przez Zespół Programowy kierunku *rolnictwo*. Na tej podstawie identyfikowane są potrzeby aktualizacji treści kształcenia, zwiększania udziału zajęć praktycznych, organizacji zajęć terenowych oraz dostosowania miejsc realizacji praktyk zawodowych do potrzeb studentów i rynku pracy.

Istotnym elementem jest realizacja praktyk zawodowych. Studenci mają możliwość odbywania praktyk w gospodarstwach rolnych, przedsiębiorstwach, instytucjach doradczych i innych podmiotach związanych z działalnością zawodową absolwentów. Praktyki pozwalają na weryfikację efektów uczenia się w warunkach rzeczywistego środowiska pracy oraz rozwój kompetencji zawodowych i społecznych.

Tym samym współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym tworzy sprzężenie zwrotne pomiędzy Uczelnią a praktyką zawodową: rzeczywiste problemy gospodarcze i środowiskowe są wykorzystywane w działalności badawczej i dydaktycznej, natomiast wyniki badań, wiedza i kompetencje kadry są przekazywane partnerom zewnętrznym.

6.2. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Istotnym elementem monitorowania są opinie i rekomendacje przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w szczególności pracodawców, instytucji badawczo-doświadczalnych, jednostek doradczych oraz przedsiębiorstw sektora rolnego. Informacje pozyskiwane w ramach bieżącej współpracy, realizacji projektów, praktyk zawodowych, zajęć terenowych, wizyt studyjnych, szkoleń i prac dyplomowych są wykorzystywane przez Zespół Programowy kierunku do oceny aktualności programów studiów. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest systematycznie monitorowana i poddawana ocenie, przede wszystkim w kontekście jej przydatności dla procesu kształcenia, osiągania efektów uczenia się oraz dostosowania programów studiów do potrzeb rynku pracy.

Ocena współpracy odbywa się również poprzez analizę rezultatów wspólnych przedsięwzięć, w tym liczby i charakteru realizowanych projektów, badań i usług, prac dyplomowych, zajęć terenowych, praktyk, szkoleń oraz innych form bezpośredniego kontaktu studentów z praktyką gospodarczą. Szczególne znaczenie ma analiza tego, w jakim stopniu współpraca umożliwia studentom osiąganie praktycznych efektów uczenia się i rozwijanie kompetencji wymaganych na rynku pracy.

Wnioski wynikające ze współpracy są wykorzystywane w procesie doskonalenia programów studiów i jego realizacji. Dotyczy to w szczególności aktualizacji treści programowych, zwiększania udziału zajęć praktycznych i terenowych, doboru miejsc realizacji praktyk zawodowych, rozwijania współpracy z pracodawcami oraz uwzględniania nowych technologii i problemów pojawiających się w sektorze rolnym, ogrodniczym i środowiskowym.

Przykładem wykorzystania rezultatów współpracy jest rozwijanie w programie i realizacji zajęć treści związanych z rolnictwem precyzyjnym, nowoczesnymi technologiami produkcji roślinnej, biotechnologią roślin, nawożeniem, gospodarką o obiegu zamkniętym, gospodarką odpadami, rolnictwem ekologicznym oraz ochroną środowiska. Doświadczenia z realizacji projektów i badań z podmiotami zewnętrznymi są również wykorzystywane przy formułowaniu tematów prac dyplomowych oraz organizacji zajęć terenowych.

Monitorowanie współpracy ma charakter ciągły, natomiast jej rezultaty są analizowane w ramach okresowych przeglądów programu studiów i prac Zespołu Programowego kierunku. Pozwala to na identyfikowanie potrzeb w zakresie zmian programowych oraz rozwijanie współpracy z tymi podmiotami, których działalność jest szczególnie istotna z punktu widzenia profilu kierunku i potrzeb rynku pracy.

Przyjęty sposób monitorowania zapewnia sprzężenie zwrotne pomiędzy Uczelnią, studentami i otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dzięki temu współpraca nie ogranicza się do realizacji pojedynczych projektów, lecz stanowi źródło informacji wykorzystywanych w doskonaleniu programu studiów, organizacji procesu dydaktycznego i przygotowania absolwentów do podejmowania pracy zawodowej.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Uniwersytet Rzeszowski współpracuje z przedsiębiorstwami, gospodarstwami i instytucjami związanymi z rolnictwem. Współpraca obejmuje badania, zajęcia praktyczne, szkolenia i praktyki zawodowe. Dzięki niej studenci zdobywają praktyczne umiejętności i poznają potrzeby rynku pracy. Wyniki współpracy pomagają również w doskonaleniu programu studiów.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

Umiędzynarodowienie działalności dydaktycznej i naukowej stanowi istotny element strategii rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ich głównym założeniem jest przygotowanie studentów do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy, który coraz częściej wymaga kompetencji umożliwiających współpracę w środowisku międzynarodowym.

W procesie kształcenia uczestniczą profesorowie wizytujący, którzy odbywają na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym zarówno krótkoterminowe, jak i dłuższe pobyty. Prowadzone przez nich wykłady, ćwiczenia oraz warsztaty stanowią dodatkowy element wzbogacający proces dydaktyczny. Szczegółowe informacje dotyczące tego obszaru przedstawiono w pkt 7.4. Jednocześnie Instytut rozwija współpracę badawczą z zagranicznymi naukowcami oraz umożliwia studentom udział w projektach i pobytach naukowych, co stanowi kolejny element umiędzynarodowienia działalności jednostki. Zagadnienia te zostały szerzej przedstawione w pkt 7.3.

Międzynarodowa aktywność kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału obejmuje udział w różnorodnych formach wymiany, stażach oraz przedsięwzięciach realizowanych wspólnie z zagranicznymi partnerami.

Istotnym aspektem organizacji zajęć anglojęzycznych jest ich realizacja w grupach międzynarodowych. Wspólna nauka studentów polskich i zagranicznych stwarza naturalne warunki do codziennego posługiwania się językiem angielskim, wymiany doświadczeń oraz poznawania różnych perspektyw kulturowych. Tego rodzaju kontakt sprzyja również przełamywaniu barier komunikacyjnych i kulturowych, a także może zachęcać studentów do podejmowania własnych wyjazdów zagranicznych.

Rozwijanie współpracy międzynarodowej odbywa się poprzez utrzymywanie kontaktów z licznymi ośrodkami akademickimi z Europy i innych części świata. Współpraca ta obejmowała m.in. wymianę pracowników, realizację staży i praktyk, wspólne przedsięwzięcia dydaktyczne oraz działania naukowe.

Partnerzy zagraniczni reprezentowali wiele państw. Wśród uczelni współpracujących znajdowały się m.in.:

- Włochy: University of Bologna, University of Foggia;
- Hiszpania: Universitat Politecnica de Valencia, University of Granada, University of Zaragoza;
- Francja: Institut National Polytechnique de Toulouse;
- Chorwacja: Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, University of Zagreb;
- Belgia: Gembloux Agro-Bio Tech – University of Liège, Ghent University;
- Szwecja: Swedish University of Agricultural Sciences in Uppsala, University of Lund;
- Austria: BOKU University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna;
- Rumunia: University of Oradea, Stefan cel Mare University in Suceava;
- Grecja: Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki;
- Słowacja: Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Presov;
- Czechy: Czech University of Life Sciences Prague, University of Ostrava, Tomas Bata University in Zlín, Mendel University in Brno;
- Niemcy: Georg-August-Universität Göttingen;
- Litwa: Klaipeda State College;
- Serbia: University of Novi Sad, University of Kragujevac;
- Portugalia: Universidade do Porto, Instituto Politecnico de Portalegre;

- Węgry: University of Debrecen, University of Gödöllő;
- Rosja: Lomonosov Moscow State University;
- Holandia: Wageningen University & Research;
- Turcja: Izmir Institute of Technology;
- USA: Drake University;
- Chiny: Guangdong Polytechnic Normal University, Beijing Institute of Technology, Martimere College, Taicin;
- Ukraina: Ivan Franko National University of Lviv, Institute of Cell Biology in Lviv, National University of Food Technology in Kiev;
- Malta: Malta College of Arts, Science and Technology;
- Macedonia**:** St. Kliment Ohridski University – Bitola.

Tak szeroka sieć kontaktów międzynarodowych stwarza możliwości wymiany doświadczeń, poznawania innych modeli kształcenia oraz wykorzystywania dobrych praktyk w doskonaleniu programu studiów. Współpraca zagraniczna stanowiła również podstawę do rozwijania wspólnych przedsięwzięć naukowych i dydaktycznych. Studenci byli zachęcani do wykorzystywania mobilności zagranicznej jako elementu własnego rozwoju naukowego i zawodowego. Możliwość odbycia części studiów lub praktyki w innym kraju pozwala na zdobycie nowych doświadczeń, rozwój kompetencji językowych oraz poznanie odmiennego środowiska akademickiego i zawodowego.

Jednym z najważniejszych instrumentów wspierających mobilność jest program Erasmus+. Uniwersytet Rzeszowski posiada uprawnienia do uczestnictwa w tym programie, a studenci mogą ubiegać się zarówno o wyjazdy na studia, jak i zagraniczne praktyki. Program wspiera również mobilność pracowników, w tym wyjazdy dydaktyczne i szkoleniowe.

Wyjazdy w ramach Erasmus+ mogą obejmować jeden lub dwa semestry, zgodnie z organizacją roku akademickiego w uczelni przyjmującej. Oprócz mobilności studenckiej związanej z realizacją części programu studiów Erasmus+ umożliwia także odbywanie praktyk zawodowych w zagranicznych instytucjach. Aktualne zasady UR przewidują możliwość ubiegania się studentów o mobilność zarówno na studia, jak i na praktyki.

Mobilność pracowników umożliwiała prowadzenie zajęć dydaktycznych w zagranicznych uczelniach, udział w szkoleniach, realizację staży i projektów badawczych oraz nawiązywanie nowych kontaktów naukowych. Natomiast przyjazdy zagranicznych pracowników i doktorantów wzbogacały środowisko akademickie Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz pozwalały na wymianę doświadczeń pomiędzy osobami reprezentującymi różne ośrodki naukowe.

Współpraca tego rodzaju miała również znaczenie dla doskonalenia procesu dydaktycznego. Poznawanie rozwiązań stosowanych w zagranicznych uczelniach umożliwiało analizowanie różnych modeli kształcenia oraz wykorzystywanie wybranych, wartościowych rozwiązań przy rozwijaniu programów studiów i metod pracy ze studentami.

Elementem umiędzynarodowienia była również aktywność studentów w międzynarodowych konferencjach i wydarzeniach naukowych. Studenci nie ograniczali się wyłącznie do udziału biernego, ale mieli możliwość prezentowania własnych wyników badań w formie referatów i posterów. W okresie podlegającym ocenie 9 studentów wzięło aktywny udział w konferencji prezentując wyniki badań, ukazał się cztery rozdział w monografii oraz 10 artykułów naukowych (załącznik nr 3, zał. 3.6.).

Uczestnictwo w konferencjach, szkołach letnich, wymianach studenckich i praktykach zagranicznych tworzyło spójny system wspierający rozwój kompetencji językowych, naukowych, społecznych i zawodowych. Jednocześnie działania te wzmacniały kontakty Uniwersytetu Rzeszowskiego z zagranicznymi partnerami oraz przyczyniały się do promocji Uczelni, Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego i kierunku *Rolnictwo* w środowisku międzynarodowym.

7.2. aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

W ramach kierunku *rolnictwo* studenci mogą uczestniczyć w zajęciach z języka obcego nowożytnego Kształcenie językowe prowadzi do osiągnięcia poziomu B2 na studiach pierwszego stopnia oraz B2+ na studiach drugiego stopnia. Na studiach I stopnia przewidziano łącznie 120 godzin zajęć z języka obcego, realizowanych w dwóch częściach po 60 godzin, natomiast na studiach II stopnia – 60 godzin.

Oprócz zajęć obowiązkowych podejmowane są również działania mające na celu zachęcanie studentów do samodzielnego rozwijania kompetencji językowych, szczególnie w zakresie języka angielskiego. Studenci są motywowani do korzystania z literatury obcojęzycznej, w tym publikacji związanych z tematyką kierunku. Istotnym elementem wspierającym rozwój językowy jest również udział zagranicznych nauczycieli akademickich w wykładach i innych formach zajęć przeznaczonych dla studentów. W roku akademickim 2025/2026 seminarium dla studentów kierunku rolnictwa prowadziła prof. Gizem Emre z Marmara University. Ponadto studenci mają możliwość angażowania się w organizację konferencji o charakterze międzynarodowym oraz uczestniczenia w projektach międzynarodowych realizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski.

Podczas lektoratów rozwijane są sprawności językowe, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznego wykorzystania języka w komunikacji na poziomie B2/B2+. Studenci doskonalą zarówno umiejętności wypowiadania się ustnie, jak i tworzenia tekstów pisemnych. Duży nacisk kładzie się na poprawność gramatyczną, rozwijanie zasobu słownictwa ogólnego oraz poznawanie terminologii specjalistycznej związanej z rolnictwem i przyszłą działalnością zawodową. W ramach zajęć studenci pracują również z literaturą fachową w języku obcym.

Osiąganie zakładanych efektów uczenia się jest na bieżąco monitorowane przez nauczycieli akademickich. Wykorzystywane są w tym celu m.in. testy pisemne, odpowiedzi ustne, tłumaczenia tekstów specjalistycznych oraz zadania polegające na przygotowywaniu wypowiedzi i opracowań o charakterze zawodowym w języku polskim i obcym. Studenci przygotowują również prezentacje dotyczące zagadnień fachowych, które następnie przedstawiają przed grupą. Ważną formą doskonalenia kompetencji komunikacyjnych są także dyskusje poświęcone tematyce związanej z przyszłym środowiskiem pracy.

Centrum Nauki Języków Obcych i Certyfikacji prowadzi regularną ocenę poziomu osiąganych przez studentów kompetencji językowych. Weryfikacja odbywa się m.in. poprzez egzaminy oraz zaliczenia z języka obcego. Studenci mają również możliwość przystępowania do dodatkowych, odpłatnych egzaminów językowych, takich jak TELC, TOLES, Goethe Test-Pro, DaF oraz CILS. Organizacja i częstotliwość tych egzaminów są dostosowywane do zainteresowania studentów, a kadra dydaktyczna kierunku Rolnictwo podejmuje działania mające na celu zwiększanie ich zainteresowania dodatkowymi formami potwierdzania kompetencji językowych.

7.3. stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągania przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Weryfikacja kompetencji językowych odbywa się podczas zapisu na grupy językowe na pierwszym roku studiów oraz w trakcie realizacji lektoratu zgodnie z sylabusem do przedmiotu. Ze względu na specyfikę słownictwa rolniczego, ważnym aspektem jest również samokształcenie studentów w rozwijaniu kompetencji językowych. Podczas lektoratów rozwijane są sprawności językowe, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznego wykorzystania języka w komunikacji na poziomie B2/B2+ (w zależności od poziomu studiów). Studenci doskonalą zarówno umiejętności wypowiadania się ustnie, jak i tworzenia tekstów pisemnych. Duży nacisk kładzie się na poprawność gramatyczną, rozwijanie zasobu słownictwa ogólnego oraz poznawanie terminologii specjalistycznej związanej z rolnictwem i przyszłą działalnością zawodową. W ramach zajęć studenci pracują również z literaturą fachową w języku obcym.

Osiąganie zakładanych efektów uczenia jest na bieżąco monitorowane przez nauczycieli akademickich. Wykorzystywane są w tym celu m.in. testy pisemne, odpowiedzi ustne, tłumaczenia tekstów specjalistycznych oraz zadania polegające na przygotowywaniu wypowiedzi i opracowań o charakterze zawodowym w języku polskim i obcym. Studenci przygotowują również prezentacje dotyczące zagadnień fachowych, które następnie przedstawiają przed grupą. Ważną formą doskonalenia kompetencji komunikacyjnych są także dyskusje poświęcone tematyce związanej z przyszłym środowiskiem pracy.

Centrum Nauki Języków Obcych i Certyfikacji prowadzi regularną ocenę poziomu osiąganych przez studentów kompetencji językowych. Weryfikacja odbywa się m.in. poprzez egzaminy oraz zaliczenia z języka obcego. Studenci mają również możliwość przystępowania do dodatkowych, odpłatnych egzaminów językowych, takich jak TELC, TOLES, Goethe Test-Pro, DaF oraz CILS. Organizacja i częstotliwość tych egzaminów są dostosowywane do zainteresowania studentów, a kadra dydaktyczna kierunku Rolnictwo podejmuje działania mające na celu zwiększanie ich zainteresowania dodatkowymi formami potwierdzania kompetencji językowych.

7.4. skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Kształcenie na kierunku rolnictwo zapewnia studentom szeroki dostęp do możliwości związanych z umiędzynarodowieniem, które pozwalają na rozwijanie zarówno wiedzy, jak i umiejętności. Wymiana międzynarodowa studentów realizowana jest głównie w ramach kolejnych edycji programu Erasmus+. W okresie podlegającym ocenie jeden student kierunku rolnictwo zrealizował semestr letni w Universitatea din Oradea w Rumunii. Jednocześnie, w roku akademickim 2025/2026 - 13 studentów z Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, z Chorwacji odbyło w ramach Erasmus+ - studia krótkoterminowe na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym, w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska.

Wyjazdy nauczycieli akademickich Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo za granicę w celach naukowo-badawczych:

- Austria 2
- Chorwacja 3
- Czechy 6
- Hiszpania 3
- Holandia 1
- Niemcy 2
- Litwa 1
- Portugalia 1
- Rumunia 1
- Serbia 3
- Włochy 2

Łącznie: 25

Wyjazdy nauczycieli akademickich Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo za granicę w celach dydaktycznych:

- Hiszpania 1
- Słowacja 4
- Turcja 2
- Węgry 3

Łącznie: 10

Wyjazdy nauczycieli akademickich Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo za granicę w celach szkoleniowych:

- Belgia 1
- Czechy 1

- Hiszpania 1
- Portugalia 2
- Słowacja 2
- Turcja 1

Łącznie: 8

Szczegóły w załączniku 3_3.5.

7.5. udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Studenci kierunku *rolnictwo* mają możliwość uczestniczenia w seminariach i innych formach zajęć prowadzonych przez zagranicznych nauczycieli akademickich. Jest to jeden z elementów wspierających umiędzynarodowienie procesu kształcenia oraz umożliwiających studentom kontakt z przedstawicielami zagranicznych ośrodków naukowych.

Istotnym elementem współpracy międzynarodowej są także przyjazdy nauczycieli akademickich w ramach programów Erasmus+ oraz CEEPUS. Wykładowcy odwiedzający Wydział Technologiczno-Przyrodniczy w celach dydaktycznych prowadzą zajęcia, seminaria i wykłady skierowane do studentów, dzięki czemu mogą oni poszerzać wiedzę oraz poznawać odmienne doświadczenia i podejścia stosowane w zagranicznych ośrodkach akademickich.

W ramach programu RID - wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej na Wydziale gościła prof. Gizem Emre z Marmara University z Turcji, która prowadziła seminarium dla studentów kierunku *rolnictwo*.

7.6. sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Wydział Technologiczno-Przyrodniczy prowadzi systematyczne działania związane z monitorowaniem oraz oceną stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Dokumentacja dotycząca tego obszaru jest gromadzona przez Koordynatora ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich na Wydziale, Dziekanat oraz Dział Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ocena poziomu umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego, a także analiza działań podejmowanych w celu tworzenia warunków sprzyjających jego dalszemu rozwojowi, przeprowadzana jest w cyklu rocznym. Analizie podlega również wpływ podejmowanych działań międzynarodowych na program studiów oraz sposób jego realizacji. Za przeprowadzenie oceny odpowiada Dziekan Wydziału. Podstawę analizy stanowią coroczne sprawozdania dotyczące działalności międzynarodowej w zakresie dydaktyki i badań naukowych. Sprawozdania te opracowuje Koordynator ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich na Wydziale.

Przygotowywane dokumenty przedstawiane oraz omawiane są podczas posiedzeń Rady Wydziału. Taki sposób postępowania umożliwia bieżącą ocenę efektów podejmowanych działań oraz wskazywanie obszarów wymagających dalszego rozwoju.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1**. dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością**,

Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR prowadzi liczne formy wsparcia studentów w uczeniu się rozwoju i doskonaleniu zarówno naukowym, jak i społecznym. BON organizuje corocznie dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy bezpłatne konsultacje psychologiczne i logopedyczne, liczne kursy i warsztaty szkoleniowe, coroczne "Dni Adaptacji, letnie i zimowe obozy szkoleniowo-integracyjne".

Organizacja specjalistycznych kursów i szkoleń podnoszących kompetencje studentów:

Kursy i szkolenia organizowane przez BON UR w roku akademickim 2025/2026
- Asystent osoby niepełnosprawnej
- Język angielski – kurs przygotowujący do certyfikatu LINGUASKILL
- Język hiszpański
- Język migowy I, II i III stopnia
- Nauka pływania (grupa podstawowa, średniozaawansowana i zaawansowana)
- Podstawy księgowości
- Prawa pracownika na rynku pracy
- Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej
- Szkolenia kompetencji miękkich:
  Autoprezentacja i wystąpienia publiczne
  Komunikacja interpersonalna
  Zarządzanie stresem i czasem

2. Organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych dla osób z trudnościami w nauce.

3. Organizacja obozów sportowo-szkoleniowych dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy UR, które odbywają się w przerwach międzysemestralnych, gdzie oprócz zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych prowadzone są również liczne warsztaty i szkolenia. Studenci mogą aktywnie wypocząć przed kolejnym semestrem nauki, a także nawiązać znajomości i przyjaźnie, co owocuje sprawniejszym funkcjonowaniem w środowisku akademickim. Podczas tych wyjazdów organizowane są także prelekcje ze specjalistami z ratownictwa wodnego (Bieszczadzkie WOPR) i górskiego (Bieszczadzka Grupa GOPR), od kilku lat współpracujących z BON UR.

W roku akademickim 2025/2026 studenci uczestniczyli w kilku obozach:
obóz sportowo-szkoleniowy wody Polańczyk 2026
obóz sportowo-szkoleniowy Lesko 2026
obóz sportowo-szkoleniowy wodno-rowerowy Ustronie Morskie 2026

4. Organizacja cyklicznych spotkań informacyjno-adaptacyjnych („Dni Adaptacji”- listopad 2026) dla studentów pierwszych roczników, mające na celu zapoznanie nowych studentów z ofertą Uczelni oraz instytucji współpracujących z BON UR, skierowaną do osób z niepełnosprawnością.

5. Współorganizacja konferencji naukowych, warsztatów, przeglądów dotyczących problemów osób ze specjalnymi potrzebami.

6. Uczestnictwo studentów i pracowników w konferencjach naukowych, warsztatach, szkoleniach oraz seminariach poruszających tematykę niepełnosprawności.

7. Prowadzenie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu, wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są: programy komputerowe powiększająco-udźwiękawiające tekst (ZoomText); systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM); specjalne myszki komputerowe (trackball'e) i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie); notesy mówiące (BraillePen); powiększalniki telewizyjne; lupy elektroniczne; syntezatory mowy polskiej; drukarki etykiet brajlowskich; odtwarzacze audiobooków.

8. Wypożyczanie sprzętu sportowo-rekreacyjnego zapewnia: sprzęt narciarski; kije do nordic walking; kije trekkingowe; akcesoria do nauki pływania (pasy wypornościowe, kamizelki, płetwy, bojki asekuracyjne)

Formy wsparcia w wchodzeniu na rynek pracy dla studentów UR prowadzi Biuro Karier, są to: doradztwo zawodowe, pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych, szkolenia z kompetencji miękkich, spotkania z pracodawcami, Targi Pracy, jest również prowadzony Serwis Pracy www.biurokarier.ur.edu.pl. Ponadto studenci/absolwenci mogą odbyć praktyki ponadprogramowe. Te formy wsparcia kierowane są dla wszystkich studentów UR.

W projekcie Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia przy rekrutacji do wszystkich form wsparcia (szkolenia, staże, rozmowy doradcze, zajęcia z pracodawcami) osoby z niepełnosprawnością mają dodatkowo doliczane 3 pkt.

Dodatkową formą wsparcia studenta ze strony uczelni jest zapomoga, która może być przyznana dwa razy w roku. Wysokość przyznanej zapomogi jest uzależniona od sytuacji życiowej studenta, spowodowanej w szczególności ciężką chorobą studenta lub członka jego najbliższej rodziny, śmiercią najbliższego członka rodziny, urodzeniem dziecka, a także w wyniku zdarzenia losowego.

Kolejną finansową formą wsparcia dla studentów są kredyty studenckie, udzielone zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie kredytów studenckich (Dz. U. poz. 2468). Inną formą wsparcia, często praktykowaną przez studentów, jest indywidualna organizacja studiów (IOS). Indywidualne kształcenie przysługuje przede wszystkim studentom będącym w trudnych sytuacjach życiowych: mającym problemy zdrowotne, studentkom w ciąży, osobom studiującym równolegle dwa kierunki studiów czy innym, określonych Regulaminem studiów na UR (Rozdział 7, § 22), którzy nie mają możliwości w pełni uczestniczyć w zajęciach dydaktycznych. Kolejną formą wsparcia studenta jest zakwaterowanie w Domu Studenckim (DS). Miejsce w DS przyznaje Komisja ds. DS na pisemny wniosek studenta. Pierwszeństwo w przyznaniu miejsca w domu studenckim przysługuje studentom, którym codzienny dojazd do uczelni uniemożliwia lub w znacznym stopniu utrudnia studiowanie i/lub którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. UR dysponuje miejscami w pięciu domach studenckich.

8.2. zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się,

Studenci w procesie uczenia się mogą korzystać również z nowoczesnych laboratoriów wyposażonych w aparaturę i sprzęt laboratoryjny, gdzie pod opieką nauczyciela akademickiego realizują badania naukowe, wykorzystywane m.in. do przygotowania pracy dyplomowej lub przygotowania publikacji naukowej. Wsparcie studentów w procesie uczenia się realizowane jest m.in. poprzez zapewnienie pomocy w procesie uczenia się i osiągania efektów, poprzez cotygodniowe (1,5 lub 2 godz.) dyżury i konsultacje prowadzone przez nauczycieli akademickich. Każdy nauczyciel prowadzący zajęcia na kierunku *rolnictwo* ma obowiązek być dostępny na konsultacjach. Konsultacje o charakterze indywidualnym dla studentów ocenianego kierunku mają na celu wyjaśnienie trudniejszych problemów związanych z treściami kształcenia, omawianie wyników oceny prac pisemnych, wskazywanie możliwości uzupełnienia niedociągnięć i braków w zakresie wiedzy i umiejętności. W czasie pandemii były one prowadzone hybrydowo lub zdalnie z wykorzystaniem platformy MS Teams. Obecnie platforma ta jest nadal wykorzystywana do dodatkowego kontaktu ze studentami, przekazywania materiałów, konsultacji. Wspieranie studentów jest realizowane również poprzez wyznaczanie, z grupy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo

osób, które pełnią funkcję: opiekuna roku, koordynatora programowych praktyk zawodowych, opiekunów kół naukowych. Uniwersytet Rzeszowski wdrożył szereg działań w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Oferuje dostęp do platformy e-learningowej Uczelnia.XP, zasobów IT takich jak Microsoft 365, w tym Microsoft Teams, Eduroam (EDUcation ROAMing), oraz oprogramowania STATISTICA 13.3. Uruchomienie pracowni komputerowych umożliwia korzystanie z oprogramowania i pracy w chmurze. Wydział posiada wydajne środowisko VDI do zajęć obliczeniowych, GIS i grafiki 3D. Bazą są serwery Dell PowerEdge R7625 wyposażone w karty NVIDIA L40S 48 GB, których moc może być dzielona pomiędzy wiele maszyn wirtualnych dzięki NVIDIA vGPU. Studenci mogą pracować na zwykłych terminalach lub komputerach w pracowni (w domu lub czytelni), natomiast zaawansowane obliczenia i grafika wymagające dużej mocy obliczeniowej wykonywane są na serwerach w chmurze obliczeniowej. W praktyce oznacza to, że student może na swoim stanowisku uruchomić wymagające oprogramowanie, które wymaga bardzo mocnej stacji roboczej, a Uczelnia może centralnie udostępniać te same aplikacje grupom studentów. Na komputerach jest zainstalowane oprogramowanie biurowe, bazodanowe, specjalistyczne z zakresu zarządzania i obiegu informacji, specjalistyczne do przeprowadzenia zajęć dydaktycznych np. Statistica, AutoCAD, QGIS i ArcGIS (do analizy działek, map glebowych, ukształtowania terenu, danych pogodowych, suszy, nawodnienia czy plonowania). GPU NVIDIA L40S może zostać wykorzystane również w fotogrametrii i analizie zdjęć z dronów, tworzeniu ortofotomap, modeli 3D terenu oraz przetwarzaniu zdjęć multispektralnych i hiperspektralnych służących np. do oceny kondycji roślin, w rolnictwie precyzyjnym i AI (rozpoznawanie chorób roślin, chwastów, niedoborów nawożenia, prognozowania plonów oraz pracy z dużymi zbiorami danych). Dodatkowo GPU NVIDIA umożliwia płynną wizualizację modeli 3D gospodarstw, maszyn i instalacji, np. w oprogramowaniu CAD, Lumion lub podobnych. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu są unowocześniane i systematycznie aktualizowane. Do dyspozycji studentów (konsultacje lub pracy samodzielnej) przeznaczone zostały również komputery w dwóch lokalizacjach: budynek D9 sala 109 - 14 komputerów oraz 10 komputerów w budynku D3.

Najważniejszą osobą wspierającą studentów jest opiekun roku, który organizuje spotkania ze studentami w celu przekazania ważnych informacji dotyczących procesu dydaktycznego oraz zapewnienia o swojej gotowości do wsparcia w różnych sprawach. Wspiera studentów w przypadku wyboru przedmiotów oraz specjalności a także promotora pracy dyplomowej. Ponadto studenci mogą zwrócić się o pomoc do kierownika kierunku i Prodziekana ds. studentów. Niezwykle ważną kwestią, w zakresie wspierania studentów w uczeniu się, jest możliwość korzystania z zasobów Biblioteki UR. Istnieje możliwość zamawiania skanów publikacji, co często jest pomocne w przygotowanie opracowań określonych zagadnień lub prac dyplomowych. Studenci mają możliwość korzystania z bezpłatnej sieci Wi-Fi na terenie całej Uczelni.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wieloaspektowe i przybiera różne formy, w zależności od zakładanych efektów uczenia się. Charakter wsparcia uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów.

8.3. Formy wsparcia*:*

a. *krajowej i międzynarodowej mobilności studentów*

Studenci kierunku *rolnictwo* mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych programach wymiany studenckiej w ramach programów ERASMUS+, MOST i innych. Mobilność międzynarodowa studentów wyraża się między innymi poprzez możliwość odbywania zajęć dydaktycznych i praktyk. Studentom, którzy na uczelni partnerskiej nie mają możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów dla kierunku, stwarza się możliwość zrealizowania różnic programowych.
Akcje wymiany międzynarodowej dla studentów UR są promowane wśród społeczności studentów przez wydziałowego koordynatora.

Szczegółowe informacje dotyczące programów wymiany studenckiej znajdują się na stronie UR w zakładce Student https://www.ur.edu.pl/pl/student/programy-wymiany-studenckiej

b. *prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej,*

Studenci kierunku *rolnictwo* mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i prowadzenia badań naukowych głównie poprzez aktywność w kołach naukowych. Wykaz studenckich kół naukowych, które obecnie funkcjonują na Uniwersytecie Rzeszowskim dostępny jest pod linkiem: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/jednostki/administracja/dzial-nauki-i-projektow/kola-naukoweNa stronie Uczelni można znaleźć podstawowe informacje na temat ich działalności.

Studenci, niezależnie od kierunku studiów mogą brać aktywny udział w działaniach wszystkich studenckich kół naukowych (SKN) działających w UR.

c. *we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji,*

Wsparcie studentów i absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie wejścia na rynek pracy – rola Biura Karier UR

Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego pełni istotną funkcję w zakresie przygotowania studentów i absolwentów do wejścia na rynek pracy oraz wspierania ich w dalszym rozwoju zawodowym i edukacyjnym. Jego działalność obejmuje zarówno działania informacyjne, doradcze, jak i szkoleniowe, wzmacniające kompetencje zawodowe i miękkie osób studiujących na Uniwersytecie Rzeszowskim.

1. Zakres usług i formy wsparcia

Biuro Karier oferuje studentom i absolwentom szeroki wachlarz bezpłatnych usług, obejmujących:

1.1. Doradztwo zawodowe

- Indywidualne konsultacje stacjonarne i online.
- Identyfikacja potencjału i preferencji zawodowych.
- Wsparcie w wyborze ścieżki kariery, zmianie zawodu, wyborze drugiego kierunku studiów oraz w planowaniu samozatrudnienia.
- Pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny).

1.2. Szkolenia i warsztaty kompetencyjne

Biuro organizuje cykliczne szkolenia dotyczące m.in.:

- tworzenia CV i listów motywacyjnych,
- przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, również online,
- metod aktywnego poszukiwania pracy,
- autoprezentacji, asertywności i zarządzania czasem,
- wizerunku zawodowego w mediach społecznościowych,
- zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- rozwijania kompetencji miękkich i przedsiębiorczości.

2. Współpraca z pracodawcami

Biuro Karier prowadzi systematyczną współpracę z podmiotami rynku pracy, zapewniając:

- gromadzenie i publikowanie aktualnych ofert pracy, staży i praktyk zawodowych dla studentów i absolwentów,
- pomoc pracodawcom w pozyskiwaniu kompetentnych kandydatów,
- organizację wydarzeń takich jak „Dzień z pracodawcą" oraz coroczne Targi Pracy UR**,**
- tworzenie dedykowanych ofert współpracy dla kierunków studiów na wniosek jednostek uczelni.

Działania te sprzyjają skutecznemu łączeniu studentów z potencjalnymi pracodawcami oraz wzmacniają praktyczny wymiar kształcenia.

3. Ponadprogramowe praktyki zawodowe

Biuro Karier koordynuje także możliwość realizacji **nieobowiązkowych praktyk ponadprogramowych**. Najważniejsze cechy tej formy wsparcia:

- praktyki są bezpłatne i mogą być realizowane w nieograniczonej liczbie w trakcie studiów oraz po ich ukończeniu,
- student/absolwent sam wskazuje interesujące go miejsce odbywania praktyk,
- praktyki realizowane są na podstawie umowy trójstronnej między Uniwersytetem, studentem/absolwentem i pracodawcą,
- praktyki te umożliwiają zdobycie dodatkowego doświadczenia zawodowego, wykraczającego poza minimalny program studiów.

4. Funkcje strategiczne Biura Karier

Do głównych zadań Biura Karier należą:

- dostarczanie aktualnych informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kwalifikacji,
- aktywizacja zawodowa studentów i absolwentów,
- monitorowanie karier zawodowych absolwentów,
- wspieranie procesów kształcenia poprzez wskazywanie oczekiwań rynku pracy,
- wspieranie działań projakościowych uczelni w zakresie dostosowywania programu studiów do potrzeb pracodawców.

5. Dostęp do informacji

Szczegółowe informacje dotyczące form wsparcia, aktualnych ofert pracy, wydarzeń oraz usług doradczych są dostępne na stronie Biura Karier: https://biurokarier.ur.edu.pl/

d. *aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości,*

UR wszechstronnie wspiera aktywność studentów. Poza przygotowaniem zawodowym, które jest podstawowym celem, daje studentom perspektywy rozwoju poza zajęciami dydaktycznymi. Zalicza się do nich: pracę w strukturach Samorządu Studentów UR, która umożliwia rozwój kompetencji w zakresie działalności organizacyjnej studentów. Podejmowanie przez studentów wszechstronnych działań z zakresu rozwoju umiejętności komunikacji interpersonalnych, umiejętności prezentacji podczas wystąpień publicznych realizowane są w ramach działalności kół naukowych, organizacji i stowarzyszeń studenckich; uczestnictwo w Akademickim Związku Sportowym, w ramach którego studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania sportowe. Klub Uczelniany AZS UR kontynuuje tradycje zapoczątkowane w 1965 r. w Rzeszowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej. Uczestnictwo w stowarzyszeniach i organizacjach studenckich wpływających m.in. na rozwijanie umiejętności współdziałania w zespołach, m.in.: Studencka Agencja Radiowa "Feniks", Zespół Pieśni i Tańca "Resovia Saltans", Niezależne Zrzeszenie Studentów UR, Koło Akademickie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Caritas Academica, Chór Akademicki Uniwersytetu Rzeszowskiego, Orkiestra Kameralna Uniwersytetu Rzeszowskiego, Studenckie Towarzystwo Rozwoju i Nauki STRiN.

8.4. system motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

W Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje system motywowania i wsparcia studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz w działalności naukowej. Każda aktywność studentów (naukowa, sportowa, artystyczna) w tym zakresie jest nagradzana poprzez zdobywanie punktów przy ubieganiu się o stypendium Rektora. Taki system motywuje studentów do osiągania lepszych wyników w nauce i wspiera studentów wybitnych. Zasady przydzielania stypendium Rektora określa Zarządzenie Rektora UR nr 148/2026 z dnia 31.07.2026 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu świadczeń dla studentów UR. Stypendium Rektora przyznawane jest na wniosek studenta przez Rektora. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymać, nie więcej niż 10% studentów

reprezentujących każdy kierunek w Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym. Oznacza to, że grupa wyróżnionych jest niewielka, a różnice punktowe są często minimalne. W przypadku kierunku rolnictwo w roku akademickim 2025/2026 stypendium Rektora zostało przyznane 6 studentom studiów I stopnia i 2 studiów II stopnia. W semestrze letnim 2 studentom studiów II stopnia.

Ważnym i motywującym elementem powodującym osiąganie lepszych wyników w nauce przez studentów oraz angażowanie się ich w działalność naukową jest możliwość ubiegania się o przyznanie stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia. Dotychczas na kierunku studiów *rolnictwo* żaden student nie ubiegał się o takie stypendium.

Za wyróżniające się osiągnięcia w danym roku akademickim absolwent UR może otrzymać nagrodę w postaci: Lauru Rektora UR lub Dyplomu Uznania Rektora. To wyróżnienie reguluje Zarządzenie nr 12/2026 Rektora UR z dnia 12 stycznia 2026 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu przyznawania Lauru Rektora UR, Dyplomu Uznania Rektora oraz tytułu honorowego Ambasadora Uniwersytetu Rzeszowskiego dla wyróżniających się absolwentów.

W ramach Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego wyróżniającym się absolwentom, po pozytywnej opinii Rady Wydziału może zostać przyznany Dyplom Uznania Dziekana lub List Gratulacyjny Dziekana.

8.5. sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Informacje na temat wsparcia studentów przekazywane są na spotkaniu organizacyjnym ze studentami pierwszego roku a na starszych rocznikach jako przypomnienie na początku roku akademickiego, na spotkaniach z opiekunem roku oraz Samorządem Studentów. Studenci mogą uzyskać stosowne informacje na temat pomocy materialnej w Sekcji Spraw Socjalnych, szczegóły i możliwości kontaktu dostępne są na stronie UR w zakładce Student / Stypendia, zapomogi, kredyty, ubezpieczenia https://www.ur.edu.pl/pl/student/stypendia-zapomogi-kredyty-ubezpieczenia/stypendia/kontakt/kontakt-stypendium-socjalne-niepelnosprawnych-zapo oraz https://www.ur.edu.pl/pl/student/stypendia-zapomogi-kredyty-ubezpieczenia/stypendia/kontakt/kontakt---stypendium-rektora-ministra

Informacje dotyczące konkretnego studenta przekazywane są bezpośrednio osobie zainteresowanej, pocztą elektroniczną oraz za pomocą konta w Wirtualnej Uczelni.
Studenci kierunku *rolnictwo* mogą ubiegać się, zgodnie z obowiązującym Regulaminem świadczeń dla studentów UR opublikowanym na stronie internetowej UR, o następujące rodzaje pomocy materialnej:

- stypendium socjalne,
- stypendium dla osób z niepełnosprawnościami;
- zapomoga;
- stypendium Rektora UR;
- stypendium Ministra.

8.6. sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność

Uniwersytet Rzeszowski stawia na tworzenie przyjaznego i wspierającego środowiska dla całej swojej społeczności. Czerpiąc z tradycji akademickich oraz najlepszych praktyk innych uczelni, UR otwiera się na potrzeby studentów. W ramach uczelni działają specjalne jednostki, które oferują wsparcie w rozwiązywaniu różnych problemów w sytuacjach trudnych, konfliktowych lub w przypadku nierównego traktowania.

Studenci danego rocznika w pierwszej kolejności mogą zgłaszać swoje wnioski lub skargi do opiekuna roku. Zgodnie z dokumentem regulującym zakres pracy i obowiązki opiekuna roku na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym, do jego głównych zadań należy m.in. pomoc

w rozwiązywaniu konfliktów i problemów związanych z przebiegiem studiów, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Do Dziekana lub Prodziekana ds. studentów, za pośrednictwem Dziekanatu, studenci mogą składać pisemne skargi i wnioski, które rozpatrywane są w przejrzysty i skuteczny sposób. Dziekan lub Prodziekan, po zapoznaniu się ze sprawą, podejmuje decyzję zgodnie z postanowieniami § 4, ust. 1 Regulaminu studiów na UR.

Studenci w celu wyjaśnienia problemów mogą zwrócić się o opinię do opiekuna roku, koordynatora praktyk zawodowych, kierownika kierunku studiów lub innego kompetentnego pracownika uczelni. Dziekan może wezwać studenta do uzupełnienia dokumentów w danej sprawie. W takim przypadku student ma obowiązek dostarczenia uzupełnień do 7 dni. Studentowi przysługuje prawo odwołania od decyzji Dziekana do Rektora. Odwołanie wraz z aktami sprawy przekazywane są do Rektora za pośrednictwem Biura Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia. Decyzja Rektora jest ostateczna.

Studenci, którzy czują się pokrzywdzeni, mają możliwość uzyskania wsparcia od Samorządu Studentów UR. W jego strukturach działa Rzecznik Praw Studenta, którego jednym z najważniejszych zadań jest przyjmowanie od studentów Uniwersytetu skarg i wniosków (https://urz.pl/struktura/rzecznik-praw-studenta-ssur/). W sytuacjach problemowych każdy student może zwrócić się do Rzecznika po pomoc i wsparcie. Zgłoszone skargi i wnioski są następnie rejestrowane w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków, który prowadzony jest przez Biuro Rektora.

Kolejną instytucją UR dającą wsparcie Studentom jest Biuro ds. Równego Traktowania (https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/rowne-traktowanie/biuro-ds-rownego-traktowania). Zajmuje się ono wsparciem organizacyjnym dla działań Rzecznika akademickiego, Pełnomocnika i Komisji ds. równego tratowania oraz Pełnomocnika i Komisji ds. mobbingu i korupcji.

Osobą powołaną do wspierania polubownego rozwiązywania sporów i napięć, a także do dbania o wysokie standardy etyczne jest Rzecznik Akademicki (https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/rowne-traktowanie/rzecznik-akademicki).

8.7. zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia,

Za obsługę administracyjną studentów odpowiedzialny jest na poziomie Uczelni Dział ds. Studenckich i Kształcenia, natomiast na poziomie Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego Dziekanat. Pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu codziennych spraw studenckich stanowi także ważny element kompleksowego wsparcia procesu dydaktycznego. Dziekanat przyjmuje studentów codziennie od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach, które zostały ustalone w porozumieniu z Samorządem Studentów. W soboty pełniony jest dyżur w celu obsługi studentów studiów niestacjonarnych. W razie potrzeby, studenci studiów stacjonarnych mogą załatwić swoje sprawy w trakcie trwania tych dyżurów. Pracownicy Dziekanatu są dostępni pod wskazanymi dla kierunków studiów nr telefonu w godzinach pracy oraz adresami e-mailowymi. Studenci mogą zwracać się w różnych sprawach do Prodziekana ds. Studenckich i Kształcenia, który pełni dyżury w terminach, zamieszczonych na stronie Dziekanatu oraz przy drzwiach gabinetu. W razie potrzeby Prodziekan jest dostępny dla studentów poza czasem dyżurów. Studenci mogą kontaktować się także z Dziekanem Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego we wskazanych terminach dyżurów. Szczególną wagę przywiązuje się do studentów z orzeczoną niepełnosprawnością, dlatego wszyscy pracownicy Dziekanatu uczestniczyli w szkoleniach świadomościowych dotyczących problemów osób z niepełnosprawnością. Dedykowane ono było zarówno dla nauczycieli jak i pracowników administracyjnych, organizowane w ramach projektu „Przyjazny nURt”- rozwój dostępności UR, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. W 2022 roku pracownicy Dziekanatu uczestniczyli również w szkoleniu „Profesjonalna obsługa klienta (studenta, doktoranta, pracownika Uczelni, osoby spoza Uczelni)” – realizowanym w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia”, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa III.

8.8. działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom,

Na Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje Komisja ds. Równości oraz Pełnomocnik Rektora ds. Równego Traktowania. Ich działanie ma zapobiegać dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, religię, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną czy tożsamość płciową. Pełnomocnik i Komisja prowadzą formalne postępowanie w sytuacji wystąpienia skargi, natomiast Rzecznik udziela wsparcia w zakresie rozwiązania oraz pomaga pokonać problem w sposób nieformalny, np. przez prowadzenie mediacji i polubowne rozwiązanie konfliktu. Obecnie na Uniwersytecie Rzeszowskim realizowany jest Plan Równości Płci na lata 2025-2027. W ramach jego realizacji organizowane są szkolenia dla pracowników, zarówno dydaktycznych jak i administracyjnych, a także studentów. Więcej informacji na ten temat znajduje się w zakładce „Równe traktowanie".
Biuro ds. równego traktowania zajmuje się wsparciem organizacyjnym dla działań Rzecznika akademickiego, Pełnomocniczki i Komisji ds. równego tratowania oraz Pełnomocnika i Komisji ds. mobbingu i korupcji. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie UR w zakładce Równe traktowanie: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/rowne-traktowanie

W trosce o bezpieczeństwo studentów w czasie odbywania zajęć dydaktycznych każdy student w trakcie pierwszego semestru studiów zobowiązany jest do odbycia kursu BHP, wpisanego w program studiów, zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 61/2025 z dnia 13.03.2025 r. w sprawie: określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, sporządzania ich dokumentacji oraz zasad realizacji zajęć z wychowania fizycznego, przedmiotów ogólnouczelnianych, szkolenia BHP oraz szkolenia bibliotecznego w Uniwersytecie Rzeszowskim. Szkolenie z zakresu BHP ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa studentów, ponieważ znaczna liczba godzin zajęć dydaktycznych studentów kierunku *rolnictwo* odbywa się w pracowniach laboratoryjnych, gdzie może nastąpić kontakt z czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia studentów.

Mając na uwadze kształtowanie właściwych postaw studentów także Parlament Studentów UR ustanowił Kodeks Etyki Studenta UR, gdzie każdy student powinien przestrzegać i rozpowszechniać zasady tego Kodeksu, a w razie konieczności stanąć w ich obronie.

8.9. współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi,

W strukturze UR działa Samorząd Studentów, który m.in.: wspiera studentów w codziennym funkcjonowaniu w uczelni, systematycznie udostępnia bieżące informacje dotyczące spraw uniwersyteckich, promuje pozytywne postawy społeczne, organizuje integrację całej społeczności studenckiej, współpracuje przy organizacji akcji promocyjnych dla kandydatów na studia, konkursów dla uczniów różnego rodzaju szkół. We współpracy z innymi organami i jednostkami Uniwersytetu, Samorząd organizuje spotkania z ludźmi świata nauki, kultury, przedsiębiorcami, a także warsztaty oraz zróżnicowane tematycznie szkolenia.

Przy Samorządzie Studentów UR działa Rzecznik Praw Studenta, który zajmuje się organizacją pomocy prawnej związanej między innymi z tokiem studiów, edukacją studentów w zakresie ich praw i obowiązków, dba o przestrzeganie praw studenta na uczelni, opiniuje projekty aktów prawnych związane z prawami studenta. Samorząd Studentów pełni rolę pośrednika pomiędzy studentami a władzami/nauczycielami akademickimi. Samorząd Studentów UR reprezentuje interesy studentów, wspiera działalność kulturalną i naukową studentów, poprzez udział w obradach funkcjonujących w UR Komisji. Przedstawiciele Samorządu Studentów są członkami Rady Wydziału i członkami Zespołów Programowych kierunku. Samorząd Studentów każdorazowo wyraża swoją opinię przy tworzeniu programów studiów na dany cykl kształcenia oraz przy dokonywanych zmianach w istniejących już programach, które mają na celu ich doskonalenie. W strukturze Samorządu Studentów funkcjonuje

Rada Mieszkańców, której działalność nakierowana jest w stronę wspierania mieszkańców domów studenckich. Wydział wspiera działalność Samorządu Studentów w realizacji różnych przedsięwzięć. Każdorazowo udostępnia swoją infrastrukturę na potrzeby organizacji konferencji studenckich, konkursów dla studentów czy warsztatów.

8.10. sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia mający na celu monitorowanie i ocenę systemu wsparcia studentów oraz poprawę jakości kształcenia został ustanowiony na poziomie całego UR (Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia). W celu monitorowania jakości kształcenia prowadzone są regularne badania ankietowe studentów i absolwentów UR. Obejmują one m.in. semestralną ankietę dotyczącą oceny nauczycieli prowadzących przedmioty oraz ankietę dotyczącą oceny warunków kształcenia oraz ankietę oceny wsparcia oferowanego studentom. Formularze ankiet przygotowywane są we współpracy z Samorządem Studentów. Oprócz oceny wykładowców oceniana jest również praca Dziekanatu.

Proces monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia studentów jest prowadzony systematycznie, zgodnie z Zarządzeniem nr 94/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia oraz analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Badania ankietowe wśród społeczności akademickiej przeprowadzane są cyklicznie z wykorzystaniem systemu Wirtualnej Uczelni, zgodnie z harmonogramem określonym przez Komisję ds. Kształcenia. Studenci do uczestnictwa w badaniach są motywowani przez nauczycieli, opiekuna roku czy zespół dziekański. W badaniach ankietowych mają możliwość wyrażania swoich opinii o prowadzących poszczególne przedmioty (w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot), jak również na temat pracy Dziekanatu, strony internetowej, obsługi Biblioteki UR oraz przepływu informacji dotyczących spraw studenckich i programów studiów (w ankiecie oceny warunków studiowania). Od roku akademickiego 2023/2024 realizowana jest również ankieta oceny wsparcia oferowanego studentom, w ramach której mogą oni ocenić stosowane w Uczelni formy wsparcia w procesie uczenia się, w wejściu na rynek pracy, jak również system stypendialny oraz programy mobilności studenckiej. Te opinie pozwalają na bieżące wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości i problemów. Badania są realizowane z zapewnieniem pełnej anonimowości oraz poufności. Ocena prowadzącego zajęcia dydaktyczne obejmuje sposób prowadzenia zajęć, jego punktualność, przystępność prezentowanych dla studenta treści oraz warunki prowadzenia zajęć. W ankiecie student ma możliwość przekazanie własnych uwag i wniosków w formie krótkiej pisemnej wypowiedzi. Po zrealizowanym badaniu, sporządza się zbiorczy raport z analizy wyników, który publikowany jest na stronie internetowej Uczelni. Wyniki ankiet są wnikliwie analizowane, a wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady i uwzględniane w doskonaleniu procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne dotyczące sposobu wykorzystania wyników badań ankietowych na zebraniu organizowanym przez Dziekana Wydziału lub osoby przez niego upoważnione.

Zgodnie z obowiązującym na Wydziale dokumentem Zakres pracy i obowiązków opiekuna roku na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym, opiekunowie poszczególnych roczników w trakcie spotkań informacyjnych, które odbywają się przynajmniej jeden raz w semestrze, zobowiązani są do informowania studentów o podjętych działaniach doskonalących w kontekście uzyskanej analizy wyników ankiet studenckich. Ponadto, przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału. Mają więc możliwość bezpośredniego zapoznania się z wynikami i ogólnym wnioskami przeprowadzonych ankiet prezentowanych w trakcie posiedzenia Rady Wydziału i przekazania ich dalej koleżankom i kolegom z Wydziału.

Ważną rolę w doskonaleniu systemu wsparcia studentów pełnią starostowie poszczególnych roczników oraz przedstawiciele Samorządu Studenckiego. Studenci, podobnie jak nauczyciele akademiccy oraz interesariusze zewnętrzni, mają realny wpływ na kształtowanie programów studiów. Przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału, Zespołu programowego kierunku i Zespołu Oceniającego Infrastrukturę. Mają więc możliwość aktywnego udziału we wszystkich działaniach dotyczących oceny i doskonalenia programów studiów. Pozytywna opinia Samorządu Studenckiego jest niezbędna w procesie opiniowania i zatwierdzania zmian w programie studiów na dany cykl kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

nie dotyczy

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach

9.1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiąganych wynikach

Podstawowym narzędziem udostępniania informacji o Uczelni i aktualnych wydarzeniach, w tym o zasadach rekrutacji, programach studiów, realizacji kształcenia i ofercie edukacyjnej, adresowanych do różnych grup odbiorców, jest strona internetowa UR: https://www.ur.edu.pl . Strona startowa posiada szereg zakładek, podzielonych na kategorie: Uniwersytet, Kandydat, Student, Doktorant, Wydziały, Pracownik, a także skróty do najbardziej użytkowanych działów, jak: Biblioteka, Wirtualna Uczelnia, BON, Pliki do pobrania, RODO. Informacje dotyczące oferty edukacyjnej są dostępne i na bieżąco aktualizowane na stronie internetowej UR w zakładkach: „*Kandydat*" https://www.ur.edu.pl/pl/kandydat, „*Student*" https://www.ur.edu.pl/pl/student, „*Doktorant*" https://www.ur.edu.pl/pl/doktorant.

Zakładka „*Kandydat*" zawiera informacje na temat oferty edukacyjnej Uniwersytetu Rzeszowskiego, warunków i trybu rekrutacji, terminów postępowania rekrutacyjnego oraz wymaganych kryteriach kwalifikacyjnych. Dodatkowo zakładka uwzględnia informacje dotyczące rekrutacji na studia cudzoziemców oraz szczegółowy opis procedury potwierdzenia efektów uczenia się.

Informacje o procesie rekrutacji oraz jej postępach udostępniane są również na stronie internetowej Wydziału oraz w mediach społecznościowych Wydziału, m.in. Facebook.

Na stronie internetowej Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, w zakładce *„Student"* udostępniane są informacje dla studentów poszczególnych kierunków studiów, w tym studentów kierunku Rolnictwo https://www.ur.edu.pl/pl/wydzialy/wydzial-technologiczno-przyrodniczy/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy.

W ramach tej zakładki studenci mają dostęp do informacji obejmujących rozkłady zajęć, programy studiów, harmonogramy (plany) studiów, sylabusy, praktyki. Ponadto zamieszczane są tam informacje dotyczące dyżurów i konsultacji pracowników, obowiązujące regulaminy, wzory pism oraz pliki do pobrania.

W zakładce „*Wsparcie Studenta*" są zamieszczone podstawowe informacje dla osób z niepełnosprawnościami, a także dotyczące możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej. Ponadto dla osób z niepełnosprawnością została dedykowana zakładka: https://bon.ur.edu.pl/pl/.

Na stronie uczelni dostępne są również informacje dotyczące pomocy materialnej, programu Erasmus+, jak również wewnętrzne akty prawne w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, wzory formularzy związane z procesem kształcenia. W Uniwersytecie Rzeszowskim wdrożony został system *Wirtualna Uczelnia*. W ramach funkcjonujących modułów studenci korzystają z elektronicznego indeksu, mają wgląd do ocen

z poszczególnych przedmiotów, rozkładu zajęć, ankiet służących do oceny prowadzących zajęcia. Wdrożone są także moduły obejmujące programy kształcenia i proces dyplomowania.

Informację o ofertach pracy, praktykach ponadprogramowych, możliwości konsultacji z doradcą zawodowym, czy udziału w warsztatach rozwijających umiejętności osobiste (np. pierwsze kroki na rynku pracy, umiejętności poprawnego napisania CV) udostępnia Biuro Karier na swojej stronie internetowej https://biurokarier.ur.edu.pl. Działalność Biura Karier stanowi cenne źródło informacji dla studentów chcących zdobyć dodatkowe przygotowania do wejścia na rynek pracy już w trakcie trwania studiów.

Raporty z wyników badań ankietowych, realizowanych wśród studentów oraz nauczycieli akademickich jak również wyniki z badania jakości kształcenia w Uczelni, dostępne są na stronie internetowej pod adresem https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan.

9.2. Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie

Ocena publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Przede wszystkim bieżący dostęp do aktualizacji danych mają pracownicy dziekanatu, którzy czuwają nad zamieszczaniem bieżących informacji w publicznym dostępie. Na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym wyznaczeni są pracownicy Dziekanatu, którzy umieszczają na stronie internetowej wybrane informacje dotyczące realizowanego procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Zamieszczanie wybranych informacji dotyczących harmonogramów studiów, praktyk zawodowych, harmonogramów zajęć czy sylabusów odbywa się w porozumieniu z Kierownikiem Kierunku oraz Zespołem Programowym. Na poziomie Instytutu nad bieżącą aktualizacją strony i zamieszczaniem informacji czuwa wyznaczony przez Dyrektora Instytutu pracownik.

W Uczelni realizowana jest cyklicznie anonimowa „Ankieta oceny warunków studiowania", w której studenci mają możliwość oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach przedmiotów, pomocy materialnej, zmianach w organizacji zajęć, jak również mogą zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji, istotnych z punktu widzenia studenta. W ocenie dostępności i przejrzystości informacji na stronie internetowej uczestniczą również nauczyciele akademiccy w ramach realizowanej „Ankiety oceny warunków pracy nauczyciela akademickiego".

Wnioski oraz rekomendacje na rzecz poprawy warunków studiowania, w tym publicznego dostępu do informacji umieszczanych na stronie internetowej uczelni, na podstawie uzyskanych wyników ankiety, zostały ustalone na posiedzeniu Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia. Jedną z rekomendacji zgłoszoną do wdrożenia na poziomie dziekanatów poszczególnych jednostek było powołanie w tych jednostkach zespołów / osób odpowiedzialnych za bieżące monitorowanie udostępnianych na stronie internetowej informacji, zgłaszanie władzom jednostki ewentualnych braków, w tym zakresie i egzekwowanie uzupełnienia brakujących informacji. Rekomendacje te zostały następnie przekazane przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia do wiadomości oraz wdrożenia na poziomie jednostek oraz na poziomie administracji centralnej. Rekomendacje dostępne są pod adresem: (https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan). Wnioski i oceny przyczyniają się do wprowadzenia działań naprawczych w zakresie doskonalenia dostępu do informacji, np. nazwa dotychczasowej podstrony Kształcenie została rozbudowana i w obecnym kształcie brzmi: Kształcenie, jakość kształcenia. Przykład działań doskonalących stanowi również opracowany dla studentów I roku przewodnik uwzględniający najistotniejsze informacje oraz niezbędne kontakty telefoniczne do właściwych jednostek.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Nie dotyczy

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

W związku ze zmianą struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego (z kolegialnej na wydziałową), która obowiązuje od 1 stycznia 2025, dostosowano również wewnętrzne akty prawne określające sposób funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni.

Zgodnie z Uchwałą nr 49/02/2025 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 lutego 2025 r. *w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim*, strukturę WSZJK na poziomie wydziału tworzą zespoły programowe kierunków studiów, Rada Wydziału oraz zespołu powołane na potrzeby realizacji zadań określonych w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia, a na poziomie Uczelni senacka Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowe zadania tych organów określa Zarządzenie nr 62/2025 Rektora UR z dnia 13 marca 2025 r. *w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim* oraz obowiązujące w Uczelni procedury zapewnienia jakości kształcenia.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje **zespół programowy** kierunku studiów. W skład zespołu programowego wchodzą nauczyciele akademiccy posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz przedstawiciel studentów. Pracami zespołu programowego przewodniczy **kierownik kierunku**, powołany przez Rektora UR na wniosek Dziekana Wydziału. Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego, w szczególności w zakresie tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny i ewaluacji. Sprawuje również nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych studentów.

Do zadań Zespołu programowego należy w szczególności:

- opracowanie koncepcji kształcenia dla kierunku studiów, w powiązaniu z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni,
- tworzenie dokumentacji programu studiów, zgodnie z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- ocena programu studiów, w szczególności pod kątem:
  - spójności programu studiów z zakładanymi efektami uczenia się dla kierunku,
  - spójności i poprawności powiązań pomiędzy kierunkowymi i przedmiotowymi efektami uczenia się,
  - powiązania kształcenia z badaniami naukowymi,
  - zgodności programu studiów z oczekiwaniami rynku pracy,
- ocena sylabusów przedmiotów zakresie:
  - prawidłowości doboru metod kształcenia i metod oceniania do zakładanych efektów uczenia się,
  - poprawności przypisania punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów,
  - zgodności treści przedmiotu z aktualnym stanem wiedzy,
  - doboru aktualnej literatury,
- ocena stopnia realizacji zakładanych efektów uczenia się na kierunku studiów,
- analiza wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów kierunku,
- inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia i jego oceny,
- przedkładanie Radzie Wydziału propozycji zmian w programie studiów,

- rekomendowanie obsady kadrowej kierunku studiów pod kątem zbieżności kompetencji i doświadczenia pozwalającego na prawidłową realizację zajęć,
- wstępna ocena tematów prac dyplomowych pod kątem ich zgodności z kierunkiem studiów,
- przygotowanie projektu warunków rekrutacji na dany kierunek studiów,
- przygotowanie wykazu przedmiotów przewidzianych do objęcia procedurą potwierdzania efektów uczenia się oraz zasad przeprowadzania weryfikacji efektów,
- analiza i ocena warunków realizacji procesu kształcenia z uwzględnieniem infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia, liczebności grup studenckich, racjonalności rozkładu zajęć i ich organizacji, dostępu do pomocy naukowych, informatycznych i audiowizualnych, dostępności dla studentów informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów.

Za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostce, jego ewaluację i doskonalenie odpowiada Rada Wydziału, której skład stanowią: Dziekan, prodziekani, dyrektorzy instytutów, profesorowie i doktorzy habilitowani zatrudnieni w UR jako podstawowym miejscu pracy (w liczbie nie mniej niż 60% składu), pozostali przedstawiciele nauczycieli akademickich, stanowiący nie mniej niż 25 % składu RW, pracownicy nie będący nauczycielami oraz studenci – po jednym studencie z każdego kierunku). Do kompetencji Rady Wydziału należy w szczególności:

- opiniowanie programów studiów w zakresie ich dostosowania do obowiązujących przepisów prawa,
- ustalanie harmonogramów studiów dla realizowanych na wydziałach kierunków studiów,
- ustalanie strategii rozwoju kierunków,
- monitorowanie jakości procesu dyplomowania z uwzględnieniem działań na rzecz zapobiegania plagiatom oraz obowiązujących na wydziale procedur w zakresie zatwierdzania tematów prac dyplomowych i ustalania zagadnień na egzaminy dyplomowe,
- ocena wsparcia studentów wydziału w uczeniu się, rozwoju i wejściu na rynek pracy,
- ocena funkcjonujących na wydziale procedur zapewnienia jakości kadry naukowo-dydaktycznej, z uwzględnieniem sposobów wykorzystania wyników hospitacji zajęć oraz oceny zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów i doktorantów,
- inicjowanie działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na wydziale, z uwzględnieniem w szczególności:
  - wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów,
  - wyników oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną,
  - wyników badań prowadzonych w ramach WSZJK,
  - oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów,
- opiniowanie warunków rekrutacji na studia,
- ustalanie przedmiotów uznawanych w trybie potwierdzania efektów uczenia się i zasad ich uznawania,
- dokonywanie oceny własnej jednostki na podstawie wzoru określonego przez Komisję ds. Kształcenia oraz opracowanie harmonogramu prac projakościowych w jednostce.

Nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale sprawuje Dziekan, który w celu efektywnej realizacji zadań WSZJK ma również prawo do powołania komisji doraźnych, na potrzebę oceny lub wypracowania określonych rozwiązań. Dlatego też, w proces ewaluacji jakości kształcenia na kierunku Rolnictwo włączone są również powołane na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym zespoły: Zespół ds. oceny jakości prac dyplomowych, Zespół ds. oceny

infrastruktury dydaktycznej i naukowej wykorzystywanej w procesie kształcenia oraz zasobów bibliotecznych (kompetencje oraz zakres działalności tych zespołów przedstawiono w pkt. 10.3).
Dziekan Wydziału nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez jednostkę kierunkach oraz planowanie obsady zajęć dydaktycznych (z uwzględnieniem zapewnienia spójności programów z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach związanych z kierunkami studiów). Opiekę administracyjną i organizacyjną nad kierunkiem sprawują pracownicy administracyjni Dziekanatu, którego pracami kieruje kierownik dziekanatu.

Nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni sprawuje Rektor, a za wdrożenie i koordynację działań na poziomie centralnym odpowiada Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia. Ważną rolę w procesie zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni odgrywa również senacka Komisja ds. Kształcenia, do której zadań należy w szczególności:

- monitorowanie i analiza jakości kształcenia w Uczelni oraz inicjowanie działań zmierzających do jej doskonalenia,
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia na UR,
- opracowanie ogólnouczelnianych procedur dotyczących jakości kształcenia,
- opiniowanie programów studiów dla prowadzonych oraz tworzonych w Uczelni kierunków studiów,
- upowszechnianie dobrych praktyk dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

10.2. zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Wytyczne dotyczące projektowania programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim określone są w następujących wewnętrznych aktach prawnych:

Wytyczne w zakresie projektowania, dokonywania zamian i zatwierdzania programu studiów określa Uchwała nr 50/02/2025 Senatu UR z dnia 24 lutego 2025 r. *w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Szczegółowe zasady dotyczące projektowania programów oraz sporządzania ich dokumentacji określa Zarządzenie nr 61/2025 Rektora UR z dnia 13 marca 2025 r., z późn. zm. określonymi Zarządzeniem nr 25/2026 z dnia 6 lutego 2026 r. Na kierunkach studiów, na których prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, organizację kształcenia w tym zakresie określa Zarządzenie nr 42/2024 Rektora UR z 6 maja 2024 r. *w sprawie organizacji i prowadzenia w Uniwersytecie Rzeszowskim kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu i nauczyciela prowadzącego zajęcia*, z późn. zm. określonymi Zarządzeniem nr 63/2025. Powyższe akty prawne udostępnione są na stronie Uczelni: https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne. Zasady postępowania przy tworzeniu nowego kierunku studiów określa Zarządzenie Rektora UR nr 102/2025 z dnia 22 kwietnia 2025 r., dostępne pod adresem: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/ksztalcenie-jakosc-ksztalcenia/tworzenie-i-likwidacja-studiow/tworzenie-studiow.

Zgodnie z przyjętymi w UR ustaleniami, za przygotowanie dokumentacji programu studiów oraz jego modyfikację odpowiada zespół programowy kierunku studiów. W procesie projektowania i doskonalenia programów uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych, pozyskanych od instytucji związanych z rolnictwem. Szczególnie istotne i cenne w bieżącej ocenie procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku Rolnictwo realizują praktyki programowe. Należą do nich: Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Podkarpacki oddział Regionalny, Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie.

Studenci włączani są w proces projektowania i oceny programów poprzez udział w pracach zespołu programowego, w posiedzeniach Rady Wydziału, Komisji ds. Kształcenia oraz w posiedzeniach Senatu. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są przez ich przedstawicieli zaangażowanych w prace powyższych organów. Niezależnie, studenci mogą również zgłaszać uwagi i sugestie w sprawie programu studiów oraz jego realizacji do opiekuna roku, kierownika kierunku bądź dziekana.

Przykładowo, na wniosek studentów kierunku, na studiach II stopnia od roku akademickiego 2023/2024 wprowadzono zajęcia terenowe z przedmiotów *doświadczalnictwo rolnicze, Innowacje w produkcji roślinnej, innowacje w ochronie roślin, rośliny energetyczne*.

Na wniosek nauczycieli akademickich od roku akademickiego 2023/2024 wprowadzono w przedmiocie *doradztwo rolnicze* zaj. projektowe. Inne zmiany dotyczyły metod weryfikacji efektów uczenia się.

Zmiany w programach studiów wprowadza się od nowego cyklu kształcenia. W trakcie trwania cyklu kształcenia można dokonywać wyłącznie zmian w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową albo koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.

Proces ustalenia programu studiów lub zmian w programie ma następujący przebieg:

- wypracowanie koncepcji zmian w programie na kierunku Rolnictwo w zespole programowym kierunku studiów (na tym etapie uwzględnia się opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych jak również wnioski z monitoringu losów zawodowych absolwentów kierunku studiów),
- zgłoszenie przez kierownika kierunku do Rady Wydziału wniosku w tej sprawie,
- analiza formalno-prawna dokumentacji programu przez pracowników dziekanatu,
- zaopiniowanie projektu programu przez Radę Wydziału,
- przekazanie projektu programu wraz z opinią Samorządu Studentów na Senat, za pośrednictwem Sekcji Jakości i Akredytacji w Dziale ds. Studenckich i Kształcenia,
- analiza kompletności dokumentacji przez Sekcję Jakości i Akredytacji oraz sporządzenie projektu uchwały Senatu,
- opiniowanie projektu uchwały przez Komisję ds. Kształcenia,
- ustalenie programu przez Senat UR.

10.3. sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach

Monitorowanie programów studiów i założonych w programie efektów uczenia się prowadzone jest kompleksowo przez zespół programowy kierunku studiów, zespoły doraźne (Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych, Zespół ds. oceny infrastruktury) oraz Radę Wydziału. Działania na rzecz przeglądu i oceny programów studiów prowadzone są zgodnie z harmonogramem prac w ramach WSZJK, określonym na dany rok akademicki.

Ewaluacja przeprowadzana przez zespół programowy odbywa się w oparciu o analizę sylabusów przedmiotów pod kątem: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy lub aktualnym stanem praktyki, poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studenta, doboru aktualnej literatury. Analizie podlegają także praktyki zawodowe studentów pod kątem zgodności zakładanych efektów uczenia się z profilem działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki. Praktyki podlegają również hospitacji, zgodnie z ogólnouczelnianą procedurą, ustaloną przez Komisję ds. Kształcenia. Ponadto, zespół programowy dokonuje weryfikacji obsady kadrowej kierunku w zakresie zgodności kwalifikacji kadry z prowadzonymi zajęciami.

Proces monitorowania i oceny jakości kształcenia na kierunku Rolnictwo realizowany jest w oparciu o ustalone procedury ogólnouczelniane oraz procedury wypracowane na Wydziale. Do ogólnouczelnianych procedur monitorowania i oceny jakości kształcenia należą:

- procedura oceny zajęć dydaktycznych, oceny warunków studiowania oraz wsparcia oferowanego studentom w formie ankiet – w oparciu o przepisy *Zarządzenia nr 94/2025 Rektora UR z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia oraz analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim,*
- procedura przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych, określona w *załączniku nr 1 do Uchwały 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 roku w sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,*
- procedura przeprowadzania hospitacji programowych praktyk zawodowych, określona *w załączniku nr 2 do Uchwały 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 roku* w *sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,*
- procedura oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac, określona *w załączniku nr 3 do Uchwały 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 roku* w *sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,*
- procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, określona w załączniku nr 4 do Uchwały 16/03/2025 Komisji ds. Kształcenia z dnia 17 marca 2025 roku w *sprawie ustalenia procedur zapewnienia jakości kształcenia na studiach wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,*
- procedura antyplagiatowa, określona *Zarządzeniem nr 247/2025 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 listopada 2025 r. w sprawie ustalenia procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim,*

Powyższe procedury wraz z obowiązującymi wzorami/arkuszami oceny oraz wzorami sprawozdania dostępne są na stronie Uczelni pod adresem: https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wzory-i-procedury

Opis najważniejszych procedur ogólnouczelnianych

Procedura ankietyzacji

W ramach obowiązującej w UR procedury ankietyzacji, określonej w dostosowanym do nowej struktury Uczelni Zarządzeniu nr 94/2025 Rektora UR z dnia 9 kwietnia 2025 r., studenci mają możliwość oceny osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, oceny warunków studiowania oraz oceny wsparcia oferowanego studentom. Kwestionariusze ankiet tworzone są we współpracy z Samorządem Studentów, a badania ankietowe prowadzone są z wykorzystaniem systemu Wirtualna Uczelnia, który obsługiwany jest przez pracownika Sekcji Jakości i Akredytacji w centralnym Dziale ds. Studenckich i Kształcenia. Termin realizacji badań ankietowych na każdy rok akademicki ustala Komisja ds. Kształcenia.

Wyniki ankiet nauczycieli ocenionych na wydziale opracowuje Sekcja Jakości i Akredytacji, które następnie przekazuje na adres mailowy Dziekana oraz osób upoważnionych przez Dziekana do przetwarzania wyników ankiet. Nauczyciele prowadzący zajęcia mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w systemie Wirtualna Uczelnia. Dziekan zobowiązany jest do przeprowadzenia rozmowy wyjaśniającej z nauczycielem, którego oceny budzą zastrzeżenia lub powtarzają się negatywne uwagi ankietowanych. Wnioski z przeprowadzonych badań są przedstawiane na posiedzeniu Rady Wydziału i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia na Wydziale.

Sekcja Jakości i Akredytacji sporządza również zbiorcze raporty z analizy wyników badań ankietowych, które omawiane są na posiedzeniu Komisji ds. Kształcenia oraz publikowane na stronie internetowej Uczelni. Na podstawie wyników tych badań formułowane są również rekomendacje Komisji na rzecz poprawy jakości kształcenia.

Procedura hospitacji zajęć

Zgodnie z obowiązującą w Uczelni procedurą, hospitacje zajęć dotyczą wszystkich nauczycieli akademickich realizujących proces dydaktyczny. Każdy nauczyciel powinien być oceniony przynajmniej raz na dwa lata. Harmonogram hospitacji ustala Dziekan, po zasięgnięciu opinii dyrektora instytutu/ kierownika kierunku, w terminie nie później niż do końca listopada danego roku akademickiego. Hospitacje zajęć przeprowadza Dziekan lub upoważnieni przez niego nauczyciele, w szczególności kierownicy i zastępcy kierowników jednostek organizacyjnych, kierownicy kierunków (w przypadku hospitacji o charakterze interwencyjnym, ocenę przeprowadza komisja składająca się z minimum 2 osób). Z każdej przeprowadzonej hospitacji sporządza się protokół, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do niniejszej procedury. Hospitujący lub przedstawiciel komisji hospitującej zobowiązany jest do zapoznania osoby hospitowanej z treścią protokołu w terminie do 7 dni od daty przeprowadzenia hospitacji, co zostaje potwierdzone podpisem na protokole. Nauczycielowi przysługuje prawo odwołania od oceny końcowej protokołu hospitacyjnego do Dziekana, który ustala tryb jego rozpatrzenia (w przypadku gdy osobą hospitującą był Dziekan odwołanie składa się do Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia). W przypadku negatywnej oceny z hospitacji, przełożony przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, mającą na celu ustalenie sposobu postępowania oraz wdrożenia działań naprawczych. Wnioski z hospitacji zajęć przedstawiane są na posiedzeniu Rady Wydziału na zakończenie roku akademickiego i stanowią podstawę do doskonalenia procesu kształcenia na wydziale. Ocena z hospitacji zajęć jest uwzględniana w okresowej ocenie nauczyciela.

Poniżej w tabeli informacje dotyczące liczby przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziel Technologiczno-Przyrodniczym w okresie 5 ostatnich lat:

Instytut	Liczba przeprowadzonych hospitacji
Rok akademicki 2021/2022	
Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska	25
Instytut Technologii Żywności i Żywienia	14
Rok akademicki 2022/2023	
Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska	36
Instytut Technologii Żywności i Żywienia	27
Rok akademicki 2023/2024	
Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska	24
Instytut Technologii Żywności i Żywienia	15
Rok akademicki 2024/2025	
Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska	36
Instytut Technologii Żywności i Żywienia	24
Rok akademicki 2024/2025	
Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska	30
Instytut Technologii Żywności i Żywienia	11

Analiza dokumentacji z przeprowadzonych na Wydziale hospitacji wykazała:
- wysoki poziom merytoryczny zajął i bardzo dobre przygotowanie prowadzących do zajęć,
- aktualność wiedzy przekazywanej studentom opartej na najnowszych danych literaturowych, - wykorzystanie różnorodnych narzędzi edukacyjnych, najnowszych metod badawczych oraz specjalistycznego sprzętu- właściwą organizację pracy i umiejętne rozplanowanie zajęć w czasie- zgodność tematyki zajęć z problematyką przedmiotu przedstawioną w sylabusach- przyjazne podejście do studentów, zachęcanie do samodzielnego myślenia, zadawania pytań i rozwiązywania problemów.

Najczęściej formułowane zalecenia pohospitacyjne miały charakter doskonalący i najczęściej dotyczyły:
- utrzymania wysokiego poziomu prowadzonych zajęć,
- zwiększania różnorodności stosowanych metod aktywizacji studentów,
- dostosowania tempa realizowanych zajęć do możliwości percepcyjnych studentów,
- oceniania kompetencji społecznych studentów w trakcie zajęć,
- dalszego doskonalenia warsztatu, urozmaicania materiałów dydaktycznych, szerszego wykorzystania przykładów praktycznych, zwiększania atrakcyjności prowadzonych zajęć.

Procedura hospitacji programowych praktyk zawodowych

Zgodnie z przyjętymi w UR ustaleniami, programowe praktyki zawodowe podlegają corocznym hospitacjom. Za ustalenie liczby hospitacji na danym kierunku studiów oraz wskazanie instytucji, w których przeprowadzane będą hospitacje programowych praktyk zawodowych odpowiada Dziekan Wydziału w porozumieniu z koordynatorem praktyk. Hospitacje praktyk mogą być prowadzone przez koordynatora praktyk lub innego nauczyciela wyznaczonego przez Dziekana Wydziału. Hospitacje praktyk polegają na sprawdzeniu (osobistym, telefonicznym lub z wykorzystaniem innych środków komunikacji na odległość), czy student realizuje praktykę zgodnie z programem studiów i regulaminem organizacji programowych praktyk zawodowych oraz czy praktyka umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych dla tej formy zajęć. O formie przeprowadzanych hospitacji decyduje Dziekan Wydziału w porozumieniu z koordynatorem praktyk, mając na względzie specyfikę kierunku studiów. Z każdej przeprowadzonej hospitacji sporządza się protokół (zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do procedury). W przypadku stwierdzenia, na podstawie przeprowadzonej hospitacji, nieprawidłowości w zakresie organizacji i realizacji praktyki, które zagrażają osiągnięciu przez studenta zakładanych efektów uczenia się, osoba hospitująca zobowiązana jest do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Dziekana Wydziału oraz koordynatora praktyk (w przypadku kiedy nie jest ona osobą hospitującą) - w takiej sytuacji, koordynator praktyk w porozumieniu z Dziekanem Wydziału może przerwać trwającą praktykę i zapewnić studentowi możliwość jej odbycia w innej instytucji gwarantującej osiągnięcie celów i efektów uczenia się zakładanych dla praktyk). W terminie do 30 dni od zakończonych w danym roku akademickim praktyk, koordynator praktyk przedkłada Dziekanowi Wydziału sprawozdanie z przeprowadzonych hospitacji programowych praktyk zawodowych wraz z rekomendacjami (zaleceniami) wynikającymi z analizy protokołów z hospitacji. Wnioski z hospitacji praktyk podlegają przedstawieniu na posiedzeniu Rady Wydziału w ramach oceny jakości kształcenia i stanowią podstawę do doskonalenia procesu kształcenia w jednostce.

W roku akademickim 2023/2024 zrealizowano 7 praktyk zawodowych. Hospitacją objęto 2 praktyki, które przeprowadzono w formie rozmów telefonicznych z osobami nadzorującymi praktyki w gospodarstwach rolnych. W roku akademickim 2025/2026 zrealizowano 15 praktyk zawodowych. Hospitacją objęto 5 praktyk, w tym 1 w formie osobistej wizyty w miejscu odbywania praktyki oraz 4 w formie rozmów telefonicznych. Hospitacje wykazały, że praktyki zawodowe na kierunku rolnictwo przebiegały prawidłowo, zgodnie z ramowymi programami praktyk oraz założonymi efektami uczenia się. Studenci odbywali praktyki w rzeczywistych warunkach pracy, realizując zadania umożliwiające zdobywanie i rozwijanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji zawodowych. Opiekunowie zapewniali studentom odpowiednie wsparcie merytoryczne oraz pomoc w realizacji powierzonych obowiązków. Studenci wykazywali zaangażowanie i sumienność, a praktyki odbywały się w wyznaczonych

terminach, zgodnie z ustalonym harmonogramem. Dokumentacja, w tym dzienniki praktyk, potwierdzała realizację zaplanowanych zadań. Osoby nadzorujące praktyki nie zgłaszały istotnych zastrzeżeń dotyczących ich przebiegu. Przeprowadzone hospitacje potwierdzają prawidłową organizację i realizację praktyk zawodowych oraz zapewnienie studentom odpowiednich warunków do osiągania zakładanych efektów uczenia się.

Procedura oceny i przeglądu zasobów materialnych w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej

Procedura dotyczy monitorowania stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym oraz zasobów bibliotecznych. Zgodnie z obowiązującą w Uczelni procedurą, nauczyciele akademiccy, pracownicy inżynieryjno-techniczni i naukowo-techniczni są zobowiązani do dbałości o bieżący stan techniczny i prawidłowe użytkowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej jednostki jak również bieżącego zgłaszania władzom jednostki za pośrednictwem kierownika kierunku studiów zapotrzebowania na pomoce dydaktyczne oraz inne środki niezbędne do realizacji zajęć i konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw, remontów. Również studenci mają prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunami roczników lub przedstawicielami władz dziekańskich wydziału.

Raz na dwa lata przeprowadzana jest ocena infrastruktury i zasobów materialnych. Na potrzeby dokonania tej oceny, dziekan Wydziału powołuje zespół, w skład którego powinni wchodzić w szczególności; kierownik kierunku, opiekunowie roczników, opiekun praktyk, przedstawiciel samorządu studentów, pracownik inżynieryjno-techniczny, administrator budynku. Sprawozdanie z przeprowadzonej oceny przekazywane jest do dziekanatu Wydziału, w terminie do końca maja roku, w którym prowadzona jest ocena. Dziekanat opracowuje zbiorcze sprawozdanie z wyników tej oceny na wydziale, które następnie Dziekan przedstawia na Radzie Wydziału. Wnioski z tej oceny stanowią podstawę do sformułowania rekomendacji na rzecz poprawy infrastruktury i zasobów materialnych oraz podjęcia przez władze wydziału stosownych działań mających na celu zapewnienie optymalnego poziomu zasobów materialnych na wydziale. Wyniki z przeprowadzonego badania uwzględniane są w formularzu oceny jednostki.

Procedura oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac

Procedura obejmuje ocenę jakości prac dyplomowych powstałych w ramach procesu dyplomowania oraz recenzji tych prac. Na potrzebę przeprowadzenia oceny jakościowej procesu dyplomowania, Dziekan Wydziału powołuje dla każdego wyznaczonego kierunku lub grupy kierunków przypisanych do tej samej dyscypliny minimum trzyosobowy Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych (ZOJPD). Skład ZOJPD stanowią nauczyciele akademiccy posiadający co najmniej stopnień naukowy doktora oraz doświadczenie w zakresie prowadzenia seminariów i recenzowania prac dyplomowych, w tym co najmniej jedna osoba posiadająca stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy profesora, jako przewodniczący ZOJPD. ZOJPD powoływany jest na okres oceny prac w danym roku akademickim.

Ocenie podlega min. 5% prac dyplomowych powstałych na danym kierunku i poziomie studiów w roku akademickim, za który przeprowadzana jest ocena, wybranych losowo przez Dziekana Wydziału wraz z kierownikiem kierunku studiów. Analizę jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac przeprowadza się w okresie od października do końca grudnia na podstawie *Arkusza oceny jakości pracy dyplomowej,* określonego w załączniku do niniejszej procedury. Po przeprowadzeniu oceny, przewodniczący ZOJPD sporządza zbiorcze zestawienie z ocenionych prac wraz z uwagami i zaleceniami dotyczącymi ich jakości, które przekazywane jest do Dziekana Wydziału, a następnie przedstawiane na posiedzeniu Rady Wydziału. Dziekan, mając na uwadze zapewnienie jakości procesu dyplomowania, uwzględnia wnioski z analizy prac dyplomowych oraz ich recenzji i formułuje rekomendacje dla promotorów oraz recenzentów prac.

Poniżej w tabeli informacje dotyczące przeprowadzonej na kierunku *rolnictwo* oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac w roku akademickim 2023/2024 oraz 2025/2026:

Rok akademicki	Liczba ocenionych prac inżynierskich	Liczba ocenionych prac magisterskich
2023/2024 (dotyczy oceny prac wypromowanych w roku 2022/2023)	18	7
2025/2026 (dotyczy oceny prac wypromowanych w roku 2024/2025)	9	10

Przeprowadzona cena jakości prac dyplomowych na kierunku *rolnictwo* wykazała w zdecydowanej większości przygotowanie prac zgodnie z przyjętymi dla kierunku szczegółowymi wytycznymi. Członkowie zespołów oceniających nie stwierdzili poważniejszych nieprawidłowości w zakresie poszczególnych kryteriów oceny, tj. zgodności tematu pracy z efektami uczenia się zdefiniowanymi dla kierunku, zgodności treści pracy z jej tematem, struktury pracy, poprawności stosowanych metod, narzędzi i technik badawczych, poprawności terminologicznej i językowo-stylistycznej oraz doboru i wykorzystania piśmiennictwa, a także zasadności oceny przyznanej przez promotorów i recenzentów. W nielicznych tylko przypadkach zwracano uwagę na częściową rozbieżność tematu z kierunkowymi efektami uczenia się, pojawiające się pewne nieprawidłowości w zakresie jasno sprecyzowanego celu, zakresu pracy, hipotez badawczych, stosowanej metodyki i opisu bibliograficznego oraz zauważalne błędy edytorskie i językowo-stylistyczne, a także zawyżone oceny przyznane przez promotorów i recenzentów. Wśród rekomendacji zespołów oceniających pojawiały się wskazania dotyczące przemyślanego doboru tematów prac dyplomowych zgodnie z zakładanymi dla kierunku efektami uczenia się, szerszego wykorzystania aktualnego piśmiennictwa, w tym obcojęzycznego, a także zwiększenia obszerności rozdziału związanego z dyskusją i omówieniem wyników oraz wzmocnienia działań z zakresie przeprowadzanych analiz statystycznych, poprawności terminologicznej i językowo-stylistycznej.

W Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzone jest również badanie jakości kształcenia w oparciu o ustalone przez Komisję ds. Kształcenia wzory formularzy dotyczących oceny kierunku oraz Wydziału, co pozwala na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Ustalone przez Komisję ds. Kształcenia rekomendacje na rzecz poprawy jakości kształcenia, wynikające z badania za dany rok akademicki, stanowią podstawę do podjęcia przez jednostki Uczelni działań doskonalących. Rekomendacje wynikające z badania jakości kształcenia dostępne są na stronie internetowej Uczelni pod adresem: https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/prace-w-ramach-wewnetrznego-systemu-zapewienia-jak. ….

W odniesieniu do rekomendacji Komisji ds. Kształcenia w okresie kilku ostatnich lat na Wydziale Technologiczno-Przyrodniczym podjęte zostały działania dotyczące m.in.:

- doskonalenia procesu kształcenia w zakresie zwiększania atrakcyjności programów studiów w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby rynku pracy i oczekiwania pracodawców, a także sugestie kadry dydaktycznej i studentów (np. wprowadzenie dodatkowej formy zajęcia projektowe na przedmiocie doradztwo rolnicze, postęp technologiczny w rolnictwie, a także zajęć terenowych na przedmiocie innowacje w produkcji roślinnej, zajęć terenowych na przedmiotach innowacje w technice rolniczej; rośliny energetyczne, nowych przedmiotów dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, podstawy rolnictwa ekologicznego, zarządzanie wodą w rolnictwie, systemy agroleśne, programy wsparcia mechanizacji rolnictwa, systemy certyfikacji w rolnictwie, pozyskiwanie funduszy na innowacje w rolnictwie, zastosowanie dronów w inteligentnym rolnictwie, Komputerowe systemy wspomagania decyzji;

- przeglądu programów i harmonogramów studiów, w tym dostosowania opisu kierunkowych efektów uczenia się do właściwego poziomu PRK i powiązania z dyscyplinami przypisanymi do kierunku; weryfikacji treści kształcenia w zakresie ich powiązania z kierunkowymi efektami uczenia się i zgodności

z zapotrzebowaniem rynku pracy, a także analizy proponowanych przedmiotów i prowadzonych form zajęć oraz aktualizacji sylabusów pod kątem wprowadzonych zmian i obowiązujących wytycznych;

- promowania działań projakościowych wśród studentów, w tym m.in. rozpowszechniania informacji o badaniach ankietowych i zachęcania do udziału w tych badaniach, a także mobilizowania studentów do udziału w projektach badawczych oraz w różnych programach wymiany studenckiej;

- poszerzania i pogłębiania współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym mi.in. poprzez udział interesariuszy zewnętrznych w procesie doskonalenia programów studiów, a także realizacji zajęć dydaktycznych oraz prac dyplomowych z udziałem przedstawicieli pracodawców;

- monitorowania liczebności grup studenckich i możliwości pomieszczeń dydaktycznych;

- dostosowania infrastruktury do potrzeb procesu dydaktycznego, w szczególności w zakresie doposażenia sal dydaktycznych w odpowiedni sprzęt niezbędny do realizacji zajęć ze studentami (np. pracownie komputerowe), szczegóły wyposażenia sal dydaktycznych w zał. nr Cz. II.

10.4. sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów zawarte są w sylabusach przedmiotów, które poddawane są ocenie zespołu programowego kierunku pod kątem adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania do zakładanych efektów uczenia się. Ocena osiąganych efektów odbywa się również na podstawie weryfikacji prac dyplomowych, recenzji prac dyplomowych i protokołów z egzaminów dyplomowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, wszystkie prace dyplomowe studentów podlegają badaniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Po zakończonych obronach prac, powołany przez Dziekana Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych dokonuje oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji tych prac, zgodnie z obowiązującą w Uczelni procedurą opisaną w punkcie 10.3. Wnioski z powyższej oceny stanowią podstawę do podjęcia działań na rzecz doskonalenia procesu dyplomowania na Wydziale.

W odpowiedzi na rekomendacje zespołów oceniających podjęto na Wydziale działania zmierzające do przemyślanego doboru tematów prac dyplomowych zgodnie z definiowanymi dla kierunku efektami uczenia się, przygotowywania prac w zakresie zgodności struktury pracy i jej treści z tematem pracy, właściwego doboru metod badawczych oraz statystycznych, poprawności terminologicznej, językowo-stylistycznej i edytorskiej prac, aktualności wykorzystywanej literatury, a także obiektywnego oceniania prac ze strony promotorów zwłaszcza w zakresie w zakresie samodzielności, inwencji i zaangażowania studentów w przygotowywanie prac na poszczególnych ich etapach.

Ocena osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku *rolnictwo* dokonywana jest również na podstawie analizy wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ocen ankietowych poszczególnych zajęć. Ankiety realizowane są w formie elektronicznej po każdym semestrze i poza pytaniami zamkniętymi pozwalają studentom na wpisanie dodatkowych uwag i sugestii w zakresie prowadzonych przez nauczyciela zajęć. Po zakończonej ankietyzacji dydaktycy mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w Systemie Wirtualna Uczelnia. Niezależnie, Sekcja Jakości i Akredytacji przesyła na adres mailowy Dziekana wyniki ocen nauczycieli prowadzących zajęcia w jednostce. Szczegółowe zasady ankietyzacji oraz sposób wykorzystania wyników określa Zarządzenie nr 94/2025 Rektora UR z dnia 9 kwietnia 2025r.*w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na studiach, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia oraz analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim.*

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą także absolwenci kierunków studiów, którzy w ramach realizowanej ankiety *Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego* wyrażają swoją opinię na temat wykorzystania i przydatności w obecnej pracy zawodowej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów. Badanie realizowane jest przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego. Cenne źródło informacji stanowią również wyniki ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych, pozwalające na porównanie wskaźników dotyczących zarobków, bezrobocia, średniego czasu poszukiwania pracy absolwentów kierunku, w zależności od ukończonej uczelni wyższej.

10.5. zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

W procesie oceny i doskonalenia programów studiów na kierunku Rolnictwo uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych. Istotne w doskonaleniu procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe, umożliwiające nabycie umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej. Zespół programowy zaprosił do współpracy w doskonaleniu programu studiów przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w ramach tzw. Zespołu doradczego. Spotkania z Zespołem doradczym kierunku *rolnictwo* reprezentującym na każdym spotkaniu kilka podmiotów / instytucji odbywają się dwukrotnie w ciągu roku akademickiego, najczęściej w formule online. Ponadto na bieżąco prowadzone są konsultacje w ramach spotkań z interesariuszami zewnętrznymi podczas wydarzeń rolniczych, wystaw, pokazów, zajęć terenowych (notatki służbowe). Sugestie z ostatnich spotkań dotyczyły programowych praktyk zawodowych (organizacji, wyboru miejsca, terminu realizacji) oraz doskonalenia programu studiów na specjalności kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Studenci włączani są w proces projektowania i oceny programów przede wszystkim poprzez udział w pracach Zespołu programowego, w Radzie Wydziału, Komisji ds. Kształcenia oraz w Senacie. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są przez ich przedstawicieli zaangażowanych w prace powyższych organów. Niezależnie, studenci mogą również zgłaszać uwagi i sugestie w sprawie programu studiów oraz jego realizacji do opiekuna roku, Kierownika Kierunku lub Dziekana, bądź anonimowo w formie ankiet realizowanych w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Przykładowo, na wniosek studentów wprowadzono zajęcia terenowe, zmieniono częściowo formę zajęć na zaj. projektowe.

10.6. sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku

Uczelnia w ramach WSZJK prowadzi również monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Opracowane przez Sekcję Jakości i Akredytacji w Dziale ds. Studenckich i Kształcenia sprawozdania na podstawie raportów powizytacyjnych PKA, uwzględniają najczęściej powtarzające się uwagi i zalecenia oraz dobre praktyki, które spotkały się z uznaniem Zespołów Wizytujących PKA. Sprawozdania publikowane są na stronie internetowej Uczelni pod adresem: https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/ksztalcenie-jakosc-ksztalcenia/polska-komisja-akredytacyjna.

Dziekan Wydziału omawia ww. zalecenia związane z prowadzonymi w jednostce kierunkami na Radzie Wydziału oraz formułuje wskazówki dotyczące doskonalenia programów na poszczególnych kierunkach studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (*jeżeli dotyczy*)

Nie dotyczy

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Uczelnia nieustannie podejmuje starania zmierzające do doskonalenia jakości kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, w tym na kierunku *rolnictwo*. W dniach 13-14 kwietnia 2026 r. odbyły się Dni Jakości Kształcenia, których program obejmował spotkania, warsztaty oraz dyskusje poświęcone nowoczesnym metodom dydaktycznym, rozwojowi kompetencji studentów, ewaluacji procesu kształcenia oraz dobrym praktykom w nauczaniu akademickim. Program wydarzenia adresowany był do różnych grup społeczności akademickiej: studentów, nauczycieli oraz pracowników administracji, a wśród prelegentów Uczelnia gościła również przedstawicieli Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	**Mocne strony** • wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna • nowoczesna baza naukowa i dydaktyczna • elastyczny i praktycznie ukierunkowany program kształcenia • możliwość indywidualnego kształtowania ścieżki rozwoju i wyjazdów zagranicznych • powiązania kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym	**Słabe strony** • zróżnicowany poziom przygotowania studentów rozpoczynających studia oraz odsetek studentów rezygnujących z edukacji • małe zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi • mała aktywność publikacyjna studentów
Czynniki zewnętrzne	**Szanse** • zacieśnianie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi • korzystne położenie geograficzne uczelni, w tym możliwości umiędzynarodowienia • korzystne warunki dla rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych • relatywnie niskie koszty życia i studiowania w Rzeszowie • zapotrzebowanie na wykwalifikowanych specjalistów z zakresu rolnictwa	**Zagrożenia** • zmniejszone zainteresowanie kandydatów studiami na kierunku rolnictwo • rosnąca konkurencja o studentów ze strony innych uczelni • ograniczone możliwości zatrudnienia młodszych nauczycieli akademickich • konieczność szybkiego dostosowania programu studiów do zmieniającego się rolnictwa • ograniczone finanse na nowoczesne zaplecze naukowo-dydaktyczne

(Pieczęć uczelni)

…… ……

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki) (podpis Rektora)

Rzeszów, dnia 26.10.2026 r.
(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku[3]

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	12	16	20	-
	II	8	6	-	-
	III	16	15	-	-
	IV	14	5	14	13
II stopnia	I	11	7	-	-
	II	-	-	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		**61**	**49**	**34**	**13**

[3] Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2023/2024	21	14	-	-
	2024/2025	21	15	-	-
	2025/2026	20	7	-	-
II stopnia	2023/2024	16	7	-	-
	2024/2025	20	13	-	-
	2025/2026	19	16	-	-
jednolite studia magisterskie	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
Razem:		117	117	72	

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787)[4]

Studia stacjonarne pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	7 semestrów 210 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[5]	2400
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	108
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	155
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	88
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	6
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[6]	160
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. **2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**	1. 2400/30 2./

Studia stacjonarne drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	3 semestry 90 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[7]	900
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	46
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	72
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	7
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	69
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[8]	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1.900/30
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

[4] Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.
[5] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).
[6] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.
[7] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).
[8] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Studia niestacjonarne pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	7 semestry 210 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[9]	1404
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	68
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	155
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	88
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	6
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[10]	160
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. **2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**	1. /- 2./1404/18

[9] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

[10] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Studia niestacjonarne drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	3 semestrów 90 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów[11]	540
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	32
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	72
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	7
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	69
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)[12]	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. **2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.**	1. /- 2./540/18

[11] Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

[12] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów[13]

Nazwa zajęć/grupy zajęć	**Forma/formy zajęć**	**Łączna liczna godzin zajęć** stacjonarne/niestacjonarne	**Liczba punktów ECTS**
studia I stopnia			
Przyrodnicze podstawy rolnictwa	wykład/laboratoria/ terenowe	85/48	8
Fizjologia roślin	wykład/laboratoria	45/27	4
Genetyka	wykład/laboratoria	45/27	3
Ekologia i ochrona środowiska	wykład/laboratoria	25/15	2
Mikrobiologia rolnicza	Wykład/laboratoria	45/27	3
Gospodarka wodna i agrometeorologia	wykład/laboratoria	45/27	4
Agroekologia	wykład/laboratoria	45/27	3
Gleboznawstwo	wykład/laboratoria/ terenowe	70/40	7
Chemia rolna	wykład/laboratoria	75/44	5
Ogólna uprawa roli i roślin	wykład/laboratoria	50/30	4
Chwasty pól uprawnych	wykład/laboratoria/ terenowe	35/20	3
Szczegółowa uprawa roślin	wykład/laboratoria/ terenowe	120/72	8
Hodowla roślin rolniczych i nasiennictwo	wykład/laboratoria	60/36	5
Ochrona roślin	wykład/laboratoria/ terenowe	85/43	6
Warzywnictwo i sadownictwo	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Trwałe użytki zielone	wykład/laboratoria/ terenowe	55/33	4
Produkcja zwierzęca	wykład/laboratoria/ terenowe	100/60	7
Żywienie zwierząt i paszoznawstwo	wykład/laboratoria	45/27	3
Technika rolnicza	wykład/laboratoria/ terenowe	90/53	7
Metodologia badań rolniczych	wykład/laboratoria/ terenowe	30/18	2
Organizacja i ekonomika gospodarstw	wykład/ćwiczenia	35/21	3
Razem		**1230/722**	**95**
specjalność: agronomia z agrobiznesem			
Agrobiznes a rozwój zrównoważony obszarów wiejskich	wykład/projektowe	30/18	3
Ekonomika mechanizacji rolnictwa	wykład/ćwiczenia	30/18	3
Przetwórstwo rolno-spożywcze	wykład/ćwiczenia	45/27	3

[13] Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Dobrostan zwierząt	wykład/ćwiczenia	30/18	2
Agronomiczne aspekty intensyfikacji produkcji	wykład/laboratoria	45/27	4
Systemy certyfikacji w rolnictwie	wykład/laboratoria	30/18	3
Podstawy rolnictwa ekologicznego	wykład/laboratoria	30/18	3
Pozyskiwanie funduszy na inwestycje w rolnictwie	wykład/ćwiczenia	45/27	4
Przedsiębiorczość w agrobiznesie	wykład/ćwiczenia	30/18	2
Doradztwo rolnicze	wykład/projektowe	45/27	4
Komputerowe systemy wspomagania decyzji	laboratoria	15/9	1
Postęp technologiczny w rolnictwie	wykład/laboratoria/ projektowe	45/27	3
Seminarium inżynierskie	seminarium	60/36	21
Razem:		**525/315**	**60**
specjalność: **kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej**			
Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Kształtowanie terenów zieleni	wykład/ćwiczenia/ terenowe	45/27	4
Ochrona i rekultywacja gleb	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Zarządzanie wodą w rolnictwie	wykład/laboratoria	45/27	4
Systemy rolno-leśne	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Rozwój zrównoważony	wykład/laboratoria	60/36	5
Bioróżnorodność pól uprawnych	wykład/laboratoria/ terenowe	45/27	4
Rośliny zielarskie	laboratoria	15/9	2
Gospodarka odpadami w obszarach wiejskich	wykład/laboratoria	60/36	4
Rolnicza przestrzeń produkcyjna	wykład/laboratoria	45/27	4
Seminarium inżynierskie	seminarium	60/36	21
Razem:		**510/306**	**60**
studia II stopnia			
Pracownia analiz instrumentalnych	laboratoria	30/18	3
Kształtowanie środowiska	wykład/ćwiczenia	28/17	3
Doświadczalnictwo rolnicze	wykład/laboratoria/ terenowe	43/26	3
Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	wykład/laboratoria	43/26	3
Roślinne kultury in vitro	wykład/laboratoria	28/17	2
Razem		**172/104**	**14**

specjalność: **agronomia z agrobiznesem**			
Innowacje w ochronie roślin	wykład/laboratoria/ terenowe	41/25	3
Innowacje w produkcji roślinnej	wykład/laboratoria/p rojektowe/terenowe	41/25	4
Handel i usługi w agrobiznesie	wykład/ćwiczenia	41/25	3
Systemy gospodarowania w rolnictwie	wykład/laboratoria	41/27	3
Fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich	wykład/laboratoria	39/23	3
Innowacje w produkcji zwierzęcej	wykład/laboratoria	54/35	3
Reprodukcja i obrót materiałem siewnym	wykład/laboratoria	41/25	3
Rośliny energetyczne	wykład/laboratoria/ terenowe	44/25	3
System rachunkowości rolnej w Polsce (FSDN)	wykład/laboratoria	41/25	3
Pracownia magisterska	laboratoria	50/20	17
Seminarium magisterskie	seminarium	50/30	13
Razem:		**483/285**	**58**
specjalność: **kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej**			
Delimitacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	wykład/laboratoria	42/26	3
Przedsiębiorczość w rolnictwie	wykład/laboratoria	42/26	3
Chemiczne skażenie środowiska rolniczego	wykład/laboratoria	50/31	4
Gospodarka wodna gleb i roślin uprawnych	wykład/laboratoria	43/27	3
Optymalizacja produkcji zwierzęcej	wykład/laboratoria	52/32	4
Rośliny alternatywne	wykład/laboratoria	32/19	2
Rzeźba terenu w kształtowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	wykład/laboratoria	42/26	3
Zarządzanie środowiskiem w krajobrazie rolniczym	wykład/laboratoria	42/26	3
Fitosocjologia i podstawy waloryzacji krajobrazu rolniczego	wykład/laboratoria	42/27	3
Pracownia magisterska	laboratoria	50/20	17
Seminarium magisterskie	seminarium	50/30	13
Razem:		**487/290**	**58**

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/ Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela[14]

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/ niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia[15]
***Rolnictwo* studia I stopnia**				
Przedmioty podstawowe i kierunkowe				
System informacji przestrzennej w rolnictwie	laboratoria/ terenowe	15/9	2	dr Bernadetta Ortyl
Ogólna uprawa roli i roślin	wykład/ laboratoria/ terenowe	50/30	4	dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Produkcja zwierzęca	wykład/ laboratoria/ terenowe	100/60	7	dr hab. inż. Jadwiga Topczewska, prof. UR; dr inż. Jadwiga Lechowska
Technika rolnicza	wykład/ laboratoria/ terenowe	90/53	7	prof. dr hab. inż. Józef Gorzelany; dr hab. inż. Piotr Kuźniar, prof. UR; dr inż. Miłosz Zardzewiały
Organizacja i ekonomika gospodarstw	wykład/ ćwiczenia	35/21	3	dr inż. Grażyna Gajdek
Prawo w rolnictwie	wykład	15/15	2	dr Bartłomiej Wiklański
System finansowy w rolnictwie	wykład/ laboratoria	30/18	3	dr inż. Karol Sołek
Przyrodnicze podstawy rolnictwa	wykład/ laboratoria/ terenowe	85/48	8	prof. dr hab. Joanna Kostecka, dr hab. Mariola Garczyńska, prof. UR; dr hab. inż. Grzegorz Pączka, prof. UR
Podstawy ekonomii	wykład	20/12	2	dr hab. Marcin Halicki
Podstawy statystyki w rolnictwie	laboratoria	30/18	2	dr Agnieszka Podolak
Fizyka środowiska	wykład/ laboratoria	35/25	4	dr hab. inż. Piotr Kuźniar, prof. UR
Fizjologia roślin	wykład/ laboratoria	45/27	4	dr hab. inż. Wojciech Litwińczuk, prof. UR dr Marzena Mazurek
Genetyka	wykład/ laboratoria	45/27	3	dr hab. inż. Wojciech Litwińczuk, prof. UR; dr Marzena Mazurek; dr n. med. Aleksandra Siekierzyńska

[14] Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

[15] Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Gleboznawstwo	wykład/ laboratoria/ terenowe	70/40	7	dr hab. Małgorzata Szostek, prof. UR
Chemia rolna	wykład/ laboratoria	75/44	5	dr hab. inż. Edmund Hajduk, prof. UR
Hodowla roślin rolniczych i nasiennictwo	wykład/ laboratoria	60/36	5	dr hab. inż. Renata Tobiasz-Salach, prof. UR dr Marzena Mazurek
Ochrona roślin	wykład/ laboratoria/ terenowe	85/43	6	dr hab. inż. Zbigniew Czerniakowski, prof. UR dr inż. Tomasz Olbrycht, dr Beata Jacek
Żywienie zwierząt i paszoznawstwo	wykład /laboratoria	45/27	3	dr inż. Jadwiga Lechowska
Mikrobiologia rolnicza	wykład/ laboratoria	45/27	3	dr inż. Dorota Grabek-Lejko, dr Beata Jacek
Gospodarka wodna i agrometeorologia	wykład/ laboratoria	45/27	4	prof. dr hab. Jadwiga Stanek-Tarkowska, dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Agroekologia	wykład/ laboratoria	45/27	3	dr inż. Paweł Wolański, dr inż. Krzysztof Rogut
Chwasty pól uprawnych	wykład/ laboratoria/ terenowe	35/20	3	dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR, dr Agata Stadnicka-Futoma
Szczegółowa uprawa roślin	wykład/ laboratoria/ terenowe	120/72	8	prof. dr hab. inż. Ewa Szpunar-Krok; dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR; dr hab. Marta Jańczak-Pieniążek, prof. UR
Warzywnictwo i sadownictwo	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR; dr hab. inż. Wojciech Litwińczuk, prof. UR
Trwałe użytki zielone	wykład/ laboratoria/ terenowe	55/33	4	dr inż. Krzysztof Rogut
Chemia	wykład/ laboratoria	45/27	4	dr inż. Radosław Józefczyk
Ekologia i ochrona środowiska	wykład/ laboratoria	25/15	2	dr hab. Grzegorz Pączka, prof. UR
Przedmioty specjalnościowe / specjalność: Agronomia z agrobiznesem				
Ekonomika mechanizacji rolnictwa	wykład/ ćwiczenia	30/18	3	dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
Programy wsparcia mechanizacji rolnictw	ćwiczenia	15/9	1	dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	dr hab. inż. Zbigniew Czerniakowski, prof. UR dr inż. Tomasz Olbrycht
Agronomiczne aspekty intensyfikacji produkcji	wykład/ laboratoria	45/27	4	dr hab. inż. Renata Tobiasz-salach, prof. UR

Zastosowanie dronów w inteligentnym rolnictwie	laboratoria	15/9	1	dr hab. Bogdan Saletnik, prof. UR; dr inż. Marcin Bajcar, dr inż. Miłosz Zardzewiały
Doradztwo rolnicze	wykład/ projektowe	45/27	4	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR
Postęp technologiczny w rolnictwie	wykład/ laboratoria/ projektowe	45/27	3	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR; dr Marzena Mazurek; dr n. med. Aleksandra Siekierzyńska
Seminarium inżynierskie	seminarium	60/36	21	dr hab. inż. Renta Tobiasz-Salach, prof. UR; dr hab. Marta Jańczak-Pieniążek, prof. UR; dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Przedmiot do wyboru II	laboratoria	25/18	2	dr hab. MartaJ-Pieniążek, prof. UR; dr inż. Jadwiga Lechowska
Przedmiot do wyboru I	laboratoria	30/18	2	dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Systemy certyfikacji w rolnictwie	wykład/ laboratoria	30/18	3	dr inż. Marian Gil, dr inż. Renata Stanisławczyk
Marketing w agrobiznesie	wykład/ ćwiczenia	45/27	4	dr inż. Grażyna Gajdek, dr inż. Anita Zapałowska
Pozyskiwanie funduszy na inwestycje w rolnictwie	wykład/ ćwiczenia	45/27	4	dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR; dr inż. Miłosz Zardzewiały
Przedsiębiorczość w agrobiznesie	wykład/ ćwiczenia	30/18	2	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR
Przetwórstwo rolno-spożywcze	wykład/ ćwiczenia	45/27	3	dr hab. inż. Mariusz Rudy, prof. UR; dr inż. Renta Stanisławczyk, dr inż. Mariusz Gil
Dobrostan zwierząt	wykład/ ćwiczenia	30/18	2	dr hab. inż. Jadwiga Topczewska, prof. UR, dr inż. Jadwiga Lechowska
Podstawy rolnictwa ekologicznego	wykład/ laboratoria	30/18	3	dr hab. Marta Jańczak-Pieniążek, prof. UR
Komputerowe systemy wspomagania decyzji	laboratoria	15/9	1	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR
Agrobiznes a rozwój zrównoważony obszarów wiejskich	wykład/ projektowe	30/18	3	dr hab. Mariola Garczyńska, prof. UR; dr hab. Grzegorz Pączka, prof. UR
Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich	wykład/ ćwiczenia	30/18	3	dr inż. Karol Sołek
System finansowy w rolnictwie	wykład/ laboratoria	30/18	3	dr inż. Karol Sołek
Przedmioty specjalnościowe / specjalność: : Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej				
Dobra praktyka rolnicza	wykład/ ćwiczenia	60/36	4	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR

Dystrybucja i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	dr inż. Tomasz Olbrycht
Seminarium inżynierskie	seminarium	60/36	21	dr hab. inż. Wacław Jarecki, prof. UR
Przedmiot do wyboru II	laboratorium	25/18	2	dr inż. Grażyna Gajdek, dr hab. inż. Łukasz Jurczyk, prof. UR; dr hab. inż. Jadwiga Topczewska, prof. UR
Przedmiot do wyboru I	laboratorium	30/18	2	prof. dr hab. Andrzej Bobiec, dr hab. Mariola Garczyńska, prof. UR; dr hab. inż. Bogdan Wiśniowski, prof. UR
Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich	wykład/ ćwiczenia	45/27	4	dr inż. Karol Sołek
Systemy rolno-leśne	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	prof. dr hab. Andrzej Bobiec
Gospodarka odpadami w obszarach wiejskich	wykład/ laboratoria	60/36	4	prof. dr hab. Joanna Kostecka, dr hab. inż. Justyna Koc-Jurczyk, prof. UR
Rolnicza przestrzeń produkcyjna	wykład/ laboratoria	45/27	4	dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Bioróżnorodność pól uprawnych	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	dr hab. inż. Jan Buczek, prof. UR
Rośliny zielarskie	laboratoria	15/9	2	dr hab. inż. Natalia Matłok, prof. UR
Ekonomika środowiska i zasobów naturalnych	wykład/ ćwiczenia	45/27	4	prof. dr hab. Joanna Kostecka; dr hab. Mariola Garczyńska, prof. UR
Kształtowanie terenów zieleni	wykład/ ćwiczenia/ terenowe	45/27	4	dr inż. arch. kraj. Agata Gajdek
Ochrona i rekultywacja gleb	wykład/ laboratoria/ terenowe	45/27	4	dr hab. inż. Edmund Hajduk, prof. UR
Zarządzanie wodą w rolnictwie	wykład/ laboratoria	45/27	4	prof. dr hab. Jadwiga Stanek-Tarkowska
Rozwój zrównoważony	wykład/ laboratoria	60/36	5	prof. dr hab. Joanna Kostecka, dr Anna Mazur-Pączka
Razem:				

Praktyka zawodowa 160/160 6 ECTS (K_W07)

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych[16]

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	**Forma realizacji**	**Semestr**	**Forma studiów**	**Język wykładowy**	**Liczba studentów** (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Rolnictwo studia stacjonarne (S) I stopnia * propozycja przedmiotów prowadzonych w języku polskim lub angielskim, w zależności od zainteresowania studentów					
Podstawy ekonomii *	wykład	1	S	j.polski/j.angielski	0
System finansowy w rolnictwie *	wykład/ laboratoria	5	S	j.polski/j.angielski	0
Rolnictwo studia niestacjonarne (NS) I stopnia * propozycja przedmiotów prowadzonych w języku polskim lub angielskim, w zależności od zainteresowania studentów					
Podstawy ekonomii *	wykład	1	NS	j.polski/j.angielski	0
System finansowy w rolnictwie *	wykład/ laboratoria	5	NS	j.polski/j.angielski	0

[16] Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny

(wyłącznie w formie elektronicznej)

Załącznik 1.1. Program studiów dla kierunku rolnictwo, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027.

Załącznik 1.2. Harmonogram studiów dla kierunku rolnictwo, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027.

Załącznik 1.3. Sylabusy dla kierunku rolnictwo, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027.

Załącznik 1.4. Program studiów dla kierunku agriculture, studia I i II stopnia, stacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027, studia w j. angielskim.

Załącznik 1.5. Harmonogram studiów dla kierunku agriculture, studia I i II stopnia, stacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027, studia w j. angielskim.

Załącznik 1.6. Sylabusy dla kierunku agriculture, studia I i II stopnia, stacjonarne, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027, studia w j. angielskim.

Załącznik 2. Obsada zajęć na kierunku rolnictwo, studia I i II stopnia, w roku akademickim 2026/2027.

Załącznik 3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze zimowym w roku akademickim 2026/2027.

Załącznik 4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 oraz opiekunów prac dyplomowych.

Załącznik 5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na kierunku rolnictwo a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.

Załącznik 6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów.

{Logo uczelni}

Uniwersytet Rzeszowski